DIKTER

AF

JOHAN LUDVIG RUNEBERG.

STOCKHOLM.
Tryckta hos A. G. Hellsten.

1838.

DIKTER

AF

J. L. RUNEBERG.

STOCKHOLM.
TRYCKTA HOS A. G. HELLSTRÖM.

1838.

HANNA.

EN DIKT

i

TRE SÅNGER.

NANNA.

EN DIKT

TILL DEN KÖNSTA HANLENS

I

THE SANCTA.

TILL DEN FÖRSTA KÄRLEKEN.

En gång min första kärlek frågte jag:
Min lefnads stjerna, säg, hur tändes du,
Och hvadan äger du ditt milda ljus?
Då sade stjernan: har du sett nångång
Hur lätt en flyktig sky kan skymma mig?
Jag sade: än med mörker, än med ljus
Ett moln gått opp och dolt dig för min syn,
Dock brann du lika klar, sen det försvann.
Och stjernan sade åter: har du sett
Hur lätt en jordisk dag fördunklar mig?
Jag sade: mången jordisk sol jag såg
Gå opp i glans och öfverstråla dig,
Dock gick den ständigt ned, men aldrig du.

Då sade stjernan: tror du på mitt ljus,
Och vill du tända lifvets hopp dervid?
Jag sade: bortom molnet log din blick,
Och bortom dagens bländsken brann du klar,
Och bortom grafven skall du lysa än.
Då sade stjernan: vet du hvad jag är?
En suck jag är, ifrån din egen barm,
Som sökt med fridens hopp en högre verld,
En blixt jag är utaf ditt eget lif,
Som flög i strålar till sitt hemland opp,
Ett solljus är jag af din egen själ,
Och i min milda låga lefver du.

*****

MANNA.

FÖRSTA SÅNGEN.

FÖRSTA SÅNGEN.

Liksom den bäck, der rann,
För den, som rinner här,
Vi voro för hvarann,
Så länge du var der.

Glad midsommarens qväll ren nalkades. Solen i vester
Strålade klar och kastade ljus på den landtliga prestgåln,
Der uråldrig den låg vid den speglande viken af insjön.
Men i sin kammare satt vid fönstret den vördige pastorn,
Rökte sin pipa och blickade ut mot vägen i längtan,
Stundom med handen fläktande bort den skockade röken.
Glad han i afton väntade hem från Åbo sin enda
Älskade son, ett år om ej mer ren saknad i hemmet.
"Går din examen väl och du kommer med hedrande vitsord,

Bjud då gerna en fattig kamrat till sällskap för sommarn,
Ty här vandrar du ung bland gamla och ledsnar väl annars."
Så han skrifvit och nu han satt vid sin pipa förnöjsam
Väntande båda, förnämligast dock den älskade sonen.

Men mellertid vid väfven, i hushållskammaren uppställd,
Satt hans dotter ännu, den sjutton-åriga Hanna.
Frisk satt flickan och röd, som ett smultron vuxet i skuggan,
Fri i sin lediga drägt att sköta det ljufva bestyret.
Barmen i snören ej spänd, med ett maskfritt hjerta inunder,
Vidgades fullt och lyftes af andedrägten i vågor,
När med sin blottade arm hon slängde den rörliga spolen.
Men som en spegel klart var ögat och lyste af glädje.

Länge hon väfvit ännu om helgens timme ej ingått,
Glad att skåda en rand allt efter en annan sig fylla;
Men då hon ljudet förnam af det klingande uret i kammarn,

Hörde hon opp att trampa sin väf, nedlade i korgen
Rullar och garn och strök ur pannan den svettiga locken.
Sedan besåg hon sitt verk af belåtenhet lockad att småle,
Fattade saxen ibland och jemnade trådar som brustit,
Tigande, men i sitt sinne likväl hon talade detta:
"Visst en sötare väf ej funnits än denna; hur vackert
Randar ej blått och rödt och en tråd af det gula i kanten!
Hade jag ren en klädning deraf att bära i morgon!
Visst då jag bär en sådan och kommer ur kyrkan en söndag,
Litet ifrån bondflickorna skild, och stannar på trappan,
Röd af värman och grann och nättare mycket än alla,
Sneglar en hvar på mig och afundsjukas i tysthet.
Men då den aktade herrn, den rike Befallningsman kommer,
Spotsk och förnäm, och alla med vördnad vika för honom,
Måste han stanna och kyssa min hand, så gammal han än är."

Så hon tänkte och log och gladdes i hjertat och uppsteg,

Öppnade än ett fönster och njöt lätt flämtande svalkan,
Medan syrenernas doft, med trädgårdshäggarnas blandad,
Strömmade in och fyllde det genomfläktade rummet.

Men i detsamma syntes i dörrn den gamla Susanna,
Hvilken i många växlande år, sorgfällig och trogen,
Släpat för gården och trätt med försumliga pigor beständigt.
Denna nu kom andtruten och talade genast och sade:
"Skynda, mamsell, fäst kam i ert hår, knyt klädningen bättre,
Tag guldringar på fingren och sidenschawlett på er hals snart,
Ty nu gäller det mycket, och nu är lyckan i gården.
Se, då i köket jag står och tittar som hastigast utåt,
Kommer Befallningsman hit helt ny; ny blänkte hans kärra,
Ny var hästen, ej skådad förut, och flög som en stormvind.
Ny var äfven hans drägt och undransvärdig i fägring.
Men då jag skyndade ut och kom nyfiken på trappan,
Såg jag den aktade herrn, hur han helsade alla på gården,

Gammal och ung, och hans öga var mildt att skåda som solsken.
Häpnad fyllde min själ, och jag neg, då han nalkades trappan,
Djupt, att det bräckliga knät knappt mäktade resa sig åter,
Så af vördnad jag neg och ärnade digna på stället.
Men nu gick han ej tyst som förut och förmäten förbi mig,
Utan han såg helt vänligt, och talade: gamla Susanna,
Sade han, nu är det tid att du spänner ditt öga och vakar,
Ty snart kommer jag hit och förpantar det bästa i gården.
Så han sade och log, och en mening låg i hans löje.
Hvad kan detta betyda? Ett ord, fast tala jag velat,
Fann jag ej då. Ett band låg öfver min tunga, och tårar
Trängde i ögonen fram, då jag hörde den mäktige herren
Skämta som andra och ej förakta den ringare mera.
Lätt dock gissar jag nu hvad han mente: att allt han förnyat,
Kärra och drägt, betyder helt visst, att han ärnar förändra
Lefnad också och ej mer föråldras allena och ogift;

Men att han kom nedlåten och helsade alla på gården,
Dermed sade han: så skall jag komma som känd i en framtid;
Åter att mildt han log och lofte förpanta det bästa,
Tydde på er, som den ärade vill bortföra som maka."

Hjertligt skrattade åter den sjutton-åriga flickan,
När hon betänkte den åldrigas ord, hur förunderligt vore,
Om hon den runda, vördiga herrns värderade maka
Blef och som fru fick gå allvarlig och sitta i soffor.
Men då hon skrattat en stund och fäst sin fläta med kammen,
Tog hon spegeln i handen och vände sitt lockiga hufvud
Full af behag och såg sig med fröjd och talte tillika:
"Gamla Susanna, tycker ni! skulle han välja en sådan,
Ser ni ej lätt hur ung och hur oförståndig jag synes?
Fy, jag är sjelf snart rädd för mitt öfverdådiga öga.
Skulle han välja en sådan, då ren i närmaste socknar
Mången han funne äldre än jag, långt klokare flickor,

Sedigt, icke som jag förgjorda att skratta beständigt.
Skall han ej minnas ännu, hur jag förr, då han kom i min barndom,
Rymde försagd och skrek, då man ville förmå mig att helsa,
Tills han omsider förstod att med guldurnyckeln och klockan
Snärja mitt öga och locka mig tokiga fjolla i famnen.
Doch, hvad tänka vi på! hur skulle han femtioårig
Söka sig brud, då som ung han älskat att lefva allena."

Leende talte hon så och prydde sig, glad i sin fägring,
Tog guldringar på fingren och tillknöt klädningen bättre,
Men i detsamma öppnades dörrn, och den vördige Pastorn
Blickade in och nämde vid namn sin dotter och sade:
"Hanna, min dotter, kom, sen du lagat din klädsel i ordning,
In i min kammare snart, att höra ett ord om din framtid."

Sagdt, och han tillslöt dörren och gick. Men förvåning hans dotters
Hjerta betog, och af aningar fylldes det lekande sinnet.

Spegeln glömde hon straxt och nöjet att tänka på kindens
Rosiga hy och sitt mörknade hår och sin blick och sin ungdom,
Allt förglömde hon genast och sprang till den åldrigas sida,
Färdig att söka sig skygd; men hon talade häpen och sade:
"Råd mig, gamla Susanna, och säg hvad måste jag göra!
Måste jag stå för den ärade herrn och begäras af honom,
Spricker min kind af blod och mitt hjerta hoppar ur barmen;
Så förskräckeligt trodde jag ej det vara att giftas."

"Hå hå," svarade leende slugt den gamla Susanna,
"Nu är det annat, mamsell, än att frukta och vara förlägen.
Se snart ändras dock allt. När vigseln varit, befaller
Mannen, och hustrun lyder och räds att ej vara till nöjes;
Åter förut är det hon, som har att säga det mesta.
Mins jag dock sjelf hur jag förr, då han kom densamma som sedan
Blef mig en trogen man, tills döden skilde oss åter —
Hur jag befallte och viste mig spotsk och värd att begäras,

Tills han förde mig hem, då jag åter lydde med glädje;
Derför gå som en drottning, och när ni kommer i kammarn
Akta knappt värdt att kasta en blick på den ärade herren,
Innan han bugat sig djupt och ödmjukt bedt om er ynnest.
Men då han talat och sagt hvad hans hjerta bjuder att säga,
Blickar ni opp med tvekan och syns likgiltig och fordrar
Tid att besinna er först och går högmodig tillbaka.
Så skall han lemnas qvar att betänka sin ålder och väga
Mellan fruktan och hopp och lära sig akta er mera,
Lära med spaknadt mod, att ni ej är färdig att genast
Springa en gammal i famnen, så rik och mäktig han än är.
Men allt medan den ärade herrn, nedslagen och modfälld,
Väntar och tänker att ni kanhända föraktar hans anbud,
Sitter ni här och har allsicke i sinnet ett afslag;
Skådar fastmer med glädje emot er kommande lycka,
Hur i ett hus, der allt som ett himmelrike är ordnadt,

Ni som värdinna skall rå och, fast ung, bli lika i värde
Hållen och lika förnäm, som er ädle bedagade herre."

Så hon sade. Men rädd gick flickan och öppnade dörren,
Kom i den svala farstun och stannade, dragande andan
Länge och sökande tyst att kufva det klappande hjertat.
Men då hon druckit sig mätt af aftonkylan och kinden
Mildare brann och barmen sin våg ren saktare häfde,
Rörde hon nyckeln lätt och i fadrens kammare trädde.

Rodnande syntes hon der, i sin blyghet ljuf till förundran;
Lik en strimma af sjön, som af morgonstrålar begjuten
Smyger sig in och rodnar emellan skuggiga lundar,
Sågs i sin fägring hon nu emellan de gamla i kammarn,
Men af förtjusning greps den rike Befallningsmans hjerta,
Sinnet af värma mjuknade opp, och kärlekens sötma
Blandades mild som honing i bloden och smekte hans ådror.

Pipan ställde han straxt med beleſvenhet unnan och framsteg
Prydlig i later och gång och helsade flickan med handkyss.
Ordrik var han dock icke den aktade herrn till en början,
Utan han plirade ömt och myste med munnen allenast.
Men i sin länstol talade så den vördige Pastorn:
"Hanna, min dotter, mycket du än ej skådat i verlden,
Väl du dock vet, att en menniska föds att försvinna på jorden,
Likasom röken skockar sig här och stiger ur pipan,
Synlig en stund, och lätt af en fläkt förskingras en annan.
Men för den vise, mitt barn, är sådant en varning att akta
Tiden och se till sitt hus och vara beredd då man kallas.
Derför har jag också rätt ofta i stojet af dagen,
Ofta i nattens lugn på din framtid tänkt, och med oro
Fruktat att nödgas lemna dig här allena och värnlös.
Nu är bekymret förbi, om du fyller min önskan och räcker
Honom din hand, den aktade herrn, som står vid din sida.

Väl är lidelsens tid förbi för den ädle, men helsan
Dröjer ännu, och kraften är qvar att råda och handla,
Så syns ingen som tyngs af ålderdom och af krämpor.
Tänker du åter hur rikt och hur öfverflödigt han äger
Allt i sitt hus, hur aktad han är af alla och ärad,
Finner du lätt, att ej mången som han kan skänka en flicka
Lyckliga dar, och du lär att skatta det goda han bjuder.
Pröfva dig då och beslut, om du vill som maka den ädle
Följa och gläda hans lif och dela hans håfvor tillika."

Rodnande djupt åhörde den sjutton-åriga flickan
Talet och blickade ned och kunde ej svara af häpnad.
Men den förståndige herrn, den rike Befallningsman gladdes,
Full af förhoppning, och log och gnuggade händren och sade:
"Hade jag färdigt ren det nyss upptimrade huset,
Kunde jag skryta kanske och säga att ingen i nejden
Fört till en sådan boning en ung och blomstrande maka,

Så stolt höjer det sig, två våningar högt, på sin kulle.
Men inredningen räcker evinnerligt länge. Förgäfves
Har jag arbetare legt, som myror, och skyndat och skyndat;
Fönstren komma ej in, och kakelugnarne fela.
Men i det gamla huset är allt uppfejadt och lagadt,
Rummen drifna på nytt, allt under mitt öga, tapeter —
Knappast äger jag mod att säga hur dyra de blefvo, —
Satta i saln, förmaket och äfven i kammarn derinom,
Så att man der kan möta också en vinter, då kölden
Jagar oss in, och vi älska det trefliga tjället och brasan.
Kom derför till min fröjd och dela min lycka tillika,
Kom ren snart, mot hösten, då allt är yppigt i trädgåln,
Rosorna blomma ännu och krusbärsbuskarna gulna;
Kanske mognar ett äppel också, om sommarn är vacker."
Så han talade glad och gnuggade händren och fortfor:
"Frukta mig ej, fast äldre jag är och tar mig en bister

Min, då det fordras ibland, som kanhända ni sett mig vid kyrkan
Lyfta förtörnad min käpp och skrika åt bönderna stundom;
Annat akta ej dessa och lyda ej utan att klappas.
Sådan är jag dock ej mot alla, så farlig på långt när
Icke, och er, er ville, min själ, jag bära på händren.
Fira er skulle jag, bygga för er, plantera och laga
Allt som ni funne det bäst, och penningen skulle ej sparas.
Ve, att ej sommartiden också köpmänner besöka
Landet och hemta oss kram! Jag säger, en klädning af siden
Såge ni re'n i er hand, om den kunnat vägas med guld opp."

Mera talade ej till sitt pris den aktade herren,
Utan han teg och gladdes af hopp, frikostigt i tanken
Hvälfvande mycket ändå, som han ville förära sin fästmö,
Löst och fast; njugg var han ej nu den gamle i glädjen.

Men på sin dotter blickade mildt den vördige Pastorn,

Rökte och log och talade snart halft bryende detta:
"Gå, min dotter, för dig må det skicka sig bäst att ej genast
Svara, som hade du tänkt på en friare redan på förhand;
Men för den aktade herrn går snart en dag och en annan,
Medan han väntar på svar, och du öfverlägger och lugnas."
Så han sade och log. Men lättare klappade dottrens
Hjerta, och glad i sin håg begaf hon sig åter ur kammarn.
Svalan den glädtiga lik, som kommen af våda i rummen
Bäfvat en stund och finner den öppnade dörren och flyktar.

Sådan lemnade nu den befriade flickan de båda
Gamle, att hvar på sin plats, med en lättrökt pipa i munnen,
Orda om jordens ans och göra till byggnader utkast;
Sjelf hon i farstun trädde och gick ur farstun på trappan,
Spanande efter en vän, att yppa sitt hjerta och rådslå.
Just den hon sökte och önskade se, den förtrogna Johanna,

Fostrad som dotter mer än som tjenarinna i h
set,
Såg och hon bjöd med en vink af den lyftade ha
den att nalkas.
Denna förstod det och slöt att pryda den lutan
stugans
Trappa med blommor och löf och kom rödbrus
och svettig.

Ingen märkte de båda, och tysta de smögo sig u
nan,
Först i salen och dän i den ensliga kammarn d
inom;
Men der talte bekymrad den sjutton-åriga fl
kan:
"Lyssna, Johanna, om någon du hör, om någo
salen
Smugit sig ren, gå tyst och titta i fönstret, a
ingen
Står bland syrenerna gömd derute och spetsar s
öra!
Vet du en underlig sak, en förunderlig — skra
blott icke —
Vet du, så barnslig jag är, begärs jag dock r
af en fästman."

"Fästman!" ropte förskräckt den vackra Joha
och fällde
Händerna ned, "helt visst har den stolte Befa
ningsman friat?
Väl anstod det den åldrige herrn att söka
sämre

Flicka än ni, en mera beqväm att dagar och nätter
Värma hans svalnade famn och smittas af ålderns förvissning.
Akta er, låt hans skatter och guld ej fängsla ert hjerta,
Akta er, saknad och harm är den femtio-åriges hemgift.
Hvad om den gamles teg är större än andras, hans boning
Högre sitt tak, på våningar höjdt, mot himmelen sträcker,
Borta är lyckan ändå: för trefnaden gulnar ej axet,
Kärleken sitter ej mild i den målade salen och glädes,
Sorgen sitter der blott, och förtreter i kamrarna dväljas.
Se der blomstrar i prakt den åldriga häggen vid fönstret,
Rik, att ett träd ej finnes med den jemförligt i trädgåln;
Såg jag dock nyss, då jag kom, att under de yfviga bladen
Krälade mask; knappt hade jag mod att bryta en blomma.
Så i den gamles gård, om ock stor den lyser och praktfull,
Gömmer sig ledsnaden skygg för dagen, och krämpor och olust
Fästa sig under håfvornas glans och smitta det goda;

Derför vänta ännu, tills en yngre med varma
hjerta
Bjuder er ringare skatter kanske men gladare d
gar."

Henne med undran svarade då den vänliga Ha
na:
"Har du väl mer ditt förstånd och tänker du
hvad du talar,
Toka, som tror att man ej kan följa en gamm
med kärlek,
Vårda hans hus och njuta med fröjd det goda h
äger!
Dock ej gammal en gång du skulle den ärad
kalla,
Hade du sett hur lätt han emot mig trädde, h
munnen
Log, då han nalkades, ömt och ögat strålade vä
ligt;
Så syns ingen som tyngs af ålderdom och af krä
por.
Tänker du åter hur rikt och hur öfverflödigt h
äger
Allt i sitt hus, hur aktad han är af alla o
ärad,
Finner du snart, att ej mången, som han, k
skänka en flicka
Lyckliga dar, och du lär att skatta det goda h
bjuder.
Ren då jag föreställer mig nu den ädle all
na,
Ser hur fattig han är i sin rikedom, utan en vä
lig

Hand, som det tunga lättar och ger det lätta sin ljufhet,
Veknar jag nästan och blir allvarlig och ville för mindre
Håfvor än hans gå glad att hugna den åldriges dagar.
Sådant är kärlek, toka, och sådant kallas att älska.
Nämn mig då mer ej unga! En ung, hur kunde han väcka
Mera än kärlek också, om han kom, som den åldrige kommit,
Rik och förnäm och lockade mig att dela sin lycka."

"Håh hå," suckade nu den vackra Johanna, "förgäfves
Skattas ej guldet högt, då det allt kan jemna i verlden,
Göra den åldrige ung och en ung förlika med åldern.
Låt då gerna de ord, jag talte, försvinna med vinden,
Såsom de kommo med den, och blif för den gamle en trogen
Maka och gör hans glädje och gläds af hans skatter tillbaka;
Akta blott, skåda ej sen, hvad ni än ej skådat, en yngling,
Er jemnlike till år och med er jemnlottad i vilkor,
Se ej ens i en dröm en sådan, att icke hans öga

Faller i ert, och en blick, som ej mer förjagas och glömmes,
Blir som en törntagg qvar i ert sakta plågade hjerta."
Så hon sade och teg, i sitt älskande sinne bedröfvad.

Men då gick hon till fönstret den sjutton-åriga flickan,
Höjde sitt hufvud och såg vidt öfver den strålande nejden,
Såg dess lunder och berg, dess speglande sjöar i solens
Mildrade glans, långt långt blott ställen bekanta och ljufva,
Såg och rördes till tårar af fröjd och talte och sade:
"Finnes på jorden en nejd att förliknas med den, der man föddes,
Der man sin barndoms dar har plockat som blommor af tiden,
Räknade ej, blott ljufva och snart förvissnade åter.
Ser jag mot träsket, ser jag blott sund och fjärdar, som ofta
Vaggat vår båt, då vi rott som änder från holme till holme,
Ser jag mot lunderna, der har jag tusende gånger i skuggan
Sutit med sömmen i famnen och tänkt. — Nu säg hvad jag tänkt då!
Allt är förtroligt och kärt, hvar planta bekant som en syster

Skjuter om våren opp, der hon väntas, och flyttande fåglar
Komma de samma som förr tillbaka och bygga och sjunga.
Skulle jag byta detta mot guld och akta en lycka
Högre än lyckan att här få lefva med egna beständigt!
Se nu känner jag kärlekens makt, hur en friare älskas:
Mera jag älskar min fader ändå och blomstren på hemmets
Ängar och skogarna der och den solbestrålade fjärden.
Derför måste väl nu den ädle begära en annan,
Söka en flicka, som ej qvarlemnar så mycket i hemmet
Älskadt och ljuft, och bättre förstår värdera hans håfvor;
Sådana flickor, som jag, som nödgades offra så mycket,
Menar jag, gifta sig ej med vilja, om icke de tvingas."

Så hon sade och hann ej mera än fatta beslutet,
Hann ej ängslas ännu och besinna sig, huru hon skulle
Yppa det sen och våga bedröfva den ärade herren;
Ty i det samma rullade fram på den banade vägen

Skymd i en hvirfvel af damm en kärra, och vänligt i farten
Lyfte de resande hatten och helsade flickan i fönstret.
Denna i blinken kände igen sin väntade broder,
Klappade händerna gladt tillsamman och glömmande oron
Skyndade ut, att se och möta de komna på gården.

MANNA.

ANDRA SÅNGEN.

MALLA.

ANDRA SÅNGEN.

ANDRA SÅNGEN.

O, andra nejders son,
Hvi flög du dädan, säg!
O, fägel långt ifrån,
Hvem styrde hit din väg!

Ren man helsat hvarann och med återseendets glädje
Växlat förtroliga ord, och ren hos den gamle i kammarn
Satt hans älskade son med en vän, ditbjuden för sommarn.
Långt var åter på väg den rike Befallningsman kommen,
Hvilken för många bestyr och förargliga rester i Socknen,
Knappt hann bygga med ord en prunkande våning och hvälfva
Taket och sätta fönsterna in, då han nödgades resa.

Men på den främmande ynglingen höll den gamle sitt öga

Ständigt och hörde ej opp att betrakta den strå-
lande blickens
Glans och hans lockiga hår och hans oförmörkade
panna,
Innan han såg hans kind af förlägenhet rodna och
ögat
Sänka sig blygt. Då log den vördige vänligt och
sade:
"Akta det icke, min vän, och förlåt att mitt öga
beständigt
Hvilar på er, ej plägar jag så bespeja en främ-
ling;
Men i ert anlet ser jag en bild, som är dyr för
mitt hjerta,
Ser af en ädel man, af den äldste jag ägde bland
vänner,
Liksom den varmaste äfven, de oförgätliga dra-
gen.
Se, då som gosse jag kom till skolan, kom han
till skolan
Barnslig likasom jag, och vi sattes i bredd med
hvarandra.
Knä vid knä der suto vi sen och delte gemen-
samt
Läxornas börda och lekarnas fröjd och berömmet
och agan.
Men då, med sommarns sprickande löf och med
drifvan om julen,
Friheten kom, och vi foro enhvar till det saknade
hemmet,
Var det i glädjen en sorg att lemna hvarandra och
skiljas;

Åter

Åter när skolan kallade oss, och ömma föräldrars
Armar och syskonens krets vi lemnat med tårade ögon,
Var det i sorgen en glädje att vänta hvarandra och mötas.
Så i de lyckliga år, när lynne förenas med lynne
Lätt som en telning viras omkring en annan och växer,
Växte vi opp tillsamman, och en var viljan i båda.
En var viljan ännu, då vi vettenskapernas förgård
Bytte mot helgedomen en gång och sökte af ljusets
Heliga skatter en lott, att äga och sprida i verlden.
Täflande följdes vi åt, och detsamma, som glädde den ena,
Glädde den andra också att veta och känna och lära.
Men då med lagerns krans på vår panna vi stodo omsider,
Lika i mognad ännu, och från ynglingens slutande bana
Sågo mot kommande år och mot värf, som väntade mannen,
Ägde ej jag ett minne, som han ej ägde tillika,
Ägde ej han ett hopp, som för mig ej varit detsamma. —

O, då vi skiljdes sen — som han sjunger den älsk-
lige skalden —
For han för evigt dit, jag hit. Bekymren i lif-
vet
Kommo med pligter och år och fäste på kärlekens
bojor.
Långt på en enslig ö, der vår kust nedskjuter i
söder,
Lefde den ädle och dog, som lärare älskad och
vördad;
Jag vid en bortglömd vik af en insjö fjerran i
norden
Grånat, och länder skiljt och tider förvandlat oss
båda.
Icke dessmindre ännu, då jag ser hans blick i ert
öga,
Ser hans färg på er kind, hans bild och hans själ
i ert anlet,
Glömmer jag år, som förgått, och skiften, som
varit emellan,
Glömmer jag ålderdomen, som nu mig tynger, och
lifvets
Sorger och döden, som lagt sin hand på den sak-
nade redan,
Allt jag glömmer och tycker mig än till hans sida
förflyttad,
Ung och med spelande håg och med svällande hjer-
ta som fordom."
Så han sade och såg på den främmande ynglingen
ständigt.

Denne med undran tvekade så i sitt sinne och
tänkte:

"Monne den åldrige nyss ej hörde mitt namn, då det nämndes,
Döf i sin glädje för mig, som främmande, eller kanhända
Var det en annan vän, som han skattade mer än min fader."
Så han tänkte och vände sitt ord till den gamle och sade:
"Hade jag nyss fått stå vid ert knä, högvördige Pastor,
Smekt af er vänliga hand och lutande lätt på er skuldra,
Hade jag trott mig höra min far den saknade tala.
Sådan satt han också och talte om flyktade dagar,
Talte med tårar ännu om en vän, som delat hans barndoms,
Delat hans ungdoms glädje och sorg, omistlig i båda.
Än då med brutna krafter han låg, och min mor vid hans dödsbädd
Gret, och jag fattat hans hand, den äldste i syskonens skara,
Talte med svikande stämma han så: en finns för mitt hjerta
Dyr som din moder och du och de små jag lemnar omkring er.
Kommer du engång, barn, som en fågelunge ur nästet,
Ensam och värnlös ut i den ogästvänliga verlden,

Länka din bana hän till den ädle och bringa mi
helsning.
Varmare skall i hans tjäll du än annorstädes emot
tas,
Höra ett välkomstord, som menas, och säges e
endast,
Finna ett öga, som gläds att betrakta dig, gläd
att ditt anlet
Visar ett drag ej sedt och ej glömdt se'n gladar
tider.
Så han sade och nämnde ert namn, högvördig
Pastor!"

Knappast hade till slut den främmande ynglinge
talat,
När med en strålande tår i sitt öga den gaml
från stolen
Reste sig opp: "o, son af den älskade," sade ha
stilla,
"Bild af en bild, som ständigt jag har i mitt sak
nande hjerta,
Kom, att i dig jag må famna ännu den ädle, so
bortgått.
Ej som en främling här hos främmande, ej so
en gästvän
Bjuden för sommaren blott, må du lefva och rö
ras ibland oss;
Kär som en skänk af himlen, en son är du kom
men, och tacksam
Tar jag dig nu och i dig min ålders glädje emot
ser."

Så han sade; och opp gick dörren, och glad i sin omsorg
Trädde hans dotter in, med en glänsande bricka på armen.
Koppar bar hon och fat och en kanna. Det ångande theet
Spridde sin doft, då hon skred med sin lindriga börda till bordet,
Der i sin faders famn hon ännu såg främlingen sluten.

Varsam, full af förundran och rädd att störa den gamle,
Började flickan ställa en kopp vid den andra i ordning;
Men till sin dotter talade då den vördige Pastorn:
"Lemna bestyret, mitt barn, för en stund och kom att en systers
Kyss åt den yngling ge, som så främmande varit dig hittills.
Se, för en framtid är han din bror, en son af din faders
Ädlaste vän, och för honom är du en älskande syster."

Sagdt; och en ljuf, lätt flammande sky, halfmulen af oro,
Spreds vid den åldriges ord på den sjutton-årigas anlet.
Tvekande stod hon, dröjde och teg, men mildt i sin bäfvan

Föll, med en stjernas skyggande blick, på den
främmande ögat.
Denne ur fadrens famn sig skilde och nalkades
flickan,
Fattade sakta dess hand och rörde dess glödande
läppar,
Lätt som en sommarvind, med en kyss ej mött och
ej undflydd.

Icke ett ord blef taladt. Med ömt halft tvekande
saktmod
Drog hon sin hand ur ynglingens hand, den blom
strande flickan,
Ordnade kopparna snart och den' doftande drycken
omkringbar.
Men då sitt lätta bestyr som värdinna hon sluta
och uppfyllt,
Tog hon sin bricka på armen igen och lemnade
rummet.

Ingen i farstun hon fann och i hushållskammaren
ingen,
Ensam kom hon och satte sig tyst på sitt bräde
vid väfven,
Lutande armen på den och mot armen sin lockig
panna.
Känslor ej kända förut, som vaknade andar, i hjer
tat
Närde hon stilla och log och tårades, sjelf som
en gåta,
Sjelf som en gycklande dröm för sin ljuft förvir
rade tanke.

Hvarför, tänkte hon, dröjer jag här, som jag vore förtrollad,
Har jag ej mycket ännu att bestyra! Syrener och häggar
Bjuda mig blommor och löf, och likväl oprydd för de komna
Står vindskammarn ännu. Visst måste den främmande tjusas
Af mossväggarne der, med mörknade taflor behängda;
Ser han då ut som vore han van att mötas af sådant!
Kunde jag komma mig opp och företaga mig något,
Skulle jag lättare bli, och den oförklarliga oron
Lemna min själ. Hvad tåras jag för, hvad suckar jag öfver? —
Dock om jag dröjer en stund vid alfvarsammare tankar,
Är det förmycket kanske, och har jag ej nog att besinna?
Sommarn kommer och flyr, snart nalkas oss hösten, och ensam
Sitter vid väfven jag då och kastar min spole och ryser,
När stormilarne slå med stelnade skurar mot rutan.
Tom är gården och tyst. Min bror är borta, och borta
Äfven den andra, min far vid en bok i sin kammare slumrar,

Allt är ödsligt och hemskt, som i grafvar går ma
i rummen.
Nångång hör jag kanske, då det qvällas, en bjell
ra vid trappan,
Skyndar med ljusen, väntar och ser, och Befall
ningsman kommer
Mulen och pratar en stund och berömmer sin bo
ning och reser.
Är då så ljuft allt detta, och borde jag annat ä
gråta,
Borde jag annat än gråta också för sommarn! E
okänd
Väntas och visar sig knappt, förr'n redan han ä
som en broder,
Kysser mig, fattar min hand och ser med sitt strå
lande öga
Djupt i mitt hjerta, som finge jag ej förborga de
minsta.
Hvad blir sådant till slut om det räcker en måna
och mera.
Så hon tänkte, i ord ej mycket, det mesta e
blomdoft
Liknande flög med suckarna bort och kunde
fångas.

Men med en korg på sin arm till bräddarna fyll
med convaljer,
Friska och plockade nyss vid den sorlande bäcke
i hagen,
Kom i detsamma ur stugan igen den vackra Jo
hanna.
Farstun ville hon än långt grannare pryda me
löfverk,

Sätta buketter i glas för rummen och kammarn på vinden
Fylla med blomster-ångor, att ljuft för de komna den första
Natten skulle förgå, och drömmarna gladare nalkas.
Först dock på hushållskammarn en blick af vana hon fäste,
Öppnade dörren och tittade in och sin unga värdinna
Såg, då med kinderna flammande än och ögat i tårar
Opp från väfven hon steg och försökte att härma ett löje.

Genast glömde sitt värf den tjenande tärnan och ställde
Korgen med blommorna ned bland svalkande fläktar i skuggan;
Sjelf med förundran nalkades hon den skyggande flickan.
"Hvarför," sade hon, "ser jag en tår i ert mulnade öga,
Hvilka bekymmer plåga er nu, när glädjen hos alla
Vaknar, och ingen finns, som ej skämtar och sjunger och fröjdas?"
Så hon sade och såg på den sjutton-åriga flickan,
Leende gladt, som om r'en hon visste det väntade svaret.

Denna dock älskade nu allsicke att frågas och röjas,
Utan hon vände sig bort förtretad och talte och sade:
"Ständigt låtsar du se långt mera än andra, Johanna,
Tycker dig öppna och sluta igen mitt fattiga hjerta,
Liksom din sockergryns- eller synålsdosa det vore;
Akta att ej omsider en udd dig pickar i fingret!
Hvilka bekymmer plåga mig? måste det vara bekymmer,
Kan då ej annat plåga än de? Försök att en timme
Sitta som jag härinne i qvalmen af häggarnas dofter,
Se, om ditt hufvud ej tynges till slut och ögonen rodna!"
Sade och svängde sig spotsk mot fönstret, att andas i frihet
Aftonens luft och skingra sin lätta förtrytelse åter.

Men till dess sida trädde likväl den vackra Johanna,
Tigande, icke med ord hon ville försöka en ursäkt,
Ville blott vänta en gladare blick, att gladare sedan
Lemna sin unga värdinna och gå till de glömda bestyren.

Länge förmådde ej heller den sjuttonåriga flickan
Blicka på nejderna blott kallsinnigt och visa sig mulen,
Utan hon ångrade snart i sitt sinne det hårda hon talat.
Harmen i ömhet löste sig opp, en tår, som i ögat
Fyllde sig långsamt, doldes ej mer, och sakta mot tärnans
Skuldra hon lutade ned sitt lockiga hufvud och talte:
"Visst långt mindre än sjelf du förmodar det, goda Johanna,
Känner du mig och förstår hvad mitt innersta tänker och drömmer.
Nyss då den gamle begärde min hand, och mitt hjerta af ömhet
Fylldes, och gerna hans ensliga lif jag förljufvat och tröstat,
Mente du, stolt i din tro, att man ej kan älska en gammal;
Nu då en gäst har kommit från vidt aflägsnade länder,
Okänd, mer än en sky hit drifven af vindarne okänd,
Talar du strax om bekymmer och tror att jag täras af kärlek.
Se, jag vill säga dig allt och ej dölja mig, spana blott icke
Sjelf i mitt innersta du, att jag ej blir sluten af skygghet.

Märkte du nyss, då han kom den främmande var
han förlägen,
Syntes han mulen och tvär, som man blir då man
växer vid boken?
Nej med sin spensliga rock kring lifvet och hatten
i handen
Sprang han från kärran och lyste af fröjd, då han
gjorde sin helsning.
Se'n — och jag finner det sjelf hur tokig jag blir
då han nalkas —
Ser han så innerligt vänligt och käckt och förtro-
ligt uppå mig,
Liksom vore vi re'n se'n länge bekanta och sy-
skon.
Undra då ej att jag gråter, och gråter jag, goda
Johanna,
Är det af kärlek ej, men af hat, åtminstone vre-
de,
Att så hjertlig han är, långt mer än det passade
honom,
När han ändå är så ringa och ung, en fattig Stu-
dent blott."
Sade och bäfvade skygg och tryckte sig närmare
tärnans
Vänliga famn och gömde i den af blygsel sitt
anlet.

Oron hann dock ej mer än minskas, och kinderna
knappast
Svalnat ännu, då hon hörde sin bror inträda i
kammarn.
Sjungande kom han och glad, som han plägade
förr, då han läxan

Sluppit och ilade ut mot skogarna fri som en vindfläkt.
Så han kom, men han kallade strax sin syster och sade:
"Hanna, den främmande väntar oss re'n, tag hatten och skynda,
Innan till qvällsvard dukas ännu, och den gamla Susanna
Löper kring backar och berg, som hon brukar, och ropar och söker,
Hinna vi föra vår gäst kring nejden och spana, om folket
Samlats till lekar re'n och beredt lusteldar för natten."
Sade och hann blott kasta en blick kring rummet och höra
Ljudet af klockan, som slog i detsamma, och glädas att träffa
Allt som förut, så förtroligt och kärt i det älskade hemmet;
Hann ej märka hur brydd den vänliga systern hans anblick
Flydde och sprang att dölja sin blick i den skymmande hatten.
Men då hon klädt sig, tog hon sin bror vid armen, och båda
Skyndade ut och mötte den främmande redan på trappan.

****

HANNA.

TREDJE SÅNGEN.

TREDJE SÅNGEN.

Till hjertat, som var kallt,
Säg hur du lågor bar?
Hur kunde du bli allt
För den du intet var?

Solen sänkte sig ned och skymdes af bergen i vester;
Mild som en brud var aftonen dock. Guldskyar i luften
Summo och strålade ljus mot jorden, och ljummade vindar
Kommo från ängarne än och lekte med ångor af blomstren.

Lätta, med sväfvande steg, som hade af vingar de lyftats,
Styrde de unga sin färd mot den speglande stranden af träsket.
Men för den främmande viste hans vän det älskade hemmets
Ljufva behag och hörde ej opp att minnas och tala:

"Ser du den rodnande sjön," så sade han, "ser du hur olik
Hafvet, som suckande slår mot din hembygds klippiga stränder!
Här är grönska och färger och lif. Otaliga holmar
Skjuta ur vågorna opp, och svajande vinka från alla
Lummiga trän, som bjuda den tröttade roddaren skugga.
Nalkas du udden, som nu tycks träffa det mötande landet,
Öppnas en vidare rymd af vatten, och trefliga byar
Skymta på stränderna fram, och kyrkan lyser i fjerran.
Åter på andra sidan hvad fält af odlade tegar,
Bördiga, höljda af brodd, omgifna af skogiga höjder,
Innan vi resa skjuta de ax och mogna och gulna
Skönare blott, mest sköna likväl då vi sakna dem sedan:
Här der skymningen nu oss möter i skuggan af barrträn,
Här är siskornas lund, hit komma de första om våren,
Smekas på granarnas skott eller yfvas och sjunga i toppen,
Liksom vore för dem blott solen och morgonen skapad.

Men då nalkas jag sakta och får mitt gille på hällen,
Skyndar och hukar mig ned vid snöret. Och fågeln i buren
Börjar att flaxa och slå och beveka och tjusa och locka.
Snart är kärleken väckt, den modige sångaren lyssnar
Spakare re'n och spritter ibland och qvittrar i gensvar;
Innan han anar det sjelf är han nere på buren, och nätet
Faller omkring, och sången är slut och friheten borta."

"August," sade med bannande röst den vänliga systren,
"O, att du än är grym som förut och fägnas af sådant!
Är det ett nöje kanske, att hålla en fånge i buren
Året igenom och se hur hon sitter allena och ledsnas?
Se'n, då hon länge saknat en ton som ljuder som hennes,
Förs hon till skogen och hör en like och svarar af menlös
Glädje och narras att locka en vän, som hon älskar, i bojan."

Henne i ögat såg den främmande vänligt och sade:

"Tänk dock att sådan är kärlekens sed; så gillrar den snaror,
Stundom ett nät och stundom en famn. Ack gerna i båda
Lär man dock skynda, om blott af ett älskande hjerta man lockas."

Så han sade. Hans vän åhörde de växlade orden
Föga, ty nejden fäste hans blick, och ställen besökta
Tusende gånger förut uppfyllde hans tanke med minnen.
Leende talade då den främmande ynglingen åter:
"Grymma vi kallas; vore vi så! men grymmare mycket
Är hvar flicka, så mild och så fredlig hon tycker sig vara.
Se bland många blott en! Vid mitt hem, helt nära till gården,
Växte af åldriga björkar en lund värderad och hägnad;
Nu då med höstens kallare dar de gulnade löfven
Började falla, och blott fröhängen på qvistarna höllos,
Samlades orrar ibland helt tama och åto i träden.
Men då med bössan jag smög mot planket och ärnade skjuta,
Smög min syster, hur ledsen jag än knöt handen och hytte,

Ständigt i spåren och bad: låt vara dem, rubba dem icke,
Skona de arma fåglarna, broder, skona för min skull!
Så hon bad, och då snart hon märkte att böner ej hulpo
Ropte hon, klappade händerna hop och skrämde dem ständigt.
Märk dock, hur ömsint var hon ändå? En dag, då jag hemkom,
Mötte jag strax en bekant på vår trappa och helsade vänligt.
Denne dock helsade ej, men tryckte blott hatten i pannan
Djupare ned och dolde en tår och skyndade dädan.
Väl förstod jag hans sorg, och jag brydde min syster i tysthet:
Syster, din fästman mötte mig nyss i förtviflan och bortgick;
Hvarför krossade du den arme? Men hör hvad hon svarte:
Är jag för gammal kanske att välja, och måste jag tacksamt
Taga den första, om än jag ej älskade honom det minsta?
Leende talte hon detta, den milda, som skonade fåglar.
Nu säg sjelf hvad grymmare är: att skjuta en fågel,
Eller att skjuta en pil i ett hjerta och lemna det hjelplöst?"

Så han sade. Men än på det lutande torpet vid stranden
Höll sitt öga hans vän och mindes den åldrige fiskarn,
Hvilken från barndomsåren han der sett vistas och lefva;
Honom han mindes och frågade nu sin syster och sade:
"Lefver han än den gamle, och ser man hans julle på träsket
Likasom förr, när morgonen gryr eller aftonen nalkas?
Ofta på stränderna här jag följt hans vägar med ögat,
Mött, då han landat, hans båt och betraktat hans fånge och bortglömt
Lekar och bok vid hans tal om vindarna, fjärden och metet."

Honom svarade rörd den vänliga systern och sade:
"Bort han flyttat för alltid, och tom, se'n dagar och veckor,
Står hans koja vid sjön och gläder ej ägaren mera.
Kunde jag dock med ett ord eller några beskrifva hans bortgång!
Ofta, som hade han känt en gäckande aning i vintras
Kom han och satt i vår stuga och rökte sin pipa vid ugnen,
Talande mycket om fisket i fjol och den stundande våren.

Hittills, mente han glad och tryckte sin tumme i pipan,
Hade han hållit sig mest till sitt metspö sommarn igenom;
Nu dock ville han binda sig nät, anskaffa från staden
Refvar och krokar och sen begynna att fiska på allvar.
Sådant hörde jag ofta den åldrige säga i stugan.
Våren kom, snön sjönk, skogsbäckarne började sorla,
Isen på träsket bytte sin färg, och i glittrande strimmor
Öppnade sunden sig ren, och vattenfåglarna hördes.
Genast såg man den gamle också. Allt längre och längre
Kunde han styra sin färd, hvar gång han syntes ånyo;
Tills att af hinder ej mer han stängdes och lätt i sin julle
Rodde, som förr, kring uddar och skär, som grönskade åter.
Då — en afton det var, och jag gick allena på stranden,
Lockad af blommornas lukt och björkarnas längre än vanligt —
Fann jag mig, innan jag visste deraf, helt nära hans koja.
Men då jag såg hans båt vid landningsstället och näten

Hängda på pinnarne än och slöt att han vistades hemma,
Ville ett vänligt ord jag säga den gamle till helsning,
Innan jag vandrade bort. — Så trädde jag in i hans stuga.
Ensam syntes han der, på sin halmbädd hvilande stilla;
Mattare var hans öga än förr, och hvitare kinden,
Döden, tyckte jag, låg re'n kall i hans bleknade anlet.
Sakta från bädden ändå, när jag nalkades, lyfte han hufvut,
Helsade sorgligt och satte sig opp och begärde en droppe
Vatten, att släcka sin törst. Och jag sprang med en stäfve till källan,
Hämtade vatten och gaf den döende gubben att dricka.
Men då han druckit, och tyst från hans läpp jag kärilet borttog,
Tog han min hand i sin darrande hand och talade detta:
Lemna också, då ni går, dörrn öppen, att aftonens svalka
Känna jag får, och se i min dödsstund grönskan och vågen.
Bortgå kunde jag ej och lemna den åldrige hjelplös
Qvar i sin nöd, så litet jag än förmådde att hjelpa,

Utan jag öppnade dörrn och ställde mig sen vid hans sida.
Luften strömmade in, gladt hördes den jagande måsen
Ropa vid stranden, och blank låg viken, i skimrande ringar
Bruten allenast af fiskarnes slag, som lekte vid grunden.
Var det ett leende då, som jag såg i hans slocknande anlet,
Var det en stråle af fröjd, eller syntes det vara det endast,
Efter i nästa minut hans blick ren brustit, hans hufvud
Sjunkit mot skuldran, och lifvet med sorger och glädje försvunnit.
Hyddan lemnade jag med bäfvande hjerta och tillslöt
Dörren och vågade ej, förrn redan jag nalkades hemmet,
Stanna och bedja en bön om frid för hans frälsade ande.
Skrämmande står dock ej mer för min blick den döende gubben,
Nej långt mer som det minne jag får, sen jag länge betraktat
Fjärden en sommarqväll mot natten, då vindarne tyna,
Solen släcker sitt ljus, och vågorna, trötta att svalla,

Sänka sig mer och mer och bli som en spegel omsider."
Så omtalte hon nu hur den åldrige fiskaren bortgick.

Men re'n hade de nått lusteldarnas kulle, af ålder
Älskad i nejden och sökt som ett samlingsställe vid sommarns
Skönaste fest; dit skyndade glad den stojande gossen,
Dit gick ynglingen stolt, och med kärlek gömd i sitt hjerta
Flickan, och dit från sitt ensliga tjäll långt borta i dalen
Blickade gubben och såg hur lågorna tändes i natten,
Glada som minnen dervid i hans eget nattliga sinne.
Tom var kullen ännu, blott högt på den sandiga kammen
Höjde sig furar mot skyn, halfbrända med glesnade kronor;
Icke dess mindre skyndade dit de unga på brantens
Buktiga stigar, och snart uppnådde de toppen af åsen.

Rikare röjde sig der den skiftande nejden. En ändlös
Tafla af skogar och vatten och fält utbreddes för ögat,

Klädda i skimmer ännu af aftonens mattade purpur.
Skaror af vandrare skymtade fram. Bland lundernas stammar
Glimmade stundom en duk och försvann med den skyndande tärnan;
Medan en annan fyllde dess rum med växlade färger.
Tyst var vinden, en fläkt ej rörde sig. Hjordarnes klockor,
Kärlekens smältande sång, från ensliga stigar besvarad,
Hördes ur dalarna blott; och ibland till de döende ljuden
Fogade ljuft vallhjonet en ton, mångdubblad af echo.

Men till sin vän han talte den främmande full af förundran:
"August, mera bekant, långt mer än du varit mig nånsin,
Är du mig nu, och jag fattar och känner ditt innersta väsen.
Här visst ser jag den bok, på hvars strålande sidor du läsit
Allt hvad du talade förr, då vi suto i skymningen ofta
Jag och min syster och du och fördrefvo med aningar qvällen.
Lyckan af menniskans lott och kärleken, friden och glädjen
Lärde du här, här väcktes din dröm om förklarade andar,

Vänliga, skapta för oss att bilda oss himlar på jorden.
Lyssna, i sångernas ljud, i den domnande sucken af echo,
Fåglarnas röster ur skyn och ur lunderna, hör du ej englar
Leende englar i allt, från din barndomsålder bekanta.
O, hur ser jag ej nu dem klara! På aftonens guldmoln
Segla de kring, framtindra ibland i en stråle af solen,
Blicka ur blommorna, glittra på sjön och andas i luften;
Var det ej dem, som du mente, och dem, som du lärde oss älska?"

Så han sade. En tår sågs fylla sig sakta i flickans
Öga och rullade ned som en daggklar perla på kinden,
Men med en halfdold suck hon frågade: "talar han sådant,
Talar för andra han sådant, för mig upptäcker han intet!
Sluten går han och tyst här hemma, och säger han något,
Är det om bössan blott, eller fågelfänget han talar,
Mest dock svärmar han kring som en storm i skogarna ensam.

Kanske tänkte han förr på min barnslighet, tyckte en sådan
Endast för lekar skapad och skratt; men skrattar jag ofta,
Gråter jag ofta också, åtminstone saknar jag någon,
Någon att sluta mig till i en allvarsammare timme.
Ofta i lunderna här jag vandrat allena och ofta
Sett detsamma som nu, men hur annorlunda förklaradt!
Skön var verlden och rik, dock, tyckte jag, låg det en saknad
Öfver naturen i allt, och den skrämde mig genom sin stumhet.
Nu då ni talar, är det mig så, som skulle den tala,
Säga mig: flicka, så klar och så herrlig var jag ju ständigt,
Se, och du tordes ej tro det ändå, fast du drömde det stundom.
O, att er syster kom! om hon kom och en endaste sommar
Dröjde hos oss, hur vore det ljuft att kunna med henne
Växla en tanke ibland, då det anande hjertat är rikast!
Låt mig höra ett ord, hvad heter hon? Namnet allena
Vore mig redan så kärt; sen söker jag tänka mig henne.

Säg dock, liknar hon er? med ett syskontycke kanhända?"

"Fråga ej," svarade gladt den främmande, "ingen i verlden
Liknar hon, knappast sig sjelf. Den af smek bortskämda Maria
Hette hon hemma förut; men för smek nu säger man smicker.
Hyllad af egna och främmande, snart enväldig och nyckfull
Växte hon opp, men kär för oss alla förblef hon beständigt.
Ville hon något och tog, då hon bad, den vänliga minen,
Kunde man lätt ej neka, och kunde man, ville man icke;
Fordrade åter hon spotskt hvad hon önskade, lydde man nästan,
Lydde, om än förtretad ibland, och visste ej hvarför.
Sådan kom hon en höst till staden, och klubbar och kaffen
Började nu. På en qväll var re'n landtflickan en moddam.
Syntes hon, såg hon ständigt en svärm balfjerlar omkring sig,
Tog hon i dansen ett steg, lorgnerades, hviskades, mystes;
Allt var lyckadt och lätt, och hon såg det och lyckades dubbelt.
Då först blef hon i hast odräglig. Den skönaste dansarn,

Eller en ung löjtnant med sin glimmande krage, på dessa
Kunde en solskensblick hon kasta ibland då de kommo;
Kom en annan, som ej kantänka behagade henne,
Fick han ej tala ett ord, hur han än 'försökte sitt bästa,
Innan den finaste skymt af en rynka han såg på prinsessans
Näsa och modfälld nödgades gå att harmas i tystlet.
Då kom äfven er bror, en vild björnunge från norden,
Teg en dag och svarte ett ja' och ett nej på den andra;
Inom en vecka satt han hos oss ej främmande mera;
Satt och talte om er, om sin barndomsålder och hemmets
Saknade bygder, om allt, som för hjertat att minnas är ljufvast.
Stundom lyste en vår ur berättelsen, stundom en höstqväll
Såg man i den, med glesnade löf, tungt sväfvande dimmor,
Bleknade stjernor i skyn och en blodröd måne på kullen.
Allt var sådant det syns i sin verklighet, klarare endast,
Mera af under rikt och af drömmar, vakande drömmar.

Hur han talte begynte till slut den spotska Maria
Lyssna också, och man såg, att hon häpnade först af förundran,
Liksom hade hon sett i en verld helt annan än denna.
Dock än log hon förnämt och försökte att kasta med nacken
Lätt som förut, en qväll och en annan, då länge hon sutit
Drömmande qvar i vår krets. Förgäfves! följande afton
Kom hon tillbaka och satt tankfullare, längre allenast.
Àndtligt var det förbi med kapriserna. Tjustes hon någång,
Dolde hon tjusningen ej, och det öfvermodiga ögat
Svällde af tårar ibland, då godnatt hon sade och bortgick.
Hvilken förändring åter i hast, som genom ett trollslag!
Hemma förtrolig hon blef; på en dans saktmodig och enkel
Trädde hon in, besvarande mildt hvar mötande helsning.
Ingen såg sig försmådd och ingen märkte sig gynnad,
Lika mot alla hon var, och äfven den ringastes hyllning
Fick i en vänlig blick sin belöning och ångrades icke.

Gladare nalkades snart hvar menniska henne, och mindre
Slösades smicker och ord, och hon älskades mer än berömdes.
Sådan var hon, försök att föreställa er henne,
Full af växlingar blott, nyss en nu åter en annan!
Kanske blir hon dock nu som hon är, sen" - - -
Leende afbröt
Vännen hans ord: "kom," sade han, "följen mig; källan vid stranden
Måste jag helsa uppå och dricka ur åter, som fordom."
Sagdt; och han vandrade ned från kullen och visade vägen.
Snart till källan man kom. Af himlens skimmer bestrålad
Outtömlig och klar der låg den i bädden af blommor,
Lik ett menniskoöga, hvars frid, ej rubbad af stormar,
Dallrar af ljus blott än och af lifvets åder i djupet.

Tysta vid brädden af den nedsatte sig alla och drucko,
Hvilande der, och betraktande sommaraftonens slockning.
Ord ej funno de mer och sökte dem icke; i tankar
Närmade hjerta sig blott till hjerta och fylldes af sällhet;

Men på den främmandes bild föll flickans öga i källan.
Osedd tyckte hon nu sig kunna betrakta hans dyra,
Älskade drag, och hon såg och dröjde och fruktade icke;
Innan hon visste det log dock hans blick mot hennes och möttes.
Blygsel flickan betog, och det nyss lätt klappande hjertat
Drog sig tillsamman förskräckt, och hon kände hur kinderna redan
Tändes af glöd, och hon såg med bäfvan sitt rodnande anlet
Blottadt i källan för ynglingens blick. — Då seglade vänligt
Färgadt i purpur ett moln utöfver den speglande böljan.
Ljus förmäldes med ljus och rodnad smälte i rodnad,
Se, och man skiljde ej mer, om flickans kinder, om molnet
Glödde, och flyktig en skymt af en tacksam glädje allenast
Röjdes som egen ännu i den sjuttonårigas anlet.

Upp från blommorna steg i detsamma den älskande broden,
Nämnde sin syster vid namn och talte med leende allvar:
"Hanna i nästa minut känhända jag sade det icke,

Nu dock säger jag allt, och du hör det och delar min sällhet:
Min är redan Maria, ej mer den spotska Maria,
Nej, den sköna, den goda, den hjertliga, tusende gånger
Skönare, än han beskref, och mildare, ljufvare, bättre.
Upp, låt stunden ej fly, räck utan sorger åt hennes
Broder din hand; så önskar hon, syster mot syster i byte,
Så han önskar, som önskat det re'n långt innan han såg dig!"

Sade, och hann knappt sluta sitt tal. Vid stranden i gräset
Ropte en and, och han smög, med en fattad kisel i handen,
Sakta bland löfven och stod omsider vid brädden af vattnet.
Men då han lyfte sin arm, med ett rop uppjagande fågeln,
Flydde en guldgul tropp ofjädrade ungar mot hvassen,
Skingrade, pipande gällt, i sin nöd värnlösa på vågen.
Skonande fällde han stenen och såg, hur den bäfvande modren
Samm vid hans fötter ännu och trotsade döden af kärlek;
Tills långt ute på sjön den irrande svärmen en fristad,

Hunnit, och tryggad igen hon lyfte sin vinge och flydde.

Sådant såg han och kom för en stund med vilja till stranden,
Lockad af fågeln och rädd att störa de båda vid källan.
Snart dock vände han om och spanade redan på afstånd,
Spanade, gladdes och hann de älskade vännerna åter.

Famnad af ynglingens arm stod skön i den bleknade qvällen
Flickan och lutade tyst på hans skuldra sitt lockiga hufvud;
Men då hon märkte sin bror, och han nalkades, räckte hon honom
Leende handen och strök en tår ur sitt lyckliga öga.
Så förklarades allt för den komne, och lätt i sin glädje
Tryckte han systerns hand och sin väns, men han talade skämtsamt:
"Nu, hvad säger vår far, då vi så förlofva oss alla
Hastigt, utan att nämna ett ord åt honom på förhand?
Akta dig, Hanna, i hast kanhända förlofningen upphäfs."

Skäm-

Skämtande talte han så: men med oro hörde dock flickan
Orden, och tänkte hur lätt sitt förrädiska hjerta hon åtlydt,
Så att sin egen älskade far hon förgätit alldeles,
Glömt hans önskan och sin att lefva beständigt i hemmet,
Glömt allt annat och tänkt på den främmande ynglingen endast.
Hemåt ville hon skynda och kunde ej lugnas ånyo,
Innan hon yppat allt för sin fader och lättat sitt hjerta.
Så af de älskade följd hon vände tillbaka bekymrad.

Knappt af vägen en hälft man hunnit, då redan i nejden
Hördes en kallande röst, och man märkte den gamla Susanna.
Spanande kom hon och syntes ej litet förtretad och vigtig,
När med sin förklädsfåll i handen hon skyndade framåt,
Färdig i ifvern att torka beständigt sin svettiga panna.
Men då de sökta hon funnit och såg dem närma sig redan,
Steg hon på sidan af vägen och väntade. Vänligt till henne

Talte ett blidkande ord, vid förbigående det, flickan:
"Hvarför kommer ni hit och tröttar er, gamla Susanna,
Släpar om dagen och hvilar ej ens när aftonen nalkas!
Se, vi hinna ju hem, om ni än ej ropar och söker."

Så hon sade; ett svar gaf icke den gamla tillbaka,
Vinkade blott med handen och kallade flickan i tysthet;
Men afsides hon hviskade sen den komna i örat:
"Gud välsigne, mamsell, hvad ni dröjer, att vofflorna kallna,
Steken i grytan torkar och bränns, och den vördige Pastorn
Sitter och hungrar och mäktar ej få sin fattiga qvällsvard.
Säg dock innan ni går och berätta mig, blir det till hösten,
Blir det i sommar kanske ert bröllopp? säg om ni redan
Svarat den aktade herrn, eller dväljs han i fruktan och qval än?"

Sakta talade åter till henne den vänliga flickan:
"Vänta ej, gamla Susanna, att få tillreda mitt bröllopp,

Somrar hinna förgå och höstar, innan det firas,
Kanske kommer till slut en vinter för evigt emellan."
Sagdt; och hon lemnade qvar den gamla i häpen förundran.

Sjelf hon skyndade nu till de andra och följde dem hemåt,
Drömmande, tankfull, tyst, i sitt ljufva bekymmer fördjupad.
Men när trappan man hunnit, och lätt från sitt hufvud hon hatten
Lyftat, och ordnat i hast de yppiga lockarna åter,
Tog hon den älskade ynglingens hand, helt tyst i sin bäfvan
Öppnande dörren och trädande in till sin fader i kammarn.

Tung af mödor och år, i sin ensamhet hade den gamle
Tröttnat att vaka, och nyss mot den stoppade karmen af länstoln
Lutat sitt hufvud och somnat. — Ännu vid hans fötter på golfvet
Steg en strimma af rök ur den knappt halfslocknade pipan.
Skön i sin slummer han låg, ohunnen af sorgen och oron,
Skön som den åldrige är, då de glesnade lockarna hvitnat

Läpparnas purpur är slut, och kinderna vissnat och sjunkit,
Medan en lång, lång lefnad af ljus och förtröstan och kärlek
Röjs som en afton ännu kring den fårade pannan i klarhet.

Tårar strömmade ned på den sjuttonårigas kinder,
När sin fader hon såg, hur han hvilade trygg i sin fromhet,
Såg det och tänkte om nu, för sin egen jordiska lycka,
Störa hon skulle hans sömn, kanhända förjaga hans lefnads
Frid och samla bedröfvelse öfver hans grånade hjessa.
Knäböjd nära hans fot, vid den älskade ynglingens sida,
Stod hon och fäste en stund på den gamle sitt tårade öga;
Slutligt sänkte hon tyst sitt hufvud och tryckte med varma
Läppar en kyss på hans hvilande hand. Förvånad ur slummern
Väcktes den gamle och såg på sin dotter med frågande blickar,
Såg och mulnade snart allvarlig och vände sitt öga
Skarpt med en ljungelds hot mot den främmande. Se, vid hans anblick

Veknade blixten och smalt i en tår. Gladt öppnande famnen,
Tog han de unga och slöt dem båda i älskande armar.

ELGSKYTTARNE.

i

NIO SÅNGER.

ELGSKYTTARNE.

FÖRSTA SÅNGEN.

FÖRSTA SÅNGEN.

Aftonvarden var nyss fulländad i torpet. En lemning
Låg på det rymliga bordet ännu, kring stäfvan med kalja
Stycken af hålkaksbröd; och i koppar potäter och mujkor.
Stugan var väl uppeldad och varm; från härden vid ugnen
Spred en sprakande glöd den behagliga hettan och fyllde
Taket med skyar af rök, att pertorne knappast och slädan
Kunde på sparrarne ses, der lagde de voro att torkas.
Röken höll sig i höjden likväl, och under dess mörker
Blossade pertor i mängd och belyste det landtliga folkets
Aftonbefattningar än, värdinnan den driftiga Anna,
Hvilken för sig och sin ärade man uppbäddade sängen,

Dottren, som sköljde förnöjd vid muren den sotiga grytan,
Gnolande runor i lugn, och sonen den raske, som flitigt
Öste åt fålarnes par, der de stampande stodo vid dörren,
Hackelse blandad med mjöl, i den väl hopfogade hoen.

Värden och herregårdstorparen sjelf, den förståndige Petrus,
Stod från bänken opp, der han sutit i slumrande dvala,
Gäspade länge, strök ur pannan det yfviga håret,
Sträckte mot taket armarna högt och blåste omsider
Makligt ur tröttad kropp den tungt insmygande sömnen.
Gerna han lagt sig i ro, då han dagen igenom arbetat,
Vadat i skogarnas snö och släpat stockar till herrgåln;
Hade ej herr Commissarien sjelf bedt alla af gårdens
Underlydande män, den följande morgonen tidigt,
Samlas hos honom för elgarnas skull, som man skådat i nejden.
Nu, i bekymmer att rusta sig ut till den stundande jagten,
Måste han, trött som han var, fördrifva den älskade sömnen.

Vägkostsäcken hängde der tom och förbidde att fyllas,
Och hans förträffliga bössa, som sällan klickade annars,
Ville för skottet sist ej elda, ty flintan var trubbig.
Först från dess trädknapp tog han försigtigt bössan, och afdrog
Skälskinnsfodret, som skyddade lås och pipa för väta.
Glad i sitt sinne beså̊g han den nyss svartmålade stocken,
Medan ur lådan deri en hvassare flinta han framtog;
Men till sin hustru talte tillika den ärlige Petrus:
Anna, i afton ännu är det bäst att du fyller min matsäck,
Så att den mättar en man, som en dag vill dröja i skogen.
Skaffa i ordning i qväll, om du ej vill störas i morgon;
Sömnlös sängkamrat är försummadt arbete ständigt.

Men hon svarade nu, den driftiga Anna, förtrytsam:
Aldrig ser jag ett slut på din häftiga längtan till skogen.
Är du en björn till sinne och håg, förståndige Petrus,

Lysten beständigt på rof och önskande jagter och vildbråd?
Se, förståndige vän, ej mäktar du trifvas i stugan;
Visst som en brännande glöd för din fot är det fredliga golfvet;
Men att syssla i skogar och kärr, onödigt och ständigt,
Sådant är ditt. Nu måste du dock slå jagten ur hågen.
Kommer min bror, som han loft, och besöker oss, länge förväntad,
Lemnande gård och barn, dem moderlöse han äger,
Passar det då, att jag här, med den galande tuppen som husvärd,
Sitter allena och söker att roa den älskade gästen?
Väl det egnade dig, att hemma förblifva och motta
Honom och växla förtroliga ord, som svåger med svåger.

Icke dock så, genmälte den välförståndige Petrus,
Icke dock så, ordkunniga mor, hvad min herre befallt mig
Måste jag lyda, om än det ej glädde mitt sinne, som jagten.
Men om han kommer i morgon din bror, den raske Mathias,
Väl, undfägne du då med vänliga håfvor den käre,

Så att han sitter i stugan förnöjd tills jag hinner tillbaka.

Honom svarade åter den mångordkunniga Anna:
Säge jag stundom en vinst af ditt stora besvär och din möda,
Mindre ville jag då på din oförtrutenhet undra;
Men då du gick välaktade herr Commissarien tillhanda
Dagen igenom, och sköt de flesta och yppersta elgar,
Kom du tillbaka om aftonen glad, ifall du en hud blott
Mer än kamraterna fick, då han tog det mesta, din herre.

Leende svarade åter den välförståndige Petrus:
Håh-hå, kunniga Anna, betänk att min herre allena
Vill ansvara för oss, om Befallningsman för oss till tinget.
Noga besinne du, mor, att elgarne borde besparas
Endast för Kungens gevär, om han någång reser i landet.

Tiga förmådde dock icke den mångordkunniga Anna,
Utan hon jemnade sängen och log och talte och sade:

Litet kostar en plikt, som aldrig fordras och kräfves;
Såg du väl någonsin förr bland oss att en herre blef tingsstämd?
Bringa blott sjelf en knippe med fisk, eller fågel till fogden,
Se, om han stämmer dig då! Välkommen granne, välkommen,
Ropar den ärade frun, ren innan du stigit på trappan,
Leder dig in och hviskar sin man i örat, och vänligt
Räcker han genast sin hand och frågar: hvad har du att säga?
Stor konst vore det ej att sjelf ansvara, ty snaror
Har du i skogarna nog, och skjuter en orre som oftast.
Men det må vara, den rike befaller, den fattige lyder.

Så hon sade, och knappt hon talat till ända, då bjellror
Hördes från vägen invid. Man lyssnade hastigt och uppsteg,
Sköt gluggluckan tillbaka och tittade ut; men i blinken
Stod en främmande man med frustande fåle på gården.
Gästen från Kuru kände man snart, den raske Mathias,
Annas älskade bror, som ej oväntad var anländ.

Raggig som björnen trädde han in i den ångande stugan,
Nickade gladt vid dörren och slog med den yfviga mössan
Snön från sin fårskinnspäls och från fötternas ludna beklädning.
Värd och värdinna och dotter och son välkomnade honom
Alla med hand och med famn, och de spädare barnen på muren,
Tittande sotiga fram, nedklängde med skri, att af gästen
Få sig en kringla enhvar och en mjuk ostskifva till välkomst.

Sedan man helsat, manade Anna sin ärade broder
Genast att sätta sig ned, och viste den yppersta platsen,
Högst vid bordet, der bänk med bänk i vinkel förenas.
Denne satte sig der, påtände sin messingsbeslagna
Pipa och rökte tobak, som han sjelf planterat och skurit,
Medan med nöje han svarte sin syster, som frågade mycket,
Så om hans blomstrande barn, som hans bördiga hemman i Kuru.

Petrus, den välförståndige, gick och löste ur redet

Fålen, som stampande stod fastbunden med tygel på gården.
Ränkerna tog han på armen och bjellerkransen och lokan,
Och inledde med bång den modige hästen i stugan.

Länge dröjde dock icke den kunniga Anna vid ord blott,
Utan hon lemnade männerna fritt att tala i växling;
Medan hon gick att bereda sin bror en smakelig qvällsvard.
Kistan läste hon opp, den beslagna, som lyste i stugvrån,
Målad med eldröd grund och med mörkare blommor beskuggad,
Framtog bränvinsflaskan och glaspokalen med trädfot,
Dukade, bröt det mjukaste bröd från spettet och frambar
Ordnade stycken deraf; men ur boden hemtade dottren
Smör och dricka och kött till glad välfägnad för fränden.
Så bestyrdes hans mål i en hast, ty den kloka värdinnan
Hade på förhand ren anrättningen lagt i beredskap,
Så för att fägna sin bror, som att visa de håfvor hon ägde.
Denne tömde pokalen och åt med förnöjelse kosten.

Men hon glömde ej heller, den kunniga Anna, att åter
Taga sitt samtal opp på det ställe, der nyss hon det lemnat,
Och hon talade snart till den raske Mathias från Kuru:
Visst må jag kalla det svårt för en man att sköta allena
Ej blott yttre bestyr, men på engång sysslorna inne,
Mest dock i fall hans hus är, som ditt, förmöget och vidsträckt.
Ser man ej mången gång hur äfven den frodige hästen
Tröttnar i backen, då ensam han drar det betydliga lasset?
Men der föraren går vid fimmelstången och hjelper,
Manande mycket med vänliga ord, der komma de båda
Lättare fram; och så är bekymret mindre för mannen,
När af en trogen hustru han följs, som delar hans möda.

Henne svarade åter den raske Mathias från Kuru:
Undra då ej att så sällan jag får kringflacka och resa.
Se, så är det med mig!, och så är jag stadd på mitt hemman,
Likasom gäddan stängs i den rumrikt gillrade katsan,

Hvart hon förfogar sig, längtande ut, från ett hörn till ett annat,
Sätta sig hinder emot, och förgäfves bryter hon böljan.
Ägor och skog har jag skött i min tid, som det egnar en bonde,
Värd har jag varit, och nu skall jag vara värdinna tillika.
Knappt ett år har förgått, sen min hustru, den goda, förlät mig;
Tyngre det varit mig dock, än alla de andra tillhopa.
Gick jag att plöja, gick jag att sköta min vigtiga kornsådd,
Eller, om sedan jag bjöds af årets växlande tider,
Berga mitt frodiga hö, och skörda den gulnade rågen,
Rådde der pigor och barn oeftersedda i stugan;
Dröjde jag åter inne en stund, snart flyktade fliten
Då från åker och äng; och den opåmanade drängen
Satt, med armarne lagde i kors, i behagelig hvila.
Men hvad som tryckte mig tyngst var barnen, det äldre, som ständigt
Ropte sin mor, och det yngre, som gret vid det främmande bröstet.

Honom svarade rörd den mångordkunniga Anna:

Ovis kallar jag dig, om du så förnöter i ängslan
Lifvets raskaste år, då du än kan njuta och fröjdas.
Derför välje du snart en förståndig hustru, som trogen
Vårdar ditt hus och förnöjer dig dag och natt med sitt sällskap;
Såsom jag menar du snart skall finna en flicka benägen.

Men allt medan han åt genmälte den raske Mathias:
Så har jag tyckt, förståndiga Mor, men med tvekan och oro
Såg jag bland qvinnornas mängd och fann än icke den rätta.
Ofta tänkte jag så: skall jag välja en ung eller äldre?
Alfvarsammare kunde dig väl den mognare vara,
Ty hvart hvälfvande år omfjettrar det häftiga lynnet,
Likasom spindeln spinner den kufvande tråden om flugan;
Men ej gåfve hon mig, hvad den yngre förmådde att gifva,
Kindernas fägring och kärlekens fröjd, som den kraftiga mannen
Eftersträfvar likväl, som qvinnans yppersta hemgift.
Åter räds jag att, seende blott på mig sjelf och mitt nöje,

Taga en ung, som flyktig och yr vårdslösade barnen,
Eller ock, sedan hon sjelf födt blomstrande söner till verlden,
Blefve ett gissel för dem, som ej legat dess hjerta så nära.
Derför dröjer jag än och med fruktan blickar mot valet.

Hej dock, sade i hast den kunniga Anna, beständigt
Faller det männerna kärt att eftersinna och rådslå.
Innan de företaga en sak skall det tänkas och tänkas
Med och mot, så skrämmas de lätt af diktade faror,
Ofta dröjande så, tills det nyttiga går dem ur händren.
Icke är allt ostadigt, som ej är stadgadt af åren:
Icke är stadigt allt, som länge af varandet glädt sig.
Mångfald föder i jordiska ting den rika naturen,
Mångfald föder hon ock i menniskolynnen och tankar.
Ser man dock lätt, hur hon står på sin strand vårplantan och knoppas
Fredlig rotad och lugn, då den hundra-åriga bäcken
Störtar i yra förbi och nejderna fyller med buller.

Tag en flicka, Mathias, och tag den jag bjuder dig genast!
Ser du på ungdom, nog, hon är adertonårig, min broder,
Ser du på kroppens runda behag och den fylliga kindens,
Får du väl länge söka en stoltare flicka än denna.
Men om på lynnet du ser, är hon fromsint, stilla och böjlig,
Lärd af sin barndoms nöd att tacksamt skatta det goda.
Nu framlefver hon lyckliga dar på den ståtliga herrgåln,
Piga bland pigornas mängd, men aktad af alla som ypperst.
Henne förtror herrskapet de prunkande väfvarnas skötsel,
Henne bestyret om mat och källarens nycklar och bodens,
Och snart kunde du tro att hon fostrats der som en dotter.

Men nu föll han i talet, den välförståndige Petrus,
Lysten att föra det ut, som hans kunniga hustru begynte:
Hedda menar du visst, Zacharias dotter, med lätthet
Känner jag Hedda igen i det välförtjenta berömmet.
Har hon dock vuxit opp ur sin barndoms mödor och sorger

Liksom den goda kärnan, om än i svagare jordmån,
Kraftfullt vecklar sig ut och blir en lofvande planta.
Ingen passar som hon för den raske Mathias, och säkert
Skulle den ärlige snart, om han henne blott finge för ögat,
Börja på vigselring och förlofning tänka och skynda.
Ty så är hon i sanning för männernas flyktiga blickar,
Som för trastarnas tropp den bärrikt lockande rönnen;
Ystert svärma nu dessa och sväfva på luftiga vingar,
Tills de i farten i hast bli varse det rodnande trädet,
Genast skratta de högt af glädje och skynda begärligt,
Alla i täflande flykt, till de yppiga klasarnas skatter,
Sedan hänga de vid och tåla väl buller och käppkast,
Innan de fly, då man lysten på bär vill jaga dem unnan.
Derför ber jag ock den, som är värd det goda, att genast
Ställa hos henne sig in, att ej andra må hinna i förväg;
Derför skynde du snart, värderade svåger, till herrgåln.

Honom svarade så den raske Mathias från Kuru:
Roligt vore att se den mycket beprisade flickan,
Funne en förevändning jag blott för det käcka besöket,
Ty att för friare strax misstänkas behagar mig icke.

Men då log han behagligt, den välförståndige Petrus,
Glad af sitt goda förslag; och han talade åter och sade:
Dertill att finna ett råd är lätt, ty i sanning din önskan
Passar till ställningen nu, som osten till krusade formen.
Tidigt i morgon går jag på elgjagt, såsom min herre
Bedt och befallt, då följer du raskt med min bössa beväpnad,
Och så hinna vi snart till den välbemedlade herrgåln.
Men då i stugan du trädt, och de öfriga skyttarna samlas,
Spanar du tigande opp med din blick den förståndiga Hedda.
Lätt på de rodnande kindernas glans och den dråpliga växten
Känner du henne igen, om hon sute bland hundrade pigor.

Om hon behagar dig då, det jag tror du skall finna besannadt,
Kan du ock växla ett skämt, eller språka förtroligt med flickan,
Sedan betänke du väl, så länge vi dröje på jagten,
Hur hon till nöjes dig var, och om henne du önskar till hustru,
Sist, om det faller dig kärt, skall jag åter blifva din talman.

Men han beprisade nu, Mathias, förslaget och uppsteg
Just i detsamma, mätt af den goda förplägningens skänker,
Och med ett famntag tackade han sin svåger och syster.
Öfver måttan förnöjdes också den förståndiga Anna,
När hon förmärkte sitt vänliga råd af männerna gilladt,
Och hon dröjde ej mer att för begge bereda en vägkost.
Men då hon packat en närande mat i väskan af näfver,
Hängde hon åter den tung på den hålliga knappen i väggen,
Och gick sedan åstad att bädda ett läger åt brodren.
Halmen skakades opp i den rymliga sängen, behändigt
Bredde hon lakan derpå och hufvudkudden af fjäder,

Medan den blomstrande dottren med stål inbragte till täcke
Ryan, som fordom blef väfd för de fromma föräldrarnes brudsäng.
Anna, förståndiga Mor, väl hade du mycket förändrats,
Sedan du bröllopsnattens behag invigde och ryan,
Kinden var rynkig nu och de smidiga formerna fetnat;
Men densamma i pragt var än din rya med samma
Röda och hvita och svarta och blåa fasoner i ullen;
Denna tjenade nu din bror till ett prunkande täcke.

Men när allt var beredt, och en hvar åstundade hvila,
Släckte de pertornas flammande bloss och förtrodde de trötta
Lemmar åt nattens söfvande hand att förfriskas och styrkas.

*****

ELGSKYTTARNE.

ANDRA SÅNGEN.

ANDRA SÅNGEN.

Re'n aftynade syrsornas sång på den sotiga muren,
Glöden förkolnade re'n, och i vrån på sin vanliga pinne
Gol nattvakande tuppen, bebådande morgonens ankomst.
Knappast skulle ändå den förståndige Petrus ur dvalan
Vaknat, trött, som han var, af de förra dagarnas mödor,
Hade tillika en stormande träta på muren ej uppstått,
Hvilken med buller och brak tillväxte i nattliga mörkret.
Ty der låg han behagligt, den aktade tiggaren Aron,
Närmare ugnen och njöt den ångande hettan allena,
Medan en annan af männernas tropp, Inbysingen Pavo,
Låg vid hans sida och kände ej nog af en älskelig värma.

Grannen ville med våld den ärlige Aron från stället
Tvinga och hvälfde sig opp på hans andra sida behändigt,
Trängande på som en kil; men förgrymmad reste sig Aron,
Famlade, fattade tag och slängde den stretande Pavo
Lätt som en stampsäck, ned från den sotiga muren i golfvet.
Genast vaknade Petrus af bullret förvirrad och uppskrämd.
Men med klagande röst tog Pavo till ordet och sade:
Lyssna dock, Petrus, och se hvad tiggaren gjort med den bättre,
Kastat från muren mig ned, halsbrytande, stolt i sin vrede,
Liksom han vore en kung, och ej lefde af menniskors nåd blott.

Honom svarade strax den ärlige tiggaren Aron:
Ville du tränga mig bort, och ej unna den gråhade gubben
Värma sin sida vid ugnen, som dock har värma för alla,
Måste du skylla dig sjelf, om ock nacken du brutit i fallet!

Men när den ärlige Petrus förnam hvad männernas tvist var,

Log han af hjertat och nämnde vid namn Inhysingen Pavo:
Pavo, min vän, det är bäst, att ej neka en annan hvad rätt är;
Äfven med tiggarn är Gud och beskyddar hans hvila på muren.
Sade, men tigande kröp Inhysingen Pavo i ugnen,
Der han i blinken, på bädden af sten, kringångad af hetta,
Somnade ljufligt och glömde sitt fall i behagelig hvila.

Men ej tänkte han mer, den förståndige Petrus, på sömnen,
Utan han steg ur bädden och gick att väcka Mathias.
Sängen nådde han snart och lade sin hand på sin svågers
Skuldra och hviskade sen i hans öra de manande orden:
Morgon i händerna re'n! upp, sof ej längre, Mathias,
Önskar du följa oss åt på den lofvande jagten och skåda
Hedda i dag, som du ville i går, må vi skynda till herrgåln.
Sade; ur hvilan spratt den raske Mathias, och redan
Satt han i sängen rak; men den välförståndige Petrus
Gick att bestyra om eld, och sökte väl länge i härden,

Innan der djupt på bottnen han fann det glödande kolet.
Skickligt tog han det opp med två pertstumpar till eldtång,
Förde det nära sin mun och blåste med vidgade kinder
Häftigt derpå: en qväfvande rök omhvärfde hans anlet,
Ömsom skådadt i ljus, och ömsom höljdt i en mörk natt.

Snart dock väcktes en låga, och pertan flammade genast,
Stugan var upplyst nu, ur dvalen vaknade hönsen,
Katten på hällen sträckte sig styf, tätt skakande hufvet,
Och sin gömma i språng uppsökte den skrämda kaninen.
Skyndsamt började sen den förståndige Petrus att klä sig,
Drog med förnöjelse på de bepröfvade, hålliga, gråa
Vallmarskläder, som skylde mot köld hans fylliga lemmar,
Passade fötterna se'n i värmande strumpor af svartull,
Skodde sig snabbt, steg upp, tog fårskinnspelsen af väggen,
Svepte sig välansenlig i den och spände kring medjan
Läderbältet, prunkande grannt med sitt häkte af messing.

Sådan stod han beredd att gå till den ståtliga herrgåln.
Äfven Mathias kom ur sin vrå, munderad och färdig,
Klädd från hufvud till fot, som han ärnade tåga på jagten,
Endast sin ståtliga pels af tolf mjuktgarfvade fårskinn,
Kostliga, tyngda af ull, som en lofvande fåle i värde,
Bar han ej tillspänd än, men han hvälfde den makligt omkring sig.

Nu då de voro i skick och väl utrustade båda,
Tog den ärlige Petrus på väldiga skuldror sin matsäck,
Hängde sin bössa på nacken och gaf Mathias ett gammalt,
Svenskt, mångpröfvadt gevär och talade vänligt och sade:
Här är klenoden! en gång må den tagas af knappen för din skull.
Sjelf den begagna nändes jag ej; på den sotiga väggen,
Dyr och värderad, den hängt, som den lemnades der af min fader.
Sade; men leende tog Mathias och hängde på axeln
Remförsedda geväret, och tryckte sin mössa på hufvet,
Villig att vandra åstad till jägarens värf och till älskarns.

Morgonsupen förglömde dock nu den förståndige Petrus
Hvarken att taga sig sjelf, eller bjuda sin ärade svåger,
Utan de söpo med lust och togo sig värma på färden.

Men då de kommo på gården och sågo den klarnade himlen
Fullt med stjernor beströdd, och hörde den tindrande drifvan
Knarra för fötternas steg, och knutarna braka för kölden,
Medan på hvar sitt par lättlöpande skidor de stego,
Gladdes Petrus i hjerta och själ och talte och sade:
Nu, kamrat, för en dag, som denna, betalar man pengar
Kosteligt, trodde dock knappt att den fuktiga vinden från östern
Skulle sig vända så snart, då den kom med blida i afse.
Lätt skall det bli att jaga i dag; den glattade skidan
Löper som stålet på is, och elgarne hindras af skaran;
Dröjom ej, följ! längs ängarna går genvägen till herrgåln.
Sade och skyndade fram och hann den stupande backen,

Som

Som från hans ladgård sluttade brant mot ängen der nedan,
Honom följde Mathias, och båda begåfvo sig utför,
Snabba som skuggor af moln, dem stormarna jaga på fästets.

Men då de slätten nått, framlupo de saktare båda,
Utan att hindras af gärden, ty snö betäckte dem alla,
Och då ordade snart den raske Mathias betänkligt:
Glad jag följer dig nu, ty af jagten väntar jag nöje,
Väntar mig nöje också af att se den beprisade Hedda;
Fråga måste jag dock, förståndige Petrus, på förhand:
Räknas ej farligt här att bryta förbudet om elgjagt,
Blir väl din herre belåten med mig, kanhända han hellre
Brukar sitt eget folk, än tager en främmande med sig?

Leende talade åter den ärlige torparen Petrus:
Hej! ej falla i dag väl de första elgar i socknen,
Trygge vi jaga dem här, om ock kulorna yrde kring tingsgåln.

Frukta ej heller att bli med förakt mottagen af herren;
Åtta torpare äro vi väl, jordbrukare alla,
Hvilka med möda och svett uppodla hans bördiga ägor,
Dock berömmas blott tvenne af dem som kunniga skyttar;
Petrus på Tjäderkulla, dernäst Zacharias på Hjerpvik.
Först står Petrus, förty Zacharias, den ärlige gubben,
Flammar som brinnande eld, hvargång han fattar i bössan,
Färdig att rikta en kula mot skyn, om det gäller i hettan.
Flere behöfvas vi der, som förstå handtera gevären,
Så att från skilda håll vi må kunna med kulor emotta
Elgarne, medan med rop skidlöparne drifva dem framåt.
Derför lite du på, att du blir välkommen på herrgåln,
Både som svåger till mig och som en bösskunnig och känd man.

Så han sade, och nöjd tog åter Mathias till ordet:
Se, på en okänd ort är man ögonmärke för alla;
Hvaren, sådan är menniskors sed, vill spana den svaga

Sidan hos främlingen opp, och i tysthet gäcka hans felsteg.
Om i mitt hem jag förgår mig en gång, så räknar dock ingen
Grannt derpå, ty man vet, att jag gör det en annan gång bättre;
Här blott så, som jag visar mig först, är jag ärad och ansedd;
Säg derföre också hur säkert det gamla geväret
Kastar en kula i mål? jag är rädd att, af mycken förtröstan,
Skjuta på håll och bomma och bli åtlöje för andra.

Men då teg han ej mer, den välförståndige Petrus,
Utan han höjde sin stämma till skryt och talte och sade:
"Elgen träffar du, broder, så länge med ögat du ser den.
Skjuter du, måste han dö, om geväret ej blifvit sig olikt;
Flere berömdare skott än ett slikt man gjorde med detta.
Under kriget det hände en gång att Johannes, min farbror,
Hvilken som tapper korpral då bar det för land och för konung,
Följde en dyr transport med hundrade käcka kamrater.
Men der svärmade ofta fiendtliga skaror i nejden,

Färden var farlig och svår, och den ädelborne kaptenen
Måste med mycket mod och med mycken försigtighet framgå.
Nu då de rastat en stund i en by, uppbröto de mangrannt
Åter och tågade af, och bönderne gingo försagde,
Nära sin fora en hvar, och drefvo med fruktan i hjertat,
Endast med skakade tyglar, de tungt framsläpande spannen.
Så uppnådde de sakta den åldriga skogen af furu.
Nu undflydde det [ej den stridserfarne kaptenen,
Att der kunde i skygd af de väldiga tallarne döljas
Månget fiendtligt försåt, men mest i de qvarnar som socknen
Tätt till hvarandra byggt vid den forsande bäcken som flöt der.
Derför befallde han käckt manskapet att hålla sig redo,
Medan han sjelf gick åter och fram och såg med ett långsynt
Glas längs vägen, och ville försöka att möta bland träden
Någon fiendtelig blick, som skytten bland granarna spejar,
När han i gryningens stund hör tjädern knäppa och listigt

Än framspringer ett steg, än håller sig stilla och lyssnar.
Så kringspanade äfven den ädelborne kaptenen,
Medan de nalkades skogen, dess djup till höger och venster,
Sådan gick han förbi den tappre korpralen Johannes.
Denne höll ej förgäfves sitt skarpa öga på nejden,
Ty på en qvistrik gran, som höjde sig ofvanom bäcken,
Viste han snart och talade så till den ädle kaptenen:
Ser jag ej liksom ett skimmer af guld i den barriga toppen?
Skåda dock dit, jag tror att en spejare sitter fördold der!
Orden följde på stund den ädle kaptenen, och vände
Glaset och blickade dit, och talte med manande stämma:
Rätt! på hans drägt är fienden röjd, men fins, för en sup här,
Ingen, bussar, bland er, som kastar en kula i fågeln?
Sade; men alla de hörde hans ord med förvåning och undran,
Alla sågo i mark och mumlade sakta i tändren,
Och så hviskade en och en ann sin granne i örat:

Ville väl hellre lofva att månen skjuta i pannan,
Är han ock längre borta, så får man dock sigte på honom.
Men der trädde han fram och spände sin hane betänkligt,
Rynkande ögonabryn och styfva mustacher, min farbror.
Han af alla var den, som vågade göra försöket,
Viss på sin konst och sitt goda gevär och sitt öfvade öga.
Vinkande bad han i hast kaptenen att låta sitt manskap
Tåga i ostörd gång, att ej spejaren såge försåtet,
Medan han sjelf, nedhukande, kröp till ett gärde vid vägen.
Troppen tågade fram, och man hade ej funnit i mängden
Någon, som vände sin blick åt ett annat håll än hans granne;
Ty som stjernorna se på den bördiga jorden, de sågo
Alla, den ena så väl som den andra, på granen allenast.
Väntan, tvifvel och hopp och halftförbitet ett löje
Bodde på allas anleten då, och en växande hviskning
Spriddes med sorl från mun och till mun, tills det ädla gevärets

Hane gaf eld, och det knallade af, och den listiga spejarn
Damp, som en fiskörn, ned i den svalluppkastande bäcken.
Detta det yppersta skott, som göras kunde, berömdes
Länge i hela armén, och geväret var vida beryktadt.
Så fullföljde och slöt sin trogna berättelse Petrus.

Men af begärelse snärd, att vidare höra och fråga,
Vände Mathias sin blick mot svågern och sade förbindligt:
Sluta ej än, jag brinner af lust att veta förloppet,
Huru i skogen det gick, hur det var med försåtet, på hvad sätt
Männerna redde sig ut, men mest hur det ädla geväret
Kom att stanna hos dig, sen det tjenat fädernesslandet.
Mycket förnöjde mig nyss din berättelse; gladt är att höra
Fädernas bragder och lof, hur de lefvat berömligt och handlat,
Mest dock ifall den kloke, som känner och ärar dem, talar.
Derför skynda, min vän; ren mellan de snöiga träden
Skåda vi skenet af tindrande ljus från stugan på herrgåln.

Villigt begynte igen den förståndige Petrus att orda:
Nu då man säkert såg att fiender funnos i skogen,
Gjorde den ädle kaptenen sin halt, och höll för sitt manskap
Kraftigt ett tal, förmanande dem att ej svika i striden.
Modigt bröto de in i den djupa skogen, och hastigt
Blefvo de tagna emot af kulor och blänkande sablar.
Ingen vek; der bröto med lugn soldaterna först fram,
Bönderna följde och ropade högt och värjde sig vrede.
Så de slogo sig sist med möda igenom och kommo
Fram till ställe och ort, men många de lemnade efter,
Träffade svårt af fiendtliga skott, och många de förde
Sårade med, bland dem den tappre korpralen Johannes,
Som, då han åtta gånger geväret laddat och åtta
Bussar förgjort, sist träffades sjelf af en kula i benet,
Och af en redlig vän blef bragt på en kärra och räddad.
Der, i sin jemmer, glömde han ej det kära geväret;

Utan att fälla en tår och utan att klaga sin smärta
Höll han det än i sin hand, då till högqvarteret de hunno.
Men då befallning han fick att lemna munderingen från sig,
Räckte han sabeln lugn, och lugn bajonetten och taskan,
Endast geväret behöll han en stund och skyldrade sakta:
Sedan gaf han det bort och gömde sitt anlet, i tysthet
Brusten i gråt; det märkte likväl den ädle kaptenen.
Rörd i sin själ gick denne och bad generalen förunna
Gamla geväret, som lön, åt den tappre korpralen Johannes.
Bifall fick han på bönen, och kom med geväret tillbaka.
Sakta smällde han då den tappre på axeln och sade:
Kunde jag, käcke kamrat, ock återställa dig benet,
Likaså visst som ditt goda gevär: här, tag det tillbaka,
Äg det till minne af land och af kung, som du trogen har tjenat.
Men som en gammal far, som sutit vid ugnen och väntat,
Hjertligt helsar sin son, då han återkommer från staden,

Länge fördröjd af bestyr och af dåligt före på vägen,
Så förnöjdes ock du i din själ, min aktade farbror,
När ur kaptenens ärade hand du geväret emottog.
Men som den friske det följt, så följde det äfven den halte,
Hela hans lefnad igenom, och kom, när han dog i vår stuga,
Först till min far och från honom till mig, då han lemnade verlden.

Så med förtroliga ord förkortade svågrarne vägen,
Och ren hunno de fram till den rikt bemedlade herrgåln.
Men då de trädde der in, igenom det öppnade ledet,
Mötte dem hundarne först, den modige Jäger och Backus,
Öfvade båda att skälla på vildt och vakta vid boden.
Strax med ett vredgadt skall mot den raske Mathias de sprungo,
Djerfve och färdige snart att bita den främmande skytten,
Hade ej Petrus i hast tilltalt dem och hotat med käppen;
Men då de hörde hans röst och sågo hans lyftade skidkäpp,
Tego de stilla, och kröpo, med smidigt viftande svansar,

Ödmjukt nära hans knän och smekte den gamle bekante.

Bullret nådde likväl välaktade herr Commissarien,
Der han i salen satt omgifven af bössor och skjuttyg.
Genast begaf han sig ut, att se hvad vore å färde,
Lockade hundarne först, steg sedan på trappan, blef varse
Skyttarne der, omgifne af natt, och talte och sade:
Hvem? hvadan ären J? sägen det snart, att jag måtte förnimma,
Om J af gårdens män, eller vandrande främlingar ären?

Mössan tog i sin hand den förståndige Petrus och sade:
Jag, välaktade herre, det är, som på eder befallning
Kommer för jagten beredd, min svåger Mathias från Kuru
Hemtar jag med; bösskunnig är han och med bössa beväpnad.

Genast svarade glad välaktade herr Commissarien:
Godt, att du kommit, min vän, och att äfven din svåger du medfört;
Flere behöfvas vi här som förstå handtera gevären.

Vandren till stugan och vänten mig der, om en stund är jag färdig.

Sade och vände sig om och gick tillbaka i salen.

LOGSKYTTARNE.

TREDJE SÅNGEN.

TREDJE SÅNGEN.

Men till den välupplysta och välupptimrade stugan
Gingo de modige skyttarne då, som befallde de voro.
Skidorne ställde de först mot väggen, och stötte i drifvan
Käpparne ned, snön stampade de från föttren i farstun,
Sedan trädde de in igenom den knarrande dörren.
Glade sågo de der, vid skenet af flammande pertbloss,
Sju välrustade torpare ren kring bordet i samqväm,
Medan i hvar sin vrå tystgnolande pigor behändigt
Trampade surrande rockar, och rullorne fyllde med blårgarn.

Sedan man helsat hvarann, och båda de tagit sig bänkrum,
Började snart, bland tigande tyst, den raske Mathias
Sända ett spanande öga omkring, uppsökande Hedda.
Lätt på de rodnande kindernas glans och den yppiga växten
Kände han henne igen bland många, som Petrus förutsagt,
Och han förnöjde sitt sinne, betraktande henne med undran.

Tystnaden bröt omsider likväl Zacharias på Hjerpvik,
Der vid bordet han satt välvördig, gammal och grånad:
Nu, så sade han, gäller det prof, värderade männer,
Hvem, sen den raske Mathias är här, den yppersta skytt blir?
Om välaktade Herrn, om den välförståndige Petrus,
Eller ock jag må besegra den prisade gästen från Kuru;
Annat menar dock den, som vet att förträffliga skyttar
Fostras, ej färre än män, i det fågelrika kapellet.

Honom svarade åter den raske Mathias från Kuru:

Hej, Zacharias, tala ej slikt och rikta ej allas
Blickar på mig, om jag sen ej mäktar att döda en enda;
Väl bo skyttar i Kuru, det fågelrika kapellet,
Kunnige som du det sagt, men, om jag bland dessa må räknas,
Lemnom åt gerningen slikt att bestyrka eller att neka.
Sade och alla längtade ut att försöka sin lycka.

Men der lågo på halm, i en vrå vid den sotiga muren,
Tyste och obemärkte en hop långskäggige bröder,
Vandrande handelsmän från det varurika Archangel,
Hvilka med möda och svett, att vinna det lockande guldet,
Tåga från by till by, och på renselbetungade skuldror
Bära en glitterkram, som är kärt för den treflige landtbon.
Trötte de hvilade nu i en vrå vid den sotiga muren,
Nära sin ränsel en hvar, ty om qvällen de kommit från Kuru,
Der hos den raske Mathias de nyss, som tillförene, rastat.
Desse hörde hans röst, då han talte för alla i stugan,

Kände den genast igen i sömnen och sprungo ur bädden,
Glade att träffa på främmande ort sin redlige gästvän.
Stojande kommo de nu och slöto hans händer i sina,
Hvaren hade ett ord att säga, och hundrade öron
Skulle med möda förmått uppfånga de flyktiga ljuden;
Ty som gnistor spraka från katten beständigt och tallöst,
När han på gummans knän af vänliga händer bestrykes,
Så framsprittade orden ur skäggomsväfvande läppar.

Men så talade väl den ena och andra ibland dem:
O, hur fägnar det oss att träffa den raske Mathias!
Ingen bemötte oss bättre än han, ty kommo vi trötte
In i hans stuga när helst, då måste beständigt en kärfve
Halm inhemtas för oss, och en kraftigt värmande mjölgröt
Bjöds väl ibland, då vi köpte hans Ikornsryggar och Mårdskinn.
Sådant är kärt för alla, men mest för den trötade vandrarn.
Hjertligt är han vår vän, den raske Mathias, ty ständigt

Handlar han redligt med oss, som i går då vi köpte hans björnhud.
Kostligt, hur väl och hur snart vi fingo den åter försåld här.
Ty den var ej af mal försåtligt stungen, ej heller
Bar den en färgad svärta, som snart förblekes af åldern,
Derför förnöjde den ock välaktade herr Commissarien.

Så de sade och mycket, som öfverröstadt af detta,
Flydde som rök, och fann ej ett villigt lyssnande öra.
Tills att, af alla främst, den brunskäggyfvige Ontrus
Gick till sin ränsel, snörde den opp och tog med förnöjsam
Min, att de glimmande tändren emellan mustacherna syntes,
Leende fram derur den med omsorg korkade flaskan,
Der en smakelig rum han plägade spara på färder.
Vinkande drack han och bjöd åt Mathias den herrliga drycken.

Men när, hvar i sin vrå, de spinnande pigorna sågo
Silkesdukarnes glimmande sken i den öppnade ränseln,

Sprungo de opp nyfikne, och lemnade rockar och rullor.
Likasom svalor flyga med skri kring den sväfvande höken,
Så omhvärfde de nu den brunskäggyfvige Ontrus,
Lystne att mätta sin blick med varornas skimmer och fägring.
Längtande sågo de, frågade pris och suckade ofta,
När de förnummo hur dyrt de prunkande dukarne såldes;
Men der talade då den unga förståndiga Hedda:
Se hvi dröje vi här och önske oss sådant, som aldrig
Kan uppfyllas ändå; hur skulle vi, fattiga pigor,
Siden begära och silke, som blott en gosse med hemman
Köper ibland åt sin brud, att fägna den lyckliga flickan?
Ville helst någon, känd eller okänd, man i vårt samqväm
Köpa och skänka åt mig ett synålsbref eller nålhus,
Toge jag tacksamt emot och vore förnöjd i mitt sinne.
Så hon sade och fäste sitt stora öga på männen.

Leende framsteg då den raske Mathias och uppdrog

Sedeltaskan af skinn, som han bar förvarad i barmen,
Tog en sedel derur och köpte och delade vänligt
Gult bröstsocker och uddiga nålar åt pigorna alla,
Medan åt Hedda han valde dertill en glänsande hårkamm.

Flickorna gladdes dervid och nego och tackade sakta;
Torparne åter, och äfven den brunskäggyfvige Ontrus,
Logo och glammade högt och brydde den raske Mathias.

Så utropade en och en ann spetsfundig i hopen:
Se dock hur hastigt det gick för den listiga Hedda att fånga
Främlingens hjerta, som kom ej anande slikt i sin frihet.
Ja, så sätter sig lätt bröstrodnande vakan i rönnen,
Säker och trygg, och märker ej der hur den listige gossen
Räcker sin tagelbepinnade käpp bland löfven försigtigt,
Innan hon känner sin hals omsluten af snaran, och fåfängt
Flaxar med vingarnes par och söker befria sig åter.

Likaså fångades nu den raske Mathias från Kuru.

Leende talade äfven den gamle förståndige Petrus:
Icke förundre man sig, om äfven min svåger, som andra
Hvilka i ungdom blomstra ännu, besegras af Hedda,
Ty svårt blefve det säkert en man att henne emotstå.
Vet jag dock knappt hur jag bäst skall beskrifva den dejliga flickan,
När hon bland ynglingar dväljs och ömsom talar och tiger;
Som då ett vårmoln hvilar sin glans bland träden på kullen,
Buskarne fröjdas och björkarne stå i stilla förundran,
Skådande morgonens prakt och det rosenfärgade molnet,
Tills ur sitt sköte det sänder en fläkt, då svigta de späda
Grenarnes skott, och de krusiga löfven skälfva af vällust;
Mindre bäfvar också ej gossen, då Hedda han åhör.

Honom med straffande ord genmälte den raske Mathias:
Skall jag väl mer dig kalla en man, förståndige Petrus,

Eller en skägglös pilt, som i flyktig yra, med tanklöst
Smicker, sölar sin mund, och qväljer en sedesam flicka.

Sade och teg; då flög den rodnande blygseln af flickans
Yppigt blomstrande kind, som en färgrik fjäril af rosen,
Och hon fällde sin vänliga blick på den raske Mathias,
Medan till rocken hon gick och började spola ånyo.

Men der skulle de stått till ljusnande morgon och växlat
Löje och skämt, och betraktat de hågförnöjande varor,
Hade ej oförtänkt välaktade herr Commissarien
Öppnat den knarrande dörren och stört det muntra gelaget.
Men han höjde sin röst och sade de manande orden:
Dröjen ej, män, jag är färdig att gå, fort skynden, ty mörkret
Börjar att skingras ren, och stjernorna blekna på fästet.
Dagen är korrt, det är väl att i tid framhinna till stället.

Så han talte vid dörrn, och alla de hörde hans stämma,

Fulle af nit, som det behöfves en man, då hans herre befaller.
Ingen hade dock der, som velat med billighet dömma,
Sagt, att en annan snabbare var att fatta sin bössa,
Eller mer villig att gå, än den välförståndige Petrus.
Honom följde dernäst den raske Mathias från Kuru,
Men den tredje var du, Zacharias, plöjande Hjerpvik.
Dessa följde med bössor sin ärade herre i spåren,
När ur stugan han gick; oväpnade följde de andra.
Men då de kommo på gården, bestego de utan att dröja,
Skidornas glattade par, och begåfvo sig muntra på färden.

Likasom skaror af gäss, då på sväfvande vingar de lemna
Nordens isade sjö, påkalla hvarandra som oftast,
Lättande flygtens besvär med sånger och växlande tillrop,
Så framsväfvade skyttarne nu på de snöiga fälten,
Medan än en, än en annan af dem förtäljde i korthet
Någon förnöjande bragd, den han öfvat sjelf eller hört blott.

Tyst framvandrade dock den raske Mathias från Kuru;
Mindre tänkte nu denne på egna bedrifter och andras,
Än på det möte han gjort med den aktade Hedda på Herrgåln.
Vacker stod hon ännu för hans blick, som i stugan hon syntes
Trampa sin surrande rock och varornas skimmer betrakta,
Och han förnöjde sin själ med att tyst erinra sig henne.

Honom omsider klappade lätt på den fylliga axeln
Sjelf välaktade Herrn, och frågte och talade vänligt:
Främling äger ej du en berättelse, rolig föralla?
Vandra ej tigande här, om du än, som den duglige mannen,
Skyr att berömma din bragd och beskrifva det goda du sjelf gjort,
Ty att du ej på ugnen förnött din tid, det bevisar
Så ditt kraftiga skick, som den ort der du föddes och fostrats.
Ständigt hörde jag Kuru, det fågelrika kapellet,
Nämnas med lof för dess modiga män och kunniga skyttar,

Hvilka förstå att med drift utrota förödande vilddjur,
Bäst dock veta att ringa en björn i hans ide om vintern.
Hemma från Kuru nämndes också den kostliga björnhud,
Ryssarne sålde i går, hvars like i vidd och i storlek
Aldrig försports; förskräcklig den är ännu att betrakta.
Säg dock, min vän, om du sett den oförsagde som vågat
Höja mot honom sitt spjut, ty med spjut var han tagen af daga.

Honom, blickande opp, genmälte den raske Mathias:
Tvenne voro vi der, välaktade herr Commissarie,
Jag och en trogen kamrat, som öfvermannade björnen;
Utan fara dock ej, ty, så många jag stuckit tillförne,
Ingen jag sett att med denna i styrka och vrede förliknas.

Åter talade du välaktade herre förbindligt:
Skåda hur oförmodadt och snart min önskan är uppfylld!
Strax då jag köpte i går den väldiga huden, och häpen

Tog en ram i min hand och besåg dess klor och dess senor,
Rann i min håg ett begär att skåda den raske som fällt den.
Men låt höra förloppet; för mig är det kärt att för vänner
Kunna förtälja det sen, då vi satt oss i slädan, och buden
Klappar med glimmande tänder mot gafvelbrädet i farten.

Så han sade och strax framskrunno de andre att lyssna,
Medan med nöje i männernas rund Mathias begynte:
Allt, hur man ringar en björn, och hans ide om hösten iakttar,
Veten J väl; vi gjorde som fäderna länge för oss gjort.
Men när Julen omsider till ända lupit, och drifvan
Vuxit i skogarne hög och hunnit af skara betäckas,
Gingo vi ut mot björnen, en dag, med spjut och med bössor.
Honom funno vi snart, på det ställe han lemnades låg han,
Under en skyhög gran i en koja af hopade grenar,
Öfversnögad och gömd och trygg i sin vintriga hvila.
Tvcksam tänkte jag då i min håg: om på stunden jag borde

Lossa mitt skott och försöka att genomskjuta hans näste,
Eller ock först med ett rop uppjaga den starke ur gömman.
Bäst det syntes mig dock, som jag menade först, ty med lycka
Kunde jag träffa den strax och allena berömmas af fångsten,
Derför spände jag hanen och sköt med min säkra musköt dit.
Men med brummande reste sig opp den förtörnade björnen,
Banade rum med sin ram och skakade drifvan af idet,
Och så stod han med gnistrande blick förfärlig i remnan.
Genast lade min trogne kamrat sin bössa till ögat,
Måttade hastigt och sköt i sin ungdomshetta förgäfves,
Ty lätt rispade kulan den väldiges hjessa allenast.
Men i ett språng, som en dånande storm framrusade björnen,
Störtade öfver min vän, som en åskvigg, eller ett skyfall,
Och slog, segrande, snart sin fiende neder till marken.
Häpen såg jag hans klor och vredgade käftar i täflan
Mättas mot ynglingen då och nära att slita hans lemmar,

Innan jag hann med mitt riktade spjut framila till bistånd;
Men då jag nalkades djerf och stötte det djupt i hans strupe,
Vände han vreden mot mig och det blodutsprutande gapet.
Rytande högt, på darrande ben mot spjutet han trängde,
Sökande mig med ramar och tänder och blickar på en gång;
Fåfängt var dock hans våld, ty ju mer han förföljde, dess mera
Vek jag tillbaka och hvälfde omkring det slipade jernet,
Tills han tömde sin blod på rodnande drifvan, och mattad
Föll för min fot och ur rosslande hals utblåste sin anda.

Glad åhörde enhvar den raske Mathias från Kuru,
När han sin bragd förtäljde, och lätt framskrunno de alla.

*****

ELGSKYTTARNE.

FJERDE SÅNGEN.

FJERDE SÅNGEN.

Redan i öster rodnade vintersolen, och redan
Nådde de ifrande skyttarne ön, som, med granar bevuxen,
Grönskade opp ur snön och åt elgarne skänkte en fristad.
Sex skidlöpare ordnades strax att bilda en skallgång,
Medan i valda försåt sig skyttarne satte i hållet.
Jagten begyntes med stormande rop. Uppskrämda bland träden,
Svärmade orrar och hjerpar och stundom med buller en tjäder;
Skott sig mängde med skri, och af dån genskallade nejden.

Men som han sutit, satt i den rymliga stugan på herrgåln

Ontrus, den brunskäggyfvige, glad bland förtrogna kamrater.
Spinnande pigor blott och den skröpliga, halta Rebecka
Voro derinne med dem, ty drängarna färdats till skogs ren.
Nu kring det långa bordet de glädtiga bröderna satt sig,
Tömmande skummigt öl och kryddande ölet med bränvin;
Likasom trän vid roten af rinnande bäckar besköljda,
När de af våren beklädas med löf och grönska och fägring,
Utan sin möda och strid, så suto de alla vid bordet.
Endast den yngste i brödernas tropp, den sköne Tobias,
Rörde sig der och besörjde att brist ej drabbade kannan.
Denne, ju oftare nu han till hushållskammarn och Hedda
Gick i sitt värf, och ju mer han, af rusets yra bedårad,
Såg på den blomstrande flickan, betogs dess mera af kärlek.
Ingen Archangelsk mö, och ingen vid stranden af Dvina
Växande tärna kufvat ännu den flyktiga gossen,
Utan hans hjerta var fritt, och spratt som en åder i källan.

Nu, af ett skummande öl, och en blomstrande tärna på en gång
Dårad, sprang han och dansade, gret och skrattade ömsom,
Tills i en blink, som en storm, han den varubetungade renseln
Slängde på nacken och skyndade ut. Ölstånkan ur handen
Fällde af skräck, der han satt, den varuförståndige Ontrus.
Upp från bänken han sprang och förföljde den flyende gossen.
Kom ur stugan i farstun, och kom ur farstun på gården,
Gerna med samma fart han i hushållskammaren inträngt,
Hade ej hundarnes par, den modige Jäger och Backus,
Stannat vid den, sen med tjut de den skyndande gossen förföljt dit.
Men då han såg hur med vrede och skall de belägrade dörren,
Greps han af fruktan, stannade, lockade, hvisslade, smålog,
Slog sig på knäna och nämde vid namn dem båda förgäfves,
Tills ur fickan han tog en glimmande kringla omsider.
Denna itudeld bar han med båda händerna framräckt,
Nalkades trappan, smög sig på den ett steg och ett annat,

Tjuste och kastade bitarne fram. Halfmurrande grepo
Hundarne dem, men han hann oskadad till kammaren Ontrus.

Der låg redan på knä, vid den öppnade ränseln, Tobias,
Ryckande ifrigt varorna opp, som om alla i brand stått;
Perlor af glas, nattrockar och sidenschawletter och mösstyg,
Slängde han brådskande fram på en gång. Förvånad ur väfstoln
Spratt den förståndiga Hedda, och fällde sin spole ur handen.
Men han ropade snart, den sköne Tobias, i tårar:
Allt, tag allt, o flicka, och låt mig kyssa din mund blott!
Sade och ilade fram att kyssa den älskade genast.

Orden hörde i dörrn den brunskäggyfvige Ontrus,
Der han med häpnad störtade in, som den vingade örnen
Flög han sin broder i nacken och skrek åt Hedda tillika:
Icke dock, icke dock, flicka, försök det ej, hör på hans ord ej!
Dåren, han äger ej russakan ens, som springer i väskan,

Mindre en sidenduk, den fattiga narren. — I dammet
Släpas cattuner och tyg, väl femtio Rubler i värde. —
Hej dock, Tobias, din hund! så ropande höll han med ena
Handen sin stretande bror i det yfviga håret i nacken,
Medan han, hukande ned på en gång, med den andra behändigt
Plockade varorna opp och stack dem åter i väskan.
Men då han samlat allt, att en pärla ej mera var borta,
Tog han sin rensel, öppnade dörrn och, af hundarne ansatt,
Gick han och ledde vid håret sin bror, som en fåle, till stugan.

Annat hade likväl den förståndige Ontrus i sinnet,
Än att med kärleken låta bero sen han varorna bergat.
Först dock drack han hvad öfrigt af öl i den tumlande stäfvan
Blifvit, och strök ur mustacher och skägg det fastnade skummet;
Men sen gick han åstad, för sin älskade broder, att fria.

Hedda! ropte han strax, då i hushållskammarn han inkom,

Herrlig är gossen, herrlig den stolte Archangelske gossen;
Topp, att du tager till man den blomstrande, skönc Tobias.
Såg du hur fet, hur rund och hur röd om kinder och läppar
Ynglingen var, hur hans hår, som en glänsande Zobel i värde,
Hängde på pannan jemnt och beskuggade kinden och nacken.
Men på hans haka såg du det tätt framskjutande skägget?
Snart som en räfsvans yfvigt och långt skall det falla mot bröstet.
Herrlig är gossen, herrlig den stolte Archangelske gossen;
Topp, att du tager till man den blomstrande, skönc Tobias.
Åter att dansa, min vän, om på klack, om på tå det beror här,
Har han sin like ej sett, om det gäller att flat som en kringla
Sjunka mot golfvet, och lik en raket uppspritta tillbaka.
Allt vid hans dans är fullkomligt, båd armarnes svängning och benens;
Sjunger han, sparkar han, knäpper han, stampar han, hvisslar han, ler han.
Herrlig är gossen, herrlig den stolte Archangelske gossen;
Topp, att du tager till man den blomstrande, skönc Tobias.

Hvad? om vi dricke ibland, och rusige ligga på golfven!
Icke beständigt dricke vi, sällan, o sällan, ibland blott.
Kulen är vintern, flicka, och tung är för vandraren renseln;
Sen vi hos fremmande fastat, af fruktan för tjufvar och bofvar,
Dricka vi öl då vi komma till gamla bekanta och kunder.
Herrlig är gossen, herrlig den stolte, Archangelske gossen;
Topp, att du tager till man den blomstrande, sköne Tobias.
Kom till Archangel, skönt är det varurika Archangel:
Siden blifver din drägt, och silfverrubler din kost der.
Fattigt är Finland, skogar och fjäll blott finnas i Finland.
Följ oss, kom till Archangel och bo vid stranden af Dvina!
Rik är den brunskäggyfvige Ontrus, rik är hans broder,
Herrlig är gossen, herrlig den stolte Archangelske gossen;
Topp, att du tager till man den blomstrande, sköne Tobias!

Så han sade, och strax ur gömman i barmen en plånbok,
Sedeldiger och stor, framdrog han och svängde mot taket.

Sedlarna yrde omkring, som fjärilar luftiga, lätta,
Röda och hvita och blå, femtusende Rubler och mera
Sväfvade der mot golfvet, och mellan dem alla och på dem
Sprang, med ljungande blickar, i tjust förmätenhet, Ontrus.

Honom lemnade då den förståndiga Hedda, att ensam
Stoja och fria, och gick till sin fru, der i salen hon träget
Räknade kläder till tvätt och skref dem i ordning på nota.
Leende hörde hon sen, hvad i hushållskammaren, Ontrus
Skrikit och gjort, och vid Heddas berättelse kom hon ur räkning.

Men då den brunskäggyfvige Ontrus såg sig allena,
Glömde han kärleken strax och slöt med de luftiga sprängen.
Sedlarna sökte han åter, med darrande händer af andakt,
Kysste med tjusning en hvar, väl tusende gånger förut kysst,
Stack dem i taskan, stack, ljuft grinande, denna omsider
Rund som förut i sin barm, och gick tillbaka i stugan.

Kärlekens qval bortdansade der den sköne Tobias,
Knappast mäktig att svänga sig mer för det svindlande hufvet.
Blandande löje med gråt och klagosånger med fröjdrop,
Höll han sig ton till de språng, han på svigtande fötter försökte,
Tills omsider af hufvud och ben besviken han kullföll,
Lemnande hjertats sår i sömnens händer att läkas.

Sådan syntes han nu, då den brunskäggyfvige Ontrus
Kom från sin friarefärd, och gnolande trädde i stugan.
Tvenne bestyr upptogo den kommandes sinne. Till bordet
Gick han, och såg med bedröfvelse ned i stäfvan som tom var.
Denne sände han ut med en skäggig broder, att fyllas.
Derpå såg han sig om, hvart han skulle den fallna kamraten
Bringa i ro, att han ej, der på golfvet han hvilade utsträckt,
Skulle för fötterna ligga och hindra hans dans och de andras.
Lämpligast tyckte han då, för den somnade brodern till läger,
Bädden af halm vid muren, med hufvudkudde af rörtoffs,

Der att hvila sin tröttade kropp den gamla Rebecka
Lagt sig neder i frid, med den spräckliga katten vid sidan.
Dit framsläpade Ontrus den ölbetungade brodren,
Leende glad då han såg hur innerligt djupt han i sömn var,
Föll på sitt knä och skakade sakta den åldrigas skuldra:
Maka dig litet, maka dig, gamla Rebecka, han sade,
Närmare muren, och drif den kurrande katten ur famnen,
Att du i stället må få en blomstrande gosse bredvid dig!

Tvy! skrek sprittande opp den skröpliga, halta Rebecka,
Tygle den Onde din hädiska mund, långskäggiga odjur;
Fick jag väl njuta en blund för hans ogudaktiga krumsprång?
Får jag väl någonsin ro, om jag låge från dygn och till dygn här?
Ve, att den dag jag skådat, då du, ochristliga hedning,
Landet till styggelse tågar omkring! Så talande slängde
Gumman med darrande hand mot Ryssens anlete katten.
Denna, förskräckt, grep fräsande tag i det yfviga skägget,

Klöste hans haka och kind och flydde på muren i blinken,
Der han i mörkret murrade sen med glimmande ögon;
Men på sitt läger lade sig lugn den gamla Rebecka.

Ontrus igen stod qvar och strök sin haka med handen,
Svor och brummade sakta och log med förundran i växling,
Tills han för ölet, som strax inhemtades, glömde sin motgång,
Släpade brodren bort från den farliga bädden och redde
Honom ett rum på den bänk, der han sjelf tog säte vid kannan;
Medan ett gällt, osläckeligt skratt, som pigorna börjat,
Ljöd vid de hvilande rockarne än, och den gamla Rebecka
Satte sig opp, nedlockade katten och lade sig åter.

BLOMSTERNE.

FEMTE SÅNGEN.

FEMTE SÅNGEN.

Så fördrefvo sin dag, på den välbemedlade Herrgåln,
Ryssarnas glädtiga tropp, och drucko och friade ömsom,
Medan på holmen skyttarna gladdes af skott och af jagtrop.
Men då af solen en strimma ej mer var öfrig i vester,
Fanns på den skogiga ön ej heller en elg som ej stupat.
Sex skidlöpare, dröjande qvar vid bytet att vakta,
Suto på snön i en rund, och förnöjdes af mat och af brännvin;
Petrus igen och med honom den aktade herr Commissarien
Tågade långsamt fram mot sitt hem, på det glimmande träsket.

Åter ett stycke från dem, så långt, att det vingade lodet
Nått, men ej träffat sitt mål, skrann flämtande värden på Hjerpvik;
Honom följde, fast nära dock ej, den raske Mathias.
Snabba som skuggor af moln, af stormarna drifna på fästet,
Flögo på isen de fram med glattade skidor i täflan,
Öfvade båda och båda för skidlopp vida berömda.
Nu det gällde ett vad; hvem först till den aktade Herrgåln
Hunne, och skaffade hästar att elgarna forsla från skogen,
Skulle med ett stop öl och en sup af den andra förplägas.
Vargen hade ej täflat i lopp med den åldrige Hjerpvik,
Der han för vadet ilade fram; den raske Mathias
Skyndade skamfull efter, och stötte med käpparna drifvan.
Men när omsider han kom till den sluttande backen vid Herrgåln,
Mötte han ren Zacharias, som stod stormodig på främsta
Slädan och följdes af två frilöpande fålar i spåret.
Glad, då de möttes, talte den ärade värden på Hjerpvik:

Nu, nu, laga, Mathias, att ölet mig väntar och supen,
När jag med elgarne kommer i qväll och behöfver mig värma.
Sade, och äggade hästen till färd. Men den raske Mathias
Tänkte på Hedda, och fattade strax och släppte ej tygeln,
Innan han henne begärt af den åldrige fadren till maka.
Väl, så sade han, öl skall du finna i afton och brännvin,
Lofva dock ett, Zacharias, åt mig tillbaka i hast här,
Innan du färdas, lofva mig Hedda din dotter till hustru.

Leende svarade då Zacharias, den ärlige gubben:
Ej är det jag, som skall bädda din säng och syra din rocka,
Fråga ej mig, men henne, och lofvar hon, lofvar jag äfven.
Väl med en sämre kunde hon vandra och vandra till sämre.
Sade, och ropade högt åt hästen och åkte sin väg bort.
Men till stugan begaf sig med fröjd den raske Mathias.

Inne fann han väl ej, hvad han sökte, den blomstrande Hedda,

Ty hon satt deroppe i hushållskammaren ensam,
Full af bestyr att snart få slut på den randiga väfven;
Ryssarna såg han dock der, och med dem rotfattiga gumman.
Nära till muren satt den skröpliga, halta Rebecka,
Krumpen och tyst, långskäggige brödren lågo der spridde
Icke på valda ställen, men hvar de af händelse fallit.
Vakne voro de ej, de njöto det ljufliga rusets
Döfvande ro och glömde i lugn besvärliga färder;
Endast den brunskäggyfvige Ontrus satt vid sin kanna,
Drucken och säll, och såg på de fallna kamraternas hvila.

Men då i dörren han märkte den raske Mathias från Kuru,
Sprang han från bänken strax, och började dansa i glädjen.
Skriande sjöng han och mätte den rymliga stugan med stegen,
Så att hon skyndade, skrämd af hans språng, den gamla Rebecka
Bort i en vrå, och fördömde med slutna händer hans upptåg.

Väl af hans dans förnöjdes den raske Mathias från Kuru,
Hellre han skådat Hedda ändå; men han hejdade Ontrus
Midt i hans fart, och fångade ögonblicket och talte:
Hej dock! går det så lätt, danskunnige broder, att röra
Fötterna nu, då du lyder den glädtiga takten allena,
Skulle väl stugan ej mer inrymma de luftiga sprången,
Om med en vacker flicka du fick kringsvänga i polska.
Säg hvar äro de nu, de blomstrande pigorna, alla?

Honom svarade åter den brunskäggyfvige Ontrus:
Hvem vill passa derpå, hvar de öfriga springa på gården;
Endast den fagra Hedda, som sitter vid väfven deroppe,
Söker jag glad, ty hon brygger och säljer det herrliga ölet.
Snart skall hon visa sig här med en skummande stäfva ånyo.
Glad] nedsatte sig då den raske Mathias att vänta.

Men i detsamma syntes i dörrn den saknade flickans

Rodnande kind, och hon kom att spola sitt färgade ullgarn.
Stäfvan bar hon i handen också, af det gäsande ölets
Fradga bestänkt, då hon skred som en morgonstjerna till bordet,
Och med ett leende fäste sin blick på den raske Mathias.
Nu, så sade hon, måste du strax, värderade fremling,
Skilja en tvist, som jag har med en annan flicka i gården:
Om det är hon, eller jag, som skall få af den andra ett nålbref?
Om på er jagt du träffade bäst, får jag, och hon tappar;
Åter om Petrus träffade bäst, får hon, och jag tappar.
Sade, och knöt kring röret en ända och började spola.

Närmare henne satte sig då den raske Mathias,
Tände på pertans eld sin stoppade pipa och sade:
Flicka, ej mer må du våga på fremlingens lycka ett nålbref.
Så har det gått med vår jagt, att af fyra elgar, som fallit,
Två jag skjutit, och en välaktade herr Commissarien,
En blott Petrus också; men det yppersta skottet är hans dock.

Se, då vi slutade ren och voro beredda till hemfärd,
Sköt Zacharias ett skott, der han stod vid stranden allena,
Sköt och höjde sin röst och skrek som ett dånande thordön:
Hit! hit! skynden er, skynden med laddade bössor i tid hit!
Ingen hade väl då, om icke den flyende haren,
Täflat om yppersta priset i lopp med den ärlige Petrus,
Så framskyndade han, då han hörde det skallande ropet.
Stranden nådde ock jag och såg hur han lossade skottet,
Såg hur på håll, oskadad och fri, den flyende elgen
Sträckte sin färd i galopp utöfver det snöiga träsket.
Men i ett obetvingeligt skratt utbrast jag och sade:
Hvar är ditt vett, förståndige vän, då du skjuter på allvar?
Snarare träffar du skyn, än den flyende elgen på slikt håll.
Tigande ryckte han vred ur min hand det gamla geväret,
Lade det genast till ögat och sköt. Ett rop af förundran
Följde hans dånande skott, ty den fjerran trafvande elgen

Stannade, reste sig högt och störtade blodig på drifvan.
Icke i mannaminne ett skott, likt detta förspordes.
Dock hvi talar jag här om vår jagt? Långt annat i hågen
Har du väl nu, då du spolar ditt garn kanhända till brudskänk,
Kanske till väst åt en man, som fångat och äger ditt hjerta?

Håh-hå! suckade nu den skröpliga, halta Rebecka,
Der vid ugnen hon satt hopkrumpen, och stödde i stilla
Gungning mot händernas par den rynkiga hakan betänksam:
Håh-hå! vore jag än, som jag var i min blomstrande ungdom,
Vore jag än, som jag var, då vid Lagmanstinget jag tjente,
Frodig och frisk och förnöjd och röd som en skinande glödhög;
Bättre jag visste att skicka mig så, som det egnar en flicka.
Mången förnämare man, som mig kom med förmätenhet nära,
Fick sig en trasa i synen och äfven en skopa med vatten.
Icke ville jag då med alla, som komma och fara,
Sitta och språka förtroliga ord, som den flyktiga Hedda

Sitter med fremlingen nu, och slutar ej spola i qväll här.

Så hon sade; och djupt grep tadlet den blomstrande flickans
Sinne, och rodnande tog hon sin korg och begaf sig ur stugan.

Men som då noten en qväll af fiskare kastas i lugnet,
Varpet i början är blankt och knappt vid flarnena krusas,
Tills omsider det tränges ihop, och fiskarna stängda
Spritta ur sjön, och vågen i rörelse bringas och häfves,
Så, vid den åldrigas tal, ju närmre sin mening hon hopdrog,
Skiftade fremlingens anletsdrag från lugn och till vrede.
Vred från sin bänk uppstod han och talade bittert och sade:
Gamla Rebecka, om tyst på den sotiga muren du drefve
Syrsor och russakor bort, då de springa i kärlekens upptåg,
Utan att menniskor störa och hindra förtroliga samtal,
Hade om dagen du frid och en lugnare hvila om natten;
Men som en dåre och ej som det egnar en klok du beter dig.

Så han sade. Ett ord gaf icke Rebecka till gensvar,
Utan hon gungade stilla, och tyst håhåade endast.

Men i detsamma syntes, igenom den öppnade gluggen,
Petrus på gården ren och den aktade herr Commissarien.
Ut begaf sig Mathias och lemnade vreden i stugan.

Strax då de komna han nått, begynte han tala och sade:
Petrus, förut du varit en gång med lycka min talman,
Var det ännu, och gå, om den aktade herrn det ej nekar,
Snart att fria för mig till Hedda, ty henne begär jag;
Allt hvad min förra hustru du lofvat, lofve du henne.

Bifall nickade strax Commissarien och talade vänligt:
Gå blott, gå, fast gården sin yppersta piga förlorar,
Mer än en piga, ty kär som ett barn har hon varit oss ständigt;
Men om hon villigt och gladt, som jag tror, förslaget emottar,
Skola i stugan i qväll ej dans och förplägningar saknas.

Hej, hej! ordade åter den välförståndige Petrus,
Icke dock så, ej går jag åstad, som en tiggares talman,
Hvilken för bruden en narr, och knappast tobak för sig sjelf får.
Talar jag, måste en stäfva med öl först lossa min tunga,
Sen skall en brudgumsgåfva också jag äga för bruden.

Leende inbjöd strax Commissarien den aktade Petrus,
Skaffade öl, och hans torpare tömde med glädje en stäfva;
Men till stugan igen begaf sig den raske Mathias.

Ontrus, ropte han gladt, då han öppnade dörren och inkom,
Fram med en sidenduk ur din väska, så slute vi handel!
Liksom en sommarsky, af den glimmande blixten itudeld,
Lyste af glädje din blick vid hans ord, förståndige Ontrus.
Ej köpslagades länge och ej afprutades mycket,
Hälften dock prutades strax, och den raske Mathias från Kuru
Förde den köpta duken i hast till sin svåger i salen.

Denne, så snart han druckit sitt öl och gåfvan i hand fått,
Gick högtidlig och stolt i sitt värf till den blomstrande flickan,
Der vid sin randiga väf hon i hushållskammaren dvaldes.
Kommen tog han sig plats vid den sprakande brasan på spiseln,
Stoppade pipan, tog med härdade fingrar ett eldkol,
Tände den långsamt, rökte och teg. Den blomstrande Hedda
Skötte sin väf och slängde den flyende spolen behändigt.
Men då den välförståndige Petrus sutit en stund der,
Trädde han fram och lade den glimmande duken på väfven:
Denna, sade han, ger dig den raske Mathias från Kuru,
Gåfva som karl, ej ofta bestådd åt den fattiga flickan,
Är hon ock vacker som du, och som du värderad af alla.
Sade, och satte sig ned och rökte, och började åter:
Icke blott duken han ger, men sig sjelf han bjuder dig äfven.
Men att du icke må tveka och tro att en fattig begär dig,
Se, så vill jag förtälja dig allt, hvad han har och besitter,

Löst och fast, det förnämsta, det ringare nämner jag icke,
Ty uppräkna det allt förmådde jag ej på en qvällstund,
Hade en tunga jag än mer rörlig än löfvet på aspen:
Främst på en kulle, nära den toppade granen med flaggstång,
Ligger hans välupptimrade gård, en glädje för fiskarn,
När i sin gungande båt från träsket han ser den på afstånd.
Under den ligga i rund hans noggrant gärdade ägor,
Åkrar som skiftevis gro och skiftevis ligga i träde,
Bördiga, fulla af svartmyllskokor på botten af lerjord.
Ville jag nämna derhos hans gifvande sveder, der skogen,
Härjad af lågorne, tvingas att ge sin fetma åt sådden,
Eller hans kyttlandstegar, som, midt i det sumpiga kärret,
Sträcka sin längd och, mellan beständigt flödande diken,
Synas som holmar af guld, när grödan mognar om hösten.
Åkrarna plöjer han lätt med fem hullglänsande hästar.
Ängar äger han ock, kring hela hans socken berömda,

Både på högländ mark och på låg, välrödjade alla,
Hvilka om våren gro blomrika, och bergas om sommarn.
Aldrig betar en tand på hans väl omhägnade ängar,
Medan de stå i sin växt, de betas af lian allenast.
Ty med det första, marken om vår'n från drifvor befriats,
Löses hans frodiga hjord ur spiltan och drifves till skogen,
Der den i dalarna finner en frisk och rikelig föda.
Så kringvandrar den, dagen igenom, om sommarn och njuter
Grönskande gräs, och dricker sig mätt ur rinnande bäckar,
Men hvar afton kommer den hem en glädje för ägarn.
Lyster dig höra också, hur många hans frodiga hjordar
Lefva om sommarn på holmar och skär, dem han äger i träsket?
Femtio ulliga får och tjugu behornade getter.
Aldrig störas de der af vargar, ty så är Mathias
Oförtruten och käck att skjuta förödande rofdjur,
Utan de trifvas i ro och föröka sin afvel beständigt.

Mycket bekymra ej heller de lönande fåren om vintern,
Ty då stå de i stall och äta en rikelig löfskörd;
Getterna åter kunde den sämsta tiggare äga,
Så behändiga äro de ständigt att söka sig foder.
Kommer en fremling med häst och stannar på gården att hvila,
Genast springa de fram till hans lass och sköfla hans hösäck,
Tills han förtörnad svänger sin piska och drifver dem unnan.
Se, så har jag beskrifvit hans gård och bördiga ägor,
Utan ett svekfullt ord, och på samma sätt äfven hans husdjur,
Tager jag hönorna bort och den vaksamt galande tuppen,
Hvilka i stugan vistas och bo med menniskor gerna.
Sådant äger han allt, den raske Mathias i Kuru,
Rik och förnöjd, och befaller ännu, som om herre han vore,
Tre välmående torparegods på hans bördiga hemman.
Se, och en sådan man, med sådana håfvor och skatter,
Sedda med åtrå äfven af den, som rikare nämnes,

Bjuder dig lyckan nu att äga och ensam besitta.
Ty så lofvar han dig, den raske Mathias i Kuru,
Om som en trogen hustru du vill, tillgifven och godsint,
Dela hans möda om dagen och dela hans läger om natten:
Först skall du rå som värdinna i allt och befalla i huset
Drängar, pigor och barn; din man skall du råda allenast.
Nycklarna äge du sjelf, hvad lås dig lyster att öppna,
Öppne du fritt, hvad skatter som helst, du finner derinom,
Kan du betrakta som dina med fröjd, och icke med afund.
Men om du hvälfver ibland ett förslag i ditt sinne, som strider
Mot hvad din man har tänkt, då måste du vika med saktmod,
Om jordbruket det rör, eller penningens kloka förvaltning.
Gäller det åter mat eller dryck och anständiga kläder,
Eftergifver din man och vill detsamma som du vill.
Tänk då ej mer, förståndiga Hedda, hitåt och ditåt,
Likasom mången gör, som, förledd af sitt flyktiga sinne,

Ständigt föraktar det goda han vann för det bättre han hoppas;
Icke så rik är på blommor en äng i den varmaste sommar,
Barn! som på glädje den väg, der vi gå mot grafven beständigt,
Endast vi akte oss väl, att ej hoppet det hala bedrager;
Ty hvar vi stanna en stund att njuta en lycka, i blinken
Springer der hoppet förut och visar en bättre på afstånd;
Dåren följer det lysten från en till en annan och ratar,
Aldrig förnöjd, tills slutligt han suckande hinnes af döden.

Sagt; och han teg, uppblickade högt och tryckte förnöjsamt
Med pekfingret på askan som pöst i den rykande pipan,
Medan hon, rodnande djupt, den unga förståndiga flickan,
Nedslog ögat, fingrade halsduks-snibben och svarte:
Icke vill jag förtiga för dig, värderade Petrus,
Huru med glädje jag hör att den raske Mathias begär mig;
Ty du känner dock väl, hvart den fattiga flickan beständigt
Rigtar en längtande blick och sitt hjertas innersta tanke,

Tungt är tjena en annan, om äfven den gode man tjenar,
När för den lön han ger, han äger att fordra vår möda,
Tyngre blir det en gång att kraftlös lefva af nåd-bröd.
Derför hyser ej flickan en gladare önskan på jorden,
Än att sin egen bli, och rå som värdinna, och ständigt
Tjena en godsint man, af kärlek och icke af nödtvång.
Ofta när ensam jag satt här oppe och trampade väfven,
Tänkte jag så: när skall du väl, Hedda, väfva dit eget?
Spolen flydde ock då rätt ofta den mötande handen,
Medan en rullande tår föll ned på den randiga väfven.
Nu, om min fader det vill, vill gerna jag följa Mathias.

Sade, och gret af glädje och fattade Petrus i handen,
Skakande den; och han gret, den gamle af glädje tillika.

Men då sitt värf han slutat, och allt aflupit med framgång,
Gick han till stugan och träffade der den raske Mathias.

Saken är afgjord, sade han glad vid ett ljudande handslag,
Vandra till kammaren du och jollra och lek med din fästmö!
Sjelf skall på skidor jag skynda mig hem, att hemta mitt folk hit.
Sade och lemnade svågern och steg på sitt glattade skidpar,
Skyndande fjäten hem till sitt torp med glädje i hjertat.

ELGSKYTTARNE.

SJETTE SÅNGEN.

SJETTE SÅNGEN.

Men på det skogomhägnade Tjäderkulla i stugan
Satt den förståndiga Anna med son och dotter i stillhet.
Veckans möda var slut, bortskjuten var rocken, och väfven
Hvilade tyst, ej sköttes ett arbete mera af någon,
Utan med armarne lagde i kors och med lösta bekymmer
Satt en hvar på sin bänk, och den aktade tiggaren Aron
Fröjdade alla och spelte en surrande polska på gigan.

Glade hade de hört, om än längre, den kunnige spela,
Ty som en guldsträng klang i hans mund jerngigan beständigt,
Men den förståndige tystnade nu och talte och smålog:

Färdig vore jag här att spela, så länge jag mund har,
Visste jag blott att man tvättade undertiden min mäcka.
Sade, och afdrog mäckan, och alla förstodo hans mening.
Upp steg genast den blomstrande dottren och hällde i bunken
Vatten och tvättade ren hans mäcka och bar den att torkas.

Men den förståndiga Anna på Tjäderkulla begynte:
Aron, min vän, det är väl att du så, fast gammal och hjelplös,
Ansar din kropp och ej älskar att dväljas beständigt i ugns-sot.
Derför vill jag också förunna dig såpa att tvätta
Änne och hand, och en knif att skrapa ditt grånade skägg bort,
Ty så skjuter det fram, att den svarta kinden och hakan
Likna en bergad teg, der stubben allena är öfrig.

Henne svarade strax den aktade tiggaren Aron:
Anna, förståndiga hustru, åt mig, hvar helst jag må gästa,
Bjuds den renande badstun, så snart den eldas för andra;

Derför som drifvan hvit är min kropp, der den skyddas af kläder,
Anletet ensamt är svart, ty det sölas af sotiga händer,
Sölas af svett och damm, och skägget växer beständigt,
Derför skadar det ej att emellanåt tvätta sig endast.

Sade och redde sig till att putsa sig. Jackan af vallman
Slängde han unnan och gick till en vrå, der han stilla och bortskymd
Skrapade skägget från hakan och tvättade händer och anlet.
Derpå tog han i hast linborsten från hyllan och redde
Lockarna ut, och ledige föllo de snart på hans skuldror.
Sådan trädde han fram omsider, med undran af alla
Skådad, ty nu i hans skick ej röjdes en tiggares skepnad,
Men som en hemmans-bonde, som en Rusthållare sågs han.

Genast tog hon till ordet den kunniga Anna och talte:
Aron, min vän, som du visar dig nu i pertornas skimmer,
Ville väl ingen, fast fattig du är, vanlottad dig kalla,

Ty som en ståtlig skatt är en ståtlig gestalt att betraktas;
Men det kunde väl mången förundra sig öfver, att sådan
Kraft, bland syrsor och sot, uppvuxit på främmande murar,
Icke på egen mark bland hjordar och bördiga tegar.

Henne att svara beredde sig nu den förståndige Aron,
Först dock tog han ur barmens förvar lerpipan med skinnskaft,
Mödosamt tändande an, hvad i bottenaskan af stjelkar
Sprakade än och lönte med rök den arbetande munnen,
Innan han satte sig ned och började tala och sade:
Mången kunde också, om från Soini, det ödebelägna,
Hit han komme, en frände till mig, eller gammal bekant blott,
När han mig såg, som jag visar mig nu i pertornas skimmer,
Kunde han säga: se der, förståndiga Anna, är Aron!
Sådan syntes han ej, af ålder betungad och armod,
Fordom i gladare dar, då han ägde sitt hemman i Soini,
Kraftig till år och förnöjd som en kung och värderad af alla.

Alltså kunde han säga, och jag kanhända med tårar
Höra hans ord, och minnas de lättare dagarnas glädje.
Sade, och starkare sög han dervid den sprakande pipan,
Blickande opp, men en tår nedrullade rund på hans kinder.

Honom svarade rörd värdinnan, den kunniga Anna:
Tungt det vore i sanning att tigga från början till slutet,
Tyngre likväl att tigga till slut, sen i början man nog haft;
Tyngst dock af allt att tigga, om sjelf man sin tiggarestaf täljt.

Lugnare talade nu den ärlige tiggaren Aron:
Gud kan säga att sjelf jag min ofärd vållat, en annan
Säge det ej, den trycker ej heller mitt sinne beständigt.
Endast ibland, då jag fört jackärmen den sträfva till ögat,
Synes en droppe på den, om på Soini, det ödebelägna,
Länge jag tänkt och mitt hemman, som nu bär gröda åt andra.
Men om du önskar att höra, förståndiga Anna, mitt öde,

Väl, så vill jag berätta hur allt aflupit i sanning:
Kangas ligger i Soini, ett hemman som fyra att skattas,
Skogrikt, åkerbegåfvadt, med träsk och gräsiga stränder.
Detta hade min far med gårdens blomstrande dotter
Ärft, och han grånade der, som en sommarafton att påse.
Åter från honom kom det till mig. Jag började äfven
Gråna i ro, der jag satt som en kung på det bördiga Kangas.
Tjenare ägde jag, härdige män vid plogen och yxan,
Pigor i stugan också, men söner och döttrar, sin moders
Tröst och min ålders hopp, uppväxte som plantor omkring mig.
Sådan satt jag, betalande skatt och tunga med lätthet,
År från år, afundad af många och prisad af alla,
Tills olyckan dock kom och förstörde min glädje. En frostnatt
Härjade åkern, ej skuren ännu; för förödande rofdjur
Blödde min hjord. Så gick dock den kommande vintern med möda.
Råg upplänte jag då och ville betala om hösten;

Hösten skänkte ej råg, men gaf ispiggar på axen.
Drängar och pigor förläto min gård, ogörlig var skatten,
Lifvet fordrade bröd, och i ugnen var torkande bark blott.
Dagen förnöttes ändå, så länge de skonade kor-na
Skänkte oss mjölk, ned gick barkbrödet med den-na och närde.
Så skred Julen sin kos; fast tynande, höllo vi ut dock.
Men då en dag från skogen jag kom, barkbördan på ryggen,
Mötte mig främmande män i min dörr. Vän, sa-de den ena,
Gälda din skuld, att du icke må se utmätning i dag här.
Häpen svarade jag: låt vara det, ärade Her-re,
Låt mig betala, då Gud mig unnar förmåga; af barkbröd
Lefva vi nu. Ej svarande gingo de åter i stu-gan,
Togo från väggarna ned det ringa förrådet af verktyg,
Togo hvad öfrigt fanns af kläder och buro i slä-dan.
Gråtande satt hon i sängen på halm, min värde-rade hustru,
Seende på, men hon teg, och sökte att stilla al-lenast

Barnet, som qvidande låg vid dess barm, dygnsgammalt och hjelplöst.
Männerna följde jag ut med det sista som kunde förpantas,
Stel i min håg som tallen, då yxorna döna vid roten,
Men då på gården jag kom, uppskattades bytet; till hälften
Skylde det icke min skuld. Vän, sade mig Fogden ånyo,
Ringa är detta, men har du ej mjölkande kor i din ladgård?
Sade, och redde sig till, med lätthet hittande korna,
Der de i spiltorna stodo och bölade, saknande foder.
Klafvarna lossades snart, ut leddes den ena och andra
Stretande mot, oroliga, lemnande sorgsna sitt ställe.
Sex utleddes till slädan, den sjunde, som mager och kraftlös
Vägrade följa, förunnades mig; så foro de alla.
Tigande vandrade jag till stugan och öppnade dörren.
Aron min vän, så talade då min hustru i sängen,
Se dock att något jag får, som stillar min hunger! en mjölktår
Vore mig ljuf; jag törstar och barnet finner ej mat mer.

Så hon sade; men mig slog mörker för ögat. Med möda
Kom jag till spiltan fram. Der stod med hängande hufvud
Kon och tuggade halm och sörjde. Det torkade jufrets
Spenar med darrande hand jag fattade, ömsom den ena,
Ömsom den andra försökte jag då förgäfves — en droppe
Skänkte de ej. Förtviflad jag pressade hårdare; blod blott
Trängde sig ut, och röd bestänkte den botten af stäfvan.
Rasande, björnen lik, när jägarens spjut i hans barm trängt,
Gick jag till stugan och tog från spettet ett bröd; med ett yxhugg
Slog jag det sönder, och svart flög barken ur remnorna kringspridd.
Bitarna förde jag fram till min hustru: se der hvad oss lemnats,
Sade jag, ät och mätta ditt barn. Ett stycke hon mottog,
Vände det tigande kring i sin hand, såg på det, och tryckte
Barnet mot barmen och föll vanmägtig tillbaka på kärfven.
Skidor tog jag på föttren i hast och for till min granne,
Han, som bodde mig närmst, en pipas väg, då man skyndat,

Och då till honom jag kom och begärde ett lindrande bistånd,
Gaf han det, broderligt delande med, hvad besparadt han hade.
Åter jag skyndade hem med mjölk i en flaska på ryggen,
Hann till gården och hann stugdörren. En sorgelig klagan
Mötte mig der, in gick jag och såg af barnen de tvenne
Äldre, som gråtande högt omgåfvo sin moder, det ena
Skakande henne vid handen, det andra vid lockiga hufvet;
Men orörlig och stum låg hon, dödsdrifvan var utbredd
Öfver den stelnade kinden, och natt betäckte dess ögon.
Så var det ute med allt, och förödt var det herrliga Kangas.
Händerna sträckte jag opp mot himlen, och fattade sedan
Stafven och tågade af; barnhopen på kälke bakom mig
Drog jag, och gick gråhårig från socken till socken och tiggde.
Tiden läkte dock sorgen, och nu, i främmande gårdar,
Blomstra de älskade barnen på nytt; men sjelf, med förnöjsamt
Sinne, begär jag mitt bröd och spelar min giga, som syrsan

Sitter, fast solen är knapp, på det vissnade bladet och sjunger.

Sådant berättade der den ärlige Aron, och honom
Hörde med tårar och gråt den goda förståndiga Anna.
Men då han slutat, strök hon med ärmen kinden och ögat,
Skakade hufvudet, snyftade, snöt sig och sprang till sin boda,
Hemtade kött in, hemtade smör och mujkor och kalja,
Rågande bordet med mat; men Aron den gamle i nacken
Tog hon och nödgade fram att, fast mätt tillförene, äta.

Denne åt, som den ärade bjöd; då nalkades Petrus,
Trädde i farstun, öppnade snart den knarrande stugdörrn,
Stampade snön från föttren och tog välvördig sin plats in
Högst vid bordet, der bänk med bänk i vinkel förenas.
Men då han tändt sin pipa och lagt skinnmössan på bordet,
Drog han behagligt en starkare rök och talte och smålog:
Anna, han kommer ej lätt, din bror, från den blomstrande Hedda;

Fast är den raske Mathias, min vän, som en gädda på kroken,
Men om dig lyster så kom, och vi färdas i afton gemensamt
Äldre och yngre och fira med fröjd hans förlofning på herrgåln.

Sagdt; och alla de hörde hans ord med förundran och glädje.
Genast klarnade åter den kunniga Anna i synen,
Gick till sin kista att klä sig, och dottren sig klädde tillika.
Sonen, den reslige Karl, tog endast sin charlakansväst på,
Knäppte sin jacka igen, uppjemkade böxorna högre,
Spännde sitt bälte om medjan och stod ren färdig till aftåg.

Men till sin mäcka vid brasan begaf sig den ärlige Aron,
Tog den rykande än af hetta uppå sig och sade:
Petrus, förståndige vän, det är tid att jag tackar och vandrar
Nu, sen du dygnet om i din gård välplägat och födt mig;
Många bemedlade män må jag träffa i afton på herrgåln,
Hvilka mig hylla som du och bjuda på glädje och gästning,

Ingen träffar jag dock, som den kunniga Anna att skattas,
Hvilken, fast mätt jag var, mig tvungit att äta än mera.
Sade, och fattade stafven, beredd att tåga till herrgåln.

Honom hejdade dock den ärlige Petrus och sade:
Aron, det höfves ej dig att sjuttioårig i mörkret
Tåga till fots från min gård, då jag än har hästar i stugan;
Tungt det vore för dig, men för mig en resa i socknen.
Derför åker du bäst, då min son med vigare fötter
Skyndar på drifvan sin färd och skidorna tyglar i farten.
Sagdt: och den åldrige satte sig glad för brasan att vänta.

Men storståtlig och grann, i sin grönrödrandiga ullkjol,
Halsen beprydd med en duk af cattun, mångrosig och färgrik,
Trädde hon fram, lik sommarn i prakt, den förståndiga Anna.
Färdig att resa var hon, och beredd var den blomstrande dottren.
Skymmeln spände den reslige Karl snart färdig i redet,

Fällar i slädan man bar, och ut begåfvo sig alla,
Väntande glädje och dans. Inhysingen Pavo allena
Låg på den sotiga muren och sträckte ett ben och ett annat;
Röra sig iddes han ej, till den kalla besvärliga färden,
Utan han älskade mer gårdsvaktare-posten, och valde
Hvilan och hettan och röken och barnens och syrsornas sällskap.

*****

ELGSKYTTARNE.

SJUNDE SÅNGEN.

SJUNDE SÅNGEN.

Petrus sjelf och hans dotter och Anna och tiggaren Aron
Började sakta sin färd, med den härdiga skymmeln i redet.
Skakande tyglarna talade då den förståndige Petrus:
Aron, min vän, fast fålen är god, ej vill jag i traf dock
Åka, ty lasset är tungt; men biter dig kölden i mäckan,
Säg, och jag smäller ett slag, och vi dröja ej länge på vägen.

Honom svarade rörd den ärlige tiggaren Aron:
Pecka! bekymra dig ej; om ock naken på slädan jag sute,
Färden jag nämde ej svår, då med dig och din hustru jag färdas.
Godt är ett rågadt bord, då man hungrande kommer i stugan,

God en päls, då man fryser, och god en bädd, då man trött är,
Ringa är detta likväl mot mennisko-godhet att sättas.
Hyllad jag blifvit af er som en far, min mäcka är tvättad,
Magen är spänd, som en trumma, och nu jag åker beqvämligt,
Vårdad ännu då jag lemnat er gård; helt annat jag utstått,
Såsom en gång, då jag gick och ärnade tigga i staden.
Missväxt drabbade landet; i socknarna saknades föda,
Bonden knappade, tiggaren svalt. I staden, jag tänkte,
Finns ett rikare folk med fetare åkrar och ägor.
Så jag tänkte och tiggde mig fram med möda; den gamla
Foten vägrade ofta att gå, och påsen på ryggen
Tyngde fast blottad och tom. Uthungrad med svikande krafter
Kom jag till staden omsider och såg ett under af alla,
Såg, förståndige vänner, hvad ej jag tillförene skådat:
Gårdar, men ej kring gården ett fält med åkrar och ängar,
Icke vid knuten en teg, som burit en pipa tobak ens,

Gårdar funnos der blott, högtimrade, fönsterförsedda,
Målade, stolta att se, framsträckte de brokiga rader
Långt, och emellan dem korsade hundrade vägar hvarandra.
Åter på vägarna hördes ett dån, som af åskor och stormar;
Kärror rullade fram, fyrhjuliga, silfverbeslagna,
Präktiga, byggda som hus: af de trafvande fålarnas hofvar,
Piskornas smällar, kuskarnas skri och hjulenas buller
Dånade luften, och darrade fönster och väggar omkring dem.
Men långt unnan bekymren, med fröjd förnötande dagen,
Suto i hvarje af dem guldsmyckade herrar och fruar,
Fjerlarne lika, som sitta i skimrande skrudar på blomstren,
När solstrålen är varm och sommarens vindar dem gunga.
Häpen gick jag på sidan och strök mot väggarna mäckan,
Mössan i handen jag bar och stannade ofta att helsa,
Ingen såg mig dock an; men alla de skyndade fram blott.
Sedan kom jag af ingen bemärkt till ett öppnare ställe,

Jemnt, med stenar belagdt, af lysande gårdar omkringhvärfdt.
Der afbröt jag min färd och stod i behagelig trygghet,
Armarna slagna i kors, och beundrade. Främst dock af alla
Lyste ett hus, som en by till sin vidd, till sin höjd som en bergås.
Detta beundrade jag och kunde ej mätta mitt öga,
Seende Jättarnes verk, ty af menniskor var det ej uppbygdt.
Men der stod vid min sida en man, som sopade flitigt
Vägen, och sköt med sin qvast den ymniga smutsen i högar;
Honom, med önskan att fråga om allt, tilltalte jag slutligt:
Säg dock, min vän, om en kyrka det är, eller annars för kungar
Ärnadt och bygdt; af förvåning är hela mitt sinne betaget.
Så jag sade, men han teg stilla och bet sig på läppen,
Leende slugt, och ett skändeligt spratt han närde i hågen;
Ty då jag vände mig om, att åter beundra och skåda,
Sänkte han qvasten i dyn och slog mig på ryggen: en svart fläck
Stannade efter, och styggt nedsmordes den tvättade mäckan.

Sorgsen begynte jag gå och ville ej strida i otid,
Rädd i min båg och försagd, som tuppen på främmande sophög,
Men af en svårare strid jag möttes; en gosse i trasor
Höljd, uthungrad och svart, såg slaget: med ljudande gapskratt
Smällde han händren ihop, högt hoppande: hitåt och ditåt
Vände han blickarna sen, och kallade vänner. I blinken
Ljöd till höger och venster ett sorl: barfotade ungar
Trafvade fram, kringyrde af smuts, med jublande fröjdrop
Sågo de mig och sprungo på svingade fötter omkring mig.
En lopp djerfvare fram och slet mig i mäckan, en annan
Hotade blott och sparkade opp, som en fåle, den tredje
Slog sig på knäna och skrek i sin fröjd spetsfundiga speord,
Medan den rörliga flocken allt mer förstärktes och stundligt
Käckare blef att nalkas och fly. Af skam och förbittring
Svor jag och rusade fram nu åt ett håll, nu åt ett annat.
Ändtligt fick jag med list en fången och slängde i flocken

Honom och slog en annan omkull, som en kägla; på en gång
Grep jag dem båda igen och agade båda med tung hand.
Skriande spratlade dessa, med nödrop sprungo de andra
Vida omkring; folk skockades snart; två männer med sablar
Togo mig fatt, och snart, af en sorlande skara omkringhvärfd,
Fördes jag bort längs vägen och blef i ett fängelse insatt.
Men då jag såg mig häktad och såg hur dörren igenslöts,
Greps mitt hjerta af sorg, och jag satte mig neder att gråta,
Tänkande rörd på den tid, då jag lefde värderad af alla,
Tänkande rörd, hur jag nu med gråhår skulle, som fånge,
Sitta bland fångar och ej få glädjas af himlen och ljuset.
Bittert satt jag och gret, men, nära min sida på bänken,
Hvilade två förståndige män med fjettrade fötter,
Glädtiga, språkande tyst om egna bedrifter och andras.
Dessa fördrogo ej länge min sorg, men svuro i hast till,
Snäsande båda; och så tilltalte mig bittert den ena:

Kyrktjuf, sjung dig ej hes, att din stämma må ljuda behagligt,
När sångmästaren snart slår takt på din rygg och du åter
Tvingas att hålla till fyrtio par den vanliga tonen.
Så den ena, och strax tog äfven den andra till ordet:
Gråskägg, trifs du ej här, så bjöds du ej heller att komma!
Är dock fördömdt, att en hvar, som taklös irrar i landet,
Sist skall tränga sig hit, att störa en man i sin boning.
Sådant talade dessa, och mycket som liknade detta,
Ändlöst gäckande mig och bespottande dagen igenom.
Men när solen försvann från fönsternas galler om qvällen,
Kom fångvaktaren in och gjorde på trätan en ända.
Mat inbragte han äfven och satte på bänken ett soppfatt,
Satte dit bröd, men se'n försökte han fötternas bojor,
Om oskadde de voro, och slog med en hammare på dem.
Åter när allt var bestyrdt, som sig borde, begaf han sig dädan,
Bister att se, men han manade mig att äta och sade:

Ät, björnhufvud, och salta dig nu, se'n får du måhända
Sitta vid vatten och bröd en månad och släcka din törst här!
Sade, och bommade dörren igen. Af rädsla betagen
Genast till maten jag lopp, att bereda min mage till fastan.
Mycket belopp sig dock icke på mig, ty som hungriga vargar
Kommo de andra i hast, och snart sågs bottnen i fatet.
Men då de ätit, och jag satt ensam och gnagade benen,
Talte de sakta en stund i hvarandras öron betänksamt,
Hvälfvande stora förslag: på en gång uppsprungo de båda,
Grepo mig, svingande högt blankt slipade knifvar och sade:
Ropar du, hugga vi till, men svär vid Gud att oss icke
Röja i natt, då vi ärna att fly, om du älskar att lefva.
Dessa jag svarade åter med fröjd och hopp i mitt hjerta:
Vänner, ej vågade jag en pipa tobak på ert vett mer.
Kostligt, menen J knifvar och ed behöfvas att tvinga
Fången från vatten och bröd till menniskoföda och frihet?

Men dock svär jag, vid Gud, att ej röja er utan
er bistå.
Sagdt, och de lemnade mig, framtogo ur gömmorna filar
Båda, och satte sig ned att nöta på fötternas bojor.
Arbetet gick dock ej fort, af männerna droppade svetten,
Men jernbojan var stark; fast filad tillförene höll den.
Begge jag hjelpte i växling och delade mödan med glädje,
Längtande ut; så kufvades vid midnatten omsider
Jernen, och männerna svängde med löje de lediga föttren.
Snart uttogo de då en stock lösskuren ur väggen,
Gömd för spejarens öga af halm som pöste i sängen,
Denna togo de ut, och vi kröpo med glädje ur rummet.
Skyndsamt hunno vi smygande fram till ändan af staden,
Men der stannade tvärt den ena kamraten och sade:
Vänner ej höfves det oss, att springa som harar till skogen,
Rädda och toma, men mig syns bäst att vi borgare-låsen
Pröfva förut, och taga hvad nyttigast är för vår resa.

Sagdt; och den andra jakade strax. Mig lysste att skuldlös
Vandra min väg; och jag tog af männerna hjerteligt afsked.
Tårögd skiljdes jag från dem och gick lättfotad; men desse
Dröjde och vandrade af, att stjäla i närmaste gårdar.
Så, förståndige vänner, förlopp stadsfärden; en dylik
Gör jag ej sjelfmant mer, och fruktar ej heller att tvingas,
Ty fast jag noga beskrefs från predikstolen, och alla
Mantes att taga mig fatt och föra mig fängslig till staden,
Skyr dock en hvar att plåga den åldrige Aron, och lyssnar
Hellre på gigan, då glad jag knäpper en polska om qvällen,
Än han min gråt vill skåda och höra min jemmer och klagan.

Sådant berättade nu den förståndige Aron; och alla
Hörde med nöje hans ord. Mellertid framlunkade fålen
Käckt, och man visste ej af, förr'n herrgårdsbacken man uppnått.
Der nedhoppade Petrus och gick vid sidan af slädan,
Skjutande på, och med tömmarna smällde han skymmeln på länden;

Uppför gick det med fart, och i hast stod slädan vid stugan.
Nöjde förnummo de genast att festen var börjad derinne,
Sollikt tindrade ljus ur de öppnade gluggarnas imma,
Dörrn stod vida på gafvel, och ljud af en stojande polska
Susade fram som en storm och fyllde den rymliga farstun.

In förfogade sig den förståndiga Anna och dottren,
In gick tiggaren Aron också, men den ärlige Petrus
Band vid slädan sin häst, se'n han låtit den tumla sig först der.
Stolt stod skymmeln och gnäggade sen bland främmande hästar,
Ätande nöjd vid sitt lass och med hofven straffande grannen,
Hvar gång denne för djerft pånosade höet i slädan;
Petrus hans ägare åter begaf sig till stugan och ingick.

ELGSKYTTARNE.

ÅTTONDE SÅNGEN.

ÅTTONDE SÅNGEN.

Sång, låt höra hvad allt den förståndige Petrus i stugan
Såg, då han tågade in och stannade häpen vid dörren.
Tolf tättskockade par kringsvängde på golfvet i polska,
Stolta, med ögonen blängande qvinnorna, männerna åter
Ödmjukt böjande hufvudet ned med blickarna sänkta.
Dansen skötte nu dessa, och främst af alla Mathias,
Hvilken med glam kringförde den aktade Anna och Hedda,
Medan på närmaste bänk två tagelbespända fioler
Strökos af kunnige män och ljödo med gigor i samklang.
Närmare bordet satt Zacharias, värden på Hjerpvik,

Ensam, stolt som en kung, och med armarna knutna på bröstet
Såg han på dansen, så ofta han ej ölstäfvan jakttog.
Gent mot den ärades plats, vid den blossande brasan på härden,
Värmde sig tiggaren Aron, i bredd med den gamla Rebecka.
Aron ställde som bäst jerngigan i ordning, Rebecka
Gungade stilla och smekte på knät den spräckliga katten.
Men den förståndige Ryssen, den brunskägg-yfvige Ontrus,
Ropte i hvimlet och höll aflägsna de dansande paren.
Tvenne kamrater han ren bragt under en bänk, och i trygghet
Hvilade desse, den tredje han höll med möda i famnen.
Denne, fast oförmögen att stå på de svigtande benen,
Stretade mot och ville ej lemna den glädtiga dansen.
Honom dock, jemnt kringknuffad och stött, framsläpade Ontrus,
Mödosamt trängande fram till den rymliga bänken omsider.
Sådant betraktade der den förståndige Petrus med undran,
När han till bordet gick och tog välvördig sin plats in.

Tiggaren Aron, så snart han lagat sin giga och värmt sig,
Gick att sätta sig vid spelmännernas sida på bänken.
Honom, strax då han kom, tilltalte den ärlige Anders,
Hvilken med ledsnad gned på fiolen, begärlig att dansa:
Skulle såsannt du spela fiol, som du knäpper på giga,
Kunde den yngre en stund få glädjas af dansen i afton;
Men som ett väggspel sitter du nu, och förmådde väl knappast
Styra en takt, om ej jag med fiolen regerade polskan.

Till smålöje sin mun drog tiggaren Aron, betänkligt
Skrapande sig vid örat och halfbrydd talande detta:
Månne jag komme ihåg, kanhända, en polska på på gamla
Dagar ännu, fast på länge jag ej haft stråke i handen.
Sagdt, och den bjudna fiolen med förställd okunnighet tog han.

Sakta spelte han först, försökande; men om en kort stund
Fyllde sig tonen, och takterna rullade snabbare: hastigt

Tvang han ur strängarna ljud med en svingande stråke; på en gång
Klingade bas, qvint, alt och tenor: vid hans sida förstummad
Gapade grannen och sänkte fioln; men till stormande ifver
Växte de dansandes lust. Svett lyste på parenas pannor,
Pertorna flögo ur klykorna, stolar och bänkar förströddes,
Fallandes rop, taktstampningar, gapskratts-salfvor och rökmoln
Hvirflade om hvartannat, och svigtande brakade golfvet.

Gamla Rebecka, fast tätt till den blossande brasan hon trängt sig,
Stöttes af våda också, att så när hon fallit af muren:
Klagande drog hon sig unnan och satte sig närmare dörren.

Af medlidande rördes den ärlige Petrus i hjertat,
När han den åldriga såg, hur af alla förskjuten hon satt der;
Bordet förlät han och ölet och gick till den gamla och talte:
Hej dock, Rebecka, hvad båtar det här att klaga och sörja?
Kom och jag leder dig fram till det rymliga bordet i trygghet!

Honom svarade åter den skröpliga, halta Rebecka:
Nej, förståndige Petrus, i vrån må jag gömma mig uunan;
Närmast grafven är vrån mest passlig ändå för den arma.
Som på det skjutande trädet ett löf, fjolgammalt och vissnadt,
Sitter jag här bland unga, som fröjdas af lifvet och dansen.
O, att jag toges bort till de andra, som myllas i jorden!

Sade, och snyftade bittert och gret. Välaktade herren,
Nyss inkommen att se för en stund det glada gelaget,
Stod åhörande rörd de växlande orden och talte:
Önska ej slikt, Rebecka, och tänk ej på grafven i otid!
Hvem, då ej du mer rörs i den rymliga stugan, skall väcka
Pigorna opp till rock och till väf, hvem pyssla med katten,
Hvem ge hönorna mat, och vakta på äggen beständigt?
Lyft ditt öga och se der borta på bänken den gamle
Aron, hur hjerteligt lugn han gnider fiolen och svettas;
Sådan han syntes mig sist, då han spelade giga på tingsgåln,

Syns han ännu, okufvad af ålderdom och bekymmer.
Armen han svänger med kraft, lätt löpa de rörliga fingren,
Ögonen lysa af frid, att med himmelens stjernor förliknas,
Modig, Rebecka, som han må du möta den svårare dagen,
Sade, och forslade sakta den gamla till bordet; och gumman,
Stolt af den heder hon rönt, förglömde sin jemmer och satt sen
Gungande stilla, och tyst välsignande gamla och unga.

Men när polskan var slut, och fiolerna tystnat och gigan,
Ryckte den kunniga Anna sin man förtroligt i rocken,
Och då hon fört till ett hörn den välförståndige Petrus,
Talte hon hemlighetsfullt och hviskade honom i örat:
Ville du icke förmå Zacharias, värden på Hjerpvik,
Att för sin blifvande måg och sin hjertligt älskade dotter
Hålla, som far, ett förmanande tal, som de dag ifrån dag sen
Skulle i vördsam håg förvara och rätta sig efter.
Så var fädernas sed, då de gåfvo sin dotter åt mannen,

Talte de gyllene ord, uppmuntrande honom och henne;
Aldrig glömde väl sen de unga den varnande rösten,
Utan den följde dem åt, som förlofningens minne, beständigt.
Så för de ungas skull, som för gästernas måste han tala,
Så att en hvar högtidligt må se de bådas förlofning.

Henne svarade sakta den välförståndige Petrus,
Icke ännu är det tid att sätta din vilja i verket;
Sådan är Zacharias: han vill, då förplägningen börjar,
Dricka i ro, och han ger ej gerna sin granne ett svar då;
Men då han sutit en tid vid sitt stop, och det värmande ölet
Lossat hans tungas band, framflöda de sparade orden,
Bubblorna lika i mängd på den forsande bäcken om våren.
Ingen närmar sig då, som ej genast tvingas att lyssna,
Om han förtäljer en sak, eller varnar och rättar de yngre,
Och man bytte väl strax och gåfve med glädje emellan,
Kunde man skaffa sig så hans talande mun och hans klokhet.

Derför vänta allenast en stund tålmodigt; din önskan
Fyller han snart af sig sjelf, Zacharias den ärlige gubben.
Ty lätt ser du dock ren, hur hans panna förklaras, hur munnen
Ler mot drycken förnöjd, som en And, der hon dyker i sunden,
Och hur han sitter, som ängen i regn, upplifvad vid bordet.
Men mellertid är det bäst, att du sköter ett roande samtal,
Eller också till en artig minett uppmuntrar de unga;
Mitt skall det vara att ge Zacharias stämma och tunga.

Sade, och lemnade snart den aktade Anna tillfredsställd,
Tog från det rymliga bordet ett stop förnöjsam i handen
Och tilltalte sin vän den ärade värden på Hjerpvik:
Drickom ännu, Zacharias, i fröjd tillsamman, som fordom,
Äfven i svårare dar, vi drucko med modiga sinnen;
Ty det höfves dock bäst den förgängliga menskan att glädjas,
Likasom Ikorn, lätt i sin håg, på det bräckliga flarnet,
Seglar från våg till våg och väntar att hinna till stranden!

Sade och drack; då höjde också Zacharias sin kanna,
Lifvande hjerta och själ med skummande öl, som hans lust var;
Men sin förståndiga vän sen svarte han gladt och förnöjsamt:
Visst må jag fägna mig nu, ty som ögonstenen och ljuset
Skattar en far hvar lycka, som händt det älskade barnet.

Så samtalade dessa, och hörde fiolerna åter
Stämmas, och sågo en artig minett tillställas på golfvet.
Men till bordet och till den förståndige torparen Petrus
Sällade mången sig då, som försmådde den glädtiga dansen,
Sökande hellre ett skummande öl och joller och samtal.
Kom bland andra också den varubeprisande Ontrus.

Honom brydde der strax den ärlige Petrus och sade:
Se dock, dansar ej du, danskunnige broder, kanhända
Fruktar du qvinnornas list, om de skulle förblinda ditt sinne;

Om din värderade hustru till harm, i det rika Archangel,
Flickorna skulle, som skänk, framlocka en duk ur din väska.

Så han sade och teg; men den brunskäggyfvige Ontrus
Satte sig nära intill och tog hans händer och svarte:
Sådant fruktar jag ej, förståndige Petrus, och gerna
Ville jag dansa bland andra, ty sång och dans är det bästa;
Men jag finner ej lätt en flicka, som icke försmår mig.
Nalkas jag vänligt och räcker min hand, då springer hon unnan,
Skrämd af mitt skägg, och hon ler, och de öfriga skratta med henne;
Ingen besinnar och tror, att äfven den främmande mannen
Äger ett hjerta, der glädje och sorg kan väckas af andra.
Ville helst du, min vän, åhöra och fylla min önskan,
Ber jag dig nämna vid namn och beskrifva, till stånd och till vilkor,
Några som dansa här nu den raske Mathias till ära.
Först, hvem är hon den vördiga, välansenliga gumman,
Som, framskridande främst, som det gungande skeppet i hamnen,

Mäter sin takt och sin randiga kjol utbreder med fingren?
Ädel synes hon mig och ett mönster för gamla och unga.

Honom svarade glad den välförståndige Petrus:
Anna och ingen annan det är, min aktade hustru,
Hvilken i många skiftande år, som kommo och flydde,
Trogen vårdat mitt hus och skänkt mig söner och döttrar.
Mig berömmer den man, som henne berömmer och ärar.

Och han sade igen den varubeprisande Ontrus:
Lycklig tyckte jag dig, min vän, tillförene redan,
Treflig och rask och förnöjd, som du var, och aktad af alla;
Trefalt kallar jag nu dig lycklig och säll, då en sådan
Hustru blifvit din lott; ty från himlen kommer det goda.
Nu må du säga också hvem är han, den reslige gossen,
Som kringsvänger som bäst den unga beskedliga Hedda?
Yster går han och stolt i sin valmans jacka, som fålen,

När på en grönskande äng han betar bland andra och modigt
Skakar sin fylliga mahn, och gnäggar af glädje och kärlek.

Honom svarade åter den välförståndige Petrus:
Denne är Karl, min älskade son; hur han artar sig framgent
Vet den honom mig gaf: han styre det allt till det bästa.

Härpå talade snart den varubeprisande Ontrus:
Likasom odlarn vårdar det träd, han sådde, och ständigt
Ser på dess växande stam och vattnar och väntar sig fägnad,
Så gör äfven en far med sitt barn; må den unga beständigt
Tänka på fadrens bekymmer och bli hans glädje i stället.
Ännu finnas här två, som jag önskade känna — den raske
Ynglingen der och den blomstrande flickan, han leder behagligt?
Vacker är han, och hon kan bäst jemnföras med Hedda.

Honom svarade åter den ärlige Petrus och sade:
Drängen skådar du der, den snabbe, driftige Anders,

Son till en ädel man, Zacharias värden på Hjerpvik.
Prisar du ynglingen nu, som rask i den flygtiga dansen,
Dubbelt skulle du höja hans lof och beundra hans ifver,
Såge du honom en gång, der i svett han rödjar sin faders
Kärr, och stark som en björn uppbryter den rotade granen.
Flickan, förståndige vän, är min dotter, den äldsta vi äge,
Anna och jag; hon sköter vårt hus och spädare syskon,
Lindrande modrens möda med flit, som döttrarnas pligt är.

Honom svarade rörd den varubeprisande Ontrus:
Lycklige, trefalt lycklige du, som sitter i vänners
Krets, värderad och känd, och trampar ej främmande trakter.
Lugn betraktar du här en trogen maka och skådar
Väl uppfostrade barn, som blomstrande plantor vid bäcken,
Medan en annan, från fädernebygd och bekanta och fränder
Skild, kringtågar försmådd, som den oupplösliga gåtan.
Sade, och snyftade sakta och gret: klartindrande tårar

Rullade ned på hans kind och vätte det yfviga skägget;
Men som en honing ljuf flöt saknaden genom hans ådror.
Ty han mindes sitt hem, han mindes det isiga hafvets
Stränder och Dvinas flod och det varurika Archangel,
Och han tänkte dervid på sin hustru, som suckade ensam,
Ofta i dagens bestyr och ofta i nattliga hvilan,
Samt på sin älskade son, den späda, som lemnades fjerran,
Jollrande än och stammande fadersnamnet med glädje.

ELGSKYTTARNE.

NIONDE SÅNGEN.

NIONDE SÅNGEN.

Sådan sörjde han nu den varubeprisande Ontrus,
Och uppväckte hos mången de svalkande tårarnas vällust.
Äfven fuktades du, förståndige Petrus, i ögat,
När på din hustru du såg, den goda förståndiga Anna,
Och på din resliga son och din väl uppfostrade dotter,
Gladt erinrande dig, hur på Tjäderkulla de samfält
Bodde i ostörd ro, som fågelungar i nästet.

Begge greto de der af sorg och glädje i växling,
Medan de drucko sitt öl och sågo den långa minetten
Slutas, och hörde fiolernas sorl nedstämmas och gigans.

Men då reste sig hög Zacharias, värden på Hjerpvik,
Lemnande säte och rum vid öfversta ändan af bordet,
Och framträdde med manliga steg alfvarlig på golfvet.
Alla betraktade strax med förvånade blickar den gamle?
Ty så var han att se, som ett åskmoln, när det på fästet
Tågar i rodnande prakt och kyler den qvalmiga dagen.
Hotfullt stannar det då omsider: den fjettrade viggen
Bryter sig lös med dån och bestrålar det yppiga regnets
Genomskimrade skur; men odlaren häpnar och fröjdas
Skådande himlen i hot och den tvinande tegen förfriskad.
Sådan syntes han nu, Zacharias, der han betänksam
Gick till sin aktade måg och sin dotter, som nära hvarandra
Suto och växlade kärliga ord på den rymliga bänken.
Skyndsamt stodo de upp då de sågo den åldrige nalkas,
Båda, och lyssnade till, om han hade en sak att befalla.

Men det klappade ren på hans läpp det besinnade talet,

Längtande ut, och han tog den raske Mathias vid handen,
Tog sin dotter också och fordrade tystnad och sade:
Äfven att dansa är väl på sin tid: jag tadlar ej dansen,
Tadlar ej heller joller och skämt, då det öfvas anständigt;
Men man hör dock ej alltid, så länge det skiftande lifvet
Varar, fiolers ljud och gigor som mana till polska;
Glädjen sändes ej heller så rik till den bördiga jorden,
Att den beständigt förmår, med vederqvickande håfvor,
Hugna en menniskas själ och böja dess sinne till skämtet;
Derför gagnar det väl, att i tid påminnas om alfvar.
Äfven det vacklande barnet förstår, hvar lära förutan,
Njuta sin lycka och vet att trifvas och leka i glädjen;
Men att, vid hårdare dar och vid mödosammare pligter,
Handla med mod och hvad rätt, hvad orätt skilja med klokhet,
Dertill måste du öfvas af många betänkliga skiftens
Växlande lopp, eller ledas af den, som mera bepröfvat.

Derför är det ock väl att höra den åldriges varning.
Först må du gömma, Mathias, de ord jag dig lägger på hjertat,
Trettioårig sjelf den sextioårige gubbens:
Låt din förtröstan ej gro på ditt hemmans tegar allenast,
Sörj ej mer då du mister en sak, än du gladdes att få den,
Sist, gå så med din hustru till doms, som du går med ditt öga!
Enkla synas de väl, de herrliga språken af fädren
Ärfda från barn och till barn, men huslig lycka och välgång
Växa ur dem, som blommor ur ängens bördiga sköte.
Se, hvad du äger, och allt hvad af menniskohänder ihopbragts
Har sin fiende ock, olyckan: din lofvande åker
Härjas af hagel och frost, och din hjord förstöres af vilddjur.
Så omskiftar din lycka, som snö försvinner om våren,
Är den ej tryggad på fastare grund, än på jordiska håfvor.
Men då du lider en skada, betänk hvad glädje dig skänktes
Af det förlorade först, och väg derefter din saknad,
Och jag tror du ej då skall sörja din hjessa till gråhår;

Ty, som sparfven år från år förstorar sitt näste,
Öker ock menniskan gerna sitt bo och värderar ej mycket
Hvad hon förvärfvat ren, ty det icke förvärfda är mera.
Men mot din hustru vare du mild, som det egnar den starke,
Jemnt erinrande dig, hur mycket den svaga dock gagnar,
När hon med foglighet vänjes att se i mödan sitt nöje.
Ty så säger jag dig, och så är en hustru för huset,
Likasom bandet, som sluter omkring det rymliga stopet;
Kraftlöst synes det visst, och spädt och ringa till nytta,
Men försök dock en gång att förstöra det: remna vid remna,
Lagg afsöndrad från lagg skall du se, och ölet omkringspildt.
Derför gå med din hustru till doms som du går med ditt öga.
Men, förståndiga Hedda, till dig må jag tala ånyo,
Såsom jag plantat förut i ditt bröst alfvarliga läror,
Från den dag, då din mors mildtvarnande stämma var tystnad,
Och på mig ensam föll det tunga bekymret om barnen.

Ofta har jag dig sagt: hur den bräckliga qvinnan beständigt
Måste vid tålamod och vid eftergifvenhet vänjas,
Ty att af andra bero är dess lott, men hon märker ej tvånget,
När hon viker, hon märker det blott när hon vredgas och trotsar.
Se, det säger jag nu, och tror du skall se det besannadt,
När du som maka en gång åtföljer Mathias i lifvet:
Friden knytes af ingen, om ej af hustrun i huset.
Äfven en godsint man kan ledsna ibland och på henne
Hämnas en grannes bitande ord, en tjenares trögghet;
Men då egnar det henne att blidka hans hetta med saktmod.
Tyst må hon tåla hans knot, tills ifvern lemnat hans sinne,
Likasom björken böjer sin topp för ilen och tåligt
Väntar på aftonens stund, när stormarna längta till hvila.
Snart nog ångrar han allt det hårda, han sagt i sin vrede,
Om ett förtörnande svar ej ligger och retar hans sinne,
Och han önskar ej mer, än att godhet gälda med godhet.

Så blir lugnet befäst, och sämjan växer, och qvinnan
Tryggar sig glad vid den starkares arm och beskyddas af honom;
Sjelf han äger sin fröjd i henne och ger för den kära
Lif, om det gäller, och gods; som den tandbeväpnade hunden
Stannar mot vargen med mod, för hjorden, och trampar och trampar,
Färdig att kämpa för den, och föraktande hotet af döden.
Men hvad förnämligast gör en menniskas lycka i verlden,
Binder makar i frid och förliker och tröstar och gläder,
Är gudsfruktan, som aldrig är mätt af det goda och rätta.
Denna förvaren båda och lefven och rörens i den blott.
Den gudfruktiges ro är som furan vuxen på heden,
Tryggad och fast, ej böjer en storm den väldiga stammen;
Samlas ock många att hugga den ned med förenade krafter,
Går det ej lätt, manhaftiga slag, väl öfvade armar,
Långt dagsverke behöfs dertill och yxor af godt stål:
Så förmanande slöt Zacharias, värden på Hjerpvik.

Genast var det att se, hur de öfrigas tigande läppar
Öppnades hastigt till lof och beröm för det ljudande talet.
Men så hviskade mången sin granne förtroligt i örat:
O, att han druncke som nu, Zacharias, från morgon till afton;
Gerna trakterade den, som klok förnöjes af klokhet.
Medan det hviskades så, och en hvar förnöjdes af talet,
Gick Zacharias tillbaka och tog välvördig sin plats in
Högst vid bordet, der bänk med bänk i vinkel förenas.
Ej förglömde han der att tömma sitt stop för de sinas
Stadiga lycka och väl, ej heller att röra sin tunga
Ömsom i egna förståndiga värf och ömsom i andras,
Såsom han mycket sett och mycket bepröfvat i verlden.

Men på den ärlige Aron, som lagt fiolen på bänken,
Medan han sorglös satt och torkade svetten ur pannan,
Höll välaktade herr Commissarien sitt öga beständigt.
Honom värderade så den förståndige herrn, att han hellre

Låtit omsider sin yppersta dräng borttåga till andra,
Än han den åldrige släppt ur sin gård. En fradgande stäfva
Tog han i handen till slut och bjöd den gamle och sade:
Aron, min vän, drick öl och förfriska dig, som du förtjent har
Genom din polska, som ljöd, som ett nordanväder i furan,
Sen må du kasta din tiggarestaf på den blossande brasan.
Här må du lefva, min vän, på din ålderdom, lugn och betryggad,
Beten meta åt mig, då jag fiskar med krokar om sommarn,
Jaga från åkern svinen och höns och tuppar ur trädgåln.
Slikt må om sommarn bli din befattning; den hårdare vintern
Må du förnöta i stugan, och sitta, med pipan i munnen,
Bindande ryssjor och nät och lappande hålen på noten.

Stäfvan emottog rörd den förståndige Aron: sitt anlet
Lyfte han högt, att den svällande tårn knappt kunde ur ögat
Rulla, men glad i sin själ genmälte han: prisa och tacka
Vill jag min Gud, som mig förde till er, välaktade Herre!

Mycket jag pröfvat, det värsta af allt för den grånade gubben
Var dock att vandra omkring, som det irrande molnet i luften,
Utan att känna ett rum för den efterlängtade hvilan.
Ofta med ängslan såg jag, på färder från Socken till Socken,
Från landsvägen emot kyrkgårdarne. Aron, jag tänkte,
Äfven den uslaste här i den by, du tågar igenom,
Har dock sin tröst och sin borg der inom den hägnande muren;
Du, hvar dig unnas en gång att hvila ditt trötta de hufvud,
Vet ej, och främling blir du i dödens gård, som i lifvets.
Så jag tänkte, värderade herre, och skyndade framåt.
Nu må jag prisa mig säll, ty jag äger ett hem då jag lefver,
Äger ett hem då jag dör, der en vän, och en annan, kanhända,
Stannar och säger: se här göms Aron den gamle från herrgåln.
Träsket ljuder ej mer af hans morgonsånger, hans giga
Klingar i stugan ej mer; men den åldrige sofve i frid här.
Sade, och gret af glädje och tömde det fradgande ölet.

Så samtalade dessa och lyssnande bidde de andra.
Sedan skötte man åter med glädje den stojande dansens
Muntra bestyr, och den fattige var, som den rike, vid godt mod;
Ty man saknade ej fioler och skrällande gigor,
Polskor, minetter, förplägning och ord i den rymliga stugan,
Medan man firade der, till gryende morgon i samdrägt,
Männernas lyckade jagt och de älskandes raska förlofning.

*****

GRAFVEN

i

PERMO.

Grafven i Perrho *).

I.

Hvar är grafven, som i Perrhos vildmark,
Snart ett sekel, har förgäten grönskat,
Icke värd att glömmas och förgätas?
Hvar är grafven? fråga ej, o främling!
Der den långa skogssjön smalast bugtar
In mot Tallmons dal, är stället. Björkar
Skaka gröna kronor ren deröfver.
Hvar, inunder deras rötter, grafven
En gång blef igenfylld, känner ingen.

Du, hvars minne mer än menskans vårdar,
Höga Sångmö, Finlands dotter, svara:
Göms en väldig Konung der i grafven,
Eller göms en Konungs vederlike?
Ej en Konung, ej hans vederlike;
Gamle bonden Hane göms i grafven,
Och med honom sex hans stora söner. —
Sitt vid brädden af den höga stranden;
Jag vill tälja deras sköna öde,
Medan daggen än på ljungen glimmar,
Och af brantens furar solen skymmes.

*) Belönt med mindre guldpenningen af Svenska Akademien 1831.

Hane, född af Finska fäder, fyllde
Sjutti vintrar på sitt ärfda hemman.
Gammal sjelf, han ägde unga söner,
Trenne tvillingspar, det äldsta sjutton
Och det yngsta femton vårar gammalt.
Sköna, kraftiga de voro alla,
Lika bäckar, som af vårregn svälla;
Var dock någon framför andra herrlig,
Var det visst den unga Thomas Hane,
Äldre brodern i det andra paret.
Gick han fram, fast höljd i trasor, sågs han
Skön som stjernan mellan rifna skyar,
Och, hvad helst i verlden han bedrifvit,
Hade ingen velat hata honom.
Honom tycktes dock hans fader hata,
Ej blott honom, men hans bröder äfven.
Ej som barn bemöttes de af honom,
Ej som tröstare på ålderns dagar;
Men som dräng ar, hårdare än dräng ar,
Såsom väsen utan själ och frihet.

Så de lefvat från sin barndom alla,
Och den dag kom, då de yngsta båda
Skulle fylla femton år tillika.
Klar stod morgonrodnan bakom skogen,
Ingen molnfläck skymde himlahvalfvet,
Från sin stråbädd stego brödraparen,
Glade, som den dag, som var bebådad.
Men med bäfvan till sin far de gingo,
Der i stugan han allena dvaldes,
Och de yngsta stego fram med vördnad
Och, hans händer fattande, begynte:
"Fader, gif oss denna dagen ledig,

Denna dag blott, att med våra bröder
Öfver fyllda femton år oss glädja!"

Sträng, som vintern, hörde gubben talet,
Sammandrog de hvita ögonbrynen
Och tog ordet: "Hvad i dag försummas
Lemnar ett försummadt qvar i morgon.
Åkern ligger oplöjd, gån att plöja."
Tyste gingo de till åkern alla,
Och till ledet kommen, talte Thomas:
"Såg jag rätt vår faders öga, bröder,
Är vår arm värd guld i dag; af svetten
Kan hvar droppe för ett granbarr säljas.
Nu i dag det gäller att arbeta,
Ty i afton kommer svårt att granskas."

Thomas detta. Vid hans maning sänktes
Hvarje plogbill ned i jorden genast.
Så, från solens uppgång till dess nedgång,
Utan mat och utan hvila framgick
Hvar och en vid sin bestämda fåra.
Men då aftonskuggan höljde fältet,
Fanns en enda teg af åkern oplöjd.

Då kom äfven dit den gamle fadren,
Ropade tillsammans sina söner
Och begynte: "Väl har verket skridit,
Men med bättre flit det skridit bättre.
Alla kan jag ej på en gång straffa,
En har äfven mer än andra felat,
Han skall straffas för sig sjelf och andra.
I den trånga källarn i min stuga,
Under golfvets tjocka tiljor gräfven,

Skall förbrytarn sitta innesluten.
Trenne dars och trenne nätters växling
Skall hans skumma öga icke skåda,
Trenne dars och trenne nätters näring
Skall hans torra tunga icke smaka."
Så han sade och gick bort förgrymmad,
I sitt ord, sin blick, men ej i hjertat,
Om de stora tårar ej bedrogo,
Som, då han sig vände, sköljde kinden.

Ren låg jorden tyst i nattens armar,
I sin stuga sof den gamle fadren,
Bröderna i pörtet på sin stråbädd.
Ingen sof, så sannt han tycktes sofva;
Men han väntade de andras sömn blott.
Först, när hvar och en han somnad trodde,
Steg den yngste, Jakob, upp från bädden
Och begaf sig till sin far i stugan.
"Fader, jag är den, som har förbrutit;
På min födslodag sprang jag i glädje
Obetänksamt kring och glömde plöja.
Straffa mig som bröt och ingen annan."
Honom svarade den gamle fadren:
"Som ditt brott är, blir ditt straff i morgon."
Jakob gick och lade sig till hvila.

Åter, när en hvar han somnad trodde,
Steg från bädden tvillingsbrodern Gustaf
Och begaf sig till sin far i stugan:
"Fader mig allena drabbe straffet,
Såsom jag allena det förtjenar.
På min födslodag sprang jag kring renen,

Att för mina bröder plocka hallon.
Mitt är felet och de andras icke."
Honom svarade den gamle fadren:
"Som ditt brott är, blir ditt straff i morgon."
Gustaf gick och lade sig till hvila.

Åter, när en hvar han somnad trodde,
Steg från bädden tredje brodren, Erik,
Och begaf sig till sin far i stugan:
"Fader, om du ärnar straffa någon,
Så är skulden min, och ingen annans.
Jag sprang tanklöst kring, vid träskets vassar,
Att med stenar jaga unga änder,
Min är tegen som blef lemnad oplöjd."
Honom svarade den gamle fadren:
"Som ditt brott är blir ditt straff i morgon."
Erik gick och lade sig till hvila.
Så i ordning gick en hvar till fadren,
Kom med samma svar från honom åter,
Tills af alla Thomas blott var öfrig.
Denne, då han märkte brödrens vandring,
Gissade till deras uppsåt genast
Och betänkte sig, tills alla somnat,
Och gick in i stugan till sin fader.
"Fader, hör en sällsam sak, i sanning!

När jag låg der nyss och tycktes sofva,
Satte sig hvar broder upp i bädden,
Och då ensam jag låg qvar på halmen,
Talade de sakta med hvarandra:
Bröder hvar och en vet bäst, att Thomas
Ensam vållat allt det straff oss hotar,

Liksåväl som att han allt bekänner.
Men han har för oss så ofta lidit,
Att vi en gång bordt för honom lida.
Sen, när alla tycktes somnat åter,
Har jag sett än en, och än en annan
Smyga ut och komma in tillbaka.
Har jag gissat deras afsigt, fader?
Hvad de sagt har deras kärlek diktat,
Ty den felande är jag i sanning."
Fadren svarade med bruten stämma:
"Gå och straffet hinner dig i morgon."

Ren med gyllne vingar morgonrodnan
Flugit opp ur sjön och satt i skogen,
När den gamle sina söner ropte.
Hög och sträng i sina hvita lockar,
Satt han redan helgdagsklädd vid bordet,
Och en penning, fosterlandets gåfva,
Hängde vid hans blåa rock på bröstet.
"Hvem af eder," frågte han alfvarlig,"
"Står här nu med brottet på sin skuldra?"
"Jag," ljöd svaret från hvar broders läppar.

Då brast dammen, som för barnens ögon
Stängt i sjutton år hans tårars flöden,
Och han gret med sammanknäppta händer:
"Pris ske herren," sade han, "den store;
"Fyldt är löftet, och mitt faders-hjerta
Har med mina söners hat ej brustit.
Barn, från nu ej mer som slafvar hållna,
Men som söner, älskelige söner,
Hören hvad er gamle fader talar:

Der, som ung, i närmsta by jag tjente,
Fanns en far med åtta raska söner,
Men så hätsk är ovän ej mot ovän,
Som en bror bland dem var mot sin broder;
Möttes de, var knifven deras tunga,
Gingo de förbi hvarandra, stenen.
Ve, jag tänkte, hellre vill jag sakna
All den fröjd, en älskad maka skänker,
Än att lefva år från år i fruktan,
Att med slika odjur fylla jorden,
Och med tanken var beslutet fattadt.
Redan tyngde femti år min hjessa;
Men ej åren, icke krigets mödor
Kufvat mina friska lemmars styrka.
Sådan satt jag sent en natt vid milan,
Då en man stod hastigt vid min sida
Och, vid eldens matta skimmer, talte:
Känn i mig de onda brödrens fader;
Låt den kraft, som göms i dina leder,
Ej för maskar i din graf besparas.
Tag en maka, föd åt landet söner,
Och, hvad mina ej af medgång lärde,
Låt gemensam nöd de dina lära.
Mannen så. Ett vindkast ökte lågan,
Och han var försvunnen som han kommit.
Han gaf rådet, Gud förlänte framgång.
Nu vid samma Gud, o söner, svärjen:
Att, som hittills J tillsammans hållit,
Framgent ingen trygghet, ingen fara,
Ingen lust och ingen nöd på jorden
Skall den enas bli och ej den andras,
Allt, så vidt er lif och krafter skänkas;

Och den sorg, som mig min hårdhet kostat,
Skall ej fruktlös gäcka mig i grafven."

Då steg Thomas Hane fram och talte:
"Fader, ingen ed är ljuf som denna,
Liksom ingen är så lätt att fylla.
Se, som trälar, ej som söner hållne,
Hvarför gingo vi ej bort från gården
Och hos andra sökte tjenst och lycka?
Hvarför? om ej för att icke skiljas.
Ingen ville öfverge den andra.
Skola vi kring vida verlden spridas,
Såsom tjäderungarna i skogen,
Dem den mordbetänkta skytten jagar?
Sådant skall det bli i lyckans stunder."

Och vid Gud begick hvar broder eden:
Att, som hittills de tillsammans hållit,
Framgent ingen trygghet, ingen fara,
Ingen lust och ingen nöd på jorden
Skulle enas bli, och ej den andras,
Allt, så vidt dem lif och krafter skänktes.
Så de svuro; men den gamle fadren
Gömde eden glad uti sitt hjerta.

*****

Grafwen i Perrho.

II.

Ren försvunnen var den gyllne friden,
Mord och härjning fyllde Finlands bygder,
Männer stupade, och qvinnor flydde.
Upp från Lindulax och Saarijärvi
Kommo budskap, sorgeliga budskap,
Ned från Storkyros och Lappos slätter
Kommo icke gladare till Perrho.

Vid det långa bordet i sin stuga
Satt en dag den ålderstegne Hane,
Middag ätande med sina söner,
När en flykting, när en tolfårs gosse
Hann med bruten andedrägt hans stuga
Och, igenom dörren kommen, talte:
"Signe Gud er, gamle fader Hane!
Tjugu ryttare, med långa pikar,
Hafva bränt vår gård i natt. De rasta
Nu i Kyrkobyn, på vägen hitåt,
Innan qvällen skola här de vara."

Vred steg gamle Hane opp och talte:
"Väl har Gud sex söner mig förlänat,
Seniga och axelbreda gossar,

Men om tolf jag hade, gick väl någon
Glad för fosterland och hem i döden?"
Så han sade och från väggens trädknapp
Nedtog lugn det rostade geväret.

Thomas log och uppsteg stolt och talte
"Vapen passa ej för gamla händer,
Liksom feghet ej för unga hjertan;
Häng geväret opp igen, o fader,
Och låt mig och mina bröder pröfva."

Gubben gladdes åt hans ord och lydde.
Men i blinken gick hvar bror med stolthet
Till sin säkra, skinnbeklädda bössa,
Slängde den på axeln, och i handen
Fattade sitt trygga, korta björnspjut.
Så beväpnade de gingo alla
Tigande, men i sin själ betänkta,
Att, hvar helst de mötte ovänsskaran,
Slå den neder, eller falla sjelfve.

Som de nu en knapp halffjerndel framåt
På den smala Socknevägen hunnit,
Talade till sina bröder Thomas:
"Tågen nu, som vägen leder, bröder,
Tills J hinnen träskets bugt mot dalen,
Der på Tallmon ofvanför, bland träden,
Der är stället att vår ovän bida.
Innan qvällen kommer han väl icke,
Om han först skall härja vägen framåt;
Mellertid vill jag en stund fördröja,

I det gråa torpet, här vid vägen,
Der min flicka ren min ankomst väntar."
Så han sade och gick upp till torpet.

Bröderna, i långsam vandring, hunno
Det bestämda stället, der vid träsket
Tallmon öfver dalens väg sig höjde,
Och, af skogens snår försåtligt dolda,
Riktade en hvar sin blick längs vägen.

Knapt så länge, som från första gryning
Jägarn i sitt skjul af granar väntar,
När på orrlek han om våren vandrat,
Innan spelarn flyger ned och modigt
Med sitt stridsrop träsk och stränder fyller,
Bidde brödren, när i hast på afstånd
Fiendernas bistra skara syntes,
Sprängande med höjda lansar framåt.

Ingen såg dem förr likväl än Adolf,
Thomas Hanes kära tvillingsbroder:
"Nu," han sade, "nu det gäller, bröder;
Lossen höllstren snart af edra bössor,
Och så fort, på andra sidan dalen,
Fienderna backens sluttning hunnit,
Då gif eld hvem som i bössan lod har."

Så han sade; i det samma hunno
Fienderna backens höjd, i trafvet,
Och vid första sats, de gjorde utför,
Smällde brödrens skott. I fyra pannor
Kyldes loden, två i en och samma,
Fyra hästar lupo lösa framåt,
Sexton hejdades af häpna männer.

"Ladden, bröder," ropte högrest Adolf,
Trädande med trotsig blick ur gömman,
Och som orden föllo var lik ilen
Fiendernas vilda tropp i anlopp.
Den som snabbast var af brödraskaran,
Hann som knappast kasta krut i bössan,
Mycket mindre skjuta kulan efter,
Innan, opp för backen hunna redan,
Fienderna, med ett språng på marken,
Trängde fram med fällda pikar genast;
Men med spjut, af fasta händer förda,
Trädde brödren dem till mötes modigt.

Striden började med rop och buller,
Ingen vek och ingen vann ett framsteg.
Först för ett pistolskott nedföll Erik,
Och hans baneman för Gustafs björnspjut.
Striden växte, stygn med stygn blef växladt,
Sex af fienderna lågo döde,
Och af brödraskaran blödde alla.
Sist bland dem var Adolf ensam öfrig.
Sårad genom ben och skuldra redan,
Slog han kring sig med en röfvad sabel,
Tills, igenom bröstet dödligt stungen,
Än i döden sårande, han nedföll.
Men hans hufvud, skildt från kroppen, fäste
Skarans höfding på den hvassa piken,
Och red flämtande med troppen dädan.
Sex af tjugu komna redo dädan,
Och af dem bär en ett sår från striden.

Men på spången i den djupa skogen
Kom de slagnes ålderstegne fader.
Ej han trifdes, sen hans söner vandrat,
I sin stuga, obeväpnad kom han
För att bringa säkra råd i striden.
Dädan såg han ryttarskarans framfärd,
Der den sprängde fram på vägen fjerran,
Och på piken såg han Adolfs hufvud.

Darrande i sina gamla leder,
Skyndade han fort sin färd på spången,
Och kom fram till stället, der hans söners
Sköna rad bland fienderna stupat.
Från de gråa ögonhåren ref han
Tåren bort och, blickade med stolthet,
Räknade de slagna, vän och ovän.
Alla söner fann han, Thomas icke.
"Hvar är Thomas? lefver han allena,
Och är icke här bland sina bröder?"

Så han sade. Långt ifrån, i torpet,
Satt den ädle Thomas hos sin flicka.
Men han drog just nu sin hand ur hennes.
"Hvad är detta?" sade han förvånad,
"Ser mitt öga, eller ser min nacke?
Ögat borde skåda dig blott, flicka,
Och min nacke endast svarta väggen.
Hvilket sinne ser då detta gyckel,
Mina bröder blodiga och slagna,
Och min broder Adolfs hufvud spetsadt?"
Så han sade, och sitt spjut, sin bössa
Grep han hastigt, skyndande ur stugan.

Hela vägen framåt såg han blodstänkt,
Och till stället, som var aftaldt, kommen,
Såg han sina bröders lik bland träden,
Och emellan dem sin gamle fader.
Ej ett steg han vågade mot skogen,
Men han stod der stum, och såg och hörde,
Hörde hur hans gamle fader ropte:
"Ve, mitt gråa hufvud! hvar är Thomas?
Hvar är Thomas? han har flyktat ensam,
Han, af mina söner fordom kärast,
Han har flytt och svikit sina bröder.
Ve förrädarn, ve den fege bofven!
Må han irra, rädd som Kain, i skogen,
Skrämd af löfvet, som på aspen skälfver,
Skrämd af hjerpen, som den spång, han nalkas,
Bäfvande med dånfull vinge lemnar. —
Gud, om rättvis du i höjden lefver,
Hata honom, som jag älskat honom,
Och, hvar helst han vaknar opp i döden,
Gif ej fosterland, ej bror åt honom."

Stel af fasa hörde Thomas orden,
Och han vände bort sin blick från fadren.
Hunden lik, som retad följer björnen,
Vädrande hans stig i skog och vildmark,
Gick han stum, som vägens blodspår ledde,
Stum, men mordlust ropte i hans hjerta.
När han kom förbi sin faders boning,
Bröt der eld och rök ur taket redan;
Men han såg ej, hörde ej, hans öga
Var oroligt endast fäst på vägen.

Ren var solen bakom skogen sjunken,
När en öfvergifven by han nådde.
Nära vägen, ur en skyl på åkern,
Tittade en gosse fram och, varsamt
Vinkande med handen, ropte sakta:
"Gå ej ditåt, ty du är förlorad;
Fienderna rasta der i gården.
Sex de voro, förde långa pikar,
Och den grymmaste och största ryttarn
Bar ett blodigt hufvud fäst på piken."

Endast snabbare gick Thomas framåt.
Men på dörren till den främsta stugan
Såg han brodrens kära hufvud spikadt.
Rytande han slängde unnan bössan,
Och bröt in. Den första honom mötte,
Fick hans spjut till korset sänkt i barmen.
Sen försmående, i raseriet,
Värn och vapen, flög han fram lik örnen
Och med blottad hand spred död och fasa.
Intet hugg, hur skarpt det föll, han kände.
Än den ena, än den andra mötte
Och med rifven strupe slogs till golfvet.

Sist var öfrig endast skarans höfding.
Honom grep till slut kring lifvet Thomas,
Krossade hans bröst och rygg tillika,
Att han dubbel-viken föll på stället,
Skar från kroppen sen den fallnes hufvud,
Tog sin broders, sörjande, från dörren;
Och begaf sig, sårad, matt och blodig,
Men med lättadt hjerta slutligt hemåt.

Midnatt låg ren öfver jorden utbredd,
När förblödd han hann sin faders boning.
Rök och aska mötte der hans öga;
Blott en lada stod på gården obränd,
Dit han gick att söka tak och hvila.
Som han nu, till dörren kommen, stannat
Hörde han sin faders röst derinne:
"Hvem kan svara mig? har Thomas svikit?
Kanske, kanske har han icke svikit.
Gif, o Herre, att han skuldlös vore!
Skicka honom hit med mannens hufvud,
Hans, som bar min sons på piken fästadt,
Att min blick må skåda honom trogen;
Och din hämnd, som jag på honom kallat,
Må du sända på mitt gamla hufvud.
Och på askan af min gård, som brunnit,
Och på mina söners lik, som fallit,
Skall jag prisa dig, att än jag lefver!"

In steg Thomas, då han hörde detta:
"Frid med dina gråa lockar, fader!
I den stund, jag står framför dig, andas
Dina söners banemän ej mera."
Så han sade, och för fadrens fötter
Kastade hans oväns bistra hufvud.

Opp från golfvet sprang den gamle fadren
Och kring sonen slog sin famn — men redan
Döende mot golfvet nedsjönk denne;
Och i fallet följde fadren äfven.
Af förblödda sår dog Thomas Hane,
Och hans gamle fader dog i glädje.

Zigenaren.

(*Efter en tradition.*)

Bland Zigenare, i Finland sedde,
Störst och käckast var den mörke Adolf.
Inga Tavastländska moar födde
Bommar, starka nog att honom stänga,
Häkten genombröt han, såsom skogsnär,
Männer slog han, såsom harfven kokor.
Men hans lif var som en björns i skogen;
Hvad den väldige behöfde, tog han,
Hvad han ej behöfde, lät han vara.

Nu från tinget, der sitt straff han utstått,
Sårad, sjuk och smidd i jern han fördes
Öfver Kangasalas ås tillbaka.
Midt på vägen, der som smalast åsen,
Tvenne fjärdar skiljande, sig höjer,
Slog han ögat opp och såg omkring sig,
Såg och talte stilla till sin fångvakt:
"Nå, vid Gud, har icke Finland sjöar,
Stränder, skogar, lunder, berg och ängar,
Mäktiga att trolla qvar Zigenarn.
Om vid slutet af den långa bergbron,
Der, hvar mellan dunkelt gröna granar,
Strandens glesa gula björkar svaja,

Om jag der min hustru skulle möta,
Ville jag till henne säga: qvinna!
Dröj och föd ditt foster här till dagen,
Att mitt barn må se, i födslostunden,
Hur vår Herres verld är glad och herrlig;
Fast att dröja är oss tungt som döden."
Så han sade: utan akt på talet,
Åkte förarn fram i lugn sin kärra.

Stranden hann, i sakta rullning, kärran,
Och ett stycke framför den, på vägen,
Gick en ensam qvinna långsamt framåt.
Djupt på hennes randigt väfda klädning
Föll en gråhvit duk af lärft från skuldran,
Och på den, i svarta bucklor, håret.
Förarn åkte fram och upphann henne.

Men med ena handen på ett spenbarn,
Med den andra emot barmen hållet,
Viste hon och talte så till förarn:
"Låt mig följa på ditt lass ett stycke;
Jag är trött af bördan vid mitt hjerta."
Och han tog den bedjande på lasset,
Och hon satte sig bakom med fången.

Knappt så långt, som hjerpen uppskrämd flyger,
Sen hans grenkamrat för kulan fallit,
Åkte förarn aningslös och säker,
När en dolk, i dukens veck förborgad,
Leende Zigenar-qvinnan framdrog,
Och, mot mannen lutad, talte sakta:
"Passa på, min man, när hugget faller,

Skuffa förarn ned från kärran genast!
Sade, och med all sin styrka samlad,
Slog hon i sin oväns skuldra knifven.

Genom jackan, gjord af vallman, trängde
Stynget mellan nyckelben och nacke,
Och ur förarns hand föll tömm och piske.
Men i blinken, stött af Adolfs axel,
Sjönk han sanslös mellan hjulen neder.

Glad till marken sprang Zigenarns maka,
Tog ifrån den slagne alla nycklar
Och befriade sin man och herre.
Lätt från hand och medja löstes jernen;
Fötterna allena löstes icke.
Fempunds-tunga bultar, icke lästa,
Utan smidda fast med eld och hammar,
Tyngde dem och lydde inga nycklar.

Och han stod likväl, Zigenarn Adolf,
Glad på marken ren och eftertänkte,
Hvart sin färd han skulle styra dädan;
När, ur dödens slummer vaknad, förarn
Öppnade sin blick och mötte röfvarns.
Genast sprang emot sin ovän Adolf
Och, med knifven höjd i luften, sade:
"Aldrig skall du mera återvända,
För att säga hvart Zigenarns maka,
Hvart Zigenarn Adolf tagit vägen,"

Sade; men den fallne bad och svarte:
"Håll med hugget opp och skänk mig lifvet;

Aldrig vänder jag ändå tillbaka,
Aldrig går jag, att med spö och bojor
Plikta för mitt oförstånd och hädas.
Hellre lemner jag mitt rika hemman,
Dragande med er i ödemarker,
Om mig Gud vill dertill unna styrka."

Så han bad — och öfvertald Zigenarn
Höll med hugget opp och skänkte lifvet.
"Om vid Gud du låfvar brödratrohet,
Skall ett hår ej på din hjessa krökas,
Ej så länge röfvarn Adolf andas,
Och med dessa båda ögon ser dig."

Så han sade: för ett slag flög hästen,
Skenande den långa milen framåt;
Men han sjelf tog af till skogs från vägen,
Bärande, fast sjuk, sin slagne broder,
Och i spåren af sin maka åtföljd.

Tvenne solar ren från hvalfvet stupat,
Tvenne nätter hade klarnat redan,
Från den stund, de veko af till skogen;
Men vid qvällen af den tredje dagen
Valde de till hviloplats en lada,
Fjerran från ett menskligt hem belägen.

När de der på höet satt sig neder,
Började Zigenarn Adolf tala:
"Nå, i sanning mina trogna vänner,
Många hårda dar jag genomlefvat,
Aldrig har jag svultit dock så länge.

Vore jag till mina fötter ledig,
Mat jag hade skaffat längesedan;
Nu i ödemarken kring vi irrat,
Glade, om ett bär, en droppe vatten
För vår värsta törst och hunger funnits.
Dock, vid Gud, min dyra sköna maka,
Ej för din skull, ej för min jag sörjer
Så, som för vår gode, sjuke broder!"

Så han sade; och hans maka svarte:
"Låt ej slikt ditt stora hjerta ängsla;
Vill du dröja här i natt, o herre,
Skall mitt bröst vår sjuke broder nära."
Talte så, och, efter lemnadt bifall,
Mot den hungertärde svage lutad,
Bjöd hon moderligt den bruna barmen

Och när äfven denna natt förlidit,
Och på topparna af skog och fjällar
Höstens sol sin första rodnad spridde,
Väcktes förarn styrkt af sömn och föda,
Steg ifrån sin stråbädd opp och sade:
"Nu, min vän och gode broder Adolf,
Vill jag gå och söka menskor åter,
Att oss skaffa mat, ifall jag mäktar.
Om jag följer spången genom skogen,
Hinner jag till middan väl ett hemman,
Och är här med mat i qväll tillbaka.
Ingen, om han här i nejden ser mig,
Skall åt förarn Anton neka bistånd."

Prisande hans mening, svarte Adolf:
"Väl, så långt, som mina krafter tåla,

Skall jag villigt bära dig på spången;
Sedan gå, och före Gud dig åter!"

Och de gåfvo sig på färden båda,
Ena tågande, den andra buren,
Tills, vid början af en bättre skogsväg,
De i vänlig brodersämja skiljdes.
Till sin lada gick tillbaka Adolf.
Förarn gick, fast svag, att hemta föda.

Men med ständigt växlad gång och hvila
Hann han, innan middan, till ett hemman,
Gick der in, och tog sig plats på bänken.
Honom kände värden strax och talte:
"Nå förunderligt, min gamla granne,
Hvadan så till fots, och så förbleknad?"

Djupa suckar drog af trötthet förarn,
Och, med ryggen stödd mot väggen, svarte:
"Granne, underlig har färden varit,
Underligt jag kommer till ditt hemman,
Ensam, så till fots och så förbleknad;
Men låt först mig stilla törst och hunger,
Sedan hör hvad skett och hvad bör göras."
Så han sade, i sitt hjerta redan
Stämplande försåt emot Zigenarn,
Mot Zigenarn Adolf och hans maka.

Mat och dricka hemtades på stunden,
Syradt kalja i ett stop af furu,
Mujkor, kött och bröd och smör och brännvin,
Och han sträckte glad sin hand till maten.

Men när törst och hunger han tillfredsställt,
Sträckte han sig hvilande på bänken,
Och till värden, med en vink, begynte;
"Skicka, granne, bud till fogden genast,
Att med folk och vapen han må komma
Och Zigenarkungen Adolf gripa.
Se emellan nyckelben och nacke
Bär jag knifstygn, af hans maka hugget,
Nödgad sedan för det kära lifvet,
Att dem följa genom ödemarken,
Har jag lefvat trenne dygn i skogen,
På det fjerde kommit hit omsider.
Men i natt, då månan sjunkit, smygen
Till den lilla ladan, mellan bergen,
Der mot skogssjön Mättäkoski krökes,
Der är stället, der skall röfvarn finnas,
Hvilande i natt bredvid sin maka,
Der skall jag ock finnas käck till bistånd."

Sagt, och värden åter: "Ingalunda,
Gamle granne, får du gå tillbaka;
Låt de friska styra, och blif hemma."

Honom svarte förarn Anton åter:
"Om ej jag dem mat och brännvin bringar,
Om ej jag, som låfvadt, återkommer,
Fåfängt skall man söka dem i ladan.
Låt mig gå; och du! bestyr hvad öfrigt."
Så han sade, lastade sin påse,
Och, fast trött, begynte återfärden.

Men i samma stund satt röfvarn Adolf
I den glesa ladan med sin maka.

På sitt späda barn, till barmen slutet,
Höll sin blick orörligt fästad qvinnan;
Mannen såg mot spången oupphörligt,
Längtande att der sin broder varsna.
Ej ett ord blef taladt; endast syrsan
Skrek i höet, och i skogssjön anden,
Och nångång i modersfamnen barnet.

Så gick dagen småningom till ända.
Men när solen sjunkit bakom bergen,
Satt Zigenarn Adolf der han sutit,
Ej som förr, med filen sänkt på bojan,
Men med ögat fäst på spången ständigt.
Och han såg omsider förarn komma.
Opp han sprang, och stora tårar sköljde,
Rullande, hans väderbitna kinder;
Men i glädje brast han ut och sade:
"Ingen nöd, mitt dyra barn och maka,
Ingen nöd, ty se! vår bror är trogen."
Strax den kommande till mötes gick han,
Nådde honom och på starka skuldror
Bar den trötte fram till ladan åter.

Men när förarn framtog maten sedan,
Brast Zigenarqvinnan ut i tårar,
Och Zigenarn Adolf satt och talte:
"Äten nu, men jag vill fila bojan,
Sen hvad öfrigt lemnas, vill jag äta."
Men när hungern alla stillat hade,
Sökte de med fröjd i höet hvila.

Ren med mörker hade natten kommit,
Långsamt vandrande sin stilla bana,

Vaken låg likväl Zigenarn Adolf,
Vaken låg också hans trogna maka,
Tysta båda dock, tills qvinnan sade:
"Hvad kan nu i vida verlden handlas,
Efter syrsan sjunger så beständigt?"

Henne svarade Zigenarn åter:
"Syrsan, qvinna, gläds åt höets välluft,
Gläds åt värmen i den fulla ladan,
Gläds åt menniskornas goda sällskap;
Jag åt stjernan mellan molnen skådad,
Jag åt friheten förvärfvad åter,
Mest dock, att vi fått en trogen broder."

Åter talade Zigenarqvinnan:
"Bed, att stjernan ej i molnet skrider,
Att ej friheten i boja lägges,
Bed, att brödratrohet ej må svika!"
Knappast var det sista ordet taladt,
När af sorl den glesa ladan omgafs,
Och en röst i dörrens mörker ropte:
"Finnas menskor här? och hvilka? svaren."
Ingen svarte, och det roptes åter:
"Sätten eld inunder ladan, vänner,
Ty Zigenar-kungen har sin thron här!"

Då sprang röfvarn Adolf fram till dörren,
Och med dolken höjd i handen sade:
"Här är mannen; ingen född af qvinna
Skall ohämnad tränga fram till thronen,
Innan ett beting han gett och svurit.
Svärjen lejd och vård åt förarn Anton,

Då med barn och maka är jag fången."
Men, igenom dörren smugen redan,
Talte förarn, der han stod bland männen:
"Sörj för dig, Zigenare, ditt bistånd
Tarfvar icke förarn Anton mera."

Ändtligt genomskådande försåtet,
Med en blick, som gnistrade i natten,
Med en mund i fradga ropte Adolf:
"Nå, vid Gud, har jag ej skådat bofvar,
Röfvare, som plundrat sina bröder,
Mördare, som ryckt ur spenbarn hjertan;
Ingen har dock gjort hvad förarn Anton."
Så han sade, och till förarns hjerta
Trängde med hans ord den slängda knifven.

Julqwällen.

Den bleka månen sken på mon,
Af hunger tjöt i klyftan Lon,
Och hundens skall ljöd långt i byn;
Men vandrarn gick vid skogens bryn,
I ödemarken låg hans tjäll.
Det var en kulen juleqväll.

Han skyndade sin trötta gång
På stigen, öfveryrd och lång,
Af barn och maka väntad hem;
Han bar ett högtids-bröd åt dem,
På herregåln i byn begärdt,
De sjelfva länge bark förtärt.

Det börjar mörkna mer och mer,
Då han en ensam gosse ser,
Som sitter stum på drifvans rand
Och andas i sin kalla hand;
Vid qvällens än ej släckta sken.
Han tycktes halft förstelnad ren.

"Hvart leder, arma barn, din stig?
Kom hem till oss att värma dig!"

Så sagt, han tog den frusna med,
Och hann omsider gårdens led,
Och trädde in till stugans fest
Med brödet och sin späda gäst.

Vid muren satt hans dagars tröst,
Med yngsta barnet vid sitt bröst:
"Du dröjt så länge på din färd,
Kom hit och sätt dig vid vår härd!
Och du också!" — så öm, så lugn
Hon ledde gossen närmre ugn.

Och snart, vid hennes vård, man fann
Hur brasan mera lifligt brann.
Hon tycktes glömma bort sin nöd,
Hon tog så gladt sin makes bröd,
Och bar det fram till aftonvard,
Med litet mjölk, i bunken spard.

Från halmen glest på golfvet bredd,
Till festens måltid sparsamt redd.
De muntra barnen redan gått;
Vid muren qvar blef gästen blott.
Hon tog den arma med sig då,
Och förde honom fram också.

Och när en tacksam bön var slut,
Hon tog sitt bröd och delte ut.
"Välsignad är den godes skänk",
Så talte gossen på sin bänk,
Och tåren i hans öga log,
När han den bjudna skifvan tog.

Hon ville dela, som hon delt;
I hennes hand var brödet helt.
Förvånad hon sitt öga fäst
På främlingen, sin späda gäst;
Hon undrar och hon ser och ser,
Han syntes ej densamma mer.

Hans öga brann, som stjernan, klart,
Hans panna lyste underbart,
Från skuldran spridde sig hans drägt,
Som dimmorna för vindens flägt,
Och hastigt står en engel der,
Så skön, som Skaparns himmel är.

Ett saligare ljus gick opp,
Hvart hjerta slog af fröjd och hopp.
Det var en oförgätlig qväll
Uti det goda folkets tjäll;
Och skönare var ingen fäst,
Ty engeln blef hos dem som gäst.

Sen mången vinter gjort sitt tåg,
Jag kom en julqväll dit och såg.
De godas hydda fanns der än,
Och deras soneson i den;
Han hade börjat gråna ren,
Och satt till bords vid brasans sken.

Det var så ljust, det var så gladt;
Hans maka vid hans sida satt,

Och barnaskaran rask och skön;
Det var, som om de slutat bön,
Det var, som om de hade trott,
Att i en helgedom de bott.

Men högst vid bordet brann ett ljus,
Det enda i de frommas hus,
Dit ställdes mjölk och hvetebröd,
Men ingen njöt dess öfverflöd.
Jag frågte hvems den platsen var?
"Den gode engelns", gafs till svar.

*****

Idyll och Epigram.

1.

Flickan kom ifrån sin älsklings möte,
Kom med röda händer — Modren sade:
Hvaraf rodna dina händer, flicka?
Flickan sade: jag har plockat rosor,
Och på törnen stungit mina händer.
Åter kom hon från sin älsklings möte,
Kom med röda läppar — Modren sade:
Hvaraf rodna dina läppar, flicka?
Flickan sade: jag här ätit hallon,
Och med saften målat mina läppar.
Åter kom hon från sin älsklings möte,
Kom med bleka kinder — Modren sade:
Hvaraf blekna dina kinder, flicka?
Flickan sade: red en graf, o Moder!
Gömm mig der, och ställ ett kors deröfver,
Och på korset rista, som jag säger:
En gång kom hon hem med röda händer;
Ty de rodnat mellan älskarns händer.
En gång kom hon hem med röda läppar;
Ty de rodnat under älskarns läppar.
Sednast kom hon hem med bleka kinder;
Ty de bleknat genom älskarns otro.

2.

Först gå bäckens första bubblor sönder,
Först förvissna vårens första blommor;
Men din första kärlek, unga hjerta,
Öfverlefver länge hvarje annan.

3.

Om sin lycka talade en fästman:
Nästa söndag lyses sista gången,
Nästa måndag skall mitt bröllop firas,
Nästa thorsdag för jag hem min fästmö.
Söndag kom — det lystes sista gången,
Måndag kom — och firadt blef hans bröllop,
Thorsdag kom — och hemkomstöl blef hållet;
Men ett hemkomstöl med sorg och tårar,
Ty till grafvens hem han förde bruden.

4.

Gossen hann till femton år — och trodde
Ej ännu, att kärlek fanns i verlden,
Och han lefde fem år till — och trodde
Ej ändå, att kärlek fanns i verlden.
Kom så oförtänkt en bildskön flicka,
Som på några timmar honom lärde,
Hvad han under tjugu år ej fattat.

5.

Tvänne myrtnar stå i Lauras fönster;
Till den ena bär hon vatten ständigt,
Men den andra torkar bort i krukan.

Hvarför vårdas en och glöms den andra?
Ty hon fick dem ej af en och samma;
Men den ena af sin unga älskling,
Och den andra af sin man, den gamla.

6.

När den sköna Maj med sippor kommit,
Kransa tärnor sina bruna lockar,
Skyndande till ringdans kring sin Maj-stång.
Under dansen äro alla glada.
Glad är den, som bär ett vackert smycke,
Glad är den', hvars blomsterkrans är lyckad,
Glad är den, som känner kinden rodna.
Frågar du, hvem gladast är af alla?
Den, som ser sin fästman med i ringen.

7.

Tvenne popplar susa öfver grafven,
Der en trogen ynglings aska gömmes,
Satta fordom af hans flickas händer.
Nu i poppelskuggan springa barnen,
Som hon fostrat med en annan make,
Jaga fjärilar och plocka blommor.

8.

Mellan friska blomster genom lunden
Gick den goda flickan helt allena,
Och hon bröt en nyfödd ros och sade:
Sköna blomma, om du vingar ägde,
Skulle jag dig sända till min älskling,
Sen jag fästat tvenne lätta budskap,

Ett vid högra vingen, ett vid venstra:
Ena: att han dig dock skulle kyssa,
Och det andra: sända dig tillbaka.

9.

I sin fästmans armar gret en flicka
Och beklagade sitt hårda öde:
Under sista natten, gode yngling,
Brann min hydda, brunno mina hjordar,
Allt, ack allt, hvad jag i verlden ägde.
Gossen gladdes i sin själ och tänkte:
Har den trogna flickans hydda brunnit,
Dubbelt skall hon då min hydda älska;
Hafva hennes många hjordar brunnit,
Dubbelt skall hon fägnas då af mina;
Har hon mistat annat allt i verlden,
Dubbelt, dubbelt är jag henne dyrbar.

10.

Tvenne finkar byggde bo i parken.
Under våren sjöng beständigt hanen,
Under sommarn började han tystna,
Och om hösten tiger han alldeles.
Hvarför? — Ty så länge våren räckte,
Tänkte han på maka blott och kärlek;
Men med sommarn nalkades bekymmer
Om hans bo och om hans späda ungar;
Och med hösten kommo kulna dagar
Och en längtan blott att flytta hädan.

11.

Fjärlar, j vårens barn,
Leende blommor j,

Buskar och gröna trän,
Vissnen, o vissnen snart!
Bilder af ungdomen,
Bilder af kärleken,
Vissnen, o vissnen snart!
Såld åt den gamles famn,
Får jag ej älska er.

12.

"Våren flyktar hastigt,
Hastigare sommarn,
Hösten dröjer länge,
Vintern ännu längre.
Snart, j sköna kinder,
Skolen j förvissna,
Och ej knoppas mera."
Gossen svarte åter:
Än i höstens dagar
Gläda vårens minnen,
Än i vinterns dagar
Räcka sommarns skördar.
Fritt må våren flygta,
Fritt må kinden vissna,
Låt oss nu blott älska,
Låt oss nu blott kyssas.

13.

Lutad mot gärdet stod
Gossen vid flickans arm,
Såg öfver slagen äng:
"Sommarens tid har flytt,
Blommorna vissnat ren;

Skön är din kind likväl,
Rosor och liljor der
Blomstra, som förr, ännu."
Våren kom åter, då
Stod han allena der:
Flickan var borta — låg
Vissnad i jordens famn;
Ängen var grön igen,
Lcende, blomsterrik.

14.

Minna satt i lunden
Och på kransen såg,
Som, af rosor bunden,
I dess sköte låg,
Och en tår föll neder
Uppå blomstren då,
Men till kransen beder
Ömma flickan så:
Sköna! får du stanna
På min ynglings hår,
Dofta kring hans panna
Kärlek blott och vår!
Nekar han dig dröja
På det ljusa hår,
O: då må du röja
Minnas gömda tår!

15.

Ack, Natur! hur har jag kunnat
Förolämpa dig?
Andra har du fägring unnat,
Ingen fägring mig.

Ofta vid den slutna ringen
Jag förskjuten står,
På den fula blickar ingen,
Ingen vän jag får;
Och mitt hjerta slår, som andra,
Älskar, såsom de,
Hvarför skall jag ensam vandra
Och försmådd mig se?

16.

Trenne råd gaf modren åt sin dotter:
Att ej sucka, att ej missnöjd vara,
Och att icke kyssa någon gosse. —
Moder, om din dotter icke felar,
Icke felar mot det sista rådet,
Skall hon fela mot de första båda.

17.

Flickan knyter, i Johanne-natten,
Kring den gröna broddens späda stänglar,
Silkestrådar utaf skilda färger;
Men, på morgonstunden, går hon sedan
Dit, att leta ut sin framtids öden.

Nu, så hör hur flickan der beter sig:
Har den svarta, sorgens stängel, vuxit,
Talar hon och sörjer med de andra.
Har den röda, glädjens stängel, vuxit
Talar hon och fröjdas med de andra.
Har den gröna, kärleks stängeln, vuxit,
Tiger hon och fröjdas i sitt hjerta.

18.

Till en källa talte gossen vredgad!
Källa, ängens öga, onda källa!
Tusen gångor har min flicka redan
Speglat, i din blåa famn, sitt anlet;
Men du vårdar ej den hulda bilden,
Du förvarar ej min flickas anlet.
När hon bortgått, flyktar äfven bilden,
Och jag söker den förgäfves sedan.
Skall jag straffa dig, du onda källa,
Grumla opp din bölja; dika ut dig,
Och förtrampa dina blomsterbräddar?

Källan åter bad en bön och sade:
Gosse, hvarför skulle du mig straffa,
Grumla opp min bölja, dika ut mig,
Och förtrampa mina blomsterbräddar?
Jag är ju en vattnets dotter endast,
Har ej blod, och har ej varma pulsar,
Älskar ej och älskas ej tillbaka.
Värre är att i ditt eget hjerta,
I ditt eget hjertas varma källa
Flickans minne sällan varar längre,
Än hon står i fägring för ditt öga.

19.

Dottren sade till sin gamla moder,
Får ej nu i höst mitt bröllop firas?
Modren sade: låt det bli till våren;
Våren, Dotter, passar bäst för bröllop,
Äfven fågeln bygger bo om våren.
Dottren sade: hvarför bli till våren,

Hvarför passar våren bäst för bröllop,
Hvad, om fågeln bygger bo om våren?
Hvarje årstid, goda moder, passar
Ju för den, som hvarje årstid, älskar.

20.

Edvard talade till morgonstjernan:
Hulda morgonstjerna, himlens dotter!
Säg, hvad gör Amanda, när hon uppstått
Och kring skuldran kastat lätta slöjan?
Morgonstjernan svarade och sade:
Goda Gosse, när Amanda uppstått,
Och kring skuldran kastat slöjan, går hon
Till sitt fönster, ser på mig och tåras,
Och sen vänder hon sin blick mot vester.
Edvard åter talade och sade:
Godt är att hon ser på morgonstjernan,
Det bevisar hennes hjertas renhet;
Godt är att hon ser på den med tårar,
Det bevisar hennes hjertas vekhet;
Men det bästa att hon ser mot vester,
Ty i vester ligger Edvards hydda.

21.

Gossen sade till sin flicka,
Du flyr unnan goda flicka,
Hvarje gång jag vill dig fånga;
Men dock säg, säg fann du nånsin
Någon trygg och säker fristad,
Förrän i min famn du flydde?

22.

Till en bondes koja kom en krigsman,
Tung af år och vandrande på trädben,
Bonden fyllde lugnt ett glas för honom,
Bjöd, och talte till den gamle knekten:
Fader, säg hur var det dig till sinnes,
När i striden fiender dig omhvärft,
Skotten knallade och kulor hveno?
Gamle knekten tog sitt glas och sade:
Såsom dig, när, någon gång om hösten,
Hagel kring dig hvina, blixtar ljunga,
Och du bergar tegen för de dina.

23.

Vid en flickas fönster stod en gosse,
Trenne långa qvällar på hvarandra,
Klappade och bad, att dock bli insläppt.
Första qvällen fick han hot och bannor,
Andra qvällen fick han ord och böner,
Tredje qvällen fick han fönstret öppnadt.

24.

Under strandens granar lekte gossen
Vid en vik af den besjungna Saimen.
Honom såg, ur böljans salar, Necken,
Såg med kärlek på den sköna gossen,
Önskande att honom till sig locka.
Då, som gubbe steg han först på stranden,
Men den muntra gossen flydde honom;
Och som yngling steg han sen på stranden,
Men den muntra gossen bidde icke

Sist, förvandlad till en yster fåle,
Steg han opp och hoppade bland träden.
Nu, när gossen såg den muntra fålen,
Gick han sakta lockande till honom,
Grep i hast hans mahn och sprang på ryggen,
Lysten att en glädtig ridt försöka;
Men, i samma ögonblick, till djupet
Flydde Necken med sitt sköna byte.
Kom så gossens moder ned till stranden,
Sökande sitt barn, med sorg och tårar.
Henne såg, ur böljans salar, Necken,
Såg med kärlek på den sköna qvinnan,
Önskande att henne till sig locka.
Då, som gubbe steg han först på stranden,
Men den sorgsna qvinnan flydde honom;
Och som yngling steg han sen på stranden,
Men den sorgsna qvinnan bidde icke;
Sist, förvandlad till den muntra gossen,
Låg han glad och vaggade på vågen.
Nu när modren såg sin son, den sörjde,
Sprang hon ut i böljan i hans armar,
Lysten att ur vådan honom rädda;
Men, i samma ögonblick, till djupet
Flydde Necken med sitt sköna byte.

25.

Högt bland Saarijärvis moar bodde
Bonden Pavo på ett frostigt hemman,
Skötande dess jord med trägna armar;
Men af Herren väntade han växten.
Och han bodde der med barn och maka,

Åt i svett sitt knappa bröd med dessa,
Gräfde diken, plöjde opp och sådde.
Våren kom, och drifvan smalt af tegen,
Och med den flöt hälften bort af brodden;
Sommarn kom och fram bröt hagelskuren,
Och af den slogs hälften ned af axen;
Hösten kom och kölden tog hvad öfrigt.
Pavos Maka slet sitt hår och sade:
Pavo, Pavo, olycksfödde gubbe!
Tagom stafven; Gud har oss förskjutit,
Svårt är tigga, men att svälta, värre.
Pavo tog sin hustrus hand och sade:
Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.
Blanda du, till hälften, bark i brödet,
Jag skall gräfva dubbelt flera diken,
Men af Herren vill jag vänta växten.
Hustrun lade hälften bark i brödet,
Gubben gräfde dubbelt flera diken,
Sålde fåren, köpte råg och sådde.
Våren kom, och drifvan smalt af tegen,
Men med den flöt intet bort af brodden;
Sommarn kom, och fram bröt hagelskuren,
Men af den slogs hälften ned af axen;
Hösten kom, och kölden tog hvad öfrigt.
Pavos maka slog sitt bröst och sade:
Pavo, Pavo, olycksfödde gubbe!
Låt oss dö, ty Gud har oss förskjutit;
Svår är döden, men att lefva värre.
Pavo tog sin hustrus hand och sade:
Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.
Blanda du, till dubbelt, bark i brödet,
Jag vill gräfva dubbelt större diken,
Men af Herren vill jag vänta växten.

Hustrun lade dubbelt bark i brödet,
Gubben gräfde dubbelt större diken,
Sålde korna, köpte råg och sådde.
Våren kom, och drifvan smalt af tegen,
Men med den flöt intet bort af brodden;
Sommarn kom, och fram bröt hagelskuren,
Men af den slogs intet ned af axen;
Hösten kom och kölden, långt från åkern,
Lät den stå i guld, och vänta skördarn.
Då föll Pavo på sitt knä, och sade:
Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.
Och hans maka föll på knä och sade:
Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.
Men med glädje sade hon till gubben:
Pavo, Pavo, tag med fröjd till skäran;
Nu är tid att lefva glada dagar,
Nu är tid att kasta barken unnan,
Och att baka bröd af råg allena.
Pavo tog sin hustrus hand, och sade:
Qvinna, qvinna, den blott tål att pröfvas,
Som en nödställd nästa ej förskjuter;
Blanda du, till hälften, bark i brödet
Ty förfrusen står vår grannes åker.

26.

Flickan ägde af sin mor ett minne,
Ägde ett med perlor och demanter
Smyckadt spänne af omätligt värde.
Kommo tvenne fästmän då till henne.
Stolt och rik och mäktig var den ena;
Men han friade till flickans spänne.
Och den andra han var blyg och fattig;
Men han friade till flickans hjerta.

Nu till dottren talte hennes stjufmor:
Tag den rike, och förskjut den arme;
Skönt är guldet dock mot fattigdomen.
Flickan gret och vägrade förgäfves.
Men den dag, då lysning skulle tagas,
Fanns ej flickan mer i modrens salar,
Ej på gården, ej bland parkens stammar;
Men hon fanns på stranden invid hafvet.
Dit kom hennes mor, och hennes fästman,
Talande med vänlig röst till flickan:
Följ oss opp, till gästabud och glädje,
Ty din lysning skall i dag besörjas.
Då tog flickan ur sin gördel spännet,
Tog det i sin hvita hand, och sade:
Se, den litet har, är nöjd med litet;
Men den mycket äger fordrar mera.
Tusen år, och tusen ren, har hafvet
Slukat håfvor, och förvärfvat skatter,
Och det fordrar än mitt gyllne smycke.
Så hon sade, och långt hän från stranden
Kastade sitt spänne ut i hafvet.
Men den rike gick förgrymmad dädan;
Och förgrymmad ropte flickans stjufmor:
Olycksaliga, hur har du handlat?
Ingen höghet har du mer att vänta,
Intet guld skall skimra i din boning
Och ditt spänne ser du aldrig åter.
Men den ädla flickan log och sade:
Hvad är höghet, mot min framtids lycka,
Hvad är guld, emot ett lif med kärlek,
Hvad är spännet? mot min ynglings hjerta,

27.

Stor var Tavastländarn Ojan Pavo,
Stor och väldig ibland Finlands söner,
Stadig, som en granbevuxen klippa,
Djerf och snabb och kraftig som en stormvind
Tallar hade han med rötter uppryckt,
Kufvat björnar med sin blotta armkraft,
Lyftat hästar öfver höga gärden,
Och, som strån, förmätne männer nedböjt.
Och nu stod den starke Ojan Pavo
Stolt och väldig uppå Lagmanstinget,
Midt på gården stod han ibland folket,
Som den höga furan ibland småskog;
Men han hof sin stämma opp och sade:
Finns här en af qvinna född och ammad,
Som förmår att hålla mig på stället,
Blott ett ögonblick på samma ställe;
Den må taga strax mitt rika hemman,
Den må vinna mina silfverskatter,
Den må ega mina många hjordar,
Och med kropp och själ är jag dess egen.
Så till folket talte Ojan Pavo;
Men förskräckte stodo bygdens drängar,
Tigande i nejden af den stolte,
Och der trädde ingen fram till honom.

Och med undran och med kärlek sågo
Bygdens flickor på den unga kämpen;
Ty han stod, den starke Ojan Pavo,
Som den höga furan ibland småskog,
Och hans öga brann, som himlens stjerna,

Och hans panna lyste klar som dagen,
Och hans gula hår föll på hans skuldror,
Som ett solglänst strömfall öfver fjället.

Men ur qvinnohopen framsteg Anna,
Hon, den skönaste af bygdens flickor,
Vacker som en morgon till att påse.
Och hon framsteg raskt till Ojan Pavo,
Slog omkring hans hals de mjuka armar,
Närmade sitt hjerta till hans hjerta,
Pressade hans kind mot sina kinder
Och så bjöd hon honom slita lös sig.
Men den starke gossen stod besegrad,
Kunde icke röra sig af stället,
Utan sade svigtande till flickan:
Anna, Anna, jag har tappat vadet,
Du må taga strax mitt rika hemman,
Du må vinna mina silfverskatter,
Du må äga mina många hjordar,
Och med kropp och själ är jag din egen.

28. *De Fångna.*

På den röda elfvens botten
Fiskade en gosse perlor,
Fann en perla blå som himlen,
Och som himlens stjerna rundad.
Men en flicka låg i perlan,
Och hon bad en bön och sade:
"Offra upp din perla, gosse
Bryt mitt fängsel, låt mig fara,
Och en tacksam blick i stället
Vill jag för min frihet skänka."

"Nej, vid Gud, min goda flicka,
Perlan är för mycket dyrbar;
Bär blott stilla du din boja,
Mången bar en vida värre."
Flickan bräckte sakta skalet,
Morgonrodnan lik i fägring
Sköt hon upp vid gossens sida;
Gyllne lockar skylde pannan,
Rosens hy på kinden glödde.

Stum, i hennes skönhet fången,
Stod i trenne timmar gossen;
När den tredje timman slagit,
Bad han tyst en bön och sade:
"Offra upp din skönhet, flicka,
Bryt mitt fängsel, låt mig fara,
Och en tacksam tår i stället
Vill jag för min frihet skänka."

"Nej, vid Gud, du goda gosse,
Perlan är för mycket dyrbar.
Bär blott stilla du din boja,
Mången bar en vida värre."

29. *Den tidiga Sorgen.*

Rosen bröt du för din glada syster,
Valmon höll du sjelf.
Rosen, flicka, tyder lif och kärlek,
Valmon köld och död.
Anar du ej hjertats fröjder, — eller,
Bleka engel, säg,
Äger du vid femton år ett öde
Att beteckna ren?

30. *Flickans årstider.*

Flickan gick en vintermorgon
I den rimbeströdda lunden,
Såg en vissnad ros och talte:
Sörj ej, sörj ej, arma blomma,
Att din sköna tid förflutit!
Du har lefvat, du har njutit,
Du har ägt din vår och glädje,
Innan vinterns köld dig nådde.
Värre öde har mitt hjerta,
Har på en gång vår och vinter,
Gossens öga är dess vårdag,
Och min moders är dess vinter.

31. *Likhet.*

Hur många vågor bo på fjärden,
Hur många tankar i mitt hjerta?
De tyckas fly — och dröja qvar dock,
De tyckas dö — och födas åter,
Så skilda, och ändå så lika,
Så många, och ändå de samma! —
Ur samma sjö af samma vindar
De höjas alla,
Ur samma bröst de höjas alla
Af samma kärlek.

32. *Fågeln.*

Öppet är min flickas fönster,
Vore jag en okänd fågel,
In till henne straxt jag flöge.

Mig i bur hon skulle sätta,
Fylla glaset der med vatten,
Fylla lådan der med hampfrö.
Men jag ville säga henne:
Flicka, bort med frö och vatten!
Vet, din lilla muntra fågel
Dricker endast ömma tårar,
Lefver blott af smek och kyssar.

33. *Den första Kyssen.*

På silfvermolnets kant satt aftonstjernan,
Från lundens skymning frågte henne tärnan:
Säg, Aftonstjerna, hvad i himlen tänkes,
När första kyssen åt en älskling skänkes?
Och himlens blyga dotter hördes svara:
På jorden blickar ljusets englaskara,
Och ser sin egen sällhet speglad åter;
Blott döden vänder ögat bort och gråter.

34. *Flyg ej undan.*

Vill du veta, skälmska flicka,
Hur om hösten Vakor fångas?
Jag skall vara fågelfängarn,
Du skall låtsa vara vaka.
Märk hur fågelfängarn talar:
"Flyg ej unnan, sköna Vaka,
Sitt på klasen trygg och stilla,
Snaran gör dig ingen skada,
Snaran vill din hals blott smeka."
Ha, din skalk, du lät dig fånga;
Kyss mig nu, så skall du slippa.

35. *Kyssens hopp.*

Der jag satt i drömmar vid en källa,
Hörde jag en kyss på mina läppar
Sakta tala till en annan detta:
"Se, hon kommer, se, den blyga flickan
Kommer redan, inom några stunder
Sitter jag på hennes rosenläppar:
Och hon bär mig troget hela dagen,
Näns ej smaka på ett enda smultron,
Att ej blanda mig med smultron saften,
Näns ej dricka ur den klara källan,
Att ej krossa mig mot glasets bräddar,
Näns ej hviska ens ett ord om kärlek,
Att ej flägta mig från rosenläppen."

36. *Kärleken.*

Bannande sin dotter talte modren:
"Flicka, jag för kärleken dig varnat,
Och jag finner att jag varnat fåfängt."
Dottren sade: "var ej oblid, moder:
Stängde jag mig in, att undfly honom,
Flög han med hvart solgrand in i rummet;
Gick jag åter ut och rymde undan,
Hörde jag hans suck i hvarje vindflägt;
Slöt jag både ögon till och öron,
Sprang han skälmsk uti mitt eget hjerta."

37. *Skillnaden.*

Hur jag satt, med pannan sänkt mot armen,
Såg en munter sparf från fensterkarmen:

Pickade på rutan lätt, och sad':
"Gosse, hvarför sörja der, var glad!
Med ett frö, som våren röjt på vallen,
Med en droppe regn, ur drifvan fallen,
Och en ton af kärlek från min brud
Är jag rik och nöjd och säll, som Gud!"
Arma sparf! men har jag vingar, svara,
Att, som du, från jord till himmel fara?
Har, som du, jag för min kärlek ljud,
Och af allt det värsta — har jag brud?

38. *Drömmen.*

Tröttad lade jag mig ned på bädden,
Att i sömnen glömma sorg och saknad;
Men en dröm sig smög till hufvudgärden,
Hviskande uti mitt öra detta:
"Vakna, hon är här den sköna flickan;
Blicka opp, att hennes kyss emotta!"

Och jag slår med glädje opp mitt öga;
Hvar är drömmen? som en rök försvunnen;
Hvar är flickan? bortom land och sjöar;
Hvar är kyssen? ack, blott i min längtan.

39. *Den försmådda.*

Ax vid ax på åkern vagga,
Korn vid korn i axen gömmas,
Så hvart flygtigt ord, du fallde,
Växer i mitt trogna hjerta.

Grymma, otacksamma gosse,
Odlarn går att berga tegen,
Men du sår blott du, och skörden,
Lemnar du åt himlens fåglar,
Lemnar du åt snö och vindar.

40. *Blomsterhandlaren.*

Fyraårig satt vid stranden,
Med sin äldsta syster, gossen,
Skar af flarn ett skepp med segel,
Lastade med blommor skeppet,
Värfde myror till besättning,
Och till myrkaptenen sade:
"Segla nu, du käcka sjöman,
Segla nu och kom tillbaka;
Sälj min last på andra stranden,
Än för guld och än för perlor,
Än för andra granna lekverk."

Systern strök hans ljusa lockar,
Drog en suck och talte detta:
"Fyraårig nu du säljer
Strandens menlöst täcka blommor;
En gång tjugufyraårig,
Tör du sälja trogna hjertan
Än för guld och än för perlor,
Än för andra granna lekverk."

41. *Sorg och Glädje.*

Sorg och glädje båda
Bodde i mitt hjerta,

Sorg i ena kammarn,
Glädje i den andra.
Oförsonligt skilda,
Rådde än den ena,
Än den andra, ensam.
Sen den enda kom dit
Lär hon öppnat dörren
Och förenat båda;
Ty min sorg är sällhet,
Och min glädje vemod.

42. *Fjärilposten.*

I det öppna lusthusfenstret
Satt en sommarmorgon flickan;
Men från blommorna i nejden
Kom en guldbevingad fjäril,
Och på flickans lock sig satte.
Genast slöt hon fenstret, fasttog
Och försökte tämja fjäriln:
"Flyg ej bort du sköna fånge,
Gläds åt kyssen, njut af smeket
Och blif stilla qvar på handen."

Fåfängt! hvarje gång han släpptes
Flög han fladdrande på rutan.
Äntligt, rörd af fjärilns oro,
Öppnade den sköna fenstret:
"Flyg då, otacksamma, flyg då
Med ett Bud till dina likar:
Bjud dem ej så gerna komma,
Då de aldrig dröja gerna."

43. *Grumla icke Flickans själ.*

Flickan satt vid bäckens strand,
Tvådde sina fötter der;
Sjöng en fågel ofvanför:
"Flicka, grumla bäcken ej,
Himlen syns ej mer i den!"
Flickan slog sitt öga opp,
Talade med tårad blick:
"Sörj ej öfver bäcken, du,
Bäcken klarnar snart igen.
När du såg mig stå en gång
Vid en ynglings sida här,
Du till honom tala bordt:
Grumla icke Flickans själ;
Aldrig skall den klarna sen,
Aldrig spegla himlen mer."

44. *Sommarnatten.*

På den lugna skogs sjöns vatten
Satt jag hela sommarnatten,
Och för böljans tropp, ur båten,
Slängde tanklös ut försåten.
Men en talltrast sjöng på stranden,
Att han kunnat mista anden;
Tills jag half förtörnad sade,
Bättre om din näbb du lade
Under vingen, och till dagen
Sparde tonerna och slagen.
Men den djerfve hördes svara:
Gosse, låt ditt metspö vara.
Såg du opp kring land och vatten,
Kanske sjöng du sjelf om natten.
Och jag lyfte opp mitt öga,
Ljus var jorden, ljust det höga,
Och från himlen, stranden, vågen
Kom min flicka mig i hågen.
Och, som fågeln spått i lunden,
Sjöng jag denna sång på stunden.

45. *Friden.*

Ofta säger mig min moder:
"Barn, du äger två klenoder,
Göm dem för den onda tiden,

Vårda oskulden och friden."
Moder, friden är försvunnen;
Skall den blifva återfunnen,
Bjud ej, att jag honom glömmer,
Som den tagit, som den gömmer;
Blott med honom, som hans maka,
Kan jag få min frid tillbaka.

46. *Den förändrade.*

Fordom fick jag bannor hela dagen;
Än satt spensen vårdlöst, än satt kragen,
An var håret fästadt opp mot regeln,
Aldrig hölls jag länge nog vid spegeln.
Nu har allt förbytt sig! "Säg, hur är dig,
Flicka, då du aldrig vill bli färdig?
Hur du städar dig! det är förskräckligt!
Har du än ej speglat dig tillräckligt?"
Är mitt arma sinne då förtrolladt,
Hvem kan väl en sådan växling vållat?
Ingen, svarar tyst mitt hjerta, ingen,
Om ej ynglingen, kanske, och ringen.

47. *Den långa dagen.*

Förr, när min vän var här,
Var mig en vårdag kort;
Nu, då han borta är,
Är mig en höstdag lång.
"Ack, hvad den dagen flyr!"
Säga de andra nu.
Jag: "hvad den långsam är!
O, att den ville fly!
Kommer ej qvällen snart,
Kommer ej nattens ro?"

48. *Behagen.*

Jag blickar på tärnornas skara,
Jag spanar och spanar beständigt;
Den skönaste ville jag välja,
Och svigtar dock ständigt i valet.
Den ena har klarare ögon,
Den andra har friskare kinder,
Den tredje har fullare läppar,
Den fjerde har varmare hjerta. —
Så finns ej en enda, som saknar
Ett något, som fängslar mitt sinne.
Jag kan ej en enda förskjuta;
O, finge jag kyssa dem alla!

49. *Amor.*

Ej han sårade mitt hjerta,
Ej, som döda böcker lära,
Smög han fram med pil och båge.
All hans list var blott hans oskuld,
Skönhet var hans enda vapen.
"Söta gosse, vill du komma,
Är mitt hjerta varmt och öppet."
Och han lydde strax — och sedan
Lika mon som han att dröja,
Är jag sjelf att äga honom.

50. *Den lättböjde.*

Der jag band på åkern gyllne kärfvar,
Stod den unge Adolf vid min sida,
Skäran höll han i sin hand, på renen
Låg emot en stubbe stödd hans bössa.

Men i träsket, nedanför beläget,
Skrek i vassen, nära stranden, Artan.

Strax till bössan sprang den käcke gossen;
Men jag fattade hans arm och sade:
"Låt den stackars Artan vara, Adolph!
Låt, för min skull den få vara ostörd."
Genast ställde han sin bössa unnan
Och tog gladt som nyss till skäran åter.

Men jag tänker ofta i mitt sinne:
Underlig är dock den vackra Adolf,
För ett vänligt ord från mina läppar
Lemnar han hvad mest hans hjerta fröjdat,
För en hjertlig blick af mina ögon
Gör han gerna hvad han skytt tillförne,
För en vänlig kyss, ett hjertligt famntag
Tror jag, att han kunde gå i elden.

51. *Den enda stunden.*

Allena var jag,
Han kom allena,
Förbi min bana
Hans bana ledde.
Han dröjde icke,
Men tänkte dröja,
Han talte icke,
Men ögat talte. —
Du obekante,
Du välbekante!
En dag försvinner

Ett år förflyter,
Det ena minnet
Det andra jagar;
Den korta stunden
Blef hos mig evigt,
Den bittra stunden,
Den ljufva stunden.

52. *Törnet.*

Törne, du min syskonplanta,
Svept i vinterns is, försmås du,
Höljd af taggar, hatas du.
Men jag tänker: kommer våren,
Slår du ut i blad och rosor,
Och en växt fins ej på jorden,
Ljuf och älskad, såsom du.

O hur mången törnestängel
Står ej naken i naturen,
Som behöfde kärlek blott,
Blott en solblick af ett hjerta,
För att kläda sig i rosor
Och hvart väsends glädje bli.

53. *Tre och Tre.*

Från det höga tornet sågo
Trenne flickor ut mot hafvet,
Trenne segel syntes nalkas,
Och den äldsta systern talar:
"Systrar, sen vår faders fartyg,
Kommande från fjärran länder!

Trenne systrar här vi äro,
Tre kaptener styra skeppen;
Den som först i hamnen hinner,
Han skall få min krans af rosor,
Om han är med den belåten."
Och den andra systern talar;
"Den, som styr dernäst i hamnen,
Vill min blombukett jag skänka,
Om han är med den belåten."
Och den tredje systern talar:
"Den som kommer sist i hamnen,
Han skall få mitt glada famntag,
Om han är den vackra August."

54. *Norden.*

Löfven de falla,
Sjöarna frysa. —
Flyttande svanor
Seglen, o seglen
Sorgsna till södern,
Söken dess nödspis,
Längtande åter,
Plöjen dess sjöar,
Saknande våra.
Då skall ett öga
Se er från palmens
Skugga, och tala:
Tynande Svanor,
Hvilken förtrollning
Hvilar på norden?
Den som från södern
Längtar, hans längtan
Söker en himmel.

55. *Den sällsynta Fågeln.*

När om qvällen han i stugan inkom,
Bannade sin son den gamla modren:
"Son, du går hvar dag till dina snaror,
Och hvar dag du kommer tomhändt åter;
Vårdslös är du eller oförståndig,
Efter andra få, och du blir utan."

Henne svarade den yra gossen:
"Hvad om än ej lyckan är den samma,
Då vi ej för samma fåglar gillra.
Bortom mon der, vid det lilla torpet,
Vistas, gamla mor, en sällsynt fågel;
Under hösten har på den jag lurat,
Under vintern har jag nu den fångat,
Men till våren vill jag föra hem den.
Underlig är fågeln der; den äger
Icke vingar, men en famn i stället,
Icke dun, men silkeslena lockar,
Icke näbb, men tvänne runda läppar.

56. *Vill du byta öde?*

"Wuxen upp på stranden
Af en bäck, som svallar,
Sköljd af hvarje hvirfvel,
Hvilket lif af oro
Lefver du, o blomma!"

Blomman hördes svara:
"Om mig strömmen skonar,

Om mig strömmen härjar,
Är dock all min oro
Blott en flyktig sommars.
Vill du byta öde,
Flicka, sköljd af strömmen
I en ynglings hjerta?"

57. *Hennes Budskap.*

Kom du sorgsna nordan;
Hvarje gång du kommer,
Bär du bud från henne.
Kommer du i fläkten,
Bär du hennes suckar;
Kommer du i ilen,
Bär du hennes klagan;
Kommer du i stormen,
Bär du hennes verop:
"Ve mig, edsförgätna,
Ve mig, ensamblefna!
Ur den gamles armar,
Från hans kalla kyssar,
O, hvem för mig åter
Till min varma yngling,
Till min första kärlek!"

58. *Sippan.*

Sippa, vårens första blomma,
Om jag bröt dig, om jag gaf dig
Åt den älskade, den kalla!

Bröt jag dig, jag skulle ge dig,
Gaf jag dig, jag skulle säga:
"Nära drifvans kant, o flicka,
Växte vårens första blomma,
Som vid isen af ditt hjerta
Blommar opp min trogna kärlek,
Bäfvande för vinterkylan,
Men ej qväfd af den, ej skördad.

59. *Mötet.*

Flickan satt en sommarafton,
Speglande sig sjelf i källan:
"Gode Gud, hvad jag är vacker!
Men hvad båtar mig min fägring,
Då den yngling, som jag älskar,
Icke ser mig, icke hör mig?
Ros, som blommar vid min sida,
Tag du mina läppars rodnad!
Purpurstänkta moln i luften,
Tag du mina kinders purpur!
Bleka stjerna ofvan molnet,
Tag du mina ögons klarhet!
Sist, o graf, tag hvad som lemnas."

Detta har den skälmska gossen,
Lyssnat till i närmsta buske,
Och han springer fram till henne,
Just den sökte, just den fundne.
Men han kysste hennes läppar:
"Nu tog rosen läppens rodnad!"
Och han smög sin kind till hennes:
"Nu tog molnet kindens purpur!"

Och han såg i hennes öga:
"Nu tog stjernan ögats klarhet!"
Och han slog sin famn kring henne:
"Nu tog grafven hvad som lemnats;
Ty, o flicka, det är grafven;
Hvarur ingen mera slipper."

60. *Löjet.*

Löjet var utan hem,
Irrade modfäldt kring,
Kom till den höges mun:
"Får jag min boning här?"
"Stoltheten bor här ren!"

Löjet var utan hem,
Irrade modfäldt kring,
Kom till den lärdes mun:
"Får jag min boning här?"
"Allvaret bor här ren!"

Löjet var utan hem,
Irrade modfäldt kring,
Kom till min flickas mun:
"Får jag min boning här?"
"Kärleken bor här ren,
Kyssen är kommen nyss,
Dig har man saknat blott."

61. *Till en Fågel.*

Säg mig, du lilla fågel,
Der mellan almens blad,

Hur kan du ständigt sjunga,
Och ständigt vara glad?
Jag hör din röst hvar morgon,
Jag hör den hvarje qväll,
Men lika ren är stämman
Och tonen lika säll.

Ditt förråd är så ringa,
Din boning är så trång,
Dock ser du mot din hydda,
Och sjunger hvarje gång.
Du samlar inga skördar,
Och inga kan du så,
Du vet ej morgondagen
Och är så nöjd ändå.

Hur ges det icke mången,
Som gods och håfvor fått,
Som land och riken äger,
Och bor i gyllne slott;
Men helsar dock med suckar
Och tårbegjuten blick
Den sol, hvars uppgångs timma
Nu nyss din låfsång fick!

Hur skulle icke menskan
Din ringa lått försmå,
Och hon den otacksamma
Är mindre nöjd ändå.
Ditt späda hjerta krossa,
Det stode henne fritt;
Dock prisar du ditt öde,
Och hon förbannar sitt.

Hvi blickar hon mot höjden
Så knotande, så kallt?
Hvad ägde hon att fordra
Då Skaparen gaf allt?
Då jordens glädje ligger
För hennes fötter ner,
Hvi ser hon stolt på slafven,
Och suckar efter mer.

Nej! sjung du, lilla fågel,
Om njutning hvarje gång,
Och aldrig skall jag blanda
En klagan med din sång.
Kom, bygg ditt bo hvar sommar
Invid mitt tjäll ännu,
Och lär mig qväll och morgon
Att vara säll som du.

Till Franzén.

Höjde du då ren för sista gången
Här en älskad röst,
Du, som, lärkan lik, flög bort med sången
Undan storm och höst?

Skall det land, som såg din morgons blomma,
Såg din middags guld,
Icke äfven se din afton komma,
Solbelyst och huld?

Glömmer du i Sveas blomsterdalar
Fosterlandets skog,
Och vid sångerna af Näktergalar,
Huru Vakan slog?

Sen du for från oss har redan mången
Vinter setts förgå;
Men fast våren kom och fågelsången,
Kom ej du ändå.

Ack, i dina fordna lunder drömde
Natten lika ljuf,
Och den minsta blommas öga gömde
Samma dagg ännu:

Som när fordom säll du gick på stranden,
Der din hemelf flöt,
Tänkte visor, såg på midnattsbranden,
Eller blommor bröt.

När kring samma nejd det åter våras,
Och dess prakt slår ut,
Vore det ej ljuft ännu att tåras
Der du sjöng förut?

Ja, fast Uhlås gamla borg föröddes,
Fast du finner blott
Sörjande ruiner der du föddes,
Der din boning stått;

Vore ju dock kärt att gå och minnas
Hvar det fördom var
Hyddans ställe, och den sångarinnas,
Som dess flaggstång bar.

Vinden gnyr i Auras lärosalar;
Kom dock dit också!
Mången hugkomst der ur askan talar
Till ditt bröst ändå!

Kom tillbaka till ett land, som famnar,
Ack, så gerna dig!
Hvar som helst i våra skär du hamnar
Blombeströs din stig.

Som en saknad vårdag skola fjällen
Helsa dig igen;
Och hvart echo, i de gråa fjällen,
Som en barndoms vän.

Barden.

I dalens famn förflöt hans barndomstid,
Hans lif var lugnt, som källan vid hans hydda;
Hvar nyfödd dag kom rik af hopp och frid,
Och ingen oro tog han från den flydda.

Han sjelf ej drömde om sin framtid än,
Och ingen anade hans kall med åren.
Hans verld var trång; dock storhet fanns i den,
Och skönhet väcktes äfven der af våren.

Och obekant, och sluten i sig sjelf;
Men med en jättelik natur förtrogen,
Han lärde kraftens språk af bygdens elf,
Och saknadens af bäckarna och skogen.

Der såg han klippan trygg bland stormar stå,
En bild af mannens mod, en bild af hjelten,
Der lyste qvinnans själ ur himlens blå,
Och kärlek slog i blommor ut på fälten.

Så ammades han opp, hans håg blef stor,
Hans barm bekant med fröjderna och qvalen;
Han tog farväl af hydda och af mor,
Och gick med lyrans skatt ur barndomsdalen.

Och genom verlden drog han med sin sång,
Till hvarje slott, till hvarje koja bjuden,
Han sjöng — och slafvar glömde bojans tvång,
Och kungapannor klarnade vid ljuden.

Och stod han hög i borgens rund ibland,
Förmälande en djerf bedrift med tonen;
Då lyste drottens blick, som stjernans brand,
Och riddarsköldar dånade kring thronen.

Och tärnan satt och hörde på hans röst,
Med ögon på den stolta skaran vända,
Och hennes kind blef röd, och hennes bröst
Bestormades af känslor, förr ej kända.

Så sjöng, så lefde han i lifvets vår,
Och så i lifvets sköna sommarstunder;
Tills tiden kom med vinter till hans hår,
Och åldern blekte kindens ros derunder.

Då gick han åter till sitt hem, och tog
Ännu engång sin lyra der i handen;
Och grep en djup accord på den — och dog,
Och gaf åt andens fosterbygder anden.

Nu grusas vården öfver Bardens graf,
I sekler ren hans aska bott derinne;
Men sången flyger öfver land och haf,
Och hjertan glöda vid den ädles minne.

Färd från Åbo.

Ren fladdrar seglet, jullen är lossad ren.
I styret fattar ynglingens säkra hand,
Och skön och rodnande i stäfven
Sitter vid åran en landtlig tärna.

Ej tyngs den lilla, vaggande båten mer
Af mjölk och frukter, stäfvarne tömda stå,
Och kram och högtidsdrägter gömmas
Nu i den städade äppelkorgen.

Men aftonvinden lefver ånyo opp,
Och Auras vimplar peka mot fjärden hän,
Och seglet fylls, och afsked vinkas
Glädtigt åt jullarnas mängd vid stranden.

Och nu, o stad, farväl! och ett långt farväl!
Snart skall jag mer ej skåda ditt stolta prål,
Ej mera höra dina vagnars
Dånande larm på de fulla torgen;

Men vandra ostörd kring i en lugn natur,
Och se dess prakt, ej rubbad af menskohand,
Och lyssna säll till bygdens tungor:
Fåglarne, echo och silfverbäcken.

Ren öppnar mot oss fjärden en vidgad famn.
På afstånd ser jag stranden af Runsala,
Der mellan sekelgamla ekar
Nymferna vårda Choræi källa.

Frid med din aska, skald från mitt fosterland!
Som jag, du ofta vaggat på Auras våg,
Och ofta, ofta längtat åter
Häu till din dal och dess gröna vakter.

Men kosan styrs mot öster — den långa sjön
Står som en ändlös spegel för ögat fram,
Och hvita, såsom svanor, klyfva
Segel vid segel dess blanka yta.

Men solen sjunker, vindarne tyna af,
I skogen somna ljuden af fåglarne!
Blott här och der en bygdens tärna
Lyfter sin åre och ler och sjunger.

Men lifvets glada dröm vid naturens barm,
Och hjertats längtan, och tärnans blyga qval,
Och hoppets fröjd, och minnets vällust
Sväfva i tonernas famn kring sunden.

Det mörknar ej, det ljusnar ej — herrligt hvälfs
En natt af silfver, bytt mot en dag af guld,
Kring jullen, der den sakta nalkas
Fjärden som klyfves af Lemos udde.

Med fröjd och vemod ser jag de nejder nu,
Der du, begråtne yngling, din lager bröt;
Der, Ramsay, du kring skyddad fana
Samlade flyende kämpar åter.

Med vemod när jag tänker, du togs så ung
Från hoppets sköna verld, från ditt kämpalif;
Med fröjd dock, när jag tänker: hjelten
Blödde för äran och fosterlandet.

Ännu med vördnad tycker sig skärens son
I skumma nätter skåda din vålnad der,
Och, allt som strandens granar susa,
Höra din manande herrskarstämma.

Så styrs bland lugna minnen vår glada färd,
Tills Vapparns vida fjärd är tillryggalagd,
Och sundet, med sitt tempel fjerran,
Bjuder oss in i sitt trånga sköte.

Der ser jag kullens grönskande björkar ren;
Min sällhets stumma vittnen, jag helsar er!
Och dig, o hydda, bygd på stranden,
Ärnad åt mig för den korta sommar.

Mottag mig nu och låt mig, en vingad stund,
Bland sömn och drömmar bo i din stilla famn;
När första morgonstrålen glöder,
Väntar mig Frigga på kullen redan.

Den Gamles hemkomst.

Flyttfågeln lik, som efter vinterns dar besöker
Sin insjö och sitt bo,
Jag kommer nu till dig, min fosterdal, och söker
Min flydda barndoms ro;

Sen många haf mig skiljt ifrån den kära stranden
Och många kulna år;
Sen mången fröjd jag njutit i de fjerran landen,
Och gråtit mången tår.

Här är jag nu tillbaka — Himmel! der står tjället
Som förr min vagga bar:
Der ser jag sundet, fjärden, lunderna och fjället,
Min verld i fordna dar.

Allt är som förr. I samma gröna skrud stå träden
Med samma kronor på,
Och luftens rymder skalla än af kända qväden,
Och skogens likaså.

Och böljan leker än med Neckens blomsterskara,
Som förr, så lätt och ljuf,
Och från de dunkla holmarna hörs echo svara
Ungdomligt gladt ännu.

Allt är som förr, men jag är icke mer densamma,
Du glada fosterdal!
Min lust har slocknat längesen, som kindens
flamma,
Och pulsen klappar sval.

Jag vet ej mer att skatta allt hvad skönt du äger,
Och allt hvad skönt du ger.
Ack, hvad din bäck mig hviskar, hvad din blom-
ma säger,
Förstår jag icke mer.

Dödt är mitt öra för de Gudars harposträngar,
Som spelte ur din våg.
Och Elfvorna, som dansade på fält och ängar,
Jag mer ej återsåg.

Jag gick likväl så rik, så rik, från dig, o hydda,
Och så förhoppningsfull!
Mig följde känslor, i din helga skugga grydda,
Som låfte dar af gull.

Mig följde dina underfulla vårars minne,
Och dina nejders frid;
Och dina goda andar, burna i mitt sinne,
Ifrån min första tid.

Och nu hvad för jag åter från den vida verlden?
En hjessa tung af snö,
Ett hjerta sjukt af lidelserna, mätt af flärden,
Och längtande att dö.

Jag fordrar då ej mer, hvad jag förlorat, åter
Af dig, du hulda mor!
En graf blott du mig unna, der din källa gråter,
Och der din poppel gror.

Så får jag drömma vid din lugna barm och njuta
Din trogna hägnad än;
Och lefva i de blommor ur min aska skjuta
Ett oskuldslif igen.

Det Ädlas seger.

För det ädla, bröder, skall min lyra stämmas.
Hur det ädla segrar, fast dess framsteg hämmas,
Hur det trotsar ondskan, hur det kufvar makter,
Läre du verlden, min heliga sång!

Den förblödde trösta, om han slutat hoppas,
Säg den böjde slafven att hans frihet knoppas,
Och för härjarns härar, och för våldets vakter
Tolka att hämnaren nalkas en gång!

Se, med sjernprydd mantel går den fräcke bofven
I en prakt, som föddes af de dolda rofven:
Och af häpnad tiger den förskräckta lagen
Trampad i stoft der den väldige gick.

Men han möter dygden med dess lugna panna,
Och han ser dess öga på sitt öga stanna,
Och han står besegrad — och af blygsel slagen
Sjunker till jorden hans skyggande blick.

Se det gamla lejon, som en nejd föröder;
Der en hjord förskingras, der ett offer blöder,
Är det stolt i känslan af sitt herravälde,
Tryggt af sin styrkas omätliga skatt.

Men det märker herden, som till hjelp vill ila,
Ser en högre stämpel på hans anlet hvila,
Och med kufvad stolthet, sen sitt rof det fällde,
Flyr det att gömmas af skogarnas natt.

Men med svärd till spira, och med blod till krona,
Bland förtärda likar ses tyrannen trona;
Och hans lag är mörker, hans befallning boja,
Död och förfäran hans sänningebud.

Och med bortglömd adel, med förgäten ära
Till hans fötter slafvar sina rökverk bära;
Och af lejda skaror, som kring borgen stoja,
Ropas han jublande ut som en Gud.

Såsom kung står brottet, och det goda dväljes.
Sanningen förtrampas, menskligheten säljes
Och den höga tanken blir en dvergväxt blomma
Dignande under förrädarens hand.

Då naturen suckar, då dess tempel skändas,
Då dess helga dagar till en natt förvändas,
Hvar är hämnarn, bröder? när skall hjelpen komma
Bringande frid öfver sköflade land?

Se, af våld ej krossadt, och ej skrämdt af glafvar,
Hvilar än det Ädla mellan blod och grafvar,
Och till Gudabarnet stiga englar neder
Ammande slumrarn med frihet och ljus.

Men hans styrka växer under milda händer,
Och hans tankes gnista sig till flamma tänder,
Och han öppnar ögat, och han skådar eder,
Slafvar, tyranner, ruiner och grus!

Se, då flyr hans dvala, och hans vrede glöder,
Och hans hjerta ropar om förtryckta bröder,
Och han slår på skölden, och han svär att fira
Ljusets triumph med en frälsad natur.

Och med kraft och värma han sin väg beträder,
Och lik dagens stjerna sig i strålar kläder,
Och mot vinternatten kring tyrannens spira
Sänder han glödande pilarnas skur.

Och då faller härjarn, då förjagas natten,
Och en gryning flammar öfver land och vatten;
Och mot morgonglansen af den nya dagen
Skallar den heliga frihetens ord.

Men det ädla stiger öfver glädjens hvimmel,
Och det vidgas stilla till en molnfri himmel,
Och, ej skymfad längre, ej i fjättrar slagen,
Bor i dess famn en välsignande jord.

Och en tid skall komma då basunen ropar,
Och då rymden samlar sina stjernehopar,
Och åt vanskligheten, och åt chaos gärdar
Välden, som fyllde det herrliga blå.

Men fast solar ramla från de fasta grunder,
Och fast jorden flygtar, som en suck derunder,
Och fast askan skingras af förgätna verldar,
Lefver och segrar det ädla ändå.

Lärkan.

Högre uppsteg dagen,
Glädjen och behagen
Väcktes ur sin långa vinterdvala;
Vårens krans blef bunden,
Göken gol i lunden,
Och kring hyddan flög min kända svala;
Luften ljöd och skogen,
Minsta fågel trogen
Gjöt i stämmor späda hjertats brand.

Allas fröjd jag hörde;
Djupast dock mig rörde,
Lärkans ljufva lott i himlarunden:
Varmast sågs den ömma
Om sin kärlek drömma,
Och om sällheten af lifs sekunden;
Hvarje ton hon sände,
Der till skyn hon lände,
Tycktes klinga i mitt öra så,

Lycklig den, som inga
Hårda bojor tvinga,
Att den fria etherns rymd försaka;

Som för sången buren,
Ständigt ser naturen
I gestalterne af vår och maka!
Så jag qvädas hörde;
Echo återförde
Mångfördubblad hennes sång till mig.

Blott med solen följa
Öfver land och bölja,
Än till Söderns hem och än till Nordens:
Kyssas först i dalen,
Sen i ethersalen,
Sjunga känslans salighet och jordens;
— Hvilken lott du njuter!
Hvilken fröjd du sluter,
Lärka, Lärka, i din lilla barm!

Swanen.

Från molnens purpurstänkta rand
Sjönk Svanen lugn och säll,
Och satte sig vid elfvens strand
Och sjöng, en Juniqväll,

Om nordens skönhet var hans sång,
Hur glad dess himmel är,
Hur dagen glömmer, natten lång,
Att gå till hvila der.

Hur skuggan der är djup och rik
Inunder björk och al;
Hur guldbestrålad hvarje vik,
Och hvarje bölja sval.

Hur ljuft, oändligt ljuft, det är
Att äga der en vän;
Hur troheten är hemfödd der,
Och längtar dit igen.

Så ljöd, från våg till våg, hans röst
Hans enkla lofsång då;
Och snart han smög mot makans bröst,
Och tycktes qväda så:

Hvad mer, om än din lefnads dröm
Ej sekler tälja får;
Du älskat har på nordens ström,
Och sjungit i dess vår.

Talltrasten.

Det är så lätt man rörs och andas ren;
Ej mer en brännhet sol, med stupadt sken!
Af sommardagen finns ej öfrigt mer,
Än vesterns glans, som genom lunden ser,
Och vindens fläkt, som, redan matt och sval,
Skall domna snart på blomstren i vår dal.

Blott du, den silfverklara qvällens vän,
O Talltrast! bryter nejdens tystnad än.
Är dagen eldig, och är natten ljuf,
Af båda diktens färger lånar du,
Och målar, i en oförgänglig sång,
Din trohets högtid, såsom våren lång.

Du har, som jag, en vän att tolka för
Den fröjd, det qval, ditt veka hjerta rör;
Har jag, som du, en stämmas välljud fått,
Ett språk så innerligt, så lätt förstådt?
O, kan jag säga hur jag älskar nu,
Och kan jag en gång älska ömt som du!

Lycksalig den, som vid naturens bröst,
Från henne hemtar kärlek, ord och röst,
Som irrande sitt modersmål ej glömt;
Han drömmer blott, och säger hvad han drömt,

Men, medvetslös och utan reglors tvång,
Han drömmer vishet, och han talar sång.

Jag vill dig höra, skald, vid skogens bryn,
Tills sista purpurn flytt från aftonskyn,
Och nattens fackla tändt sitt bleka sken;
Vid hyddan möts jag af min flicka sen
Och, skall jag tolka hur jag dig förstått,
Ej ord jag brukar, utan kyssar blott.

*****

Flytt-Fåglarne.

J, flygtande gäster på främmande strand,
När söken J åter ert fädernesland?
När sippan sig döljer
I fäderne dalen,
Och bäcken besköljer
Den grönskande alen:
Då lyfta de vingen,
Då komma de små,
Väg visar dem ingen
I villande blå,
De hitta ändå.

De finna så säkert den saknade Nord,
Der våren dem väntar med hydda och bord,
Der källornas spenar
De trötta förfriska,
Och vaggande grenar
Om njutningar hviska.
Der hjertat får drömma
Vid nattsolens gång,
Och kärleken glömma,
Vid lekar och sång,
Att vägen var lång.

De lyckliga glada, de bygga i ro,
Bland mossiga tallar sitt fredliga bo;
Och stormarne, krigen,
Bekymren och sorgen,
De känna ej stigen
Till värnlösa borgen,
Der glädjen behöfver
Blott Majdagens brand,
Och natten som söfver
Med rosende hand
De späda ibland.

Du, flygtande ande på främmande strand,
När söker du åter ditt fädernesland?
När palmerna mogna
I fäderne verlden,
Då börjar du, trogna,
Den fröjdfulla färden;
Då lyfter du vingen,
Som fåglarna små,
Väg visar dig ingen
I villande blå,
Du hittar ändå.

Maj-Sång.

Sköna Maj, välkommen
Till vår bygd igen!
Sköna Maj välkommen,
Våra lekars vän!
Känslans gudaflamma
Väcktes vid din ljusning,
Jord och skyar stamma
Kärlek och förtjusning;
Sorgen flyr för våren,
Glädje ler ur tåren,
Morgonrådnad ur bekymrens moln.

Blomman låg förkolnad
Under frost och snö,
Höstens bleka vålnad,
Gick hon nöjd att dö —
Vintern, härjarns like,
Som föröder nejden,
Och i sköfladt rike
Thronar efter fejden,
Satt, med isad glafven,
Segrande på grafven,
Dyster sjelf och mörk och kall som den.

Inga strålar sänktes
På vår morgon ner,
Ingen daggtår skänktes
Nordens afton mer:
Tills, af svanor dragen,
Maj med blomsterhatten,
Gjöt sitt guld i dagen,
Purpurklädde natten,
Vinterns spira bräckte,
Och ur lossadt häkte
Kallade den väna Flora fram.

Nu ur lundens sköte,
Och ur blommans knopp,
Stiga dig till möte
Glada offer opp;
Blott ditt lof de susa
Dessa rosenhäckar,
Till din ära brusa
Våra silfver-bäckar;
Och med tacksam tunga,
Tusen fåglar sjunga
Liksom vi: Välkommen sköna Maj!

*****

Vårwisa.

De komma, de komma,
De vingade skaror, som flytt,
Till lunder, som blomma,
Till sjöar, som ljummas på nytt.

Der stormarna ilat,
Hörs sången melodisk och ljuf,
Der drifvan har hvilat,
Bor glädjen och skönheten nu.

Blott kärleken fäster
En flykting från skyarnas rand
Och himmelens gäster
Besöka blott leende land.

Mitt hjerta skall blomma,
Min känsla skall ljummas på nytt,
Kanhända de komma
De vingade englar, som flytt.

Till en Ros.

Slumrarinna i den slutna knoppen!
Vakna snart och gläd din fosterdal,
Mött af fjärilns kyss och smekt af droppen,
Som från himlen faller mild och sval.

Skynda, skynda; allt af stunden gifvet
Varar blott så länge stunden rår:
Skynda, skynda; glädjen är som lifvet,
Lifvet åter som en flyktig vår.

Älska, njut och låga, sköna blomma,
Vecklad ut i fägring mer och mer;
Innan hösten må en engel komma,
Som dig bryter och åt himlen ger.

Morgonen.

Solen några purpurdroppar
Ren på österns skyar stänkt.
Och på buskar, blad och knoppar
Daggens perleskur sig sänkt.

Skogens alla fåglar svinga
Jublande från topp till topp,
Tusen glädjeljud förklinga,
Tusen stämmas åter opp.

Fjärden krusas, böljan randas,
Lunden rörs af fläkt på fläkt,
Lif och blomsterdofter blandas
I hvarenda andedrägt.

Engel från det fjerran höga,
Hvarje väsens blida vän,
Gryning! har ett mulnadt öga
Mött din ljusa anblick än?

Skingrad är bekymrens dimma,
Tankens dystra moln förgått;
Dagen i sin barndoms-timma
Älskar barndoms-känslor blott.

Ingen lider, ingen saknar;
Allt är glädje, frid och hopp.
Med naturens morgon vaknar
Hvarje hjertas morgon opp.

Vår-Morgonen.

Se, hur herrlig solen träder
Öfver österns böljor redan,
Och i guld och purpur kläder
Jorden, leende dernedan.
Dimman skingras, kölden flygtar,
Och Naturens dvala lycktar.

Lärkan, nyss på lätta vingar
Buren hit från söderns höjder,
Sjunger, der hon högt sig svingar,
Känslans hopp och vårens fröjder;
Medan, sväfvande mot jorden,
Svaneflocken helsar norden.

Fri och yster dansar vågen
Mellan trädens dunkla stammar;
Ikorn skyndar, glad i hågen,
Till sin mossbetäckta kammar;
Och der långt, i djupa skogen,
Kuttrar dufvan öm och trogen.

Vaggad blidt af morgonfläkten
Grönskar nu på åkern sådden;
Och i hvita vinterdrägten
Springer haren öfver brodden.
Gömd bland buskar under granen
Spänner Jägarn sakta hanen.

Sparsamt närd af lundens kyla
Tindrar der en sjunken drifva,
Medan ljusa björkar skyla
Källans sorl och tufvans vifva;
Och den nyss uppväckta necken
Rör sin silfversträng i bäcken.

Sköna vår! hur länge rullar
Ej din vagn kring Söderns stränder,
Innan till förgätna kullar,
Till vår Nord du återvänder!
Och, som vår, så tacksam glöder
Ingen barm för dig i söder.

Hör du våra hymner skalla,
Hör du hvad han tyder, sången:
Att du kommer till oss alla
Såsom friheten till fången;
Att på polens frusna drifva
Finnas hjertan ock att lifva.

Skynda att åt land och vatten
Väfva nya högtidsskrudar;
Locka fjärlarne ur natten,
Och ur stoftet deras brudar;
Och ur kärleksfulla sinnen
Jaga vinterns kulna minnen!

Sommar-Natten.

Himmel, hvilken afton, hvilken färd!
Ser du holmens lilla blomsterverld?
Goda Nana, i dess lunder
Sjunga fåglar qvällens under;
Hvila rodden, låt oss vagga
Dit i land.
Solen ler ju än från kullen,
Vikens bölja gungar jullen,
Aftonvinden för vår flagga
Mot dess strand,
Hör du de susande alarnes ljud?
Ser du de grönskande ängarnes skrud?
Njutom fröjden; snart har tiden
Satt för njutningen en gräns;
Nana, snart är kärlekens
Liksom sommarns stund förliden.

Ren bland löfven blickar torpet fram,
Skynden, fläktar, fören dit vår stam!
Ser du gubben, goda Nana,
Ren i dörrn vår kosa spana,
Ser du flickan, hur den täcka
Vinkar der?

Med sin smultronkorg i handen,
Står hon leende på stranden,
Glad att få åt Nana räcka
Sina bär.
Hulda du tåras! hur helig, hur skön
Är ej den hyllande kärlekens lön!
Redan här som en engel buren
Njut din afundsvärda lott.
O, hur säll är menskan blott
Med sitt hjerta och naturen!

Hvad ej praktens salar fostra opp,
Lifvets fulla njutning, lifvets hopp
Växer utan ans och blommar
Höst och vinter, vår och sommar,
I den fria bygdens runder,
I dess tjäll.
Ser du anden, som för stäfven
Flyr med ungarne i säfven,
Arm och blottad, och derunder
Dock så säll.
Ej mot palatser, som skyarne nå
Bytte den irrande en af de små.
Ej för guld i råga bräddadt,
Ej om tusen slott hon såg,
Öfvergåfve hon sin väg,
Och sitt bo i vassen bäddadt.

Qvällens blyga älskogsstjerna du!
Blicka vänligt på vår landning nu —
Jubla lundens fågelskara!
Låt er sång en brudsång vara,

Som två trogna hjertan viger
Inför er.
Solen sjunker bakom bergen,
Vesterns himmel mister färgen,
Men din färg, o Nana, stiger
Mer och mer.
Sent må vi vända från färden igen,
Morgonens stråle här finna oss än.
Lätt är hem och vänner glömma,
Flicka, i en älsklings famn.
Här i dalens blomster-hamn
Låt oss hvila ut och drömma.

*****

Höstaftonen.

Hvi suckar du så mången timma
O, tärda bröst?
I nattens stund, då blida stjernor glimma,
Hvi bryter genom rymdens lugna dimma
Din hemska klagoröst?

Begråter du de snabba dagar
På lifvets ö?
Är det vid minnet af en vår du klagar?
O, fasar du för stoftets milda lagar,
Att blomma och att dö?

Mins, fågeln sjöng i ljusa salen,
Han sörjde ej.
I skogens toppar tonar Näktergalen;
Dess harmonier födas de af qvalen
Vid stundens flygt? — O nej!

Och Fjäriln flög i blomsterringen,
En sommardag,
Om aftonen hans suckar hörde ingen,
Fast domnande han sänkte trötta vingen,
Och lydde ödets lag.

Då eken föll för tidens ilar,
Då bergets häll;
Du dåre, vill du undfly dödens pilar?
Uppå den graf, der verldens forntid hvilar,
Fördömmer du din qväll?

Hvem nedsteg att din lott behjerta?
Hvem löser dig
Ifrån förgängelsens och dödens smärta?
Din bön är blommans bön, bedragna hjerta,
Se hennes stoft och tig!

Och njut den nakna öknens manna,
Minutens fröjd,
Och vandra framåt med en molnfri panna;
Du är en främling här, du får ej stanna,
Förrn på ditt Canaans höjd.

Der ofvan stjernorna du äger
Din rätta hamn.
O, gläds att allt hvad vanskligheten säger,
En dröm blott är, som sväfvar kring ditt läger
I evighetens famn.

Ej skrämme då den dunkla glafven
I engelns hand;
Han krossar bojan blott, men icke slafven;
Förklarad skall du blicka ned på grafven,
Från ljusets fosterland.

Fjäriln och Rosen.

Rosen lutar, blek om kinden,
Hennes tid är all;
Fjäriln domnar under vinden,
Under skurens svall.
När skall fjäriln få tillbaka
Sina lekar och sin maka?
När förlåter
Dvalan åter
Rosens matta ögonlock?

Barn af sommarn, lefde båda
Lyckliga som den;
Inga skiften, ingen våda
Störde glädjen än.
Af hvarandras kyssar sälla,
Utan skuld att vedergälla,
Utan oro
Båda voro,
Och de måste störas dock!

Hur de dröja, hur de bida,
Aldrig väckas de;
Kärleken, vid vårens sida,
Kan ej lif dem ge;

Men på kullen, der de bergas,
Nya sköna rosor färgas,
Och i doftet
Öfver stoftet
Svärmar nya fjärlars flock.

*****

Fågelfängaren.

Jag vandrar fram på skogens ban,
Och blickar opp i tall och gran,
Och ofta nog jag fåglar ser,
Men ingen flyger ner.

Och hvar och en tycks fly den stråt,
Der jag har utsatt mitt försåt,
Och lika tomhändt, som jag kom,
Jag måste vända om.

Jag borde se med sorg och ångst
På min bedragna fågelfångst,
Men huru felt det än må slå,
Är jag förnöjd ändå.

Jag har en snara qvar till slut,
Som aldrig lemnats tom förut,
Dit fågeln lika gerna går,
Som jag densamma får.

Och när jag kommer hem igen,
Jag gillrar än i afton den,
Och flicka lyder fågelns namn,
Och snaran är min famn.

******

Till en Blomma.

Nyss slöt du dvalan; — ögat ej fängsladt mer,
Än med så hjertlig glädje mot höjden ser,
Der morgonrodnan, af lätta skyar buren,
I famn af purpur sluter sin brud, naturen.

Allt är så tyst i din rund, så stilla än,
Af vällust dö de ilar som nalkas den,
På gyllne vingar fladdrar den dolda flärden —
Säg, lilla blomma, hur skön du finner verlden?

Du kan ej ana ännu vid fläktens lek,
Vid fjärilns hviskning och morgondaggens smek,
Hur snart de yra vännernas hyllning slutas,
Hur mången sorgsen tår på din kind skall gjutas.

O hvarför gaf ej *Han* med sitt allmagts-blif,
En evig vår åt din oskulds blomsterlif?
Och hvarför får du ej se så ljuft bedragen
Mot middagssoln, som mot gryningen af dagen?

Så le, du lilla, än i din oskuld der!
Snart skall du finna hur svekfull våren är.
Och tänka rörd på den lyckliga minuten,
Då än du låg och drömde i knoppen sluten.

Fågelboet wid landswägen.

Lilla fågel, hvarför byggde du
Vid den stora vägens larm din hydda?
Var din djupa skog ej sval och ljuf,
Stodo ej dess björkar löf-beprydda?
Lyste icke morgonrodnan der
Lika blid och tjusande som här?

Bäckens tysta silfverbölja samm
I de långt, långt bort belägna dalar;
Här med buller åker flärden fram
Sina tunga jernbesmidda salar;
Lugn och stillhet var den gömdas lott;
Arma fågel! här bor fruktan blott.

Hvarför bytte du, mot parkens doft,
Dammet kring den nötta vägens gränser?
Hvarför älska mer ett härjadt stoft,
Än den färgprakt som i lunden glänser?
Hvarför, för att skåda verldens strid,
Offra opp din obemärkta frid?

Synes dig ej dagen ofta lång,
Innan nattens lugn ditt tjäll besöker?
Klappar ej ditt hjerta mångengång,
När ett dån sig närmar och föröker?
Lyfter du ej ofta nog, förskräckt,
Vingen öfver dina späda sträckt?

Bodde du i fjerran lund ändå!
Ingen oro der ditt hjerta röjde,
Ingen fruktan skrämde der de små,
Om du äfven nångång borta dröjde;
Ty för dem naturens stillhet der,
Vore, hvad din lätta vinge är.

Fågel, fågel! när de späda snart
Börja sina fjädersegel lyfta;
Led då utan tvekan deras fart
Till en nejd, dit inga stigar syfta;
Bygg och lär dem bygga der i ro,
Nästa sommar hvar sitt lilla bo.

Wallgossen.

Hur skön bland österns skyar
Går dagen opp,
Och fyller fält och byar
Med fröjd och hopp!
Ur skog och lunder skalla
Blott glädje-ljud,
Och luftens skaror alla
Lofsjunga Gud.

Och molnen purpurranda
Sin blåa gräns,
Och jordens fägring blanda
Med himmelens.
Men källan står derunder
Så ren och ler,
Och lockar fästets under
I skötet ner. —

Dig, gröna äng, jag söker
Ännu engång,
Der klara bäcken kröker
Sitt muntra språng.

Invid den gamla stammen
Min torfbänk är,
Och getterna och lammen
De trifvas här.

Här, mellan löfvens galler,
Är ljuft att se
Hur morgondaggen faller
På blommorne.
Här är det lätt att höra
De sångers tal,
Dem milda vindar föra
Från dal till dal.

Här är jag van att bida
Mitt hjertas vän;
Här sjöng hon vid min sida
Om kärleken,
O, lyssnen lamm! J kännen
Den huldas röst;
Snart får jag sluta vännen
Mot troget bröst.

När solen börjat blicka
Från fjellets höjd,
Då ser jag ren min flicka
På kullen röjd.
Då bär hon ren i handen,
För mig, en krans
Af väpling, som, vid stranden,
Den skönsta fanns.

Och, som jag hade vingar,
Jag skyndar dit,
Och snart jag henne bringar
Med lammen hit;
Här sätta vi oss båda,
Och kyssas då,
Och skogens dufvor skåda
Med afund på.

Sen sjunger hon naturen;
Och bygden hör
Min gälla pipa, skuren
Af vikens rör.
Och böljans tummel stillas
Vid insjöns strand,
Och andras hjordar villas
Till oss ibland.

Hvad blef ej herden gifvet,
Hvar finns ett namn,
Som målar oskuldslifvet
I dalens famn?
Vår rikedom vi äga
I stillhet der,
Och hjord och blommor säga,
Hur stor den är.

Ja, än då nordan ryter
På blommans graf,
Finns ingen il, som bryter
Min glädje af.

Jag söker, vintertiden,
Mitt låga bo;
Och kärleken och friden
Derinne gro.

Vid varma spiselhallen
Jag sitter glad,
Och hjorden står i stallen,
Med gräs och blad.
Jag sjunger blomstersången
I hyddans rund;
Fast sommarn är förgången,
Och blommans stund.

Ty kölden kan väl isa
Min dal och höjd;
Men ej min enkla visa,
Min rena fröjd.
Om stormar gny mot tjället,
Det intet gör,
Blott lugnet bor i stället
Der innanför.

Men våren kommer åter,
Sen vintern flytt,
Och sippans öga gråter
Sin dagg på nytt;
Då går jag ut och vallar
Min hjord igen,
Och echo återskallar
Min stämma än.

Dig, gröna äng, jag söker
Ännu engång,
Der klara bäcken kröker
Sitt muntra språng.
Invid den gamla stammen
Min torf-bänk är;
Och getterna och lammen
De trifvas här.

Tjensteflickan.

Om ren, vid helga klockors ljud,
Jag stode i min högtidsskrud,
Och såge natt och dimmor fly,
Och söndans sköna morgon gry!

Förbi är veckans möda då;
Till Ottesången får jag gå
Och träffa nära kyrkan den
Som saknat, veckan ut, sin vän.

Han står väl då, på förhand ren,
På kyrkobackens brant allen,
Och blickar, öfver träskets längd,
På slädornas och folkets mängd.

Och jag är den, som eftersöks:
Och tåget nalkas, skaran öks,
Och plötsligt syns jag deribland,
Och räcker honom gladt min hand.

Nu, muntra syrsa, sjung din sång,
Tills pertan brunnit ut en gång,

Och jag får gå till sängs igen
Och drömma om mitt hjertas vän.

Jag sitter här och spinner nu,
Och rullan är ej half ännu;
Och Gud vet, när jag spunnit ut
Och när den långa qvälln tar slut!

Bondgossen.

Jag huggit tills min kraft förgått,
Och hugger om igen,
Och yxans stål är hvasst och godt,
Men furan står dock än.

Min arm var en gång tung och stark;
Nu är den mer ej så,
Sen vintern om jag ätit bark
Och druckit vatten på.

I fall min tjenst jag bytte om
Och bättre för mig såg
Jag kanske till en herre kom,
Som hade bröd af råg.

Kanske i närmsta stad jag fann
En lön för tro och flit. —
Jag tänker ofta så, och kan
Dock icke längta dit.

Står fjellet der med löfprydd topp
Och ser i sjön sin bild?
Går solen der så herrlig opp,
Och går den ner så mild?

Fins der en dal, som blomdoft strör,
En mo, som tallar bär?
Och hon, hvars vallhorn nu jag hör,
Skall hon väl finnas der?

Förbi far molnet utan skygd,
Till vindens tidsfördrif —
Och, utan vän och fosterbygd,
Hvad är ett menskolif?

Kanske att Gud hör folkets röst
Och lindrar landets nöd;
Kanske en bättre skörd i höst
Oss ger ett bättre bröd.

*****

Roddaren.

Sjung, arma gosse, sjung!
Din rodd blir annars tung,
Din hand vid åran domnar snart,
Och hvem skall sen ge båten fart?

En våg ej rör sig mer,
Af sol och dag jag ser
En strimma blott vid vesterns bryn;
Och mörk i fjärdens djup är skyn.

Säg, arma gosse, säg:
Hvart skyndar du din väg,
Allena, sträfvande och trött,
Då natten sjelf har somnat sött

Är det en fågeltropp,
Du skrämt vid stranden opp,
Är det en Lom, är det en And,
Du jagar nu från strand till strand?

Du, som från skog och fjäll
Mig frågat mången qväll,
Mig frågat förr, mig frågar än,
Hör, echo, hör mitt svar igen:

Jag ingen fågeltropp
Har skrämt vid stranden opp,
Det är ej Lom, det är ej And,
Jag jagar nu från strand till strand;

Min tanke jagar jag:
Hvart enda åretag,
Hur lätt det är, hur svagt det är,
Mig närmre till min tanke bär.

Der röken stiger opp
Mot klippans blåa topp,
Der hyddan syns, vid träskets slut,
Dit har min tanke rymt förut.

Der skall jag finna den,
Förrn det blir dag igen,
När båten hunnit strand och hamn,
Och jag min trogna flickas famn.

Jägar-Gossen.

På marken vistas fågeln blott
Och löfven skymma än;
Jag har ej gjort ett enda skott,
Och det blir qväll igen.

Om vintern komme hit en gång,
Med drifvor i sitt fjät;
Jag såge bättre ripans gång,
Och orren hölle trä't.

Om luften ville blifva sval,
Och löfven falla sen;
Jag såg kanske i nästa dal
En flock af bjerpar ren.

Dock snart skall ripans spår sig te,
Och bjerpens skygd förgå;
Men den, som helst jag ville se,
Skall jag ej se ändå.

Jag blickar här — hon blickar der;
Men, ack, vi mötas ej!
Jag kunde stå der blicken är,
Och såge henne ej.

Emellan oss är sjö, är fjäll,
Är mo med furu på,
Emellan oss är dag och qväll,
Och kanske natt också.

*****

Sjömans-Flickan.

Vinden blåser opp i hast,
Segel fylla stång och mast,
Skeppet styr till fjerran länder,
Gud vet när det återvänder!

Du, som far der, äger du
Någon blick för mig ännu?
O, jag såg dig än, kanhända,
Om min gråt blott toge ända.

Vore jag hvad fågeln är,
Vingad, såsom måsen der,
Följde jag dig glad på färden
Till den obekanta verlden

Kom beständigt dit du kom,
Vände, när du vände om,
Spelte med min lätta vinge
Och din blick i flykten finge.

Men den arma flickans lott
Är att fläkta afsked blott
Med en tårfull duk i handen,
Vinglös lemnad qvar på stranden.

Långt ifrån att följa få,
Måste jag tillbaka gå,
Innan qvällen komma hunnit,
Innan seglet än försvunnit,

Måste jaga ur mitt bröst
Saknaden, som är min tröst,
Torka väl från kinden tåren,
Att min mor ej märker spåren.

*****

Saknaden.

I skogen fins ej mer en gren,
Som löf och fägring bär.
Förbi är sommarn längesen
Och endast vinter här.

Ja, ute ser jag vinter blott
Och inne likaså;
Och om till verldens slut jag gått,
Jag såge den ändå.

Blef lunden grön, blef nejden varm,
Blef dagen ljus och klar;
Låg kölden i min egen barm
Dock lika ödslig qvar.

O, du mitt ögas fröjd och vår,
Jag dig ej återser,
O, du mitt hjertas sol, du går
Ej opp ur grafven mer.

Min själ var din, min känsla din,
Ditt lif var lif för mig.
Jag har blott saknan qvar, som min,
Det andra for med dig.

Mitt bästa är att tyst vid häll'n
Få minnas flydda dar,
Då brasan brinner ned, och qväll'n
Ej flere slöjder har.

Flickans Klagan.

Hjerta, hjerta! hade jag dig framför mig,
Låge du oroliga i min hand här;
O, då skulle hastigt min trogna omsorg
Bringa dig lugnet.

Som en mor sitt barn, jag dig skulle gunga,
Föra, sakta vyssjande, fram och åter;
Tills du upphört klaga, och nöjd din plåga
Glömde i sömnen;

Men nu bor du slutet i barmens fängsel,
Otillgängligt stängdt för hvar vänlig hyllning;
Blott för honom blottadt, som oupphörligt
Rubbar din hvila.

*****

Till Oron.

Ja, ljufva oro, längta, o längta än!
Af ingen glädje, vore den än så rik,
Af ingen bräddad njutning lugnad
Sucka mot sällare fröjder ständigt!

Nyss var din önskan endast en vänlig blick
Af tärnans öga — nu då hon skänkte den,
Stig högre och begär dess första
Himmelska kyssar, och strid och tråna;

Och när på purpurläppen ej blomstrar mer
En enda ros, hvars nektar du icke sög,
Så skynda blott att nya skördar
Under den svällande slöjan åtrå.

Ja, hulda oro, herrska med dubbel kraft
I mina ådror; dikta vid hvarje ny
Eröfrad segerkrans, en annan
Vinkande ädlare än i fjerran.

Dig må den slappa dåren förbyta mot
Ett lik af sällhet, som han benämner frid,
Och i sitt skal af lugn och dvala
Kräla, en mussla, på ödets stränder;

Jag älskar dig — hvem är det, om icke du,
Som tvungit mig att söka det öppna haf,
Och med dess böljor, med dess stormar
Jublande kämpa om lifvets fröjder.

Du skall mig följa, saliga engel, du
Skall ägga mig att njuta min lefnads dag,
Och när den sluts, skall du i grafven
Jaga mig opp ur min domning åter.

Och ofvan solens bana, och stjernornas
Skall du mig följa — skall i min himmel än,
Vid saligheténs tömda mjöd-horn,
Lära mig skönare verldar drömma.

Den Väntande.

Hur lång är vägen? kort för det friska sinnet,
Men lång, ack, lång för det sjuka hjertats väntan.
När skall hon komma, när skall den hulda sjunka
Säll i min svallande famn?

Hit skall hon nalkas, valde hon än att nöta
På skogens sandiga stig den späda foten,
Hit, om hon älskat böljan, och djerf, i jullen,
Klyfver den spelande våg.

Från uddens häll, i skygd af den krökta tallen,
Vill jag en spanande blick i växling sänka
På stigen än, och än på det spegellugna
Sundets bestrålade längd.

Här vill jag lyssna — tystnen, o sångarinnor
I skogens toppar; er sång begär jag icke;
Nej, blott ett sakta ljud af ett årslag fjerran,
Eller den älskades steg.

Förgäfves! ej ett bud från den hulda stillar
Mitt öras längtan; blott finkens driller domna
I nejdens lugn, och stundom i echos sköte
Gökens melodiska suck.

Ser jag mot skogen, ser jag en hjord allenast
Af rädda får, som i dam tillbaka vända;
Ser jag längs böljan — endast en skara måsar
Glimmar i aftonens brand.

Men du, hvars ögas strålar på engång famna
Planetens segrande lopp, atomens dvala;
Säg förr'n du sjunker, glödande sol, hvar är hon?
Säg hvar den älskade är?

Förgäfves! lik en kung, från din höga bana
Kringströr du håfvor, men hör ej barnens suckar;
Åt mig, som tigger endast ett svar om henne,
Skänker du strömmar af guld!

Hvem skall jag fråga? månne den muntra lärkan,
Som nyss med bergade vingar sjönk ur molnet?
Hvad? eller höken, der han med spända segel
Sköter sin luftiga jagt?

Ack, hvarje pulsslag öker mitt qval, min saknad;
Förrädiskt nära bedragna sinnen hoppet,
Och hoppet åter blåser med falska läppar
Låga i kärlekens glöd.

Ej svallar aftondimman, ur viken stigen,
Ej daggens yppiga skur mitt hjertas trånad,
Ej nattens vind, som, susande kringom klippan,
Smeker min kyliga lock.

Till hvila går naturen, allt mer förbreder
Den tysta skuggan sitt täcke öfver jorden;
I hvarje blomma sväller en stilla brudsäng,
Ensam försmäktar blott jag.

Wid en Källa.

Jag sitter, källa, vid din rand
Och ser på molnens tåg,
Hur ledda af en osedd hand
De växla i din våg.

Der kom en sky, den log så röd,
Som rosenknoppen ler;
Farväl! hur snart farväl den bjöd,
För att ej komma mer.

Dock, der en annan mera klar
Och strålande igen!
Ack, lika flyktig, lika snar,
Försvinner äfven den.

Nu åter en! — Den vill ej fly,
Den vandrar tungt sin stig;
Men, källa, mörk, är denna sky,
Och den förmörkar dig.

Jag tänker, när jag ser dig så,
Uppå min egen själ:
Hur mången gyllne sky också
Har bjudit den farväl,

Hur mången tung och dyster spred
Sin djupa natt i den,
Och kom så hastigt, ack, men skred
Så långsamt bort igen.

Men hur de kommit, hur de gått,
Jag känt dem ganska väl;
De varit toma skyar blott
I spegeln af min själ.

Och spegelns ljus och mörker skall
Likväl af dem bero! —
O källa, när blir leken all,
När får din bölja ro?

Waggsång för mitt Hjerta.

Sof oroliga hjerta, sof!
Glöm hvad verlden har ljuft och ledt;
Intet hopp din frid förstöre,
Inga drömmar din hvila.

Hvarför ser du mot dagen än?
Säg, hvad väntar du mer af den?
För de djupa sår, kanhända,
Någon helande blomma?

Arma hjerta, slut ögat till;
Dagens rosor du pröfvat nog;
Blott i sömnens dunkla lustgård
Gror den stängel, dig läker.

Sof, som liljan, hon slumrar bort,
Flygtigt bruten af höstens vind.
Sof, som hinden, tyngd af pilar,
Somnar in och förblöder.

Hvarför sörja förflutna dar?
Hvarför minnas att sällt du var?
En gång måste våren vissna,
En gång glädjen, o hjerta!

Äfven du har din Majdag sett;
Hvad, fast icke den evig blef!
Sök blott ej dess milda låga
Än bland vintriga skuggor.

Mins du sällhetens stunder än?
Lunden grönskade, fågeln sjöng,
Och ditt kärleksfulla tempel
Var den doftande kullen.

Mins du famnen, som slöt dig der?
Mins du hjertat, som sökte dig?
Mins du än den kyss-betäckta
Läppens domnande eder?

Då när öga i öga såg,
Känsla speglad i känsla låg,
Då var tid att vaka, hjerta,
Nu att slumra och glömma.

Sof oroliga hjerta, sof!
Glöm hvad verlden har ljuft och ledt;
Intet hopp din frid förstöre,
Inga drömmar din hvila.

*****

Till Trånaden.

För jordens Gudar höjer jag ej sången;
Jag bringar offret af min lyras röst
Åt trånaden, åt den förgråtne fången,
Som gömd och okänd ammas i mitt bröst.

Der mellan lifvets sorger bor den höga,
Med dunkla forntids-minnen i sin barm;
Och tårar svälla i hans mulna öga,
Och tomhet famnas af hans sträckta arm.

O, hvarför kan jag ej hans dar besälla,
Ej finna svalka för hans hjertas brand!
Hvad vinge bär mig opp till ljusets källa,
Och ger åt främlingen ett fosterland?

Ack! evighetens håfvor blott försona
Den stoltes qvalfullt lågande begär,
Och såsom konungen sin stela krona,
Föraktar engeln hvarje njutning här.

Och derför ser han, hvar gång östern randas,
Med tårar opp mot en förhatad dag,
Och derför mäter han hvar stund jag andas,
Och räknar dyster hvarje hjertats slag.

Haf tålamod, du gäst från högre trakter,
Din pröfvotid är hård, men icke lång;
Det blir en natt, som söfver dina vakter,
Och för dig sakta ur din bojas tvång.

Snart skall du sjelf befriad lyfta vingen,
Och fly från jorden, en förklarad hamn,
Och ofvan stjernorna, och ofvan tingen,
Din himmel nå i fosterlandets famn.

Tröst.

Der förgäten jag satt
I min ensliga dal,
Såg jag stjernornas tal,
Hur de saliga gå
Öfver dimmor och natt,
Hur de strålande bo
I det eviga blå;
Och då flydde min ro,
Och då tänkte jag så:

Hur oändlig, o Gud,
Är din kraft, och hur rik!
Blott ditt herrskarebud,
O, en vink af dig blott;
Och jag stjernorna lik,
Genom rymderna gått —
Och nu suckar jag här!

Och ditt välde består
Med sin eviga lag;
Och den krona, du bär,
Skall ej hvila, en dag,
Öfver grånande hår.

Och du sjelf är så fri
Som ditt herrliga ljus,
Och en verld är ditt hus,
Men du ryms ej deri —
Och ditt barn är en slaf!

Och du rörs ej deraf,
Att ej spiror och guld,
Att ej seger och ljus
Är hans saliga lott;
Men bekymmer och sorg,
Men blott mörker och grus
Är det arf, som han fått
Från sin fäderne-borg —
Och den är dock så full!

Och ej mejas den säd
Som ur intet du väckt
På omätliga fält.
Och ej murknar det träd,
Som i chaos du ställt,
Fast det byter om drägt.
Och din verld är så vid,
Och så skön och så säll,
Och den mäts ej af tid,
Och dess strålande dag,
Skall ej skåda sin qväll —
Men en bubbla är jag!

Och förmåga jag fick
Att beundra din prakt,
Men ej mer, men ej mer,
Men att fatta den, ej.

Och du lockar med magt
Mot din himmel min blick,
Och jag trängtar och ser —
Men jag hinner den ej!

Så jag tänkte — då stod
Vid min sida en ros
I den höstliga vind;
Och förspilld var dess blod,
Och dess fägring sin kos,
Och förbleknad dess kind.
Men en irrande flägt
Kom från kullen och slog
Med sin vinge engång
Den förtynande blott;
Och dess stängel blef bräckt,
Och hon böjdes och dog.
Och jag märkte uppå,
Hur hon somnade godt,
Fast dess slummer blef lång —
Och då tänkte jag så:
Se, hvi klagar väl jag
Öfver våld, öfver väld,
I den Eviges lag?
Som en främling blott, ställd
I mitt jordiska frö,
Skall jag blomma i tvång;
Men det tvång, jag bebor,
Är det sällaste tvång,
Ty en gång skall det dö —
Och jag hoppas och tror.

Mina dagar.

I dalens skygd, der lärkans toner skalla,
Jag sitter hänryckt vid min flickas sida;
Vid mina fötter källans böljor svalla
Af blommor kyssta och af fläktar blida.
Jag aldrig nånsin manats ut att strida
Mot dessa töcken, dem vi sorger kalla;
Och ingen annan vet min gömda tufva,
Än vänskapen, min flicka och min drufva.

Jag ler, hon ler, min hulda drömda maka,
Ty inga toma qval vi skapa sjelfva;
Jag sjunger hennes namn, hon mitt tillbaka,
Och lundens löf vid vår förtjusning skälfva;
Och tusen fjärlar blommans kyss försaka,
Att öfver oss en blomsterhimmel hvälfva;
Ack, sköna verld! hur stämmer ej naturen
Med hvarje sällhet i vårt hjerta buren!

Hvi skulle jag med inre missljud störa
Den harmoni, som herrskar i det hela?
Blott rena toner genom alltet spela,
Och rena må mitt echo återföra.
Du, ömma flicka! skall min glädje dela,
När våra samljud klinga i ditt öra,
Och, fastare i mina armar sluten,
Till kyss förbyta lifvet och minuten.

Hwad jag är säll.

Hvad jag är säll! — i lifvets morgontimmar
Kring hoppets blanka sjöar sväfvar jag
Lik seglaren, som i sin julle stimmar
På vikens spegellugn en sommardag;
Hvart helst han ser, en löfprydd kulle skälfver,
En blomrik tafla tindrar för hans syn,
Och strålfull himlen sig derofvan hvälfver,
Och strålfull ler den under vattnets bryn.

Hvad jag är säll! — stå icke jordens länder,
En gränslös bana, öppen för min gång?
Har jag ej skatter nog i mina händer,
Min stämda lyra och min glada sång?
Har jag ej språk, som talar till en annan,
Om än bland söderns nakna barn jag gick,
Det friska lugnet på den ljusa pannan,
Och kärlek i det fria ögats blick?

Hvad jag är säll! — i tusen former dansar
Det sköna idealet kring min stig,
Och äran står vid vägens slut med kransar
Och vinkar leende och kallar mig.
Odödlighetens lugna sol förgyller
Det mål, jag söker trånande och varm,
Och ingen låg, föraktlig tvekan fyller
Min djerfva, stolta, ungdoms-friska barm.

Hvad jag är säll! — en trogen flicka delar
Min ömhet, mina minnen och mitt hopp.
Finns någon fröjd, som i min lycka felar,
Den söker jag i hennes armar opp.
För hennes blickars oskuldsfulla värma,
Uppblomstrar herrligt mina känslors vår,
Och såsom fjärlar hennes kyssar svärma
Omkring det eden i mitt hjerta rår.

Hvad jag är säll! — när lifvets morgon viker
Står mig dock lyrans milda tröst igen.
Hvad jag är säll! — när äfven lyran sviker,
Har jag, kanske, ett namn till tröst för den.
Men om af ryktets tunga jag förglömmes,
Är mig likväl min hulda flicka qvar;
Och om ock hon för mina blickar gömmes,
Har jag dock minnet än af hvad jag var.

Öfwer ett sofwande Barn.

Hur säll i vaggans famn du hvilar än,
Hur obekant med villorna och flärden!
Din bädd — af moders-hand bereddes den,
Din ro — af syskon från den högre verlden.

Som morgon-lugnet kring en källas blå,
Så frid din lefnads oskuldsbölja söfver;
Ty tidens vinge slog ej än derpå,
Och ödet gick ej än med storm deröfver.

Du ler — o, röjdes dock engång för mig
Den bild, som leker i ditt slutna öga.
Det är ej jorden än som tjusar dig,
Det är ett minne från det fjerran höga.

Sof, späda barn; hur ljuf är ej din lott,
Med blommans lif att hjertats lif förena;
I dina blickar herrske slummern blott,
Och drömmens engel i din barm allena.

På ett Barns graf.

Hvem mätte ut din strid så kort,
Säg, späda barn, som slumrat bort
Från jordens fröjd och smärta?
Dess vår du endast skåda fick,
Dock bodde tårar i din blick,
Och oro i ditt hjerta;
Nu är ditt lugn dig återställdt,
Nu sofver du så djupt, så sällt,
Som under snö och ilar
Den fallna blomman hvilar.

Den lott är ljuf, den seger skön,
Att ren till dagens fulla lön
För morgonväkten fällas.
Ack, mången gick i sorgens dal,
Som såg det gry, betryckt af qval,
Och fridlös såg det qvällas;
Men kom ej såsom du likväl
Med ren och obefläckad själ,
Vid Herrens vink, ur qvalmen
Till skuggan och till palmen.

Barndomsminnen.

Jag mins en tid, jag mins den hvar minut,
Då lifvets Maj på mina kinder glödde,
Och i min späda barm en ros slog ut,
Hvars fägring inga stormar än förödde.

Hur säll jag lefde i min oskuld då,
Lik morgonstundens första fläkt i dalen;
Min fröjd var ren, som ljuset i det blå,
Och lätta, såsom daggens perlor, qvalen.

Då tycktes glädjen bo i hvar gestalt,
Och jorden le, liksom af englar buren,
Och vindens susning, bäckens sång och allt
Var barn som jag, och lekte med naturen.

Men snart du flydde sköna barndoms vår,
Att aldrig värma detta hjerta mera.
Ack, lundens fägring knoppas år från år,
Men lifvets blomma en gång, och ej flera.

Förgäfves, sen dess purpur tynat af,
Du vattnar hennes rot med tårefloder;
De bleka bladen söka blott en graf,
Och stängeln sjunker mot sin kalla moder.

O! snart ju ila dessa stunder bort,
Som offras här åt sträfvandet och hoppet;
Då menskans bana mättes ut så kort,
Hvi skall dess glädje vissna under loppet?

Mot dig jag blickar, tid, som har förgått,
Som seglarn på sin sörjda strand tillbaka;
Ack, le och njuta, det var barnets lott,
Och ynglingens är strida och försaka.

Hvad är den verld, som ljusnar för mitt hopp,
Den palm, hvarom min djerfva aning talar,
Emot den hydda, der jag växte opp,
Och kransarna uti min barndoms dalar!

Dock klagar icke jag — den fröjd, som var,
Skall hjertats dufvobud ej återfinna;
Blott ljufva minne af förflutna dar,
Blif du min trogna följeslagarinna.

Kanske ännu vid vägens slut en vän
För den af bördor tyngda vandrarn ömmar,
Kanske att ålderdomen ger igen
Min fordna frid och mina barndoms-drömmar.

När, böjd mot stafven i min matta hand,
Jag ser det rum, der inga sorger agga,
Då skall jag stappla nöjd till grafvens rand,
Som fordom, mången afton, till min vagga.

—o o o—

Yngligen.

Vind, som mig smeker och lemnar,
Säg, hvart din kosa du ämnar,
Skyndande flyktig och snar,
Säg mig, hvar hamnar du — hvar?

Bölja, som gungar min julle,
Skulle jag följa dig — skulle
Årorna lyda ditt drag,
Svara, hvar hamnade jag?

Tankar, otaliga tankar,
Sägen, hvar kasten J ankar?
Barn af en ädlare verld,
Ges det ett mål för er färd?

Ungdomen.

Bland de makter, som på jorden throna,
Bär blott vanskligheten säker krona,
Döden kan ej störtas, kan ej skona,
Och hans lia rostar ej.

Yngling, bäfvar du för härjarns spira,
O, så lär att stundens högtid fira!
Vet, en evighet af lif kan spira
I ett enda ögonblick.

Jord och himmel äges af minuten,
Jord och himmel kan i den bli njuten;
Hög och rik och gränslös, fast förfluten,
Kan den bli hos minnet qvar.

Men ej tanken dock, af lagar bunden,
Känslan är den magt, som adlar stunden;
Känslan ensam skördar i sekunden
Mer än tusen sekler sått.

Jubla, yngling! Gudalånet blommar
Än i dina pulsars varma sommar;
Än uti ditt hjertas helgedomar
Lefver känslan stark och ung.

Men de flykta, men de domna sakta
Dessa stunder, som din sällhet vakta;
Åldern nalkas, yngling, lär att akta
Skänkerna af lifvets vår.

Njut, så länge än din Majdag varar!
Ingen blomma höstens stormil sparar,
Ingen blid, förtrolig sol förklarar
Vinterns långa kulna natt.

Hvarför skulle du, i fåfäng möda,
Glädjens enda, korta dar föröda?
Hvarför med ditt friska hjertblod föda
Slumpens och bekymrens nyck?

Kärleken dig manar — hör du buden
Af den späda, segerkrönta Guden?
Ej blott tärnan famnar du i bruden,
Alla verldar famnar du.

Rankan svajar, purpurdrufvan blöder,
Glädje blott i hennes nejder glöder;
Kunga-salig vandrar tiggarn, bröder,
Under rankans krona böjd.

Älska yngling — hjertats lågor svalkas;
Drick — en vinter utan drufvor nalkas;
Lef och gläds och njut och le och skalkas,
Frost och domning följa sen.

———000———

Till den Ålderstegne.

Sörjer du en tid, som är förfluten,
Ädle gamle, der du tyst och sluten
Skrider fram i åldrens kulna dal?
Tänker du med saknad på de stunder,
Då du närde känslans rika under,
Och den ungdoms-varma pulsen svällde
Än af salighet, och än af qval?

Ingen vällust spirar på din bana;
Kärlekens och ärans djerfva fana
Svajar fjerran från din ödestig;
Nöjets blida, balsamfylda fläktar,
Flickans rosor, och pokalens nektar
Lifva sjuklingen och lifva slafven;
Ack, men lifva icke mera dig.

Löna dig för mödorna och striden
Dessa lemmar, stämplade af tiden,
Denna längtan, som sitt mål ej hann?
Eller gömmer det förödda tjället
Någon njutning, någon skatt i stället
För den glädje, som kom in med våren,
Och som gäckande med den försvann?

Ja, i djupet af ditt inre väcktes,
För hvar trånad som af tiden släcktes,
Högre nöjen, renare begär.
Ack, vi skåde blott din yttre slöja,
Blott de fåror, som din panna plöja;
Icke fridens engel i ditt hjerta,
Ej det eden, som han skapat der.

Se, när dagens purpurlågor glimma,
Tjusar, än en guldbestrålad dimma,
Än en blomma, i sin knoppning röjd;
Först, när solens milda flamma bergas,
Flyr det bländsken, hvaraf gruset färgas,
Och i oförgänglig skönhet tindrar
Då det stjernbeströdda fästets höjd.

Så, när ålderns långa afton skymmer,
Flykta själens jordiska bekymmer,
Och dess himmel går förklarad opp;
Är det svårt att lifvets dag försaka?
Kan du önska dig dess glans tillbaka,
Då din qväll är ljus som stjernerymden,
Och omätligt såsom den ditt hopp?

Allt, hvad fordom du som ljufvast tänkte,
Allt, hvad sträfvandet och lyckan skänkte,
Står ett bleknadt intet för din syn;
Som för vandraren på Alpens höjder,
Dalens dofter, fjärilar och fröjder,
När han fjällets fria hjessa hunnit,
Och af ether svalkas ofvan skyn.

O, hvad är den sällhet, här vi söke?
Blott ett blomstersmyckadt troll, ett spöke,
Ur sin natt af fantasin befaldt;
Tårfull sträcktes famnen till dess möte,
Jublande vi sjunke i dess sköte;
Men, som rök, omsluter oss phantomet
Fridlöst, mulnadt, gycklande och kallt.

Lycklig du, som flärden mer ej dårar;
Lögnerna af jordens falska vårar
Har du lärt att fatta med förakt.
Inga skiften nå ditt trygga läger,
Hvad du hoppas, hvad du sökt och äger,
Fostras ej i dödlighetens parker,
Och förvissnar ej med deras prakt.

Skygd mot villorna och mot passionen,
Och ett minne, huldt som harpotonen,
Och en graf, som vinkar och som ler,
Och en röst, som bakom grafven talar,
Kallar, bjuder, tröstar och hugsvalar;
Der, den sällhet, som du eftertraktar,
Och som åldrens stilla bana ter.

Hell dig! undan stormarna och åren,
Hög och segrande i silfverhåren,
Vandrar du mot evighetens rand,
Seglarn lik, som ren af lugnet vaggad,
Ser på afstånd oceanen fradgad,
Och med glädjens hvita vimpel helsar
Stränderna utaf sitt fosterland.

****

Den tillfrisknande.

O låt mig sitta tyst på din bädd och skåda
Hur våren sakta spirar ur vinterns dvala,
Och purpursmyckad, blomsterbekransad åter
Lofvar mig gladare dar.

Jag satt ej längesen vid din sida, flicka;
Din hy var härjad då, och ditt öga mulnadt,
Och dödens blekhet låg som en dyster drifva
Öfver ditt anlete bredd.

Nu har han flyktat. Leende strålar åter
Mot mig din hulda blick, som en klarnad majsol,
Och på de blida kindernas värma svälla
Rosor och liljor igen.

Och alla löjen, alla de små chariter,
Som skrämda flögo unnan den kulnes spira,
Församlas åter, än kring din ljusa panna,
Än kring din yppiga mun.

De täckas lekar vill jag en stund betrakta,
Hur, fjärillikt, de hylla hvar nyfödd skönhet,

Tills sjelf, med fjärilns mod, jag mig lifligt sänker
Ned för att leka bland dem.

För hvarje tår, jag gjöt på din vinter, flicka,
Skall då din vår mig skänka en vacker blomma;
För hvarje suck, din bleknade läpp mig kostat,
Ger mig den friska en kyss.

Lif och Död.

Lifvets engel satt på skaparns högra arm,
Nedanför låg jorden i sin barndom än;
Och den Högste såg ifrån sin höjd med harm,
Ren den första synd, som växte opp på den.

Flyg, så sade Gud till lifvets engel då,
Straffande till jordens skuldbehöljda dal.
Ingen fröjd skall evigt blomma mer derpå,
Intet väsen fly förgänglighetens qval.

Och Guds sändebud flög ned till syndens land,
Svingande sin lia, som hans Herre bjöd;
Och när stoftets son såg spåren af hans hand,
Nämnde han förskräckt den ljusa engeln: Död.

Och den höge skördarn skonar ej — Hans glaf
Krossar örtens ringhet, krossar ekens prakt;
Hög och låg, och rik och fattig, kung och slaf
Alla bäfva för hans allvar, för hans makt.

Men utaf de offer, som han fäller här,
Samlar han det ädla, som låg gömdt i dem,
Skiljer det från grusets smitta blott, och bär
Allt försonadt åter till sin Gud, sitt hem.

Den Döende.

Den långa natten gått till ända snart:
Blir icke hvalfvet redan ljust och klart?
Och får ej träskets snö ett högre sken?
Var det ej Orrens rop, som hördes ren?

När morgonsolen glöder innan kort,
Och snön på taket börjar smälta bort,
Och droppa efter droppa ren jag ser
Förbi den öppna gluggen falla ner,

Och syrsan tystnat inne, och jag hör
Den muntra sparfven qvittra utanför;
Då hållen mig en annan säng beredd,
En kärfve halm, på stugans trappa bredd.

Ty jag vill ledas dit, och hvila der,
Och se hur skön och glad naturen är,
Och fröjdas än en gång åt land och sjö,
Och sen i våren, der jag lefvat, dö.

Vid en wäns död.

Förgänglig var då den sälla lott,
Mig brydde,
Lik vårdagsfläkten, den smekte blott,
Och flydde.
Ack, ljuft jag drömde,
Jag mig förglömde,
Men snart kom den, som min glädje gömde
I grafven.

Hur kärt, hur ömt jag än nämner dig,
Du flydda,
Du hör mig ej, du ej öppnar mig
Din hydda;
Min tår ej räcker,
Min suck ej väcker
Det bröst, som stoftet och natten täcker
I grafven.

Dock, ömma vän, fast för ödets slag
Jag dignar,
Min sorg är ljuf, och min smärta jag
Välsignar;

Ty du har vunnit,
Och friden hunnit,
Det lugn, jag mist, du fördubbladt funnit
I grafven.

Ja, lycklig du, som din staf har fällt,
Och somnat;
På jorden är blott det hjerta sällt,
Som domnat.
Mot ödet, tiden,
Mot stormen, striden,
Hur lugn är hvilan, hur djup är friden
I grafven!

Sof, sälla ande, från flärden skild
Och qvalen,
Sof sött, som daggen om qvällen spilld
I dalen;
Tills gryningsstunden
Bestrålar runden,
Och väcker slumrarn ur morgonblunden
I grafven.

Det frö till lif, som i men'skans göms
Af ljuset,
I mörkrets fjettrar ej evigt glöms,
I gruset.
Hvad döden fäller,
Han återställer;
Och knoppen blott, hvarur blomman väller,
Är grafven.

*****

Torp-Flickan.

Sörjen Kandals dotter gröna lunder!
Såsom edra blommors blida stunder,
Voro hennes glada stunder korta.
Sörjen gröna lunder! hon är borta.

Kan ej dödens mulna engel skona?
Skall naturen, att sitt fall försona,
Åt en magt, som härjar och föröder,
Offra allt det ädlaste hon föder?

Kan väl grafvens mossbetäckta gömma
Glädas åt det sköna, åt det ömma?
Älskas Kandals barn af dödens salar,
Som af Lannas grottor, Wanhais dalar?

O, du var så skön, begråtna flicka;
Ingen yngling stannar mer att dricka
Vid din blåa källa, ty derinne
Ser han blott din saknad och ditt minne.

O, så länge du besökte källan,
Glömdes hennes täcka stränder sällan.
Ofta af ett fåfängt hopp bedragen
Kunde herden der fördrömma dagen.

Trånans suckar, glädjens gälla stämma
Voro vid dess bölja då som hemma;
Och så långt hon flöt, den spegelklara,
Hördes sång och muntra flöjter bara.

Lyssnen icke Lannas gråa hallar!
Kandals dotter går ej mer och vallar;
Fåfängt sörja edra stumma echo
Hennes toner, som för alltid veko.

Tomt är nu på Vanhais betesmarker;
Inga hjordar irra i dess parker;
Någon fågel, blott som höken jagar,
Flyger der från träd till träd och klagar.

Son af Vanhais, du, som främst bland alla
Älskades af detta nu så kalla,
Detta fordom, ack! så varma hjerta,
Säg hvar dväljs du ensam med din smärta?

Tystnat har din yxa ren i skogen,
Ty en flicka gick ej mer förtrogen,
Och besvarade din röst från hagen,
Då du, lockande, höll opp med slagen.

Högt på stranden ser man nu din julle,
Liksom om du aldrig mera skulle
Kasta ut för fjärdens skaror näten,
Af hvartenda älskadt värf förgäten.

O! bland kyrkogårdens sorgsna pilar
Slog du läger, der din flicka hvilar;
Och då dagen släcks och tändes åter,
Sitter du vid hennes graf och gråter.

Sörjen Kandals dotter, gröna lunder!
Såsom edra blommors blida stunder,
Voro hennes glada stunder korta.
Sörjen gröna lunder! hon är borta.

Begrafningen.

Tempel-tornets dystra klockor hördes,
Mot dess port en svartklädd skara rördes,
Och en yngling, skördad ifrån våren,
Buro de på båren.

Sakta sänktes slumrarn ned i mullen,
Fredligt rundades ånyo kullen,
Och ett enkelt kors blef ställdt af sorgen,
På den trygga borgen.

Nu, när lifvets sista gärd var slutad,
Bröt det tysta tåget opp — men lutad
Mot en alm, som sig i nejden höjde,
Qvar en flicka dröjde.

Och hon dröjde der tills allt blef öde;
Då till grafven gick hon, till den döde,
Och en lilja, som hon bar i handen,
Offrade åt sanden.

Och den trogna satt och gret på stället
Än, när solen sjunkit bakom fjället;

Och den bleka, natt-omhöljda stjernan
Uppgick öfver tärnan.

Nästa morgon blef hon än der funnen;
Men dess tårekälla var förrunnen,
Och mot korset, som hon slöt med armen,
Slog ej mera barmen.

Helsningen.

Fästet klarnar opp, den dunkla skuren
Lemnar rum för aftonsolens sken,
Och på fjärden, af en svallsjö buren,
Vaggas dagens storm, och sofver ren.

Hon, som saknat mig på många dagar,
Ser ej än min julle styra dit;
Kanske står hon nu vid sjön och klagar,
Och med tåradt öga blickar hit.

Ej ett vindkast fyller dock mitt segel,
Och det vill ej skrida, om jag ror,
Och så långt, långt bort om fjärdens spegel
Skymtar udden, der den hulda bor.

Svala du, som rör så gerna vingen,
Med ett tröstens bud till henne flyg,
På dess skuldra sitt och sedd af ingen
Dessa ord i hennes öra smyg:

Goda flicka, om din vän du saknar,
Hör hans trogna helsning genom mig,
Nästa morgon, endast vinden vaknar,
Lossar han sin båt och söker dig.

Lång är vägen, och han sjelf behöfver
Vindens hjelp, att klyfva fjärd och sund;
Men, hur lugnt det är, som jag deröfver
Sväfvar lätt hans tanke, hvarje stund.

Några fågel-ljud i skogen väckta,
Blott en källas sus, bland strandens fjäll,
Blott en myggsvärms lätta vingslag fläkta
Den, med blixtens snabbhet, till ditt tjäll.

Mötet.

Hon stod vid hasselbäckens dörr
Den flicka som jag älskar mest,
Och hennes blick, så yster förr,
Var nu med stilla vemod fäst
På tufvan, der förliden qväll
Hon vid min sida satt så säll.

En tårbegjuten ros hon bar,
Ett minne, som jag skänkte der;
Hon trodde att jag fjerran var,
Och jag var henne dock så när;
I närmsta buske gömd jag låg,
Och tårades, och såg och såg.

Der stod en björk från fordomtid
Och grönskade och växte fritt,
Den bar min flickas namn — bredvid
Bar den i ljusa barken mitt;
Tätt till hvarann jag båda skar,
En afton då jag ensam var.

Det var så kärt för hennes håg
Att se dem vara dag från dag. —
Nu stod hon suckande och såg

Den flydda vännens kända drag,
Och skref en sorgsen vers dit ner
Ur Ingborgs klagan af Tegnér.

Och jag blef tyst och gömd ändå,
Och lät min flicka plåga sig;
Det var så ljuft att tänka på
De qval, den hulda led för mig;
Blott derför var jag otacksam
Och skyndade ej genast fram.

Men fjäriln flög till blommans knopp,
Och blomman gaf sin purpurmund;
Och trasten sjöng i björkens topp,
Och hennes make kom på stund;
Då nämnde jag min flickas namn,
Sprang opp, och flög i hennes famn.

Serenad.

Ren släckt är lampan i min flickas kammar,
Ett blekrödt månsken blott på rutan flammar,
Och genom slöjan, fäst för den, jag ser
Den skönas bild ej mer.

Snart skall hon bäddens trygga fristad hinna;
Sen, blyga Cynthia, blef min spejarinna,
Och yppa vänligt hvad du skåda fått
För mig och natten blott.

Om med en blick, der himlen strålar åter,
Hon sammanknyter händerna och gråter
Och talar ord, som blott en engel hör,
Sin aftonbön hon gör.

Men om den höljda barmen rörs och bäfvar,
Ett leende på rosenläppen sväfvar,
Och kindens låga sakta tänder sig,
Då drömmer hon om mig.

Till Aftonstjernan.

Stjerna! qvällens dotter du,
Säg mig hvad du skådar nu?
Ser du från din trygga borg
Mer af glädje, eller sorg?

Kanske på ett stormigt haf,
Seglarn nu från böljans graf,
Än med fruktan, än med hopp,
Blickar mot din ledning opp.

Kanske i en bortglömd dal,
Ensamt lemnadt med sitt qval;
Söker nu ett krossadt bröst
I ditt milda öga tröst.

Kanske att på dig, som bäst,
Någon trogen flicka fäst
Sina blickar, och begär
Att sin älskling möta der. —

Ser du seglarns kosa störd,
Låt den bli tillrätta förd;

Ser du sorgen, qvald och glömd,
Håll din ljusa tröst ej gömd!

Men om du min flicka ser,
Sänd en vänlig stråle ner,
Sen du skrifvit i dess sken,
Att jag väntar längese'n.

*****

Förställningen.

Alla känna fröjd och smärta,
Fast ej alla det förklara;
Hvarje flicka har ett hjerta;
Fast hon låtsar utan vara.

För de nöjen, Gudar skicka,
Kan sig ingen dödlig akta;
Kyssar älskar hvarje flicka,
Fast hon låtsar dem förakta.

Yngling, älska, brinn och låga,
Och med köld skall du belönas,
Men ett liknöjdt steg blott våga,
Och ditt qval skall bli din Skönas,

Och dess fåfängt dolda smärta
Skall i min, i röst förklara:
"Hvarje flicka har ett hjerta,
Fast hon låtsar utan vara."

Fordra tusen kyssar — alla
Skall med hyckladt tvång hon unna;

Fordra ingen — och den kalla
Skall ej *en* försaka kunna,

Skall ur tårar ofta blicka,
Skall i suckar hviska sakta:
"Kyssar älskar hvarje flicka,
Fast hon låtsar dem förakta."

Akta, då är Guden nära.

Sköna flicka, yra flicka,
Vänta några vårar bara,
Och du skall så fritt ej blicka,
Och du skall så yr ej vara.

Fjorton år blott glädje amma;
Femton år och sexton stunda,
Guden kommer med sin flamma,
Och det blir helt annorlunda.

Blott en gnista af hans låga
Tusen sorgsna tankar föder,
Blott en fläkt ifrån hans båga,
Och det friska hjertat blöder.

Lugnet störes, glädjen smittas,
Inga fröjder lyda valet,
Och i ögats spegel hittas,
Mellan hopp och löjen, qvalet.

Flicka, än mot pilens smärta
Ingen sorgfull vakt behöfves;

Guden nalkas ej ett hjerta,
Medan än dess aning söfves.

Men när friden byts i saknad,
Saknan i begär, som tära,
Akta, då är slumrarn vaknad,
Akta, då är Guden nära.

*****

Hwem styrde hit din wäg?

Långt bort om fjärdens våg,
Långt bort om fjällets topp,
Du ensam dagen såg,
Och växte ensam opp.

Jag saknade ej dig,
Jag sökte ej din stråt;
Jag visste ej en stig,
Som skulle ledt ditåt.

Jag kände ej din far,
Jag kände ej din mor,
Jag såg ej hvar du var,
Jag såg ej hvart du for.

Liksom den bäck, der rann,
För den, som rinner här,
Vi voro för hvarann,
Så länge du var der;

Två plantor, mellan dem
En äng i blomning står,
Två fåglar, som fått hem,
I skilda lunders snår.

O, ändra nejders son!
Hvi flög du dädan, säg?
O, fågel långt ifrån!
Hvem styrde hit din väg?

Till hjertat, som var kallt,
Säg hur du lågor bar —
Hur kunde du bli allt
För den, du intet var?

*****

Till en Flicka.

Flicka, säg hvad magiskt tvång det är,
Som mig ständigt till ditt hjerta jagar?
Säg mig, hvarför längtar jag att der,
Endast der fördrömma mina dagar?

Hvarför är den sköna helgedom,
Der naturen som prestinna dröjer,
För min blick så stel, så glädjetom,
Om ej dig jag bland dess under röjer?

Såsom jag i stoftets bojor snärd,
Såsom jag ett rof för ödets bölja,
Är för mig du mera än en verld;
Fast den minsta buske kan dig dölja.

Hulda! länge innan dig jag såg
Var jag älskad, älskande tillbaka;
Ofvan molnen, der mitt hemland låg,
Ägde jag förut en dyrkad maka.

Rikare var hennes barm än din,
Hennes kyss var mera full att njuta;
Vid som himlen var dess famn, och min
Var dock ej för trång att henne sluta.

O, hur mönstrar jag ej mången gång,
Dessa minnen ifrån fadershuset;
Hvad jag älskat såsom fri engång,
Älskar jag ännu fast smidd vid gruset.

Flicka ej din tjusande gestalt,
Färgen ej på dina rosenkinder,
Nej! en kärlek till det stora allt
Är den makt, som vid din famn mig binder.

Jord och himmel äger jag i dig,
Kan i dig blott till mitt hjerta pressa;
Undra derför ej att du för mig
Är så dyr, så dyr som båda dessa.

Den Sjuttonåriga.

Jag vet ej hvad jag hoppas,
Och hoppas likafullt,
Mitt hjerta käns så ödsligt,
Och är ändå så fullt.
Hvart syftar denna oro,
Som ej ett mål kan nå?
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

Vid sömmen hela dagen
Jag sitter som en träl;
Jag tycks arbeta flitigt,
Det lider ej likväl.
Mot handen sjunker pannan,
Och nålen glömmes då.
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

Jag mente: våren kommer,
Naturens drägt blir ny,
Då skall min håg förändras,
Och mitt bekymmer fly;
Och våren kom och sommarn,
Jag blef mig lik ändå.
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

Jag älskar ej, som fordom,
Min sköna nejds behag,
Ju mera dagen klarnar
Dess mera mulnar jag.
Hur skall min oro skingras,
Och när min sorg förgå?
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

O den, som finge hvila
I dödens lugna bo;
Kanske att blott i grafven
Ett hjerta finner ro.
Men dock hur tungt, att redan
Från sol och vänner gå!
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

*****

Den Sköna.

Allt är godt, hvad jag vill göra,
Allt är lätt, hvad jag begär,
Alla hviska i mitt öra,
Huru skön jag är.

En berömmer ögats låga,
Växten en, en annan hyn;
Får jag ej min spegel fråga,
Eller tro min syn?

Tittar jag i spegeln bara,
Ser jag sjelf dock mycket mer,
Än min hela friarskara
På en afton ser.

Ljuft det vore att berömmas,
Fast berömmet är en vind,
Skulle ej mitt hjerta glömmas
För min vackra kind.

Men för den blott ord man äger,
Blott för den är känslan gjord;
Ingen till mitt hjerta säger
Ett förtroligt ord.

Till Frigga.

Mig ej lockar din skatt, Afrikas gyllene flod!
Ej din perla jag sökt, strålande Ocean!
Friggas hjerta mig lockar,
Röjdt i tårade ögats dagg.

O, hur ringa för mig vore en gränslös verld,
Med dess solar af guld, med dess demanters sken,
Mot den verld, jag med henne
Hänryckt gömmer i sluten famn.

Hvad af stoftet hon lånt, hvad hon af himlen har,
Kan jag skilja det mer, än på vår sommarsky
Hvad blott aftonen målar,
Eller morgonens blomsterband?

Tanke svindlar och syn, när i dess blick jag ser,
Liksom såge jag ned i ett omätligt djup,
Tills jag spritter ur dvalan
Vid en kyss af dess purpurmund.

Säg, hvar fostrades du, leende engel, säg!
Tills du sänkte dig ned, och åt ditt rosentjell
Gaf gestalten af Frigga,
Att försköna min vandring här.

Mulnar banan ibland, skjuter ett törne fram,
Suckar anden engång, tryckt af sin bojas ok,
O hur saligt att ila
I den älskades armar då!

Jorden smeker min fot ljuf som en vårvind der,
Lifvets fjettrande tyngd lätt som en bubbla käns;
Och af svallande pulsar
Vaggas själen till Gudars ro.

*****

Kyssen.

Jag kysser dig och ledsnar ej,
Och skall jag nånsin ledsna? Nej!
Nu goda flicka, svara mig,
Hvad sällhet kyssen skänker dig?

Du älskar den så väl som jag;
Nu säg, hvad utgör dess behag?
Jag frågar nu, jag frågte nyss,
Och får till svar blott kyss på kyss.

Om i min läpp man honing gömt,
Du kysste den ej mera ömt;
Om galla vore stänkt derpå,
Du kysste lika ömt ändå.

Se till, hvad förebär du väl,
Om någon frågar efter skäl?
Om någon oblygt kommer nu
Och frågar: hvarför kysses du?

Och folket dömmer strängt, min vän,
Hvad skall det säga då om den,

Som annat ej än kyssa gör,
Och sjelf ej engång vet hvarför?

För min del, jag ej hittat på,
Hvad godt i kyssen finnas må;
Men jag vill dö, om jag en stund
Skall stängas från din purpurmund.

Mämnden.

Skönt i loppet strålar bäcken,
Än af silfver, än af guld;
Och i sommarhettan häcken
Står med matta rosor full.

Bäckens svala bölja lockat
Alla nejdens flickor dit;
Och der häckens löf sig skockat
Ler en gosse, gömd med flit.

Intet öga märker faran,
Ingen tunga binds af den,
Och åt löjet skattar skaran
Tusen yra offer än.

"Tänk om någon skulle höra
Våra lekar och vårt glam!"
"Tänk om häcken hade öra,"
Svarar gossen och står fram.

"Han skall fångas, han skall jagas!"
Och han jagas, förr'n han rymt.
"Kan skall bindas, han skall agas!"
Och han binds och agas grymt.

Gissa, hvaraf bojan gjordes?
Bojan gjord af blommor var.
Gissa hvari straffet spordes?
I en kyss af en och hvar.

*****

Bruden.

Om jag såg dig, om jag såg dig redan
Styra framom uddens björkar der,
Såg ett segel först och kände sedan
Purpurduken, som din flagga är!

Och du kom med några glada rader,
Af din syster skrifna, när du for,
Och du kom med *ja* ifrån din fader,
Och en moderskyss ifrån din mor!

Hvarför skjuta opp vår lycka? Åren
Hinna väl med guld och håfvor än.
Kärleken har blommans art; och våren,
Endast våren är en tid för den.

Skyndom! ljus är kullen, grön är dalen,
Der, som fågelns sällhet, vår kan gro.
Fast i toppen af den brända alen
Skulle jag med dig lycksalig bo.

******

Kärlekens förblindande.

Späd ännu låg kärleks-guden
I den ömma modrens armar,
Lik en stjerna, som om qvällen
Du i källans sköte såg.
Etherns silfverglans sig sänkte
Dagglik ned uppå hans panna,
Och en evig färg af rosen
I hans kinder gömde sig,
Medan läppen log, omfläktad
Af Olympens nektarångor,
Och de drömda segrars glädje
Lekte oskuldsfull på den.

Paphos Drottning, fröjdbetagen,
Gjöt en tår i känslans fullhet,
Och i gossens spegel-öga
Såg sitt anlete, och log.
"O, hon suckar, "må beständigt,
Till ett minne af min sällhet,
Samma bild i samma öga
Genom verlden följa dig."

Nu, hvem undrar väl att Eros
Sväfvar ibland oss förblindad,
Fast hans blick ej skyms af bindel,
Ej af mörkrets skuggor höljs?
Äfven ibland öknens törnen
Ser han blott Olympens salar,
Och, i trollets armar äfven,
Endast Huldgudinnans bild.

Den Älskande.

Solen bergas, skymning nalkas
Nejderna af daggen svalkas,
Rosenvingad sväfvar qvällen
Till förtrogna dalar ner.
Sårad af Cupidos pilar,
I sitt öppna fenster hvilar
Selma, och från trånga cellen
Utåt fältet ser.

Intet ljud af älskarn höres,
Intet vänligt budskap föres
Till den ömma flickans öra
Om hans lätta ankomst än —
Ser hon, smägtande och trogen,
Bort mot ängen, bort mot skogen,
Endast skuggor der sig röra
Flyktande igen.

Tårar skymma hennes blickar,
Hjertat klappar, pulsen pickar,
Tysta suckar smyga sakta
Från dess läppar då och då,
Men förgäfves — svaret dröjer,
Hvad hon döljer, hvad hon röjer,
Endast skälmska fläktar akta
Flyktigt deruppå.

Håret fladdrar spridt i vinden,
Lätta flammor färga kinden,
Hvita skuldror skälfva nakna
Under daggens kulna regn.
Himlen mörknar — tärnan fasar,
Skurar smattra, stormen rasar;
Grymme! skall hon länge sakna
Än ditt varma hägn?

Hvar minut ett hopp föröder,
Och hon fryser, och hon glöder,
Nu, ett rof för känslans lågor,
Och för nattens vindar nu.
Slöjans skygd är öfvergifvet,
Ingen gördel fängslar lifvet,
Fria svalla barmens vågor;
Yngling! hvar är du?

Men han kommer — Jubla, tärna!
Lifligt, som en klarnad stjerna,
Bröt han fram ur parkens galler,
Och mot dig hans kosa sträcks. —
Redan står han säll vid målet;
Sakta rasslar nyckelhålet,
Fenstret sluts, gardinen faller,
Matta lampan släcks.

Den ångrande.

Göm, poppelskugga, i ditt trogna sköte,
De ord, han sade vid vårt sista möte,
Hans djerfva bön, hans vrede och hans oro
För mig, för tystnaden och dig blott voro.

Ty solen sjunkit redan från det höga;
Och ingen stjerna öppnat än sitt öga,
Och ingen vaken vind fanns mer i nejden,
När om min afskedskyss han tände fejden.

För dig blott kan jag yppa hvad jag kände,
Hur hvarje suck, hvar tår han gjöt mig brände,
Hur gladt jag honom tusen kyssar unnat,
Om flickan vågat ge och blygseln kunnat.

Säg honom, du, om någon gång han nalkas,
Att drömma bort en stund hos dig och svalkas,
Säg honom då, ifall ett språk du äger,
De tysta ord jag nu med bäfvan säger:

"Glöm, goda gosse, hvad dig kränkt och smärtat,
Den köld, hon hycklar, är dock långt från hjertat:
Förtörnas ej, fast henne hård du tycker,
Och tröttna ej vid hennes blyga nycker."

Det war Då.

Högre mot sanden
Svallar den vreda sjön,
Björken på stranden
Susar ej mera grön,
Marken är stel af snön.

Du, som med våren
Flydde från dal och vän,
Bragte dig tåren,
Blott för en stund, igen;
Ville jag säga än:

"Skåda kring runden,
Flicka, en gång ännu!
Minns du, hur lunden
Fordom var grön och ljuf?
Se hvad den blifvit nu!"

Sen, då hon flydde,
Skulle hon säga så:
"Skönare grydde
Yuglingens kind också;
Men det var då — ja då!"

Blommans Lott.

Bland sommardagens barn en ros jag såg,
I första stunden af dess blomningstid,
Med purprad kind i knoppens famn hon låg
Och drömde blott sin oskuld och sin frid.

"Du sköna blomma! vakna, blicka opp
Och lär att lifvets bästa lott förstå,"
Så sade, fladdrande kring blad och knopp,
Den yra, guldbestänkta fjäriln då.

"Se mörkt och fattigt är ditt trånga hus,
Och utan njutning slår ditt hjerta der;
Här lefver glädjen, glöder dagens ljus,
Och kärleken och kyssen väntar här."

Af talet rördes lilla blommans själ,
Sin mund hon bjöd åt smickrarn innan kort;
Och fjäriln kysste, hviskade: farväl!
Och flög till nya rosenknoppar bort.

Till min Sparf.

Dig sköter jag, min lilla sparf, så gerna,
Och räknar väl ibland
Med tårar i mitt öga hvarje kärna,
Du plockar ur min hand.

Jag älskar dig, fastän din fjäderslöja
Af ingen fägring ler;
Jag känner dig, fast ej din näbb kan röja
Den ton ditt inre ger.

Din skrud är mörk som natten, och din tunga
Är stum och tyst som den.
Du kan ej glimma, och du kan ej sjunga,
Du kan blott vara vän.

Dig kallar mången ful, och undrar öfver
Att jag dig äga vill;
Men du är öm och trogen — hvad behöfver,
Hvad fordrar jag väl till?

Då andra gäcka dina enkla kläder,
Ser du på mig så huld;
Och jag ej gåfve från din kropp en fjäder
För perlor och för guld.

De prisa siskans driller, de behjerta
Canarierns gälla röst —
Jag sökte blott en varelse, ett hjerta
Att värma vid mitt bröst.

Ej kärleken vid ytans glitter dröjer,
Ej mättas kan deraf;
Hans vällust är den tacksamhet, han höjer,
Den sällhet, som han gaf.

När du i menlös glädje pickar stilla
Den hand, du sitter på;
Belönar du ej då min vård, du lilla,
Är du ej vacker då?

Förtroligt skall jag söka att besälla
Din lefnads snabba vår;
Och när du dör, skall på din graf jag fälla
En blomma och en tår.

SVARTSJUKANS NÄTTER.

SVANHVITAS
NATTER.

Första Natten

O du, som sjunker stum och sluten ned
Ur molnens rymd, på svarta vingar,
Förnim den sorgsnes klagan, milda natt,
Förnim den olycksaliges förtviflan! —
Hvems är den röst, ur klippans refvor irrar,
Lik flodens brusning, lik en suck af hafvet,
Ditt tysta, vemodsfria tåg till mötes?
Hvems är den stämma, som med ugglans läten,
Till en förvirrad harmoni, sig parar,
Beskrattande med återbrutna ljud
Din frid, din stillhet, dina vallmodofter.
Det är den sorgsnes klagan, milda natt,
Det är den olycksaliges förtviflan.

Jag tänkte engång, i en bättre stund:
Förnuftet måste blifva fridens härold
Till upprorshopen, i min vilda barm.
Och se, förnuftet smög sig bäfvande,
Med palmbeväpnad hand, på öde stigar,
Och kom till qvalens slutna borg, till hjertat,
Och klappade på borgens port, och sade:
I, stormande passioner! hvarför fylla
Med ödeläggelse och krig de rum,

Der förr J offraden åt mig och lugnet?
Bekännen än mitt öfvervälde, hvilen
Som oskuldsfulla barn i mitt beskärm;
Och lydnaden skall återbringa lugnet,
Och lugnet följes blott af goda englar. —
Se hvarför striden, hvarför rasen J?
En qvinnas rika blomstergårdar mätta
En annan fjärils honingslust — för er
Stå ej de fulla blomstrens kalkar öppna;
Men, hvarför svärma ständigt kring densamma?
Hvad en er nekar, skall en annan skänka,
Och lika nektar dricks ur lika blommor.
Så talade, vid borgens port, förnuftet.

Då låg, bland söfda söner, innanför,
Svartsjukan, kärlekens och hatets dotter.
I fridlös dvala låg hon der, och sög
Ur egen märg en otillräcklig näring,
Och skärpte sin, för dagen skygga blick,
Och spetsade sitt öra, under sömnen.
Så hörde hon förnuftets tal vid porten.
Försvunnen var, i blinken, hennes hvila.
I hämndfull harm spratt furien opp, och tog
Ur smärtans koger ett förgiftadt svar;
Men hvarje pil, som flög från tungans båge,
Föll krossad mot förvridna läppar ned,
Tills raseriet, dämdt inom dess barm,
Bröt fram uti ett hånskratts fulla strömmar.

Ur dvalan väcktes syskonskaran nu:
Den bleka plågan, och det hemska qvalet,
Och trånaden, som tärs af evig hunger,

Och afunden, som andas pest, och vreden,
Som fröjdas af sin blodbestänkta dolk.
De väcktes alla, och i modrens spår
Framilade den käcka legionen,
Och bröt med jubelskri till fejd. —

Och nu, du milda gnista, lån af Gud,
Du ljusa engel, som lik solen glädde
Min lefnads vår, förnuft, hvad är din lott?
Att kufvadt dväljas, mellan mörkrets andar,
I grottorna af mitt förtärda hjerta,
Att somna in vid dina bödlars skrål,
Och vakna opp vid dina kedjors slammer.

Jag sade: jag vill anförtro åt dagen
Mitt hjertas ödemark, att vederqvickas.
Den Gud, som lockar rosen ur sin knopp,
Och örtens späda frö ur grusets sköte,
Den höga, strålbeklädda Gud, som sprider
Sitt lif, sin vällust i en död natur,
Och tvingar stoftets alla myriader
Att jubla kring sitt glimmande triumphtåg,
Den Gud, som hägnade min barndoms blomning,
Skall ej förskjuta mig, så sade jag,
Och höjde min förgråtna blick mot öster.

Då blef det ljust kring österns rand, och solen
Steg opp, och stänkte, som en mogen drufva,
Kring himmel, jord och haf, sin purpursaft.
Och ethern drack — och strålade af fröjd,
Och böljan drack — och skälfde af förtjusning,
Och jorden drack — och kullar, berg och dalar

Berusades af drufvans blod, och glödde,
Och väckte sina tusen söfda barn,
Att tömma morgonens och lifvets fullhet.

Af jubel ljödo nejdens alla echo,
Kring fältet sprungo hjordarna, mot skyn
Flög fågeln med sin tungas glada offer,
Och menniskan, den sällaste af alla,
Gick majestätligt fram, med knäppta händer,
Att digna ned, af andakt, inför Gud.
Då såg jag i mitt bröst, och sökte blott
En suck, att blanda i naturens glädje,
Och fann mitt hjerta mera tomt, än dödens.
Med brusten blick, af fasa öfversvämmad,
Jag ilade till mina kulor åter,
Lik en förirrad natt, i dagens famn,
Lik molnets skugga, som med oro flyr,
Af sjö och land, af höjd och djup förskjuten.

Hvem hör mig, hvem behjertar mina ord?
För hvem skall jag mitt öde uppenbara?
Den stela klippan rörs ej af mitt qval,
Och natten äger för mitt språk ej öra.
En valfart gör jag till den nejd, der förr
Min rika ungdoms gyllne dar fördrömdes.
Hvad äger jag på dessa ställen mer?
En vålnad lik, jag går bland grafvar här,
Och vålnader utaf min lefnads lycka. —
Här står dock hyddan, af sin hängbjörk än,
Och sina gröna pilar öfverskyggad,
Den var ej fordom främmande, som nu.
På denna bädd af blommor satt jag ofta,
Vid Minnas sida, målande för henne,

Vår framtid, full af kärlek och af ljus.
Och, lutad mot min skuldra, såg hon då
Med barnslig vällust mot den sköna taflan;
Och hvarje oro, om den fanns någång,
Och hvarje tvekan var så lätt förskingrad;
Ty brudgum låfte alltid gökens stämma,
Och lycka väpplingens orakelspråk;
Och hon var nöjd igen; hvem denne brudgum,
Hvad denna lycka var, förstod hon väl.
O Minna, skogsprofetens löfte svek;
Men ödets profetior voro sanna.
Här ser jag aspen; bär den än mitt namn,
I bredd med hennes, i den gröna barken?
Här våra popplar; sina rika grenar
De slingra kring hvarandras än, som förr.
Den ena skall beteckna mig — den andra
Beteckna Minna, afgrundslika lögn!

Men jag vill vandra längre, jag vill se
Det ställe, der jag tog farväl af Minna,
Då hon gick hem, att i sin jungfru-bur
Förgråta tiden af min bortovaro,
Och jag flög ut i verlden, full af mod,
Med hjerta, glödande af kärlekens,
Och af den anade bedriftens sällhet.
Här sorlar källan, på hvars strand vi stodo,
Och morgon-solen gick förklarad opp;
Se, sade Minna, gå som den så ljus,
Så säll, så stark, din bana genom verlden,
Och kom med lugn och värma, såsom den,
Till våra dalar, till din Minna åter.
En kyss blott var mitt svar; men mer än löften,
Och mer än eder sade den.

Och nu,
Se, här är häcken, sammanväfd af rönnar,
Och af syrener, här var möte aftaldt.
Här satt jag, återkommen, pulsen slog
Af hopp och väntan. Många farors skördar,
Och många segrars ära, men det bästa,
En pröfvad trohets guld, det var den skatt,
Jag bar till välkomstgåfva åt min brud.
Här satt jag, såg med längtan öfver ängen,
Och såg, och såg igen — och Minna kom,
Men vid en makes arm. Förgäfves, natt,
Förbreder du ditt täcke öfver nejden;
Du har ej mörker nog; jag ser ännu
Den fasansfulla synen, ser dem komma —
Ser honom, med den stela, trygga gången,
Och Minna vid hans sida, med förgråten blick,
Och bleka kinder, härjade af tårar;
Ser Minna stappla vid hans sida, lik
Den halftförblödda hinden, som vid foten
Af altaret, mot offerprestens stål,
Med vemod blickar opp, och tigger döden.
O Höge Gud! har icke menniskohjertat
Sin kärlek och sin himmel såsom Du?
Är det så ringa, att en hand af stoft
Kan, strafflöst, plundra i dess helgedomar?
Dock, på min fråga svarar blott det skedda
Ett iskallt ja, och mångfördubbladt ljuder
Det samma åter, ur min egen barm.

Nej, jag vill icke längre dröja här.
Till mina klippor, hårda som mitt öde,
Vill jag tillbaka vända; intet lif
Skräms der af mina suckar, ingen ört

Förtvinar der af mina tårefloder,
Och minnen af min sorg blott finnas der.
I solhvarf ren jag lefvat ibland dem,
Och längtar åter till min själs förtrogna.

Så långt har det då kommit! o, förut
I vårens, kärlekens och Minnas famn,
Hvem hade trott, att ödemarkens klyftor
En saknad fristad blefve mig engång?
Ej slår ett hjerta i mitt grannskap roligt.
Den trötta vandrarn, bränd af solen, glömmer
Sin bördas tyngd, då han mig ser, och flyr
Med vingad fot min anblick; sjelfva glädjen,
Så högljudd annars, stämmer ned sin röst
Till stilla böner, då min nejd hon nalkas;
Och först, i fjerran, sen hon gått förbi,
Får hon sin sång och sina löjen åter.

Förut, hur annorlunda var ej allt!
Glad, som en efterlängtad majdag, kom
Jag då till oskuldens och fröjdens lekar
Och hvar som helst, jag gick vid Minnas arm,
I fältets dager, eller parkens skymning,
Församlades, af bygdens muntra barn,
En menlös skara, som sin ringdans knöt
Omkring vår kärlek, eller vid vår lycka
Sin egen, anspråkslösa lycka band.
Skall ej engång ett skuggspel af hvad då
Var verkligt, unnas mig ännu af lifvet?
Är banan mörk, så långt den än må sträckas?
Jag frågar hoppet, som i storm och natt,
Så ofta tröttat sina vingar redan,
Och återkommit tröstlöst, som det for.

O, höge Allmagt, brutit har ditt barn;
Låt straffets åskor öfver menskan ljunga.
Hon bröt för jordens skänker; tag hvad jorden gaf,
Tag maktens, rikedomens, ärans skatter,
Låt henne sucka under vedermödor,
Ur klippan tvingande sitt tårbestänkta bröd,
Tag helsans kraft ur hennes nerver, låt
Den svaga kräla, som en mask, för plågan;
Men, Helige, det enda ädla, som
Hon bergade af en förlorad adel,
Den känsla, i hvars famn hon står för dig,
Så hög, som mellan paradisets fruktträn,
Så ren, som i dess gyllne dagars glans;
Tag denna ej, tag hennes kärlek ej!
Hvad har hon qvar, om den förloras —
Dock,
Hvad äro mina böner? hvad min klagan?
Står icke djupt, och outplånligt ren
Min dom i ödets koppartafla skuren?
Hvad hoppas jag, hvad söker, hvad begär jag,
Hvad kan jag få, hvad kan jag mista mer?
Nej, gamen, som förtär min barm, skall jag,
Prometheus lik, i evigheter nära.
Min varelse, ej helad, ej förstörd,
Skall ständigt spinna sina egna marter,
Och, som en håndikt öfver menskligheten,
Skall jag af dagens ljus, af nattens stjernblick skys.
Men se, här är jag åter vid mitt hem.
Här är den kulna grottan; O, som nu,
Så dyrbar har den aldrig förr mig varit.
Der skall jag hvila lemmar, som af trötthet,
Och strider digna. Sluten i dess famn,
På dess granitbädd, skall jag gömd för verlden,

Hvars skönhet qväljer och förskräcker mig,
Kanske en stund af sömnens ro besökas,
Ett ögonblick få glömma bort mig sjelf.

Dock om, ännu på veka svandun vaken,
Vid Minnas sida hennes make hvilar;
Så lemna mitt förgråtna öga, sömn!
Låt mig, i väkter, på ett fridlöst läger,
Med öppen blick mot grottans mörker stirra,
Men flyg till honom, qväf hans känslors svall,
Och tvinga honom att sin himmel glömma!

*****

Andra Natten.

Förskjuten, gäckad, trånande och fridlös
Gick vandraren, i sekellånga år,
Sin tunga stig igenom ödeländer.
Ej bjöd en trofast famn, vid dagens slut,
Ett fredligt läger åt hans trötta lemmar,
Ej räckte någon vänlig hand en dryck
Af källans svalka åt hans heta läppar,
Och ingen pannas hvälfda himmel ägde
Två milda stjernor för hans hjertas natt.
När morgonen, det glada sinnets älskling,
Sin purpursky i österns böljor tvådde,
Då steg han med förkrossad håg från bädden,
Och såg ur tårar mot en tröttsam dag;
När qvällen, qvalda hjertans tröstarinna,
Vid vesterns guldport log bland sömn och drömmar,
Då sjönk han mattad på en sömnlös bädd,
Och såg emot en ödslig natt, ur tårar.

En afton stod han stum vid Oceanen,
Och styrde tránfull sina blickars vingar
Mot sitt, af qvällens sol belysta hem;
Men, like trötta fåglar, föllo alla,

Förlorade, i böljans vida graf,
Och deras liksång var den suck, dem gafs
Till trogen följeslagare på vägen.

Då växte, likt den unga svanen, opp
Ett snöhvitt segel, glimmande i öster;
Och inom några korta stunder samm
Det vimpelprydda skeppet vid hans udde.
Vid stranden låg en planka — med en bön
Till böljans makter, slog han sina armar,
En glädjedrucken älskling lik, om den,
Och störtade sig djerf i vågens bädd,
Sitt hemland, och sitt sälla hopp till mötes. —
En ädel hand från skeppet räckte mildt
Den tröttade sin hjelp — Och nattens döttrar,
Den tysta sömnen, och den lätta drömmen,
Begrofvo snart hans lidande i frid.

När nu, med rosenläppar, morgonrodnan
Bebådade naturens vällust, dagen,
Slog vandrarn opp sin blick, och såg omkring sig —
Och såg sin hembygds länge sörjda kust,
Och såg dess gröna, trädbevuxna kullar,
Och såg dess blomsterklädda bäckars gång.
På stranden kände han sin hydda, kände
Dess glada fåglars morgonbön — berusad
Ur fröjdens öfverfyllda nektarkalk,
Föll han, i salig yra, på sitt anlet,
Välsignande det lif, han nyss förbannat,
Den jord, han kallat smärtans afgrund nyss.
Och som han slöt sin bön, då sprang bland löfven

Hans barndomsvän, hans trogna flicka fram,
Och föll förlorad i sin älsklings armar,
Besköljande hans kinders milda brand
Med återseendets och glädjens tårar. —

Men, sorgens son! säg, hvarför dröjer nu
Din själ vid glada bilder? — hvarför talar
Din röst om menskosällhet nu, förut
Blott van att ensam klaga och fördömma?

Ha! äfven jag var säll en stund, — en stund,
Ej dyrköpt nog för tusen seklers marter.
Ha, jag var säll! — se, solen hunnit ren
Till andra rymder jaga nattens skuggor,
Och daggens droppar släcka icke mer
Den trånadsmatta blommans törst, och jorden
Står skälfvande i ljus och dag, och ler
Åt villan och phantomerna af mörkret;
Men för mitt öga står dock nattens dröm,
Så skön, så magiskt klar ännu, och kämpar
Mot verklighetens strålar, segerrik,
Som månans skimmer emot stjernornas.

O dröm! o himmelskt ljufva dröm! om dig
Skall jag för nejdens kala fjällar tala,
Tills deras missljud-vanda echo glömma
De rop af smärta, dem de hört af mig,
Och vänja sig, att af sig sjelfva stamma
Den häpne vandrarn glädje blott till mötes. —
Så sakta då, o skog! din tysta susning!
Och hämma, bäck, ditt muntra språng en stund!
Och, klippor, höjen edra gråa hjessor!
Och, nejdens alla andar, hören — hören!

Det var en qväll, en nordisk sommarqväll,
En qväll, då solen icke går till hvila
Vid jordens barm, men kysser henne blott,
Och skyndar åter opp till dagens fröjder,
Det var en qväll — den vida vestern låg
Och dvaldes i ett haf af guld och saffran,
Och öfver österns gröna kullar summo,
Likt rosengårdar i det stilla blå,
De skära purpurstänkta molnens flockar.
I dagg och vällust låg naturen stum,
Och jag — jag vandrade bland hennes under,
Stum såsom hon. Jag kände ingen sorg,
Men medvetslöst uti mitt hjerta bodde
Ett stilla qval ändå, som jägarns lod
I örnens sönderskjutna sida dröjer.
Men när han sitter sen på klippans spets
Och mänger dagens strålar der med blod,
Då känner han uti sin barm en plåga,
Men vet ej, hvarifrån den kom, och när
Den slutas; så med vemod, som jag ej
Begrep, en gåta för mig sjelf, jag gick
På fältets fägring, vacklande och sluten;
När hastigt, fjerran från, ett sakta ljud,
Som af en lutas lätt berörda strängar,
I samklang döende, mitt öra hann.
Jag lyssnade. — Ännu en ton, ännu
En suck af andarne i lutans boja;
Och se'n ett lugn, en stillhet öfverallt,
Likt lugnet på den qvällbelysta fjärden,
När sista fläkten gått med stimm deröfver,
Och vattnets dallring byts till spegelglans. —
På ett gång skingrades min smärta nu,

Och jag var lätt till mods igen, som blomman,
När fästets källor flödat ut, och hvalfvet
Ånyo mot den tårbestänkta klarnar,
Men medvetslös, som blommans, var min fröjd.

En sorglös trånad dref mig mot den nejd,
Ifrån hvars famn de milda ljuden kommo.
Jag skyndade, som lyft af vingar, dit
Och lyssnade, och lyssnade ånyo.

Så kom jag till en park, der stam vid stam
Mot ljusets pilar höjde gröna sköldar,
Och ingen fläkt af aftonvinden hann
Den friska helgedomens svala skymning.
Det syntes icke menskospår i den,
Ej spår af dessa fräcka sköflarhänder,
Som sätta konstens stela krona opp,
Uppå ruiner af naturens fägring.
I blomning stod der hvarje ört på marken,
I sommarskrud stod hvarje träd — en flock
Af luftens fjäderklädda barn allenast
Satt drömmande emellan löfven der,
Och sången slumrade på deras tungor.
Jag stannade, jag visste icke mer
Af någon lidelse, af någon tanke;
Mitt väsen var, som skeppet är, på hafvet,
När ingen svallvåg mot dess sida slår,
Och ingen vind dess slappa segel fyller.

Men nu — nu klang en himmelsk ton igen,
Och plötsligt ljödo lutans alla strängar
En rik, högtidlig harmoni, som snart
Melodiskt fylldes af en qvinnostämma.

Hvad nyss var sänkt i sömn, spratt opp på nytt:
Hvar fågel öppnade sin näbb till sång,
Hvart löf i parken skälfde och ett regn
Af dagg föll dallrande af hvarje blomma.
Och jag, jag hörde rösten mig så nära
Och kände den — och det var Minnas röst.

Men stod du en gång, svept i dimmans flor,
På kullens spets af vårens morgon famnad,
Och drack en rosenånga, fast du ej
De röda skålar såg, hvarur den flödde,
Och badade i värma dina lemmar,
Fast värmans källa doldes för din blick;
Och såg du då en flyktig storm förjaga
Den lätta dimman, såg du berg och dal
Förtroligt träda fram ur formlösheten,
Och såg du då med klara ögon glad
De vänner, som din vällust nyss beredde;
Då vet du hvad jag var och hvad jag blef
Det ögonblick, jag Minnas stämma hörde.
Ty hvad jag lidit, hvad i långa år
Jag njutit såsom ljuft och tänkt som sällt,
Stod i förklarad glans inför min själ,
Och kärleken gick som en sol deröfver.
Förbannad från mitt hjertas ljusa eden
Var dock en enda tanke, — var dock den:
Att Minna, Minna ägdes af en annan.
Jag kände blott min sällhet, visste blott,
Att hon och jag i verlden fanns — ej annat,
När jag, i jublande förtjusning, sprang
Den korta väg, som skiljde oss ännu,
Och föll på böjda knän vid hennes fötter.

Men hon, ej skrämd, ej öfverraskad, såg
Så ömt förtroligt leende på mig,
Som om jag länge stått hos henne redan;
Hon såg, som barnet på sin engel ser,
När modren bäddat vaggan mjuk, och drömmen
Då genast leder fram den välbekante.

Ej ljöd dock lutan mer. Der byttes ej
Ett brutet ord, en vingad suck af oss;
Men på den lätta brygga, begges blickar
Emellan våra hjertans himlar slogo,
Gick kärleken, i tusen former klädd,
Att växla njutningar, och växla boning.

Tills, famn ej mera skild från famn, och munn
Ej stängd från munn, jag låg i hennes armar,
Och kände svallningen af hennes barm,
Och drack dess tårbestänkta kinders dagg,
Och domnade af vällust bort — och väcktes.

Men, lögn af sällhet! håll mig evigt dock,
Ack! evigt i din hulda boja fången.
Jag tigger ej af verklighetens nåd
En fröjd, som multnar under ägarns händer.
Med fantasiens skuggspel är jag nöjd,
Blott den beständigt för mitt öga ter
Den stund, då jag var säll, fastän bedragen.

Då skall jag än, när Minnas vår förgått,
Och hennes kinder inga rosor bära,
Se henne ung och salig i min famn.
Då skall jag än, när mina dagar flytt,

Och kullen hvilar grön uppå mitt stoft,
Men stjernorna min fria ande bergat,
Då skall jag än, från verldens sköna ljus,
Från Gud, från himlar och från englar gå,
Att drömma mig vid Minnas purpurläppar.

———000———

Tredje Natten.

I öster stiga svarta skyar opp,
Bebådande en lång och stormig natt.
Långt hän i vester, bortom sund och uddar,
Sjönk solen, tröttad, nyss i hafvets famn,
Och släckte lugnt sin fackla.
Hur växlar allt! Den dag, som hvälfde nyss
Sin rika blomning öfver tusen länder,
Står vissnad ren, och mörka skuggor tåra
På bladens sista, matta purpur nu.
Det lugn, som bredde lätta vingar öfver
Den glada nejdens land och vatten, flyr
För stormens örnflygt, hotande i fjerran,
Och intet är af allt, som varit nyss. —
En bild utaf naturens stora lif
Är lifvet i en menskobarm; för båda
Står samma, eviga och höga lag:
Förvandling är dess bokstaf, lif dess anda.
Lycksaligt är det hjerta dock att prisas,
Hvars dag ej till en *stormig* natt förbyts,
Men till en natt af frost, och is och dvala;
Ty domnadt, märker det ej då förlusten,
Och väcks af nästa morgon, men ej mer
Till en förgänglig dag.

Det bodde nyss
En himmelsk frid i mitt förtärda hjerta,

Och glädjen spridde der sitt ljus ännu,
Lik höstens sena sol, som någongång,
Minutligt, ödelagda fält förgyller;
Men plantor, ack, som vissnat längesedan,
Begynna åter blicka opp, bedragna
Utaf en härmad vår, tills snart ett moln
Förskingrar deras hopp, och haglar ner
En skur af stela dödar på de späda.
Så, milda känslor, J, som skjutit åter
En dverglik grodd i den betrycktes barm,
Skall snart, kanske, ert matta lif förstöras.
En dyster aning sveper ren sitt flor
Omkring er himmel, ack! om några stunder,
Är allt, måhända, mörkt igen, som förr.

Men tyst, en sång — Hvad menskligt väsen dväljs,
Som jag, bland klyftorna i öde skogen?
En glädtig sång! Kanske af en förvillad,
Som återfunnit stigen till sitt hem,
Och skyndar, jublande, till barn och maka.
Den sälle! regnet faller kyligt ren,
Och natten andas kallt; men ack, hur lätt
Skall icke färdens långa möda glömmas
I hvilobädden af en älskad famn!
Der syns ju glädjesångerskan! — men ack,
Hvad strid emellan hennes sång och väsen!
Lik bäcken, som sin muntra stämma höjer,
Fastän den, bruten, mellan klippor går;
Så tycks ock hon, på lifvets fröjd bedragen,
Förvirrad, krossad, sjunga sällhet än.
Se denna glesa krans af vissna rosor,
Som fängslar hennes spridda hår, — hvar fläkt

Slår bort ett gulnadt blad af dem, liksom
Ett oblidt ödes lätta vindar slita
Förhoppningar ur en förkrossad barm.
Se hennes anlet, likt en höstlig källa,
Af stormar grumlad, öfverhöljd med spillror
Af en förhärjad blomsterverld; ännu
Är himlen dock ej jagad ur dess spegel.
Så hvilar äfven der i hennes anlet,
Ibland förstörda drag, en stämpel än,
Som är mig känd, som jag förut har älskat. —
Kom närmre, vilda tärna! Minna blickar
Sin kärlek än ur ditt förgråtna öga,
På dina kinder syns en skymt ännu,
Af rosengårdarna på Minnas kinder,
Fast sorgen bredt sin vinter öfver dem;
Hög hvälfs din panna, såsom Minnas panna
Din röst är hennes, och din barm är hennes,
Kom, låt mig känna om ditt hjerta slår
Så högt, så brinnande, som hennes hjerta
Kom, kom! — —

Ha! milda himmel, det är hon!
J pulsar! svallen vildare än hafvet,
Att fasan ej må isa edra böljor.
Ja, det är hon! Förnuft, släck ut din lampa,
Den lyser opp en afgrund — samla, natt,
Från halfva verlden hit ditt mörker, fallen
J klyftor! öfver oss och oss begrafven! —
Vansinniga! i denna fasans nejd,
I denna stund af skymning och af hvila,
Då sorgen sofver, och då glädjen drömmer,
Hvem söker du?

Hon.

Ha! ja, hvem söker jag?
Jag söker här min älskling, och han svarar
Från alla gråa klippor, då jag sjunger.
Hör, hör! en stämma der, en der, en der,
Den sista är så långt, så långt, att jag
Ej hinner honom mer, sen dit han flydde.
Hör! hör! nu är han åter nära — nu
Der längre — nu så långt, att knappt han höres.
O, ve! hvi flyr han? Hvad har jag väl brutit?
Och har jag brutit, vill jag allt försona.

Han.

Du gråter, gråt ej, qvinna! låt din tår
Ej fruktlöst falla vid ditt ödes fötter;
Det ser ändå ifrån sin höjd på dig,
Som solen på den lilja, han förbränner.
Var glad, din älskling kommer då igen;
Nu vill han icke komma då du gråter.

Hon.

Då skall jag le. Jag log nu nyss också,
Och sjöng af glädje, ty han var så nära.
Han svarade från denna häll. Hvar är han nu?
Jag kom, och fann blott dig — men såg du honom?
Och ägde han en vänlig helsning ej,
Att lemna qvar åt mig, förrän han flydde?

Han.

Han sade, att, då nästa morgon gryr,
Är han tillbaka hos sin trogna flicka,
Och skiljs ej mer.

Hon.

Du arma blomma, som jag plockat
För honom, för att gläda honom, ack!
Till nästa morgon lefver du ej mer.
Du måste vissna, natten är för lång.
Men, gode fremling, tag den späda blomman, du;
Jag kan ej vänta, jag vill söka honom.
Om han mig flyr, och jag är der i fjerran,
Då han är här, så räck åt honom blomman,
Säg, att, som hon förvissnar under natten,
Skall jag väl vissna, innan morgon gryr;
Säg honom, att han icke borde fly,
Att jag ej minns, hur länge jag har irrat
Uti hans spår förgäfves, ja förgäfves.
Min tunga bränner, mina fötter blöda,
Jag dignar ofta, då han är som närmast,
Och drömmer, under dvalan, att min barm
Är full af törnen, att mitt hjerta stinges
Vid hvarje slag. — Det är en dröm. —

Han.

Håll opp!

Hon.

Den vederqvicker mig likväl, och snart
Är dvalan slut.

Han.

Håll opp! du talat nog,
Att jaga lugnet bort från himlens salar.
Slit ej mitt hjerta sönder; det är sjukt,
Som ditt.

Hon.

Som mitt? O! då behöfves tröst;

Men säg, hvar skall jag hemta den ifrån?
Den har jag sökt, som molnet, i sin irring,
En fristad söker, såsom vattenfågeln
I vassens mörker letar sina ungar,
Som blöda ren i jägarns hand. O! tröst
Har icke jag, du arme like; fick den
Af menskor ej, af Himlen ej, af jorden ej.
Jag har en saga, vill du höra den,
Så underlig och dock så sann, jag såg den sjelf?
Först skall du gråta, sedan skall du skratta,
Och om du skrattar, vill jag skratta äfven,
Man sade mig, att kärleken ej var
För jorden skapad, att ett brott det vore
Att klaga, då dess planta vissnar här.
Men jag gick ut med hjerta, fullt af hopp,
Och tänkte söka opp en lycklig kärlek.
Jag ville se, om ej ett ställe fanns,
Der tvenne trogna kunde lefva sälla;
Och ren i närmsta skog såg jag ett par
Af turturdufvor. I den glesa toppen
Af ett förtorkadt träd, de suto båda
Med näbb vid näbb, men rundt omkring var lugn.
Jag stannade; för mig var skådespelet
Så outsägligt ljuft. En glädjetår
Steg i mitt öga; men den hann knappt falla,
Förrän en hök kom obemärkt och tog
Den ena dufvan; — under klagoljud,
Försvann den andra, bäfvande bland träden.
Med smärta såg jag efter höken — han
Flög med sitt byte till ett annat träd,
Der satt hans maka, begge delte dufvan,

Och sen de mättats, smekte de hvarandra;
Och jag blef tröstad åter, ty jag såg,
Att kärlek fanns, och allt var lugnt kring den.
Då ljöd ett skott — den ena höken föll,
Den andra flydde, bäfvande, i skogen.
Med vrede slog jag ned min blick, och tänkte:
Här mördas kärleken, det finns likväl
En ort, der idel goda hjertan klappa,
Der skall jag finna hvad jag söker, der
Förföljs ej kärleken, men ler och skyddas.
Så tänkte jag, och lättade min fot,
Att vandra dädan — under foten, se,
Låg en förtrampad fjäril, än i döden
Vid blomman fäst, som han i lifvet älskat.
Han var förtrampad af min fot, af mig,
Hur underligt, af mig, som velat köpa
Med eget lif hans lif tillbaka — skratta —
Du skrattar ej — af mig var kärleken
Förtrampad — och du skrattar ej —

Han.

O, qvinna!
Förtvifflan skrattar såsom du, förtvifla ej!
Din fjärils död var kärlekens triumph;
Han dog gemensamt med sin älskarinna,
Han dog för dig, som ville honom godt.
Ser du, i lifvets öknar går en engel,
Han älskar kärleken, som du, han rycker
Också en maka ofta från en maka;
Men ej med hökens roflust, ej med jägarns,
Ej tanklöst, såsom de; med ömhet blickar
Han på den ena, då han tar den andra.
Han tänker: sen du gråtit några stunder,

Du efterblefne, skall jag dig ej glömma
I tåredalen, der du ensam går. —
Vet du hvem engeln är? han heter Död,
Hans gerning liknar din, ty han är god, som du.

Hon.

O! du är sjelf den milda engeln, sänd,
Ej att begära tröst, men skänka tröst.
Förtälj din vackra saga än om Döden;
Hur ömt han älskar allt och allt förlossar!
Förtälj det än; och jag vill böja ned
Mitt matta hufvud på ditt knä och lyssna.
Och när jag lyssnat och mitt öga sluts,
Så håll dig färdig med din gömda lia,
Och för den bleka liljan opp till Gud.

Han

Att evigt blomma och att evigt älska.

Hon.

Att sitta vid den Högstes fot och gråta,
Tills Han, bevekt af mina tårar, sänder
Dig ned, att hemta den, som nu mig flyr.

Han.

O! då du hamnat, hamnar han också.
Han skall väl söka sjelf den goda engeln,
Som honom för till dig. Till dess förglöm
Hvad jorden brutit, hvad du lidit der,
Sof bort din smärta, sorgens trötta dotter!
Och dröm, hur lyckan står vid grafvens rand,
Och tigger för sitt rika fullhorn än
Den sköna skatt, hon nödgas sakna — friden.

Hon.

Och huru döden fattar lyckans hand,
Och för den blinda, som en trogen vän,
Tillbaka genom verlden, genom tiden,
Och fyller bristen, då hon gett, och sår
Försoning i de fel, som hon begår.
Så vill jag drömma på ditt knä, du gode,
Du ende, som ej skymfade den svaga,
Ej återstötte, utan skydd och tröst,
Den skyddbegärande, den öfvergifna.
Ja, jag vill drömma lugnt uppå ditt knä,
Så lugnt, som stjernan i en sommarhimmel.
Som hjertat drömmer i sin barndomsverld.
Din lön är färdig: Du är Dödens engel,
Och du behöfver skatter, för att älskas
Af jordens barn; tag hvarje tår, jag gråtit,
Tag alla suckar, dem jag gjutit har,
De äro perlor nu och diamanter,
Som möta dig, hvarthelst du styr din färd.
Men der en fridlös enka klagar sen
Bland bleka barn, som ropa efter bröd,
Och der kring bårens rand sig nöden lägrat,
Der strö dem ut, och jag vill skåda då,
Välsignande, från himlens sal derpå.
Men der du ser en tröstlös kärlek kräfva
Af jord och himmel en förlorad sällhet,
Der strö ej guld, ej diamanter ut;
Men höj din lie, skörda! —

Han.

Sömn, o sömn!
Du svala dagg för hjertats sjuka blomma!
Du blida, som på drömmens vingar bär

Den qvalda anden ur sin fångaboning,
Och låter honom, några stunder, fri
I evighetens ethersalar andas!
Kom, sänk dig ned till oskulden, fastän
Dess bädd af klippans kulna mossa reddes,
Och fast hon lutar hjessan mot en famn,
Der alla lifvets vilda sorger storma!

Hon sofver ren — min bön är hörd — hon sofver.
Se, öfverståndna äro dagens mödor,
Och plågor, hopade af långa år,
Uti ett enda ögonblick förgätna.
Hur lugn är ej den godas sömn — som qvällen,
När dagens stormar rasat ut, förklaras
Dess sorgebleka anlet mer och mer;
Och dessa tecken, hvarmed ödet stämplar
Sitt herravälde in på slafvens panna,
De jemnas åter, och befrielsen
Bor, typiskt röjd, hos slumrarinnan redan.
Ja, säll är du, som sofver och som glömmer;
Ej tränga verldens dystra bilder nu
Igenom dina blickars slutna portar,
Och lifvets djupa afgrund höljs af natt.

Hårdt har hon kämpat, mycket har hon lidit,
Dess barm är sårad och dess pulsar tömda,
Och hon förföljs ännu. En flykting är
Dess tanke, utan riktning, utan hem;
Dock jagas äfven han af sorgens härar,
Hvarthelst han irrar, sökande en fristad,
Och ej en gång i din förstörda borg,
O vanvett! låter du den qvalde dväljas.
Blott sömnen är de öfvergifnas vän.

Du dyra varelse! jag klagar ej,
Att sinnlighetens lampa, att förnuftet,
Blott flämtande, med halfsläckt låga, brinner
Inom din hydda, rest af jordens stoft;
Men att, hvarthelst dess matta stråle faller,
En tår skall röjas, och en jämmer skådas,
Se der min plåga. Litet nog ändå
Betalar själens gudaeld här nere
De offer, som den kräfver af vår frid.
Ty hvad är menskan med sin dubbla lott
Af jordiskt mörker och af himmelskt ljus?
En dyster natt omkring en enda stjerna.
Förgäfves bryter hennes bleka sken
Igenom slöjorna af moln och dimmor;
Hon dagar ingen rymd, hon tränger ej,
Med strålfull fackla, genom skuggans gårdar;
Och stormen bryter segrande likväl,
Med herrskarstämma, genom nattens famn,
Och böljor sucka mellan öde stränder.
Det finnes stunder dock, då ögat, glömskt
Af skymningen, af fasorna och striden,
Med barnslig vällust, ser på stjernan blott;
Och dessa stunder vördar svagheten,
Som sina ljusa stunder, älskar dem,
Som glädjens lätta ögonblick af lifvet;
Men kraften, men det starka hjertat åter
Förbannar dem, som foster af en afgrund,
Förrädiskt lockande, ett fridlöst hopp,
Blott för att visa, hur dess vingar domna,
Försåtligt talande om ljus och frid
För tanken, som i villans öknar famlar.

Så hvila ut till morgondagens mödor,

Du ödets korsbelastade slafvinna,
Och glöm, så länge du kan glömma än.
Åt mig har natten ingen sömn att skänka,
Min hvila är en vanmakt blott att bära
Det lidande, som samlas öfver mig.
Men jag vill sitta och ditt lugn likväl,
Med glädjeblandadt vemod, än betrakta;
Som sorgen sitter vid en älskad graf
Och gläds åt blomman, som gått opp deröfver.

Fjerde Natten.

Hon är försvunnen — ja, hon är försvunnen!
Det enda minne jag af henne fick,
Är spåret på det daggbestänkta gräset,
Och qvistarna som darra än der hon
Gick stilla fram emellan skogens stammar.
Ja, hon är borta, som en aftonrodnad
Försvann hon bakom klyftorna och träden,
Och ensam står jag qvar — en dyster natt.

O! jag var säll ändå; jag slöt den hulda
Emot mitt hjerta, och jag led allena,
Och hon var trygg i sömnen som ett barn.
En här af minnen från förflutna tider
Slog opp sin skådeplats kring slumrarinnan,
Och spelte genom mörkrets glesa flor
I växlande gestalter för mitt öga.
Der såg jag er, o mina barndomsdagar,
Med edra klara solar och ert lugn,
Då tanken än ej visste af sig sjelf,
Ej flugit ut ännu, att fåfängt söka,
Lik Noachs dufva, någon grönklädd strand;
Men gungade, i drömmens trygga ark,
På lifvets vida, bottenlösa bölja;
Dig såg jag äfven, lund! der jag en gång
För Minna blottade mitt hjertas lågor,

Der lättbevingad, svalan lik, som sväfvar
Mot vårens famn ur sundets purpurvåg,
Bekännelsen flög öfver hennes läppar,
Och hennes blickar greto perlor till
En krona åt min segrande förhoppning;
Dig återsåg jag, djup af sällhet, stund
Och evighet tillika! då min kyss
För första gången, i den svala qvällen,
Vid lunders susning och vid fåglars sång,
På hennes läppars vällust-bädd försof sig;
Och er och er, o eder, tusen gånger
Besvurna och igen besvurna, såg jag,
Ej lätta och förhoppningsfulla nu,
Som fordom; men alfvarliga och dystra,
På tidens vingar pekande och på
Det mörka ödets jernhand, der den tung
Låg vårdslöst hvilande på brutna fjettrar. —
Så såg jag än med vemod, än med glädje
De dunkla hamnarna af fordna fröjder,
Än bedjande för nattens flykt, och än
Att solen evigt ville borta dröja.

Men bergens toppar klarnade i vester,
Och snart mot dalen, i en långsam ström,
Flöt ljuset neder från förgyllda fjällar,
Och daggen frambröt, och hans strålar föllo
På Minnas bleka kinder ren.
Då slog hon opp sitt öga, såg mig an
Med blickar, ej förslöade, som nyss,
Men skarpa, genomträngande, som pilar:
"Du är det, jag har funnit dig; min dröm,
Min svåra dröm är slut" — med dessa ord
Uppstod hon hastigt, gret en tår förstulet,

Och tog min hand och talte himmelskt lugn:
"Se, plågans spjut är krossadt, täckelset
Är från mitt öga fallet; jag har funnit
Det jag har sökt, och hjertat vill ej mer.
Hvad jorden äger, hennes fröjd och smärta
Har jag i bräddadt mått tömt ut, och mer
Har hennes trånga förråd ej att skänka.
Jag vandrar nu dit du ej följa får;
Men snart jag vandrar längre bort, och då
Välkommen efter!
Som jag, skall du kanhända länge drömma,
Att du förgäfves söker här din sällhet,
Och såsom jag, skall äfven du en gång,
Med hjertat lugnadt och med själen ljus,
Förvånad vakna, sluten i dess armar;
Till dess farväl!" — Hon kramade min hand,
Och vände stilla mot den smala stigen,
Och började med långsam gång sin färd.
Min famn stod öppen och mitt öga bjöd,
I täflan med min tunga, henne åter;
Hon såg min tår ej, och min bön dog bort,
Förgäfves klappande på hennes hjerta.
Sin bana gick hon, obeveklig, kall,
Den bleka månen lik på vinterns himmel.
Jag skyndade i hennes spår, jag ville
I mina armar sluta än en gång
Den afgud, som mitt hjerta evigt famnar.
Jag nalkades — hon såg tillbaka då,
Och höjde hotfullt varnande sin hand;
Förisad stod jag qvar på hennes bud,
En blodlös bild, ur marmorklyfta huggen,
Lik sångaren i Plutos dunkla borg,

Då natten tog hans Eurydice åter.
Orörlig var min fot vid marken häftad,
Mitt bröst var länge utan suck och stämma,
Tills jag omsider såg, hur mer och mer
Den älskade i skogens djup försvann;
Då fick jag klagoröstens gåfva åter
Och ropade med hemsk förtviflan: Minna!
Men blott ur bergens sorgsna grottor kom
I långa suckar återsvaret: Minna.

Hon vandrar — hjerta! frågar du hvarthän?
Hvarthän, om icke till sitt hem, sin make;
Ty hvarje ädelt sinne bär sitt tvång,
Och smider pligtens kopparkedjor starka.
Välan, hon går tillbaka till de sina,
Med känslan kufvad af förnuftets bojor,
Hon får ej minnas, vill ej minnas mig;
Och snart skall vanan, som det tunga lättar,
Och det förhatliga gör ljuft och älskadt,
Med milda händer blomsterhölja törnen
Af hennes olycksaliga förbund.
När då, med fridens gryning i dess själ,
Dess bleka kinders nya gryning börjar,
Hvem är den lycklige, hvars kyssar få
Ur deras morgonrodnad purpurn suga?
Och när ifrån den friska barmens skatter
Hon slöjan kastat, och det rum beträder,
Der, lyst af lampan, eller stjernan blott,
Försåtligt yppig högtidsbädden sväller,
Hvem följer glädjerus'g hennes steg,
Och mäter, trånande, sekundens dröjsmål?
Ha! icke den, som ensam irrar här,

Och dricker nattens kulna dagg, och söker
En mossbevuxen klippas läger — nöjd,
Om han på den kan för en stund förglömma
Hvad han har varit, hvad han är och blir.

Hvad hvisken J uti mitt öra åter,
Dagskygga spöken, barn af mörkrets verld?
Hvad bröt väl Minnas make? — dock hur ljuft,
Att se det blod vid dolkens sidor stelna,
Som brutit nog vid Minnas sida ren!
Fly afgrundstanke! vill du locka bort
Ur själens famn dess enda skatt, den engel,
Som ensam blef den öfvergifne trogen,
Och stundom talar om ett annat land,
Der Minnas kärlek möter mig på stranden.
Nej, han skall lefva, om han kunde än
Med tusen sinnen frossa af sin lycka,
Och ur min sällhets aska skall jag berga dock
En möjlighet af Minnas återkärlek.

Man talar om, hur dödens lugn är djupt,
Hur bojan faller af den tyngda anden
Den stund, då hjertat slår sitt sista timslag
Och mer ej mäter fångenskapens tid.
Och det är sannt, att ingen stormil skakar
Det tjäll, som byggs åt slumrarn under kullen,
Att ingen smärta födes af den barm,
Som stilla under mossans djup förmultnar;
Men anden, anden, är han fri? — O nej!
Han är ej fri i etherns ljushaf der
Bevingad mellan stjernorna han sväfvar,
Han är ej fri i evighetens famn,

I himlens salar är han slaf ännu;
Han bär sin boja i sig sjelf, så länge
Han bär ett minne än af tidens kärlek,
Och denna kärlek är ej skakad af
Så lätt, som grusets sköra fjettrar bräckas.
Se, klippan stiger brant mot molnets rand,
En färd till toppen, och ett språng från den,
Hvad ringa pris för sällheten och friden,
Om dessa kunde köpas dermed blott!
I tusen skilda drägter vinkar döden,
Så blid, så litet skrämmande i hvarje,
Jag kunde störta i dess öppna famn
Så glad, som svanen i det klara sundet,
Och dröjer dock — o, hvarför dröjer jag?
Ha! blefve anden friad genom döden,
Och ren från hvarje jordiskt minnes smitta,
En suck, en enda klagan skulle då
Ej mera flyga öfver mina läppar;
Nej, blomsterkransa skulle jag min panna,
Till fjällets spetsar ett triumftåg göra,
Och under glädjesånger ville jag
Mig segrande i djupets Chaos störta;
Men nu, hvad vore dödens frukt? ett lif,
Blott mera mäktigt att sitt qval begripa.

O! ingen himmel vore herrlig nog,
Att locka dig från jordens dalar, ande!
Så länge Minnas hjerta klappar der.
Vid henne skulle du din frihet fängsla,
Oemotståndligt till din afgrund dragen,
Lik fågeln, som af ormens blickar snärd,

Med öppna ögon i hans eldgap flyger.
Du skulle fly till Minnas famn, och der
Ett vittne bli till sinnlighetens segrar,
Då hon, lik fablernas Maenad, berusad
Af vällustbägarns gift, förglömt sig sjelf,
Och jublande, i nattens stund, på ett
Förhatadt altar kärleksoffer tänder!
Nej, bättre vore, att i klippans barm
Ett evigt fängelse för dig bereddes,
Dit ingen skymt af jordens bilder hann
Och intet ord af hoppets falska löften.

Så äger då ej engång du, den hela
Förblödda jordens sista, glada tröst,
Du fristad, vid hvars portar slafven lägger
Sin börda ned, och Konungen sin krona,
Du fridens tempel för en verld, du hamn,
Dit lifvets alla trötta segel sträfva;
Så äger då ej engång du, o graf!
Ett läkemedel för mitt arma hjerta.
Välan, jag vill fördubbla mina qval,
Vill sjelfmant samla smärtans alla vapen,
Och trycka dem så flitigt i min barm,
Att sår på sår må regna, och åt mig
Ett ögonblick ej gifvas för att känna
Det enas plågor, förr'n det andra drabbat.
Så skall den dvala jagas bort, som, lik
Det lugn, som mellan åskans knallar råder,
Ibland förbredes i min själ och ger
Åt qvalets viggar blott en ökad fasa.
Med sorgens öfvermått skall sorgen qväfvas,
Och dessa afgrundsdolkar skola dock
En gång förslöas, då de ständigt brukas.

Se opp, mitt öga, tanke, spänn din flygt,
Och hjelp mitt ödes bristande förmåga,
Att måla bilder på min kärleks duk,
Förfärligare, än de redan sporda.
Fullända teckningen af denna tafla,
Der Minna väckts af morgonsolens strålar,
Och lyftat sakta opp ur vaggans bädd
Ett barn, som vid dess sköte ler i sömnen.
Med skärad pensel måla hennes ögon,
Som tvenne himlar, lugna, klara, blå,
Med gränslös ömhet famnande den späda.
Och hennes anlet, låt det halft förklaras
Af dagens ljus, och halft af modergläjdens,
Och att det sällare må röjas än,
Låt några tårar i dess sällhet irra.
Men gif den späda engeln inga drag,
Som likna mina; Nej! en annan gaf
Åt Minna hennes sköna skatt, en annan
Skall hon i honom älska, vid en annan
Igenom honom bindas, och åt mig
Skall ingen fläkt af hennes ömhet egnas.
Så är den första taflan färdig. Nu!
Gå till den andra, måla der en park,
Med löf och skuggor omkring Minnas boning.
I parken bilda henne, vid dess barm
Låt barnet dricka ur sin näringskälla,
Och der framföre teckna sen en man,
Som ser med lutadt hufvud ned på gruppen.
Åt Minna gif ett uttryck, som om lunden,
Med löfvens tusen tungor, som om vinden
Ur hvarje fläkt, ur hvarje stråle dagen
Till henne skulle hviska: du är Mor.

Låt kölden smälta på dess makes panna,
Gif faderskänslor åt hans marmor-anlet,
Och låt hans blickar röja, att han då
Begriper värdet af sin stulna lycka.
Mig må din pensel vårdslöst kasta ut
Bland klipporna, som throna der i fjerran.
Led några forsar dit, som öfverrösta
Min klagan, om jag klagar, och ett vindkast,
Som sliter tårarna ifrån min kind,
Att ingen dödlig anar hvad jag lider.
Så är den andra taflan skön. Och nu!
Tag mera mörka färger, gör en natt,
Som dyster hvälfver sig kring moln och stormar.
I Minnas sofrum sätt en halfsläckt lampa,
Låt sömnen vinka och paulunen svälla,
Låt — nej, fullända ej din afgrundstanke, nej,
Låt tvenne stjernor mot hvarandra irra,
Och krossade, från sina banor ramla,
Och verlden lossas från sin fasta grundval,
Och jord och himmel i en suck förgås.

Femte Natten.

Frid milda afton! Jord och himmel frid!
En lifstidsfånge lik, som blef benådad
Och kom ur tornets natt, ur jern och boja
I dagens vida tempel ut igen,
Der solen brann, der luften ljöd, och fältet
I löf och blommor mot hans anblick trädde,
Och hvarje bana var förutan gräns,
Och hvarje sällhet, såsom himlen, öppen;
Lik honom, endast mera säll, står jag
Ibland passionens sönderbrutna länkar.
På detta spegelklara haf af frid
Vill hjertat bäfva, o, och kan det icke,
Och tanken skakar tveksamt sina vingar
Och vill ej tro sin frihet, och likväl
För hvarje vingslag honom öfver molnen.
Hur skönt jag lefver, o hur lätt jag andas,
Hur herrlig strålar qvällen för mitt öga,
Och hoppet vet dock af en bättre morgon;
En kärleksbädd är jordens gröna matta,
Och sömnen är dock mera ljuf derunder;
Hur saligt allt! — jag står på Minnas graf.
Jag står på Minnas graf — O, det är ljuft
Att tänka hur hon hvilar lugnt här nere,
Och hur jag sjelf skall snart få hvila lugnt.

Du sofver Minna? nej du sofver ej! —
Ditt hjerta sofver, men din ande vakar,
Din skuggbild är det, som så kärligt ser
Ur hvarje blommas daggbestänkta öga;
Med fågelsången, som ur parken skallar,
Melodiskt blandad, når din röst mitt öra;
En hviskning sänder du i hvarje fläkt,
Ett budskap med hvar sky, der oppe tågar;
Och jag förstår din vink, och lyder den.

O! hvad är sorgen, på hvars altar vi,
Nattvandrande i stoftets dalar, offra?
Och denna här af mödor och bekymmer
Och qval och fasor, som förtära sinnet,
Hvad äro de? — en tropp af skuggor blott,
Phantomer, verkliga för tankens öga,
Så länge han i mörkrets rike dväljs;
Men tomma, utan varelse och kraft,
Så snart han mäktar sig mot ljuset svinga.
Ej utom grusets räcka ödets gränser;
Och menniskan, som är på jorden jord,
Är himmel genast då hon är der oppe.
Hur ser jag icke nu med ömkan neder
På er, o nätter, som jag genomvakat,
På er, o dagar, som jag gråtit bort!
Jag kan knappt mera fatta dessa små
Bekymmer, som mig syntes då så stora,
Ty, i min kärleks rika helgedom,
Hur obetydlig var ej denna skatt,
Som sköflades af oinvigda händer!
Hvad ägde icke Minna qvar för mig?
Den själ, som låg odödlig i dess öga,
Den skönhet, som i hvarje fiber brann,

I tiden tänd, men tänd för evigheten,
Den var för mig; för hennes make var
Ej annat, än det stoft, der masken nu,
Som han, sin medvetslösa högtid firar.

Hur lydde Minnas sista ord till mig?
"Som jag, skall du, kan hända, länge drömma,
Att du förgäfves söker här din sällhet,
Och, såsom jag, skall äfven du en gång,
Med hjertat lugnadt, och med själen ljus,
Förvånad vakna, sluten i dess armar."
O! nu förstår jag hennes mening klart.
Min plåga var en dröm, — det verkliga
Är icke födt och skiftar ej med stunden,
Ett enda var dock sannt, det var min kärlek,
Jag sof uti dess famn — nu är jag vaken.
Jag såg i sömnen spöken, natt och fasor;
Nu ser jag Minna, himlarna och Gud.
O kärlek! huru skön är icke du
Emot den Amor, med förgiftadt koger,
Som dikten målar och passionen tror.
Du står förklarad för mitt öga nu,
Jag ser din båge riktad; men den är
Den öppna famn, du sträcker ut mot verlden;
Och dina pilar känner jag — de bildas
Af oskuld, salighet och ljus.
Det var en stund — jag såg dig då i samma
Gestalt, som nu — det var den första gången,
Jag dig förklarad såg i Minnas blick.
Dig slöt jag då med henne mot mitt hjerta,
Men blott en stund, sen fann jag dig ej mer.
Mitt ljus var slocknadt, i min själ var skymning,

Och för sömnvandrarn genom lifvets natt
Sjöng sinnligheten en förrädisk vaggsång.
O! endast tvenne flyktiga minuter.
O! af det långa lifvet endast tvenne,
Är menniskan ur stoftets dvala väckt,
Och kan mot andeverldens vällust skåda;
Och dessa gry med hennes första kärlek,
Och hennes sista stund. Som barnet hvilar,
Med slutna ögon, vid sin moders barm,
Så hvilar menniskan i evighetens.
En gång, vid modrens kyss, slår barnet opp
Sin blick, och ler och somnar in å nyo;
Och det är bilden af vår första kärlek.
Men drömmar smyga till den spädas sinnen,
Oroande, försåtliga och grymma,
Som störa pulsens gång och hjertats frid;
Och slumrarn qvider då och tårar tränga
Igenom ögonlockens trånga galler,
Och modren sluter honom närmare
Och närmare emot sitt bröst, till dess
Han vaknar, ser förvånad opp, och känner
Den hulda snart, och ler igen och sträcker
De späda armarna med fröjd mot henne;
Och det är bilden af vår sista stund.
Men icke alltid plågas slumrarn dock
Af svåra syner; ty minuter gifvas,
När leende, i någon jordisk form,
Hans bättre lif för honom uppenbaras,
Fast bilden är förgänglig, som hans dröm.
Hvad var min kyss, som outsläcklig brann
På Minnas rosenläppar? hvad den sällhet,
Som brusade igenom mina ådror,

Hvar gång, jag henne tryckte mot min barm?
Hvad var det ljus, som herrligare då
Från dagens gyllne källa tycktes flöda?
Den skönhet hvad, som då uti min själ
Så yppigt ur naturens fullhorn tömdes?
Hvad voro de? blott drömmar — ack, men drömmar,
I hvilkas skuggdrag dock en vänlig skymt
Af evighet och kimmel låg förklarad.

Jag står på Minnas graf, och tänker än
På fordna sälla dar. Och hvarför skulle
Jag er förjaga, mina fröjders minnen?
Är icke lifvets bästa fröjd ändå
I dödens stilla gårdar såsom hemma?
Välkomna, bilder från min ungdomsverld,
Förtroliga gestalter, utan omsorg
Och utan strid, med hjertan, fulla blott
Af stundens skänker, och med ögon, blinda
För hvad en framtid i sitt sköte bar!
Välkomna! Här, vid grafvens rand, är stället,
Der oskuldsdrömmar, obesvikna, drömmas,
Och sorglösheten för en dag, som gryr,
Ej vid dess skiften får med marter gäldas.
Här är ert rätta hemvist, här är ljuft,
Att se er åter, och jag vill besvärja
Ur mullens djup den tysta slumrarinnan,
Och än en gång, med er och henne, gå
Min gröna, rika barndoms dal igenom.

Men tiden flyr, och afskedsstunden nalkas,
Ett afsked, der om återkomst ej talas,

Men intet hjerta lemnas tröstlöst qvar,
Jag flyr nu från ett land, der jag en främling var,
Och mot mitt sköna hemland syftar färden.
Och mången fröjd blef denna kust mig skyldig,
Ack, mången lofvad fröjd; men ingen tår
Af pröfningarnas gift, af sorgens galla.
Dock dröjer jag, med fuktadt öga, än
Uppå den kulna, törnesådda stranden.
Af afskedsstunden adlas allt till dyrbart,
Och ömt försonad blickar jag farväl
Åt hvad jag nu för alltid öfvergifver.
O! det är lätt att oförrätter glömma,
Då man är öfver lidandet och sorgen,
Och ingen bitter tanke tar man med
Till kärlekens och fridens ljusa fester.
Farväl, du höga drott, som evigt ung
Din eldvagn genom etherns rymder åker,
Du milda sol, farväl! — För hvarje gång,
Jag jublande på ditt triumftåg skådat,
För hvarje gång, jag i ditt varma ljus
Tyckt fosterlandets klara dagar skimra,
För hvarje fröjd, som i ditt hägn slog ut,
För hvarje känsla, som din låga mognat,
För ljusets och för lifvets bästa gåfvor,
Haf tack, haf hjertlig tack. Snart skall jag mer
Ej se din morgonrodnad gry, ej höra
De hymners ljud, som följa dina spår;
Men du, ej trött, ej åldrad, skall ännu
Ditt friska spann igenom verlden jaga,
Och mäta sekler åt förgängelsen,
Och lugnt, utur förgätna slägters mull,
Till blomning åter nya slägter väcka,

Till dess du äfven en gång, mätt af år,
Ur redet löser dina gyllne fålar,
Och lägger ner ditt rika lån hos Gud.
Till dess farväl! — Och du, o sköna dal,
Som i din blomsterfamn mig tog, den stund,
Jag kom som gäst till obekanta länder;
Du, bland hvars lunders sus och källors sorl,
Jag mig så ofta i mitt hemland drömde,
Farväl, farväl! För mig skall icke mer
Din majdag gry och dina blommor knoppas;
Men tag en annan i mitt ställe då,
En annan irrande, som jag i gruset,
Tag honom till ditt skötebarn, som mig,
Och skrif för honom, med hvar nyfödd vår,
Din blomsterskrift om bättre regioner.
Och er, och er, o millioner hjertan,
Som blifven här, att glädjas och att lida,
Åt er en afskedssuck, ett ömt farväl!
För er är pröfningen ej slutad än,
Men många hårda strider obeståndna.
O! klagen ej, fastän ej hvarje frö,
Som hoppet djerft i ödets drifhus kastar,
En grönklädd stängel skjuter opp, och bär
Lycksalighetens himlaburna frukter;
För dem är tidens sol för kall ändå.
Men om, af bittra sorgers tårregn ammad,
En jordisk sällhet slutligt gror för er,
Och äfven den af kulna stormar skördas,
Så klagen ej ändå, ty med sin vällust,
Och med sitt qval, är lifvet dock en dröm! —
Och nu, och nu är intet mera qvar.

Håll famnen öppen, Minna! der du glad,
Ur englars krets mot min förvandling skådar;
Håll famnen öppen — om ett ögonblick,
Är jag hos dig, i dina armar redan.

ÖFVERSÄTTNINGAR

Håll famnen öppen, Minne! der du gled
Se englars kreds mot min förvandling sträcka,
Håll famnen öppen — om ett ögonblick,
Är jag hos dig, i dina armar tvåga.

Waggsång.

(*från Tyskan.*)

Sof, du min lilla, min älskling är du:
Göm dina ögons små perlor ännu.
Allt är så tyst, som i grafven det är;
Sof, och hvar fluga bortfläktar jag här.

Ännu, mitt barn, är din gyllene tid;
Sedan — ack, gryr den väl aldrig så blid.
När kring ditt läger bekymren sig ställt,
Slumrar du lilla ej mera så sällt.

Englar från himmelen, täcka som du,
Sväfva kring vaggan, och le mot dig nu.
O, de besöka dig sedan också;
Men för att aftorka tårar blott, då.

Sof, du min lilla; och mörknar det än,
Tröttnar ej mamma att vagga sin vän.
Sent eller tidigt — i moderlig barm
Vakar dock kärleken trogen och varm.

Klagosång
öfver *Hassan Agas ädla Maka.*

(En Servisk Folksång.)

Säg hvad hvitt syns der i djupa skogen?
Ser man snö der, eller ser man svanor?
Vore snö der; hade den väl smultit,
Vore svanor, hade ren de flugit.
Icke snö, och icke heller svanor;
Nej, blott Hassan Agas tält der glänsa;
Sjelf i ett af dem han ligger sårad.

Han besökes af sin mor och syster;
Blygsamt dröjer hans gemål att komma.

När hans sår omsider börjat läkas,
Lät han säga till sin trogna maka:
"Vänta mig ej mera i palatset,
I palatset och ibland de mina."

När hans maka hört de hårda orden,
Stod den trogna krossad under smärtan,
Hörde hästar stampa invid porten,
Trodde Hassan, hennes make, komma,
Och till tornet sprang, att ned sig störta.

Henne följa tvenne hulda döttrar,
Ropa ängsligt badande i tårar:
"Ej det är vår fader Hassans hästar,
Blott din broder Pintorovitsch kommit.

Hassans maka vänder då tillbaka,
Slår med klagan kring sin broder famnen:
"Se, o broder, här din systers nesa!
Jag, en mor till dessa fem, förskjutes."

Brodren svarar intet, ur sin ficka
Drar han skiljobrefvet, redan färdigt,
I en duk af högrödt siden veckladt:
"Hon må fara till sin moders boning,
Ledig, att sig skänka åt en annan."
Modren, då hon såg det bittra brefvet,
Kysste sina båda söners pannor,
Kysste sina båda döttrars kinder;
Ack, men från sitt späda barn i vaggan
Kan hon sig i smärtans stund ej slita.
Brodren rycker henne bort, den hårde,
Sätter henne på den käcka hästen
Och far bort med den försagda qvinnan,
Rakt till deras faders höga boning.

Kort var tiden, än ej åtta dagar,
Ganska kort, förrn ren den hulda qvinnan,
Ren den hulda, under Enke-sorgen,
Blef begärd af flere stora herrar;
Och den största var Imoskis Cadi.
Och hon bad i tårar till sin broder:
"Ack, jag ber dig vid ditt lif, min broder,

Gif mig ingen annan mer till maka,
Att mitt hjerta ej må krossas sedan
Af de dyra, arma barnens anblick."

Brodren, ej bevekt af hennes böner,
Fäster henne vid Imoskis Cadi.
Men hon beder honom oupphörligt:
"Skicka helst en liten lapp, o broder,
Med de orden till Imoskis Cadi:
Vänligt helsar dig den unga Enkan,
Låter ödmjukt be dig härigenom,
Att, om Svater en gång hit dig följa,
Du må hemta mig en rymlig slöja,
Att vid Hassans hus jag mig må hölja,
Och ej skåda mina arma barn der."

Knappt fick Cadi detta bref om händer,
När han samlar alla sina Svater,
Och bereder sig till färd till bruden,
Och tar med sig den begärda slöjan.

Lyckligt hunno de Furstinnans boning;
Lyckligt följde hon dem ut från denna:
Men när Hassans hus de nådde, sågo
Barnen uppifrån sin mor och ropte:
"Kom, ack kom till dina barn tillbaka,
Ät med oss ditt bröd i egna salar."

Hassans maka hörde sorgsen detta,
Vände sig till Svaternas förnämste:
"Låt, o broder, Svater här och hästar
Stanna litet vid den kära porten,
Medan mina små en skänk jag bringar."

Och de höllo vid den kära porten,
Och hon gaf de arma barnen skänker,
Guldbesydda skor åt sina gossar,
Sina flickor långa, rika drägter,
Åt sitt spenbarn i förlåtna vaggan
Gaf hon för en framtids dar en tröja.

Gömd såg fadren, Hassan Aga, detta,
Ropte sorgligt till de dyra barnen:
"Dyra, arma barn, till mig er vänden,
Ty er moders barm är jernhård vorden,
Är förspärrad nu och kan ej röras.

När som Hassans maka hörde detta,
Föll förbleknad hon på stället neder;
Lifvet flög ur det beklämda hjertat,
När af egna barn hon såg sig undflys.

Radoslaus.

(En Servisk Folksång.)

Knappt ännu på himlen morgonrodnan,
Knappt på himlen morgonstjernan lyste,
När för Konung Radoslaus, i sömnen,
Sjöng en svala. Så för honom sjöng hon:
Upp, o Konung, oblidt var ditt öde,
Då du här dig lade ned att sofva!
Och du slumrar trygg till morgonväkten?
Se, från dig har Lika ren gjort affall,
Jemte Korbau och det flacka Kotar,
Från Cettines stränder allt till hafvet.

Knappt förnummit hade Radoslaus
Denna stämma, när sin son han ropte:
"Upp, min käre son, och låt oss båda
Snabbt från alla sidor samla härar;
Se, från oss har Lika ren gjort affall,
Jemte Korbau och det flacka Kotar,
Från Cettines stränder allt till hafvet."

Knappt förnummit hade Ciaslaus
Denna fadrens maning, när han skyndsamt
Samlar stora härar, hurtigt fotfolk,
Och Dalmatiens snabba ryttarskaror.

Men ett ädelt råd gaf fadren honom:
"Ciaslaus medtag härens kärna,
Och gå modigt mot Croatiens söner.
Är dig himmelen och lyckan gynsam,
Så att Banen Selimir blir slagen,
Bränn då inga städer, inga byar,
Och försälj ej dina fångna slafvar!
Tämj allenast Korbau du och Lika,
Detta land, din ädla moders hemland;
Jag vill draga mot det flacka Kotar,
Från Cettines stränder allt till hafvet,
Vill det kufva blott, och ej föröda."

Så de båda konungsliga hjeltar
Skiljas åt, och deras båda härar
Tåga muntra af, med sång i täflan,
Skämta gladt och dricka under ridten.

Länge var det ej, förrn Banens krigshär,
Selimirs, liksom en vind förspriddes;
Men, med glömska af sin fars förmaning,
Nederbrände Ciaslaus städer,
Tog med plundring rika slott, lät grufligt
Stor och liten öfver klingan springa,
Och som skänker delte åt sin krigshär
Fångna slafvar.
Konung Radoslaus
Snart och villigt fått det flacka Kotar
Under spiran åter! men, o öde!
Nu mot honom resa sig hans härar,
Derför att ej han, som Ciaslaus,
Gett dem lof att rika slott föröda,

Öda altaren och kyrkor, icke
Gett dem lof att skända Kotars döttrar,
Och de arma slafvarna försälja.
Vrede taga de från honom kronan
Och till konung Ciaslaus välja.
Och han är knappt konung, när han hastigt
Lät från solens uppgång till dess nedgång,
Från dess nedgång till dess uppgång, ropa:
"Den, som hemtar mig min fader fången,
Eller mig hans gråa hufvud hemtar,
Skall den andra vara i mitt rike."

Milutin, en slaf, har knappt förnummit
Dessa ord, när han tolf kämpar samlar,
Och kring Kotars flacka nejder söker
Konung Radoslaus, att honom fången,
Eller ock hans gråa hufvud hemta.

Men en ädel klippgudinna höjer,
Bebi höjer, från den höga toppen,
Så sin stämma: "akta, Radoslaus,
Oblidt är det öde, som dig hitfört;
Nära stå tolf knektar att dig fånga,
Slafven Milutin för dem i spetsen.
Gamle fader, ack, ett oblidt öde
Hvälfde stunden, då din son du födde,
Som ditt gråa hufvud eftertraktar."

Full af smärta lyssnar Radoslaus
Till beskyddarinnans ord, och flyktar
Strax från slätten, flyktar bort mot hafvet,
Att sig rädda bland dess blåa vågor.

Och han störtar sig i böljans sköte,
Hinner ändtligt till en kulen klippa,
Klättrar upp, och himmel! utan fasa,
Hvem förmått den gamles straffdom höra,
Midt i hafvet, på den kulna klippan:

"Ciaslaus, o min son, min älskling,
Som så länge jag af himlen tiggde,
Och som, ändtligt mig af himlen unnad,
Grymt din faders hufvud eftertraktar,
O, vik från mig, o vik fjerran från mig!
Du, min son, min innerligen kære!
Gå, att hafvets djup dig sluka måtte,
Som det mig i detta nu skall sluka
Från den kulna klippan. Mörkne, mörkne
Öfver dig den ljusa solen. Öppne
Himlen sig med vredens blixt och dunder,
Och förbittrad gifve jorden åter
Dina gömda ben. En son, en sonson
Efterlemne aldrig du. Må lyckan
Svika dig i krigets kamp, din maka
Snart bli nödgad att en sorgdrägt bära,
Och din svärfar ensam efterlefva.
Må Dalmatien sin röda drufva
Och sitt hvita korn dig aldrig gifva,
Dig, gudlöse son, som kan din gamle
Faders, Radoslaus', död begära."

Medan så ännu den qvalde klagar,
Och med tårar tvår den kulna klippan,
Kom ett litet skepp med fulla segel,
Fördt af Latiens ädla söner. Tårad
Ropar dem den gamle an och ber dem,

Ber vid himlen, månens ljus och solens,
Taga honom opp om bord och bringa
Fram till Latiens strand. Och Latiens söner
Buro i sin barm ett ädelt hjerta,
Ädelt hjerta och för himlen fruktan.
Upp de togo kungen på sitt fartyg,
Bragte honom till sitt land. Den gamle
Radoslaus for till Rom, och upptogs
Vänligt der och hade, gift ånyo,
Sen en son, som Petrimir sig nämnde,
Och, med ädelt Romerskt blod förenad,
Födde Paulimir, Slavoniens konung.

Flickans Klagan.

(*En Finsk Runa.* *)

Aldrig gå de ur mitt sinne,
Ur mitt minne plånas aldrig
Dessa hulda, ljufva dagar,
Då jag sjöng, ett barn till ålder,
Qvittrade, som liten flicka,
Med den muntra fågelns glädje,
Lärkans glädje, som med vingen,
Nära molnens barm i höjden,
Fri och lätt och sorglös leker.

Hjertat fritt ifrån bekymmer,
Flög jag förr som vinden flyger,

*) Bland de talrika sånger, som utgöra Finska poesiens stolthet och ära, torde väl denna runa med allt skäl kunna föras. Jag har vid öfverflyttandet af detta herrliga stycke till Svenskan, rönt samma känslor, som den, hvilken söker upptaga och omplantera en blommande växt ur en jordmån i en annan. I hvarje stund har jag fruktat att skada de veka rötterna, att jag så må säga, och de sköna bladen, och misströstar om att hafva kunnat freda dem från alltför förstörande spår af min hand.

Fördes som en gnista föres,
For, som löfvet far i lunden,
Såsom fjäriln öfver lindan,
Drack mig mätt med ljufva safter
Från den gyllne blommans kalkar,
Som af silfver öfverstänktes.

Främmande för alla sorger,
Satt jag, glädjens bild på fältet,
Satt med honings-håg på tufvan,
Satt, en blomma lik, på lindan,
Lekande, förtroligt sluten
Till den muntra syskonringen,
Sakta smekt af vädrets ande,
När han kom med blomsterdofter
Från det honingsrika landet.

Hvilans afbild sen på bädden,
Sof jag, lik en liten fågel,
Och det blida lugnet redde
Vid min sida sig ett läger,
Störde ej min sömn med hotet,
Om en nytänd dags bekymmer,
Om de sorger, hvilka plåga
Nu mitt sakta tärda hjerta.

Hvarken vet jag eller kan jag
Rätt och tydligt uppenbara,
Hvad som rann uti mitt sinne,
Hvad som drabbade mitt hufvud,
Denna underliga tanke,
Som uti mitt hjerta tändes,

Som förut ej känd mig nådde,
Efter det min moder sagt mig,
Sen hon sagt: min lilla dotter,
Snart du redan femton vårar
Lemnat efter dig i spåren. —
Jemte mina bröst, som stego,
Steg en okänd eld i hjertat,
Jemte mina bröst, som svällde,
Svällde oron under duken,
I den ovant höjda barmen.
Ledsamt är det nu i stugan,
Tungt är sinnet nu på fältet,
Lugn finns icke mer i lunden,
Trefnad icke mer i skuggan,
Under trädens mörka grenar.
Oron tvingar mig till hvilan,
Oron stör mig under sömnen,
Oron väcker mig till ljuset,
Till den nya dagens möte.
Nu det brinner i mitt hjerta,
I den skymda gömman brinner
Hoppets eld, den oförstådda,
Den besynnerliga elden,
Hvilken jag ej vet att släcka,
Icke hjerta har att qväfva. —
Dit de ila skyndsamt alla,
Alla ord ifrån min tunga,
När jag ej af någon höres,
Dit min hjernas alla tankar,
Dit mitt hjertas lugn och hvila,
Dit till hoppets dunkla vägar,
Aningarnas trånga vägar,

Sorgefulla för mitt hjerta,
Glädjefulla för mitt hjerta.
Af de önskningar jag hyser,
Är blott en beständigt vigtig,
Bland behofver, dem jag känner,
Känner hjertat ett allena;
Sorgefullt det är för hjertat,
Glädjefullt det är för hjertat.

Den trogna Flickan.

(Skottländsk Visa.)

Falskt eller rätt, man säger lätt:
"En qvinnas tro är fal;
Hon snart bedrar, och lemnar qvar
Åt kärlek endast qval."
Det säges så. Nu lyssnen på
Hvad om en flicka här,
Som ej för lek sin trohet svek,
Till att förtäljas är.

Till hennes tjäll, en mulen qväll,
Dess älskling smög på tå.
"Låt dörren opp, låt skyndsamt opp,
Förr'n någon vakna må."
Och dörr'n gick opp, gick skyndsamt opp.
"Jag snart ifrån dig drar,
Till döden fälld, af dom och väld,
Jag nu blott afsked tar.

Jag måste hän, bland skogens trän
Kan jag en fristad få."
«O nej, o nej, allena ej,
Men jag vill med dig gå.

Hvad är all fröjd, i lifvet röjd!
Som bubblan den förgått.
O älskling nej, allena ej,
Oss skiljer döden blott."

"Nej, stanna qvar, der förr du var,
Du kan ej följa mig!
Hur skall det bli, att lefva i
En öde skog för dig?
Bland snår och ris, bland frost och is,
Bland hunger, qval och strid;
Nej, hulda nej, du följer ej,
Blif qvar och lef i frid."

"Nej, gode, nej, gå ensam ej,
Jag dig med tårar ber.
Förlåten, o, hvar får jag ro,
Hvad är mig lifvet mer?
Bland snår och ris, bland frost och is,
Bland hunger, qval och strid,
Här vid ditt bröst, jag har min tröst,
Min värma och min frid."

"Ack, hulda, nej, du får det ej,
Blif här, ej mera min!
Hvar sorg så vild, gör tiden mild;
Han mildrar äfven din.
Hvad skall vår stad, dess tungor hvad
Ej hvässa skarpt, som svärd,
Att hugga ned ditt rykte med,
Sen man försport din färd?

"Nej, gode nej, säg sådant ej;
Mig tröstar ingen tid;
Med hvarje dag, blott mera svag,
Skall jag bestå min strid.
Hvad rör vår stad, dess tungor hvad
Min smälek eller dygd?
Kom, gode, hän, till skogens trän,
Om der vi finna skygd."

"Se skogen, den är hemsk, min vän,
Och farlig likaså,
Ser du min hand, på bågens band,
Skall du ej bäfva då?
Och gripes jag, fast vek och svag,
Min lott du dela får.
På år af nöd, blir slutet död;
Nej dröj, jag ensam går!"

"Nej, gode nej, Ger kärlek ej
I farans stund oss mod?
Af qvinna kan den göra man,
Af svaghet hjeltemod.
Ser jag din hand, på bågens band,
Skall jag ditt öga bli,
Och så mot nöd, och så mot död,
Förente kämpa vi."

"Se skogens famn är blott en hamn
För vilddjur och för brott,
På ditt gemak blir molnet tak,
Och skyl ge löfven blott.

Din kammar der en håla är,
Din bädd blir snö och is,
Till vin du får en vattentår,
Och hunger blott till spis."

"Nej skogens famn skall bli en hamn
För friheten och dig;
I ditt förvar mitt tak jag har,
Och hydda är du mig.
Din starka hand skall lägga band
På röfvare och djur,
Och hvad vi mer behöfva, ger
En kärleksrik natur."

"O nej, o nej, du får det ej!
Din kind skall blekna der,
Din lätta drägt mot storm och flägt
Ej något värn beskär.
Ej moders röst, ej systrars tröst
Skall finna dina spår. —
En qvinnas barm blir kall, som varm;
Farväl! jag ensam går."

"Farväl min mor! din dotter for
Med den hon trohet svor.
Farväl! ej mer, o systrar, er
I hemmets sal jag ser. —
Se dagens sken! det ljusnar ren:
Upp, älskling, låt oss fly;
Hvad rör mig verld, hvad mod och flärd,
Hvad rör mig kind och hy!"

"Välan, så stå hur fast du må;
Men hör ett ord ännu:
I skogen der, en flicka är,
Som bättre är än du.
Den gamlas lag föraktar jag,
Den nya är mig kär.
Jag söker frid, ej qvinnostrid,
Du kan ej vara der."

"Låt vara så, en flicka må
I gröna skogen bo:
Ock henne vill jag höra till,
Med ömhet och med tro,
Vill älska dig, och öfva mig
I tålamod och fog,
Och tjena den du tar till vän,
Om hundrade du tog."

"Mitt enda väl, du trogna själ!
Hvem finner fläck hos dig?
Ej såg jag en, som du så ren,
Så kär var ingen mig.
Var lugn och glad; hvad nyss jag sad',
Var blott en dikt, ej mer;
Ett Grefligt namn, en skuldfri famn:
Jag åt din kärlek ger."

Hvem helst du är, den du har kär,
Är som en drottning spord.
Hvad är så halt, så lätt, så falt,
Som falska männers ord.

Din tro består. I känslans vår
Min kärlek nu du har,
Och samma vän i hösten än
Skall du i mig ha qvar."

Chevy Jagten.

(*Efter Herders Tyska bearbetn. af det Eng. Orig.*)

Lord Percy från Northumberland
En ed han svurit har:
På Chiviaths berg att jaga
I trenne runda dar,
Till trots för Riddar Duglas,
Och hvem med honom var.

"De bästa hjortar på Chiviath
Skall jag fälla och föra bort."
Vid Gud! sad' Riddar Duglas,
Hans väg skall blifva kort.

Och Percy ifrån Bambrow kom
Med en skara, stolt att se;
Väl femtonhundrade skyttar,
Från landamären tre.

Med Måndags morgon börjar han
På Chiviaths berg sin jagt.
Hvart spenbarn känner den med sorg,
Det blef en blodig jagt.

Och kopplen drefvo skogen kring,
Och villebrådet sprang,
Och skyttar hukade sig ned,
Vid breda bågars klang.

Och hjortar ströko genom skog,
Nu der, nu åter här,
Och hundar sökte i ris och snår,
Att finna rofvet der.

Med Måndags morgon Percys män
På Chiviaths berg sig ställt.
En timme efter middag ren
De hundra hjortar fällt.

De blåste död kring fältet nu,
Och drogo djuren hop.
Till nederlaget Percy kom,
Och såg de slagnas hop.

Han sade: "Duglas lofte så,
Att tala med mig i dag;
Dock att han ej komma skulle,
Vid Gud, det visste väl jag."

En Squire ifrån Northumberland
Han ser till slut dock der:
Fram tågar Riddar Duglas,
Med honom en väldig här,

Med hillebårder, spjut och svärd,
Att skådas vidt och bredt,

Ej bättre män till bröst och arm
Har Christenheten sett.

Två tusen spjutbeväpnade
Af obefläckad frejd,
Långs Twide burna alla
I Tiwedalens nejd.

"Låt af från djuren," Percy sad',
"En hvar sin båge tag;
Ej mer han haft den nödig
Allt från sin födslodag."

Till häst den starke Duglas drog,
Framför sin krigshär han;
Hans rustning blänkte såsom glöd,
Ej fanns hans öfverman.

"Säg", sade han, "hvad folk är ni!
Och hvem är den er för?
Hvem gaf er lof att jaga
I park, som mig tillhör?"

Den första man, som gaf ett svar,
Lord Percy sjelf var den:
"Hvad folk? det säga icke vi,
Ej heller hvilkens män;
Men vi jaga här i parken
Vill du det hindra än?

De bästa hjortar i Chiviath
Vi skjutit och föra bort."
"Vid Gud", sad' Riddar Duglas
"Er väg skall blifva kort."

Den ädle Duglas talade
Till Percy åter så:
"Att döda män förutan skuld
Det vore synd ändå;

Men Percy du är Lord af land,
Och jag af stånd, som du,
Vi låta folket stå bredvid
Och slåss vi båda nu?"

"Väl, straffe Gud," så Percy sad',
"Hvem som det neka vill.
Det skall du, käcke Duglas,
Min själ, ej vittna till.

I England, Skottland, Frankerik,
Har ingen qvinna födt
Den, jag med Gud och lycka
Ej gladt i striden mött."

En Sqvire från Northumberland,
Withrington, trädde fram:
"Skall slikt i England täljas för
Kung Henrik, till vår skam?

I ären rike Lorder två,
En fattig Sqvire är jag,
Och skulle se de ädle slåss
Och icke dela slag?
Nej, tryta mig ej vapen blott,
Ej tryter hjertelag."

En dag, en dag, en fasans dag,
En blodig dag blef den.
Min första sång är slutad. Snart
Jag sjunger mera än.

Chewy Jagten.

II.

Nu Englands söner bågen spännt,
Med hjerta och med mod.
Den första svärm, de sköto af,
Gjöt fjorton Skottars blod.

Gref Duglas sjelf för Skottarne
I spetsen tappert stred;
Vid Gud, det vistes öfverallt,
Der han sår och jämmer spred.

Gref Duglas, som en båld Genral,
Tredelte nu sin här.
Från trenne sidor bröt den in,
Med väldiga gevär.

Och många djupa sår det gafs
Åt våra skyttars hop,
Och mången ädel hjelte föll,
Visst ej med glädjerop.

Hvar Engelsman lät bågen bli,
Och drog sitt svärd allt ren;
En fasans syn det var, att se
På hjelmarna dess sken.

Ej pansar hårdt, ej präktig hjelm
Mot våra glafvar höll;
Och mången, som var käck och stor,
Till de våras fötter föll.

Till slut med Duglas Percy kom
Att pröfva svärdens bett.
De höggo friskt med Maylands-stål,
För begge blef det hett.

Som blixt på blixt de gåfvo slag,
De båda män af mod,
Tills blod ur deras hjelmar sprang,
Som om det regnat blod.

"Håll upp, o Percy," Duglas sad',
"Mitt fasta löfte hör:
Till Konung James i Skottland
Jag dig som Grefve för.

Din lösen skall du hafva fri,
Så tag min lofven nu;
Förty af alla, som jag slog,
Den tappraste är du."

"Nej," sade Grefve Percy, "nej!
Mitt första ord det var,
Att jag för ingen viker,
Som qvinna burit har."

Och se, då kom med fart en pil,
Sänd af en väldig arm,
Gref Duglas har den träffat
I djupet af hans barm.

I lefver och i lunga in
Den skarpa pilen skar.
Ej många ord han talte sen
I sina lefnadsdar:
"Gå på, gå på, mitt tappra folk!
Med mig det varit har."

Gref Percy, stödd emot sitt svärd,
Såg Duglas blekna då,
Han tog den dödes hand och sad':
"Ve, att jag ser dig så.

Att rädda dig, jag delte gladt
På trenne år mitt land;
Ty bättre arm och hjerta har
Ej hela nordens land."

Det såg en Skottländsk Riddare,
Montgomri hette han:
Han såg Gref Duglas falla,
Och lade spjutet an.

Han jagar fram på en corsar,
Emellan hundra skott,
Han stannar ej, han dröjer ej,
Han söker Percy blott.

Han måttar emot Percy Lord
En stöt, som drabbar svår.
Hans säkra jern, hans starka spjut
Igenom Percy går.

På motsatt sida lansens udd,
En aln i längd, man ser:
Två män, som de, som föllo här,
Har icke jorden mer.

En bågskytt från Northumberland
Såg Percy falla blek,
Han bar en båge i sin hand,
Som honom aldrig svek.

En pil han tog, en aln i längd,
Och hvässte uddens stål,
Ett skott han mot Montgomri sköt,
Visst ej på lek hans mål.

Den pil, han mot Montgomri sändt,
I målet snart den stod.
Dess svanepennor dränkte sig
Allt i hans hjerteblod.

Ej fanns der en, som ville fly,
En hvar blott strida kan.
Med sönderhuggna svärd ännu
De drabba mot hvarann.

En timme före Vesper, bröt
På Chiviath striden ut;
När klockan ljöd till aftonbön,
Var fjerran än dess slut.

De räckte först hvarandra hand
Vid månens dröjda sken,
De hjelpte upp hvarann; men stå
Förmådde få allen!

Till England kommo femti'två,
Af femtonhundra, hem;
Till Skottland, af tvåtusende,
De kommo femti'fem.

De andra lågo döde der,
Eller kunde ej stå opp.
Hvart spenbarn känner än med sorg
Det blodiga förlopp.

Död låg der, med Lord Percy sjelf,
Johan af Aggerston;
Den snabbe Roger Hartley,
Wilhelm den djerfve Heron.

Georg, den tappre Lovli,
En Riddare af namn,
Och Raff, den rike Rugbi,
De lågo der famn vid famn.

Om Withrington det gör mig ondt;
Han var så käck och djerf;
När fötterna han mist, på knä
Han spridde än förderf.

Der låg med Grefve Duglas död,
Hew af Montgomri, Sir,
Den tappre David Lewdal,
Hans systerson låg der.

Med honom Carl af Murrey,
Som ingen fotbredd vek,
Hew Maxwel, ock en Lord af land,
Med Duglas låg der blek.

Vid gryningen man bar dem bort,
På björk och hasselträn,
Och mången enka kom med sorg,
Och bar sin make dän.

O Tiwedal, du klaga må!
Northumberland ej le!
Två män, som de, som föllo här,
Skall mer er gräns ej se.

Det kom ett bud till Edinburg,
Der Skottlands Konung satt:
"Din Grefve Duglas slagen är,
Och död vid Chiviath."

Af sorg han sina händer vred,
Och ropte: "ve, o ve!
En sådan man skall jag ej mer
I hela Skottland se."

"Det kom ett bud till London ock,
Der konung Henric satt:
"Din Grefve Percy slagen är,
Och död vid Chiviath."

"Gud vare med hans själ i nåd!"
Föll Konung Henric i,
"Väl hundrade hans likar
I landet äge vi.
Men, Percy, lefver jag, så sannt,
Skall du ock hämnad bli."

Och som vår ädle Konung svor,
Och Kunga-eden bjöd,
Så stridde han vid Humbledown,
Att hämnas Percys död.

Der ädle Skottar tretti'sex,
På samma dag en hvar,
Vid Glendal, under vapenbrak,
På fältet blefvo qvar.

Allt sådan var nu Chevy jagt,
Ett sådant slut tog den.
Vid Otterborn, hvar slaget stod,
De gamle visa än.

Den Första Bekantskapen.

(Lithauisk Folksång.)

Djupt i natt och mörker,
Djupt i täta skogen,
Fjerran var min hulda flicka,
Förrn jag henne kände.

Obekant med henne,
Red jag en gång ditåt,
Valde mig en plats i hörnet,
Vid det hvita bordet.

Sorgsen i mitt hjerta,
Snyftade och gret jag;
Då — då såg den hulda flickan
Sneglande uppå mig.

Och nu gick kring laget
Skummande en kanna;
Hui! det blef en annan lefnad.
Nu, hvem gäller skålen?

Dig nu gäller skålen,
Dig, du sköna flicka,
Skild så långt från mig tillförne.
Nu min älskarinna!

Den förrådda Kärleken.

(Ny-Grekiskt Original.)

Hur om natten vi kysste hvarandra,
Såg ingen, o flicka uppå.
De stodo stjernor på himlen,
Vi trodde stjernorna då.

En stjerna föll från himlen,
För hafvet förrådde oss den,
Och hafvet det sade åt rodret,
Och rodret åt seglarn igen.

Och seglarn sjöng det sedan
För älskarinnan ut:
Nu sjunga det gossar och flickor
På gator och torg till slut.

Kåden.

(*Af Uhland.*)

Hon.

Ständigt ser du blott på mig
Borta eller hemma;
Akta du ditt öga väl,
Att det ej får blemma!

Han.

Såg du dig ej ständigt kring,
Såg du mindre blickas;
Akta du din nacke väl,
Att den ej må vrickas!

Val af Yrke.

(Ungerskt Original.)

Kunde Advokat jag blifva,
Dref jag inga andra strider,
Bjöd jag hjelp och bjöd jag bistånd
Ej i andra mål än desse:
När ert rykte, hulda flickor,
Vore ställdt i någon fara.

Kunde jag Professor blifva,
Hörde mina Auditorer
Blott hur söta flickors hjertan
Kunna bäst i låga bringas,
Huru deras återkärlek,
Deras gunst man lättast vinner.

Ack, om jag en Skald dock vore,
Skulle jag beständigt prisa
Ömma, goda flickors trohet;
Och med sångens trollmakt mildra
Ynglingarnas vilda väsen.

Äfven Doktor blef jag gerna;
Och jag hoppas icke fåfängt
Vore då mitt nit, min möda;
Mig som kärlekssjuka flickors

Doktor jag förklara ville,
Och för alla patienter
Kärlek, kärlek blott förordna.

Skald, jurist, professor, doktor,
Flickor, blef för er jag gerna,
Men med ett kall blott jag hinner;
Derför sägen sjelfva, flickor,
Hvilket yrke jag skall välja,
För att bli er bäst till nytta?

Till Cenzi *).

(Ungerskt Original.)

Såsom bjorten älskar källan,
Biet honingsrika blommor;
Så jag älskar vinets glädje,
Och med vinet ömma sången,
Och med sången ömma kyssar,
Dina kyssar, sköna Cenzi!
När jag dricker, vaknar fröjden,
Tänds min håg också till sången,
Och förtjusad af den ljufva
Kärleken, din kärlek; bryr mig
Icke kungars helga purpur,
Ej den lycka, andra hylla.

Lycklig är jag genom bägarn,
Lyckligare genom sången,
Lyckligast dock genom kyssar,
Cenzi, genom dina kyssar.

*) För så väl detta stycke, som alla öfriga här förekommande bearbetningar af främmande originaler, hafva Tyska öfversättningar legat till grund.

INNEHÅLL.

Hanna . . . . . sid. 4.
Elgskyttarne . . . . . „ 79.
Grafven i Perrho . . . . . „ 237.
Zigenaren . . . . . „ 253.
Julqvällen . . . . . „ 263.
Idyll och Epigram . . . . . „ 267.
Till Franzén . . . . . „ 303.
Barden . . . . . „ 305.
Färd från Åbo . . . . . „ 307.
Den gamles hemkomst . . . . . „ 310.
Det ädlas seger . . . . . „ 313.
Lärkan . . . . . „ 316.
Svanen . . . . . „ 318.
Talltrasten . . . . . „ 320.
Flyttfåglarne . . . . . „ 322.
Majsång . . . . . „ 324.
Wårvisa . . . . . „ 326.
Till en Ros . . . . . „ 327.
Morgonen . . . . . „ 328.
Wårmorgonen . . . . . „ 330.
Sommarnatten . . . . . „ 332.
Höstaftonen . . . . . „ 335.
Fjäriln och Rosen . . . . . „ 337.
Fågelfängaren . . . . . „ 339.
Till en blomma . . . . . „ 340.
Fågelboet vid Landsvägen . . . . . „ 341.

Wallgossen . . . . . „ 343.
Tjensteflickan . . . . . „ 348.
Bondgossen . . . . . „ 350.
Roddaren . . . . . „ 352.
Jägargossen . . . . . „ 354.
Sjömansflickan . . . . . „ 356.
Saknaden . . . . . „ 358.
Flickans klagan . . . . . „ 360.
Till Oron . . . . . „ 361.
Den Väntande . . . . . „ 363.
Vid en källa . . . . . „ 366.
Vaggsång för mitt hjerta . . . . . „ 368.
Till trånaden . . . . . „ 370.
Tröst . . . . . „ 371.
Mina dagar . . . . . „ 375.
Hvad jag är säll . . . . . „ 376.
Öfver ett sofvande barn . . . . . „ 378.
På ett barns graf . . . . . „ 379.
Barndomsminnen . . . . . „ 380.
Ynglingen . . . . . „ 382.
Ungdomen . . . . . „ 383.
Till den ålderstigne . . . . . „ 385.
Den tillfrisknande . . . . . „ 388.
Lif och död . . . . . „ 390.
Den döende . . . . . „ 391.
Vid en väns död . . . . . „ 392.
Torpflickan . . . . . „ 394.
Begrafningen . . . . . „ 397.
Helsningen . . . . . „ 399.
Mötet . . . . . „ 401.
Serenad . . . . . „ 403.
Till Aftonstjernan . . . . . „ 404.
Förställningen . . . . . „ 406.
Akta, då är Guden nära . . . . . „ 408.

Hvem styrde hit din väg . . . . . „ 410.
Till en flicka . . . . . „ 412.
Den sjuttonåriga . . . . . „ 414.
Den Sköna . . . . . „ 416.
Till Frigga . . . . . „ 417.
Kyssen . . . . . „ 419.
Hämnden . . . . . „ 421.
Bruden . . . . . „ 423.
Kärlekens förblindande . . . . . „ 424.
Den älskande . . . . . „ 426.
Den ångrande . . . . . „ 428.
Det var då . . . . . „ 429.
Blommans lott . . . . . „ 430.
Till min sparf . . . . . „ 431.
Svartsjukans nätter . . . . . „ —

Öfversättningar:

Waggsång . . . . . „ 483.
Klagosång . . . . . „ 484.
Radoslaus . . . . . „ 488.
Flickans klagan . . . . . „ 493.
Den trogna Flickan . . . . . „ 497.
Chevy Jagten . . . . . „ 503.
Den första bekantskapen . . . . . „ 515.
Den förrådda Kärleken . . . . . „ 516.
Råden . . . . . „ 517.
Val af yrke . . . . . „ 518.
Till Cenzi . . . . . „ 520.